

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-82-22

Druk nr 2376
Warszawa, 21 czerwca 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6:

a) w § 3 w pkt 3 na końcu dodaje się przecinek i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) są oczywiście bezzasadne”;

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Skarga przysługuje skazanemu w terminie 7 dni od dnia, w którym dowiedział się on o zdarzeniu będącym podstawą skargi. Po upływie tego terminu skargę pozostawia się bez rozpoznania, chyba że niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od skazanego.”;

2) w art. 8 dodaje się § 4–6 w brzmieniu:

„§ 4. Skazany pozbawiony wolności może korzystać co najmniej raz w tygodniu w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego udziela zgody na kontakt poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności, ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej oraz ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 472, 1236 i 2054 oraz z 2022 r. poz. 22 i 655.

§ 5. Warunkiem skorzystania przez skazanego pozbawionego wolności z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3, jest uprzednie poinformowanie na piśmie dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego przez osobę, o której mowa w § 3, o numerze telefonu tej osoby, pod którym można nawiązać z nią kontakt.

§ 6. Skorzystanie przez skazanego pozbawionego wolności z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 3, w terminie, o którym mowa w § 4 zdanie pierwsze, następuje po zgłoszeniu przez skazanego pozbawionego wolności funkcjonariuszowi Służby Więziennej przed rozpoczęciem tego terminu.”;

3) w art. 9:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Postanowienie w postępowaniu wykonawczym staje się wykonalne z chwilą wydania, chyba że ustawa stanowi inaczej lub sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie. Odmowa wstrzymania wykonania postanowienia nie wymaga uzasadnienia.

§ 4. Złożenie wniosku o wydanie postanowienia w postępowaniu wykonawczym nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, którego wniosek dotyczy, chyba że sąd właściwy do rozpoznania wniosku, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, postanowi inaczej. Odmowa wstrzymania wykonania orzeczenia nie wymaga uzasadnienia.”,

b) dodaje się § 5–8 w brzmieniu:

„§ 5. W posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia, którego dotyczy wniosek o wydanie postanowienia w postępowaniu wykonawczym, ma prawo wziąć udział prokurator, jeżeli wstrzymanie wykonania orzeczenia skutkowałoby zwolnieniem skazanego z aresztu śledczego lub zakładu karnego. Posiedzenie wyznacza się niezwłocznie.

§ 6. Jeżeli prokurator oświadczy, najpóźniej na posiedzeniu po ogłoszeniu postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, o którym mowa w § 5, że sprzeciwia się wstrzymaniu wykonania orzeczenia, postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia.

§ 7. Na postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia prokuratorowi przysługuje zażalenie.

§ 8. Zażalenie, o którym mowa w § 7, podlega rozpoznaniu w terminie 7 dni od daty wpływu do sądu wyższej instancji.”;

4) w art. 11 § 1a i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1a. Jeżeli pokrzywdzony złożył wniosek, o którym mowa w art. 168a § 1 lub 1a, sąd, o którym mowa w § 1, niezwłocznie przesyła dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego ten wniosek oraz dane zawierające imię, nazwisko i adres pokrzywdzonego. W wypadku, o którym mowa w art. 168a § 6, sąd przesyła również dane zawierające imię, nazwisko i adres świadka. Jeżeli skazany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym sąd przesyła wniosek i wymienione dane nie później niż w terminie 7 dni od daty wpływu wniosku do sądu.

§ 2. Sąd po wydaniu wyroku skazującego przesyła dyrektorowi aresztu śledczego lub zakładu karnego posiadane w sprawie informacje dotyczące osoby skazanego, w tym dane o uprzedniej karalności oraz zastosowanych wobec niego środkach wychowawczych lub poprawczych, informacje pozwalające na identyfikację skazanego, w szczególności numer Automatycznego Systemu Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS), numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), rysopis oraz opis znaków szczególnych i tatuaży, a także fotografię skazanego, odpisy orzeczeń i opinii lekarskich oraz psychologicznych, w tym stwierdzających u skazanego uzależnienia od substancji psychoaktywnej, a także informacje dotyczące popełnienia przestępstwa określonego w art. 197–203 Kodeksu karnego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, a po uprawomocnieniu się wyroku, na wniosek dyrektora zakładu lub aresztu – również akta sądowe.”;

5) w art. 12a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W wezwaniu do uiszczenia grzywny, również orzeczonej jako kara zastępcza, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, kwoty pieniężnej stanowiącej przedmiot przepadku, nawiązki lub świadczenia pieniężnego orzeczone na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, kosztów sądowych lub pieniężnej kary porządkowej na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie, należy też pouczyć o tym, że w razie nieuiszczenia tych należności w całości w terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu sąd przekaze do biur informacji gospodarczej, działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych

gospodarczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2057), informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości.”;

6) po art. 14 dodaje się art. 14a i art. 14b w brzmieniu:

„Art. 14a. § 1. Jeżeli miejsce pobytu skazanego na karę pozbawienia wolności na terenie kraju nie jest znane, sąd wydaje postanowienie o poszukiwaniu go listem gończym.

§ 2. W liście gończym podaje się:

- 1) sąd, który wydał postanowienie o poszukiwaniu listem gończym;
- 2) dane o osobie, które mogą ułatwić jej poszukiwanie, a przede wszystkim personalia, rysopis, znaki szczególne, miejsce zamieszkania i pracy, z dołączeniem w miarę możliwości fotografii poszukiwanego;
- 3) informację o orzeczeniu, stanowiącym podstawę pozbawienia wolności;
- 4) wezwanie każdego, kto zna miejsce pobytu poszukiwanego, do zawiadomienia o tym najbliższej jednostki Policji lub sądu;
- 5) ostrzeżenie o odpowiedzialności karnej za ukrywanie poszukiwanego lub dopomaganie mu w ucieczce.

§ 3. W liście gończym można wyznaczyć nagrodę za ujęcie lub przyczynienie się do ujęcia poszukiwanego, a także udzielić zapewnienia o utrzymaniu tajemnicy co do osoby informującej.

§ 4. List gończy podlega rozpowszechnieniu przez opublikowanie za pomocą Internetu, chyba że sąd postanowi inaczej.

§ 5. Sąd, zależnie od potrzeby, może postanowić o rozpowszechnieniu listu gończego przez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie, w szczególności za pomocą prasy, radia i telewizji.

Art. 14b. § 1. Po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia o karze pozbawieniu wolności sąd, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, może wydać postanowienie stwierdzające, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, jeżeli w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie stwierdzenia bezprawnego utrudniania przez skazanego wykonania kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

§ 3. Zażalenie, o którym mowa w § 2, podlega rozpoznaniu w terminie 7 dni od daty wpływu do sądu wyższej instancji.

§ 4. Odpis prawomocnego postanowienia stwierdzającego, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, doręcza się dyrektorowi zakładu karnego.”;

7) w art. 22 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Udział prokuratora w posiedzeniu jest obowiązkowy, jeżeli ustawa tak stanowi.”;

8) po art. 23 dodaje się art. 23a w brzmieniu:

„Art. 23a. § 1. Jeżeli postępowanie sądowe dotyczy skazanego pozbawionego wolności, posiedzenie sądu może odbyć się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W miejscu przebywania skazanego w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, obrońca, jeżeli został ustanowiony lub wyznaczony, oraz tłumacz, jeżeli został powołany.

§ 2. Przepisy art. 517ea Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 3. W wypadku zarządzenia sprowadzenia skazanego na posiedzenie sądu prezes sądu lub upoważniony sędzia lub sędzia penitencjarny wydaje w tym przedmiocie zarządzenie, chyba że posiedzenie odbywa się w zakładzie karnym. Zarządzenie wymaga uzasadnienia.”;

9) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. § 1. W celu realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu, Minister Sprawiedliwości może współpracować z instytucjami badawczymi, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytucjach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498).

§ 2. Instytuty badawcze, o których mowa w § 1, współpracują z Ministrem Sprawiedliwości w realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu, na podstawie porozumienia podpisanego z Ministrem Sprawiedliwości.

§ 3. W porozumieniu, o którym mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości i instytut badawczy określają zakres, zasady i warunki współpracy w realizacji zadań wynikających z niniejszego kodeksu.”;

10) w art. 43b w § 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przebywanie przez skazanego w określonych dniach tygodnia i godzinach we wskazanym przez sąd albo komisję penitencjarną miejscu (dozór stacjonarny);”;

11) w art. 43e § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W sprawach związanych z udzieleniem zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu skazany przebywa, albo komisja penitencjarna działająca w zakładzie karnym, w którym skazany przebywa.

§ 2. W sprawach związanych z wykonaniem postanowienia sądu albo decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego i ich uchynieniem właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu kara jest wykonywana, z wyjątkiem uchynienia zezwolenia z powodów, o których mowa w art. 43zaa § 1 pkt 1, kiedy to właściwy jest sąd penitencjarny, który zezwolenia udzielił, albo sąd penitencjarny, w okręgu którego działa komisja penitencjarna, która udzieliła zezwolenia.”;

12) w art. 43h:

a) § 3–5 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Jeżeli skazany zamieszkuje wspólnie z inną osobą lub osobami pełnoletnimi, warunkiem rozpoczęcia dozoru stacjonarnego jest uprzednia pisemna zgoda tych osób złożona do sądu albo komisji penitencjarnej, obejmująca także umożliwienie podmiotowi dozoru przeprowadzanie czynności kontrolnych.

§ 4. W razie potrzeby, na zarządzenie sędziego penitencjarnego albo na żądanie komisji penitencjarnej, kurator sądowy ustala, w drodze zebrania informacji, czy skazany zamieszkuje wspólnie z inną osobą lub osobami pełnoletnimi, a jeżeli tak, to uzyskuje dane personalne tych osób, a następnie poucza je o warunkach wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego oraz konsekwencjach, jakie wynikają z jej wykonywania dla osób zamieszkujących ze skazanym. Kurator sądowy ustala warunki rodzinne oraz socjalno-bytowe, w których zamieszkuje skazany, w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania kary w systemie dozoru elektronicznego. Informacje te kurator sądowy przekazuje niezwłocznie do sądu albo komisji penitencjarnej.

§ 5. Oświadczenie o wyrażeniu zgody, o której mowa w § 3, może być również odebrane przez kuratora sądowego podczas czynności, o których mowa w § 4, a następnie niezwłocznie przekazane do sądu albo komisji penitencjarnej.”,

b) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Cofnięcie zgody po wydaniu postanowienia sądu albo decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego jest nieskuteczne.”;

13) w art. 43k § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Po ogłoszeniu lub przy doręczeniu postanowienia o rozpoczęciu dozoru elektronicznego albo postanowienia sądu albo decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego należy doręczyć skazanemu pisemne pouczenie o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach związanych z dozorem elektronicznym, jak również o konsekwencjach naruszenia tych obowiązków. Odpis postanowienia albo decyzji przesyła się niezwłocznie sądowemu kuratorowi zawodowemu i podmiotowi dozoru.”;

14) w art. 43la:

a) w § 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku i 6 miesięcy albo wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;

2) odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary;”;

b) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Przepisy § 1–5 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno:

1) nieprzekraczających w sumie 1 roku i 6 miesięcy,

2) których suma jest niższa niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy

– a żadna kara nie została orzeczona za przestępstwo popełnione w warunkach przewidzianych w art. 64 § 2 Kodeksu karnego.”;

15) w art. 43lj po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli prokurator oświadczy, najpóźniej na posiedzeniu po ogłoszeniu postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, że sprzeciwia się udzieleniu zezwolenia, postanowienie, o którym mowa w art. 43lh § 1, staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia.”;

16) po art. 43ll dodaje się art. 43lla i art. 43llb w brzmieniu:

„Art. 43lla. § 1. Komisja penitencyjna może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 4 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;
- 2) skazany rozpoczął już odbywanie kary w zakładzie karnym;
- 3) odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary;
- 4) za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności;
- 5) skazany posiada określone miejsce stałego pobytu;
- 6) osoby pełnoletnie zamieszkujące wspólnie ze skazanym wyraziły zgodę, o której mowa w art. 43h § 3;
- 7) odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie warunki techniczne, o których mowa w art. 43h § 1.

§ 2. Do postępowania przed komisją penitencyjną stosuje się odpowiednio przepisy art. 43la § 4, art. 43lc, art. 43ld § 1–3, art. 43le, art. 43lf, art. 43lg i art. 43lh.

§ 3. Na decyzję komisji penitencyjnej, o której mowa w art. 43la § 4, osobie, która nie wyraziła zgody, przysługuje skarga. Przepisy art. 7 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Komisja penitencyjna wydaje decyzję w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku.

§ 5. Ponowny wniosek skazanego lub jego obrońcy o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w § 1, w tej samej sprawie, złożony przed upływem miesiąca od dnia wydania decyzji o odmowie udzielenia tego zezwolenia, pozostawia się bez rozpoznania.

§ 6. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno, nieprzekraczających w sumie 4 miesięcy.

§ 7. W sprawach związanych z udzieleniem skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, o których mowa w § 1, wyłącznie właściwa jest komisja penitencjarna. Jeżeli jednak w chwili złożenia wniosku skazany nie rozpoczął jeszcze odbywania kary, w sprawach związanych z udzieleniem zezwolenia właściwy jest sąd penitencjarny.

Art. 43llb. § 1. Na decyzję komisji penitencjarnej w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego skarga przysługuje także obrońcy skazanego, prokuratorowi, jak również sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wnioski o udzielenie zezwolenia. Przepisy art. 7 i art. 43lj § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Rozpoznając skargę sąd penitencjarny bierze pod uwagę w szczególności czy odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary oraz czy za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności.

§ 3. Jeżeli prokurator oświadczy, najpóźniej na posiedzeniu po ogłoszeniu decyzji o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, że sprzeciwia się udzieleniu zezwolenia, decyzja komisji penitencjarnej staje się wykonalna z chwilą uprawomocnienia.

§ 4. Decyzję komisji penitencjarnej doręcza się wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym prawie, terminie i sposobie wniesienia skargi skazanemu lub jego obrońcy, prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wnioski o udzielenie zezwolenia.

§ 5. Wykonalną decyzję komisji penitencjarnej doręcza się wraz z uzasadnieniem właściwemu sądowi penitencjarnemu.”;

17) w art. 43m § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skazany ma obowiązek zgłosić podmiotowi dozoru, w terminie i w sposób, które zostały określone przez sąd albo komisję penitencjarną, gotowość do instalacji środków technicznych.”;

18) w art. 43n w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pozostawać we wskazanym przez sąd albo komisję penitencjarną miejscu w wyznaczonym czasie;”;

19) w art. 43na we wprowadzeniu do wyliczenia zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Sąd penitencjarny albo komisja penitencjarna określa przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia, w których skazany ma prawo się oddalić z miejsca stałego pobytu lub innego wskazanego miejsca na okres nieprzekraczający 12 godzin dziennie, w szczególności w celu:”;

20) w art. 43nb w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Obowiązki te mogą zostać nałożone również na wniosek prokuratora lub sądowego kuratora zawodowego, a także komisji penitencjarnej, jeżeli udzieliła skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.”;

21) po art. 43r dodaje się art. 43ra w brzmieniu:

„Art. 43ra. § 1. Jeżeli skazany, wobec którego wykonywany jest w systemie dozoru elektronicznego środek karny lub środek zabezpieczający, został osadzony w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, umieszczony w zakładzie psychiatrycznym w związku z zastosowaniem wobec niego środka zabezpieczającego, umieszczony bez jego zgody w zakładzie leczniczym albo poddany leczeniu w zakładzie leczniczym, w którym są udzielane świadczenia zdrowotne z zakresu opieki psychiatrycznej, prezes sądu lub upoważniony sędzia:

- 1) na wniosek podmiotu dozoruującego,
- 2) na wniosek dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego lub kierownika zakładu leczniczego lub
- 3) z urzędu

– może wyrazić zgodę na odinstalowanie rejestratora lub usunięcie nadajnika na czas pobytu w areszcie śledczym, zakładzie karnym, zakładzie psychiatrycznym albo zakładzie leczniczym. W wypadku, o którym mowa w pkt 1 i 3, prezes sądu lub upoważniony sędzia może zasięgnąć opinii dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego lub kierownika zakładu leczniczego.

§ 2. Prezes sądu lub upoważniony sędzia, na wniosek podmiotu dozoruującego, dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, kierownika zakładu psychiatrycznego, kierownika zakładu leczniczego lub z urzędu, może w każdym czasie zarządzić ponowne

zainstalowanie rejestratora lub założenie nadajnika wobec skazanego, o którym mowa w § 1.

§ 3. Nie wcześniej niż 7 dni przed dniem zwolnieniem skazanego z aresztu śledczego, zakładu karnego, zakładu psychiatrycznego albo zakładu leczniczego, albo w terminie 7 dni od dnia wydania zarządzenia, o którym mowa w § 2, dokonuje się ponownego zainstalowania rejestratora lub założenia nadajnika. O ponownym zainstalowaniu rejestratora lub założeniu nadajnika podmiot dozoru niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu lub upoważnionego sędziego.”;

22) w art. 43t w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) niezwłocznie po zaistnieniu warunków technicznych informuje sąd albo komisję penitencjarną o możliwości rozpoczęcia wykonywania dozoru elektronicznego;”;

23) art. 43zad otrzymuje brzmienie:

„Art. 43zad. W razie uchylenia zezwolenia, o którym mowa w art. 43zaa § 1 lub art. 43zab, sąd penitencjarny niezwłocznie poleca zatrzymać i doprowadzić skazanego do aresztu śledczego bez wezwania, o czym należy go pouczyć.”;

24) w art. 45:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do wykonywania pracy, o której mowa w § 1, z zastrzeżeniem § 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 53–58 i art. 60.”,

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Na wniosek skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności, niebędącą zastępczą karą pozbawienia wolności, sąd może orzec, po wyrażeniu zgody przez dyrektora zakładu karnego, że praca społecznie użyteczna będzie wykonywana na rzecz podmiotów i na zasadach określonych w art. 123a. Czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania pracy społecznie użytecznej oraz obowiązków nałożonych na skazanego wykonuje dyrektor zakładu karnego. W celu wykonania pracy społecznie użytecznej sąd przesyła odpis orzeczenia właściwemu dyrektorowi zakładu karnego. Przepisy art. 53, art. 55 § 1 oraz art. 57a § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

25) w art. 72 § 3–4a otrzymują brzmienie:

„§ 3. Zakłady karne mogą być tworzone jako samodzielne zakłady lub jako wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych. Zakłady karne mogą być

przekształcane w areszty śledcze. Kilka zakładów może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi zakłady karne oraz przekształca je w areszty śledcze, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

§ 4a. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie zakładów karnych oraz wyodrębnionych oddziałów zakładów karnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich grup skazanych.”;

26) w art. 74 uchyla się § 3;

27) w art. 76:

a) w § 1:

– po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) udzielanie skazanemu, w wypadkach wskazanych w ustawie, zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego;”;

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ustalenie indywidualnych programów oddziaływań na skazanego i dokonywanie ocen ich wykonywania oraz ustalenie indywidualnych programów terapeutycznych i dokonywanie ocen ich wykonywania;”;

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. W wypadku co najmniej dwukrotnej negatywnej weryfikacji decyzji, o której mowa w § 1 pkt 7, podjętej wobec skazanego, o którym mowa w art. 88a § 1 pkt 3 lit. b i c, kolejnej weryfikacji tej decyzji, dokonanej nie wcześniej niż po 6 miesiącach od dnia pierwszej decyzji, komisja penitencjarna dokonuje po 12 miesiącach.

§ 1b. Okres 12 miesięcy, o którym mowa w § 1a, może zostać skrócony przez komisję penitencjarną w wypadku uzasadnionym stanem zdrowia skazanego lub wobec skazanego, który wyróżnił się szczególnie dobrym zachowaniem.”;

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Na decyzje, o których mowa w § 1 pkt 3–5 i 8–11, skarga nie przysługuje.”;

28) w art. 79:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd poleca zatrzymać i doprowadzić do aresztu śledczego.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W uzasadnionym wypadku, na wniosek skazanego, sąd może wezwać skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, położonym najbliżej miejsca jego stałego pobytu, wraz z dokumentem stwierdzającym tożsamość, jeżeli dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany stawi się na wezwanie. Zarządzenie wymaga uzasadnienia.”,

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli w wypadku, o którym mowa w § 1a, skazany, mimo wezwania, nie stawił się w areszcie śledczym, sąd poleca go zatrzymać i doprowadzić. Kosztami zatrzymania i doprowadzenia sąd obciąża skazanego.”,

d) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli skazanym jest żołnierz, obowiązek zatrzymania i doprowadzenia spoczywa na właściwych organach wojskowych.”;

29) w art. 79a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Skazany przekazuje do depozytu dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których nie może posiadać w celi.”;

30) w art. 79b dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Skazanego informuje się o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.”;

31) w art. 82 w § 2:

a) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym stopień uzależnienia od substancji psychoaktywnej;”,

b) w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa.”;

32) w art. 83 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Skazanego poddaje się w miarę potrzeby, za jego zgodą, także badaniom seksuologicznym. Sędzia penitencjarny może zarządzić przeprowadzenie badań bez zgody skazanego.”;

33) w art. 85 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W zakładzie karnym, o którym mowa w § 1, mogą odbywać karę młodociani skazani za przestępstwo, o którym mowa w art. 10 § 2 Kodeksu karnego, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze i resocjalizacyjne.”;

34) w art. 88a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Za skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu można uznać skazanego, który:

- 1) popełnił przestępstwo o bardzo wysokim stopniu społecznej szkodliwości, w szczególności przestępstwo:
 - a) zamachu na:
 - niepodległość lub integralność Rzeczypospolitej Polskiej,
 - konstytucyjny ustroj państwa lub konstytucyjne organy Rzeczypospolitej Polskiej,
 - życie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
 - jednostkę Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) ze szczególnym okrucieństwem,
 - c) wzięcia lub przetrzymania zakładnika albo w związku z wzięciem zakładnika,
 - d) uprowadzenia statku wodnego lub powietrznego,
 - e) z użyciem broni palnej, materiałów wybuchowych albo łatwopalnych;
- 2) popełnił przestępstwo w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw, zwłaszcza z uwagi na jego kierowniczą lub znaczącą rolę w grupie lub związku;
- 3) podczas uprzedniego lub obecnego pozbawienia wolności stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego w ten sposób, że:
 - a) był organizatorem lub aktywnym uczestnikiem zbiorowego wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,
 - b) dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,
 - c) był sprawcą zgwałcenia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo znęcał się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym,

- d) uwolnił się lub usiłował uwolnić się z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo podczas konwojowania poza terenem zakładu lub aresztu.”;
- 35) w art. 88b w § 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) widzenia udzielane są w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi, chyba że dyrektor zakładu karnego, w uzasadnionych wypadkach, wyrazi zgodę na udzielenie widzenia w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi. Nie dotyczy to osób, o których mowa w art. 8 § 3, jednak na żądanie tych osób widzeń udziela się w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt ze skazanymi. W czasie korzystania z widzeń skazani nie mogą spożywać artykułów żywnościowych i napojów;”;
- 36) w art. 88d:
- a) w § 1:
- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli w związku z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym, w którym skazany uczestniczy lub uczestniczył w charakterze podejrzanego, oskarżonego, świadka lub pokrzywdzonego, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla jego życia lub zdrowia, dyrektor zakładu karnego obejmuje takiego skazanego szczególną ochroną w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, która może polegać na:”;
 - uchyla się pkt 3,
 - dodaje się pkt 4–11 w brzmieniu:
 - „4) stosowaniu warunków odbywania kary określonych w art. 88c;
 - 5) zakazie pozostawiania skazanego samotnie w celi mieszkalnej lub innym pomieszczeniu, z wyjątkiem cel i pomieszczeń monitorowanych;
 - 6) wzmożonej obserwacji zachowania skazanego;
 - 7) zwiększeniu stopnia izolacji od innych skazanych;
 - 8) częstszej wizytacji celi mieszkalnej przez wyznaczonych funkcjonariuszy lub pracowników Służby Więziennej, niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;
 - 9) określeniu szczególnego sposobu korzystania z zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celi mieszkalnej;

- 10) częstszej kontroli posiadanych przez skazanego w celi mieszkalnej przedmiotów, w tym leków, niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;
 - 11) częstszej kontroli celi mieszkalnej, niż w odniesieniu do skazanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną.”,
- b) w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) warunków odbywania kary określonych w art. 88b § 1 pkt 1–4, 6, 8 i 9 oraz § 2 i 3,”,
- c) po § 2 dodaje się § 2a i 2b w brzmieniu:
- „§ 2a. Objęcie skazanego szczególną ochroną powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, w granicach niezbędnych do osiągnięcia tego celu, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego oraz bez wyrządzania zbędnych dolegliwości.
- § 2b. Szczegółowy sposób realizacji szczególnej ochrony skazanego nie może być bardziej dolegliwy niż warunki odbywania kary, które mogą być stosowane wobec skazanego, o którym mowa w art. 88a § 1.”,

zakładu karnego typu otwartego – po odbyciu przez niego co najmniej 25 lat kary. Przeniesienie może nastąpić po przeprowadzeniu badań psychologicznych, a także psychiatrycznych, o których mowa w art. 83 § 1.

§ 3a. Przeniesienie, o którym mowa w § 1, skazanego z zaburzeniami preferencji seksualnych za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z tymi zaburzeniami, wymaga przeprowadzenia również badań seksuologicznych, o których mowa w art. 83 § 1a, a także zgody sędziego penitencjarnego.”;

38) w art. 90:

a) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) widzenia skazanych podlegają nadzorowi administracji zakładu karnego; rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego;”;

b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”;

39) w art. 91:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) skazanym można zezwalać na udział w organizowanych przez administrację zakładu karnego poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych w obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego; łączna liczba opuszczeń zakładu karnego w celu udziału w tych zajęciach dla jednego skazanego nie może przekroczyć 28 w ciągu roku;”;

b) pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”;

40) w art. 92:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) skazanym można zezwalać na udział w organizowanych przez administrację zakładu karnego poza terenem zakładu karnego zajęciach kulturalno-

oświatowych lub sportowych oraz innych takich zajęciach i imprezach organizowanych poza terenem zakładu karnego; łączna liczba opuszczeń zakładu karnego w celu udziału w tych zajęciach i imprezach dla jednego skazanego nie może przekroczyć 56 w ciągu roku; sposób udziału w zajęciach i imprezach określa dyrektor zakładu karnego;”

b) uchyla się pkt 5,

c) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) skazani mogą otrzymywać z depozytu zakładu karnego środki pieniężne pozostające do ich dyspozycji;”

d) pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) widzenia skazanych mogą podlegać nadzorowi administracji zakładu karnego; rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego;”

e) pkt 13 i 14 otrzymują brzmienie:

„13) korespondencja skazanych może podlegać cenzurze administracji zakładu karnego;

14) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”;

41) w art. 95 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W systemie programowanego oddziaływania odbywają karę skazani młodociani, a także skazani dorośli, którzy wyrażają zgodę na współudział w opracowaniu i wykonaniu indywidualnego programu oddziaływania.”;

42) w art. 96 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W systemie terapeutycznym odbywają karę skazani z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, w tym skazani za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, upośledzeni umysłowo, a także uzależnieni od substancji psychoaktywnej oraz skazani niepełnosprawni fizycznie – wymagający oddziaływania specjalistycznego, zwłaszcza opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej.”;

43) po art. 104 dodaje się art. 104a w brzmieniu:

„Art. 104a. § 1. Na wniosek właściwego organu gminy, za zgodą dyrektora zakładu karnego, umożliwia się skazanemu na jego pisemny wniosek lub za jego pisemną zgodą udział w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych.

§ 2. Zasady udziału skazanych w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych określa się w porozumieniu zawieranym pomiędzy dyrektorem zakładu karnego i organem, o którym mowa w § 1.”;

44) w art. 105:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Zakres i sposób kontaktów, o których mowa w § 1 i 2, w szczególności nadzór nad widzeniami, cenzura korespondencji, kontrolowanie rozmów w trakcie widzeń, rozmów telefonicznych i rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności, są uzależnione od rodzaju i typu zakładu karnego, w którym skazany odbywa karę, a także od wymogów indywidualnego oddziaływania, z wyjątkiem prawa do otrzymywania paczek.

§ 4. Dyrektor zakładu karnego podejmuje decyzje dotyczące:

- 1) zatrzymania korespondencji,
- 2) cenzurowania korespondencji w zakładach karnych typu półotwartego i otwartego,
- 3) kontrolowania rozmów w trakcie widzeń i rozmów telefonicznych oraz rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności

– z wyjątkiem przypadków określonych w art. 8 § 3 oraz w art. 8a § 2 i 3, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu lub porządku publicznego. Dyrektor zakładu karnego informuje skazanego o zatrzymaniu korespondencji oraz może zezwolić na przekazanie skazanemu ważnej wiadomości zawartej w zatrzymanej korespondencji.”,

b) po § 6 dodaje się § 6a w brzmieniu:

„§ 6a. Skazany ponosi koszty prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej. W szczególnie uzasadnionych wypadkach skazany, który nie posiada środków pieniężnych, może otrzymać od administracji zakładu karnego znaczki pocztowe na korespondencję.”,

c) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Skazany wysyłając korespondencję urzędową przekazuje wraz z nią wypełnione potwierdzenie odbioru, które po podpisaniu przez przyjmującego

zwracane jest skazanemu. Na kopercie umieszcza się odcisk stempla z nazwą zakładu karnego oraz odnotowuje się datę jej odbioru.”,

d) dodaje się § 8 w brzmieniu:

„§ 8. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, wzór potwierdzenia odbioru wysyłanej korespondencji urzędowej, o którym mowa w § 7.”;

45) w art. 105a:

a) w § 2 zdanie drugie i trzecie otrzymują brzmienie:

„Liczba osób małoletnich nie podlega ograniczeniu. Osoby małoletnie mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Osoba małoletnia do lat 15 korzysta z widzenia ze skazanym pod opieką pozostającego na wolności przedstawiciela ustawowego lub pełnoletniej osoby najbliższej, a w przypadku gdy uprawniony do opieki nad osobą małoletnią podczas widzenia nie uzyskał zgody na widzenie, nie chce lub nie może z niego skorzystać – pod opieką funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego wyznaczonego przez dyrektora zakładu karnego.”;

46) w art. 105b:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony, lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym.”,

c) uchyla się § 2,

d) dodaje się § 4 i 5 w brzmieniu:

„§ 4. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w dzienniku urzędowym tego Ministra. W takim wypadku dla każdego zakładu karnego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora zakładu karnego z przywieziennym zakładem pracy.

§ 5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 4 zdanie drugie.”;

47) po art. 105b dodaje się art. 105c w brzmieniu:

„Art. 105c. § 1. Rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności nie mogą być realizowane przez przekierowanie na inny niż wybrany numer telefonu lub jako telekonferencja.

§ 2. W razie naruszenia zakazu, o którym mowa w § 1, uniemożliwia się przeprowadzenie rozmowy albo przerywa się ją.”;

48) w art. 110:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadającej na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Celę wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania. W celi zapewnia się odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę oraz oświetlenie, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych.”;

b) w § 2a wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 90 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie i trzecie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², w razie:”;

c) w § 2b wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie i trzecie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi

konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych:”;

d) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Do powierzchni w celi mieszkalnej, o której mowa w § 2 zdanie pierwsze, nie wlicza się wnęki okiennej i grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kącików sanitarnych.”;

49) w art. 110a:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Dyrektor zakładu karnego może zezwolić:

- 1) na posiadanie w celi sprzętu elektronicznego lub elektrycznego,
- 2) skazanemu na posiadanie w celi innych przedmiotów, w tym także podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań skazanego

– jeżeli posiadanie tych przedmiotów nie narusza zasad porządku i bezpieczeństwa obowiązujących w zakładzie karnym.”;

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Skazany, w tym również przebywający poza terenem zakładu karnego w związku z zatrudnieniem, nie może posiadać, poza depozytem, środków łączności oraz przedmiotów i dokumentów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w zakładzie karnym lub bezpieczeństwa osób w nim przebywających.”;

c) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Zakaz określony w § 4 nie dotyczy skazanych przebywających poza terenem zakładu karnego w związku z zatrudnieniem w odniesieniu do środków łączności, przedmiotów i dokumentów, niezbędnych do wykonywania pracy, udostępnionych im na czas jej wykonywania przez podmiot zatrudniający.”;

50) po art. 110a dodaje się art. 110b w brzmieniu:

„Art. 110b. § 1. W przypadku uzyskania zezwolenia dyrektora zakładu karnego, o którym mowa w art. 110a § 2 pkt 1, i wyposażenia celi mieszkalnej w dodatkowy sprzęt elektroniczny lub elektryczny, każdy skazany przebywający w tej celi jest zobowiązany do ponoszenia zryczałtowanej miesięcznej opłaty.

§ 2. Środki finansowe uzyskane z tytułu ponoszenia przez skazanych opłat podlegają przekazaniu na cele Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy utworzonego na podstawie art. 6a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179).

§ 3. Opłata podlega potrąceniu ze środków pieniężnych pozostających w dyspozycji skazanego. Potrącenie następuje z góry każdego pierwszego roboczego dnia miesiąca. Potrącona opłata nie podlega zwrotowi.

§ 4. Jeżeli skazany nie posiada środków pieniężnych na uiszczenie opłaty w terminie, o którym mowa w § 3, jej potrącenie następuje niezwłocznie po wpłynięciu środków pieniężnych na konto skazanego, w wysokości stanowiącej iloczyn wysokości zryczałtowanej opłaty oraz liczby miesięcy, za które nie była ona potrącana.

§ 5. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy skazany nie posiada środków finansowych i zatrudniony jest nieodpłatnie w zakładzie karnym, dyrektor może zwolnić go od ponoszenia opłaty, o której mowa w § 1.

§ 6. W przypadku, gdy skazany zwalniany z zakładu karnego zalega z uiszczeniem opłaty, staje się ona obowiązkiem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479) i podlega egzekucji na podstawie jej przepisów.

§ 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość zryczałtowanej miesięcznej opłaty, o której mowa w § 1, mając na względzie średnią wysokość kosztów ponoszonych przez zakład karny w związku z użytkowaniem przez skazanych dodatkowych sprzętów elektronicznych i elektrycznych.”;

51) w art. 113:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Środki pieniężne, o których mowa w § 2, skazany może przekazać na wybrany rachunek bankowy lub pozostawić w depozycie.”,

b) w § 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) środki pieniężne otrzymane przez skazanego w danym miesiącu, w wysokości 20 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.”;

52) w art. 113a:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Skazanemu umożliwia się dokonanie pierwszego zakupu nie później niż trzeciego dnia roboczego po przyjęciu do aresztu śledczego, o którym mowa w art. 79b § 1.”,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W paczkach nie mogą być dostarczane przedmioty niedozwolone, substancje psychoaktywne oraz artykuły, których sprawdzenie jest niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich zawartości, jak też artykuły w opakowaniach utrudniających ich kontrolę.”;

53) art. 114 otrzymuje brzmienie:

„Art. 114. Skazanemu, który nie ma możliwości zarobkowania oraz nie posiada niezbędnych środków materialnych, dyrektor zakładu karnego może przyznać miesięczną zapomogę w wysokości do 1/5 minimalnego wynagrodzenia za pracę.”;

54) w art. 115:

a) po § 5 dodaje się § 5a–5c w brzmieniu:

„§ 5a. W przypadkach, o których mowa w § 5 pkt 2, podmioty lecznicze udzielają skazanemu świadczeń zdrowotnych z zachowaniem kolejności dostępu do tych świadczeń obowiązującej osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

§ 5b. Zgłoszenie przez skazanego potrzeby przeprowadzenia postępowania diagnostycznego jest równoznaczne z wyrażeniem przez niego zgody na jego przeprowadzenie.

§ 5c. Jeżeli skazany, który zgłosił informację o stanie zdrowia, chorobach lub urazach, skutkującą potrzebą przeprowadzenia wobec niego procedury medycznej, odmawia wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania diagnostycznego mającego na celu potwierdzenie tej potrzeby, o przeprowadzeniu takiego postępowania decyduje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego na wniosek lekarza.”,

b) po § 8 dodaje się § 8a w brzmieniu:

„§ 8a. Świadczenia zdrowotne mogą być udzielane skazanemu za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności.”;

55) w art. 116:

a) w § 1:

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) poddania się – niezależnie od obowiązków określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych, wenerycznych i gruźlicy, alkoholizmu i narkomanii – przewidzianym przepisami badaniami, leczeniu, zabiegom lekarskim, sanitarnym oraz rehabilitacji, a także badaniami na obecność w organizmie substancji psychoaktywnej a skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych, psychiatrycznych lub seksuologicznych, dodatkowo – udzielania osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał, oraz wykonywania zleconych przez psychologa, psychiatrę lub seksuologa czynności niezbędnych na potrzeby badania;”;

– po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) poddania się kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej oraz umożliwienia i nieutrudniania przeprowadzenia innych kontroli, o których mowa w art. 223f § 1;”;

b) uchyla się § 2–6;

56) w art. 116a pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) używać substancji psychoaktywnej niezależnie od drogi podania;”;

57) art. 116b otrzymuje brzmienie:

„Art. 116b. § 1. Badanie w celu ustalenia w organizmie skazanego obecności substancji psychoaktywnej przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego.

§ 2. Weryfikacja wyniku badania, o którym mowa w § 1, może być przeprowadzona za pomocą badania laboratoryjnego.

§ 3. Skazanego, u którego przeprowadzona weryfikacja wyniku badania wskazanego w § 2 potwierdziła obecność w organizmie substancji psychoaktywnej, niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej, obciąża się w całości kosztami związanymi z przeprowadzeniem badania laboratoryjnego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje badań na obecność substancji psychoaktywnej w organizmie skazanego, sposób przeprowadzania tych badań oraz sposób ich dokumentowania, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzania badań i zagwarantowania wiarygodności ich wyników oraz zapewnienie prawidłowego sposobu dokumentowania przeprowadzonych badań.”;

58) art. 117 otrzymuje brzmienie:

„Art. 117. § 1. Skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od substancji psychoaktywnej, a także skazanego za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych obejmuje się, za jego zgodą, odpowiednim leczeniem lub rehabilitacją.

§ 2. W razie braku zgody, o której mowa w § 1, w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji orzeka sąd penitencjarny na posiedzeniu, które powinno odbyć się w zakładzie karnym. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego.

§ 3. Obowiązek poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji można orzec na czas określony, każdorazowo nie dłuższy niż 2 lata.

§ 4. Sąd penitencjarny zmienia lub uchyla obowiązek poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w wypadku zmiany lub ustania podstaw jego wykonywania.

§ 5. W przedmiocie zmiany lub uchylenia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji orzeka sąd penitencjarny na posiedzeniu, które powinno odbyć się w zakładzie karnym. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Wniosek o zmianę lub uchylenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego.

§ 6. Wniosek skazanego lub jego obrońcy o zmianę lub uchylenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, złożony przed upływem 6 miesięcy od wydania postanowienia w przedmiocie tego obowiązku, można pozostawić bez rozpoznania.

§ 7. Na postanowienie w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji przysługuje zażalenie. Zażalenie przysługuje także dyrektorowi zakładu karnego.”;

59) w art. 121:

a) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Orzeczenie o istnieniu albo braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy wydaje lekarz.”,

b) po § 9 dodaje się § 9a w brzmieniu:

„§ 9a. W stosunku do skazanych cudzoziemców zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o

promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830 i 1079) w zakresie konieczności uzyskiwania zezwoleń na pracę.”;

60) w art. 123 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonaniu pełnej miesięcznej normy pracy. W wypadku przepracowania niepełnej miesięcznej normy czasu pracy lub niewykonania pełnej miesięcznej normy pracy wynagrodzenie wypłaca się proporcjonalnie do ilości czasu pracy lub wykonanej normy pracy, choćby z tego powodu wypłacone wynagrodzenie nie osiągnęło kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W razie zatrudnienia skazanego w niepełnym wymiarze czasu pracy najniższe wynagrodzenie ustala się w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin zatrudnienia, biorąc za podstawę kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę.”;

61) w art. 126:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Ze środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 113 § 6 pkt 1–3, środki do wysokości jednego minimalnego wynagrodzenia za pracę gromadzi się i zachowuje do przekazania skazanemu w chwili jego zwolnienia z zakładu karnego, z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji.

§ 2. Gromadzeniu podlega:

- 1) 50% kwoty zdeponowanej przez skazanego przy przyjęciu do zakładu karnego, jednak nie więcej niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) 50% z przypadającego skazanemu miesięcznie wynagrodzenia za pracę po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 3) 50% każdego z wpływów pieniężnych skazanego niewymienionych w pkt 1 i 2, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę.”;

b) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Zgromadzona kwota podlega każdorazowo uzupełnieniu w razie wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę.”;

62) w art. 138 w § 1:

a) pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) zezwolenie na odbywanie widzeń we własnej odzieży na okres do 3 miesięcy;”;

b) w pkt 15 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 16 w brzmieniu:

„16) zezwolenie na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy.”;

63) w art. 141:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W wypadkach szczególnie uzasadnionych warunkami rodzinnymi lub osobistymi skazanego nagrody wymienione w art. 138 § 1 pkt 1, 2, 12, 15 i 16 mogą być stosowane jako ulgi.”;

b) uchyla się § 2;

64) w art. 141a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Dyrektor zakładu karnego może udzielić skazanemu zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej, w asyście osoby godnej zaufania lub samodzielnie, na czas nieprzekraczający 5 dni, w celu odwiedzenia poważnie chorego członka rodziny, uczestnictwa w pogrzebie członka rodziny oraz w innych wypadkach szczególnie ważnych dla skazanego.”;

b) uchyla się § 5;

65) w art. 143 w § 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) pozbawienie możliwości korzystania z widzeń i samoinkasującego aparatu telefonicznego na okres do 28 dni;”;

66) w art. 144:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kary dyscyplinarne określone w art. 143 § 1 pkt 4, 5, 7, 7a i 8 wymierza dyrektor zakładu karnego, a inne kary – również osoba przez niego upoważniona.”;

b) uchyla się § 5;

67) w art. 160 § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. W posiedzeniu w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia bierze udział prokurator, a mają prawo wziąć udział w posiedzeniu skazany oraz obrońca,

sądowy kurator zawodowy, a gdy skazany pozostaje pod dozorem osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, organizacji lub instytucji, o której mowa w art. 159 § 1, także ta osoba lub przedstawiciel tego stowarzyszenia, organizacji lub instytucji.”;

68) w art. 161 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. O warunkowym zwolnieniu orzeka sąd penitencjarny na posiedzeniu, które powinno odbyć się w zakładzie karnym. W posiedzeniu bierze udział prokurator, a mają prawo wziąć udział w posiedzeniu skazany oraz obrońca, a także inne osoby, którym służy uprawnienie do złożenia wniosku o warunkowe zwolnienie, jeżeli wniosek taki złożyły.”;

69) w art. 166 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Skazanemu zwalnianemu z zakładu karnego, który nie dysponuje wystarczającymi środkami własnymi i nie ma zapewnionych na wolności dostatecznych środków utrzymania, dyrektor zakładu karnego może udzielić pomocy pieniężnej w chwili zwolnienia w wysokości do 2/3 minimalnego wynagrodzenia za pracę lub jej odpowiedni ekwiwalent; środki własne skazanego stanowią środki będące w depozycie oraz przekazane w trybie art. 126 § 1.”;

70) w art. 167a w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) otrzymuje, za pokwitowaniem, znajdujące się w depozycie dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, jeżeli nie zostały zatrzymane albo zajęte w drodze zabezpieczenia lub egzekucji.”;

71) w art. 168a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na wniosek pokrzywdzonego, odpowiednio, sędzieja penitencjarny lub dyrektor zakładu karnego niezwłocznie zawiadamia pokrzywdzonego, jego przedstawiciela ustawowego lub osobę, pod której stałą pieczęcią pokrzywdzony pozostaje, o zwolnieniu skazanego z zakładu karnego, o ucieczce skazanego z zakładu karnego, a także o wydaniu decyzji o udzieleniu skazanemu:

- 1) przepustki, o której mowa w art. 91 pkt 7 i art. 92 pkt 9;
- 2) czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru lub bez konwoju funkcjonariusza Służby Więziennej albo asysty innej osoby godnej zaufania, o którym mowa w art. 138 § 1 pkt 7 lub 8, art. 141a § 1, art. 165 § 2 oraz art. 234 § 2.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli skazany, który opuścił zakład karny na podstawie decyzji o udzieleniu mu przepustki lub czasowego zezwolenia, o których mowa w § 1 pkt 1 i 2, w wyznaczonym terminie nie powrócił z tej przepustki lub zezwolenia.”,

c) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. O prawie do złożenia wniosku, o którym mowa w § 1 i 1a, poucza pokrzywdzonego sąd, kierując orzeczenie do wykonania.

§ 3. W wypadku zwolnienia z zakładu karnego po odbyciu kary skazanego z zaburzeniami preferencji seksualnych odbywającego karę pozbawienia wolności za przestępstwo określone w art. 197–203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z tymi zaburzeniami, w wypadku ucieczki takiego skazanego z zakładu karnego lub wydania decyzji, o których mowa w § 1, a także w wypadkach, o których mowa w § 1a, odpowiednio sędzia penitencjarny lub dyrektor niezwłocznie zawiadamia o tym jednostkę Policji, właściwą dla miejsca stałego pobytu skazanego.”,

d) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. W uzasadnionych przypadkach zawiadomienie, o którym mowa w § 1 i 1a, przekazuje się również świadkowi.”;

72) w art. 177 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego właściwy jest sąd, w którego okręgu sprawca ma miejsce stałego pobytu.”;

73) w art. 178 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawie zarządzenia wykonania zawieszony kary właściwy jest sąd, w którego okręgu skazany ma miejsce stałego pobytu.”;

74) art. 204b otrzymuje brzmienie:

„Art. 204b. W zakładach psychiatrycznych, o których mowa w art. 200 § 2 pkt 2 i 3, dopuszcza się kontrolowanie przedmiotów posiadanych przez sprawców oraz pomieszczeń, w których oni przebywają, a także w uzasadnionych przypadkach kontrolę osobistą. Przepisy art. 223f § 1, 7, 9, 10, 16 i 17 oraz art. 223g–223j stosuje się odpowiednio.”;

75) w art. 208:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Areszty śledcze mogą być tworzone jako samodzielne areszty lub jako wyodrębnione oddziały aresztów śledczych i zakładów karnych. Areszty śledcze mogą być przekształcane w zakłady karne. Kilka aresztów śledczych może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.”,

b) § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi areszty śledcze oraz przekształca je w zakłady karne, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określa przeznaczenie aresztów śledczych oraz wyodrębnionych oddziałów aresztów śledczych w aresztach śledczych i zakładach karnych, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich tymczasowo aresztowanych.”;

76) w art. 212 w § 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych od skazanych;”,

b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych, którzy są lub byli funkcjonariuszami organów powołanych do ochrony bezpieczeństwa publicznego, funkcjonariuszami albo pracownikami Służby Więziennej, pracownikami organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania, pracownikami administracji rządowej, do których czynności służbowych należy wykonywanie zadań z zakresu nadzoru nad organami powołanymi do ochrony bezpieczeństwa publicznego, Służbą Więzienną lub organami wymiaru sprawiedliwości, lub zadań związanych z podległością tych podmiotów, od pozostałych tymczasowo aresztowanych, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony ich stanem zdrowia lub względami organizacyjnymi, przy czym taki funkcjonariusz lub pracownik może być umieszczony wspólnie w celi mieszkalnej, jeżeli wyraża na to zgodę, tylko z dorosłym tymczasowo aresztowanym, odpowiednio dobranym przy uwzględnieniu rodzaju popełnionego przez niego przestępstwa oraz właściwości osobistych;”;

77) w art. 212ba:

a) w § 1:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli w związku z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym, w którym tymczasowo aresztowany uczestniczy lub uczestniczył w charakterze podejrzanego, oskarżonego, świadka lub pokrzywdzonego, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla jego życia lub zdrowia, dyrektor aresztu śledczego obejmuje takiego tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, która może polegać na:”
- w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5–12 w brzmieniu:

„5) stosowaniu warunków wykonywania tymczasowego aresztowania określonych w art. 212b § 2;

6) zakazie pozostawiania tymczasowo aresztowanego samotnie w celi mieszkalnej lub innym pomieszczeniu, z wyjątkiem cel i pomieszczeń monitorowanych;

7) wzmożonej obserwacji zachowania tymczasowo aresztowanego;

8) zwiększeniu stopnia izolacji od innych tymczasowo aresztowanych;

9) częstszej wizytacji celi mieszkalnej przez wyznaczonych funkcjonariuszy lub pracowników Służby Więziennej, niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;

10) określeniu szczególnego sposobu korzystania z zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celi mieszkalnej;

11) częstszej kontroli posiadanych przez tymczasowo aresztowanego w celi mieszkalnej przedmiotów, w tym leków, niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną;

12) częstszej kontroli celi mieszkalnej, niż w odniesieniu do tymczasowo aresztowanych, wobec których nie podjęto decyzji o objęciu szczególną ochroną.”
- b) w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) warunków wykonywania tymczasowego aresztowania określonych w art. 212b § 1 pkt 1–4, 6 i 8 oraz § 3,”
- c) po § 2 dodaje się § 2a i 2b w brzmieniu:

„§ 2a. Objęcie tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, w granicach niezbędnych do osiągnięcia tego celu, z poszanowaniem godności ludzkiej tymczasowo aresztowanego oraz bez wyrządzania zbędnych dolegliwości.

§ 2b. Szczegółowy sposób realizacji szczególnej ochrony tymczasowo aresztowanego nie może być bardziej dolegliwy niż warunki wykonywania tymczasowego aresztowania, które mogą być stosowane wobec tymczasowo aresztowanego, o którym mowa w art. 212a § 1.”,

d) w § 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor aresztu śledczego obejmuje tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną z urzędu lub na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze.”,

e) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W decyzji o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną należy określić termin, do którego ochrona ma trwać, oraz sposób realizacji tej ochrony, wskazując środki, o których mowa w § 1 lub 2.”,

f) w § 7 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W wypadku ustania przyczyny objęcia tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną, dyrektor aresztu śledczego, na wniosek sądu, przed którym toczy się postępowanie karne, albo prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze, a jeżeli tymczasowo aresztowanego objęto szczególną ochroną z urzędu – z urzędu, cofa szczególną ochronę.”,

g) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Dyrektor aresztu śledczego zawiadamia sędziego penitencjarnego oraz organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną, o jej przedłużeniu lub o jej cofnięciu.”;

78) w art. 212c:

a) w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli konieczne jest przeprowadzenie badań psychologicznych, psychiatrycznych lub seksuologicznych, dokonuje się ich na zasadach określonych w art. 83 § 1–2 oraz art. 84 § 3.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. O przeprowadzeniu postępowania diagnostycznego określonego w art. 115 § 5c zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.”;

79) w art. 215 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącą Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Jeżeli organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zastrzeże przy widzeniu obecność swoją lub osoby upoważnionej – widzenie odbywa się w sposób wskazany przez ten organ.”;

80) w art. 217:

a) § 1e otrzymuje brzmienie:

„§ 1e. Osoba małoletnia może uzyskać zgodę na widzenie z tymczasowo aresztowanym na wniosek przedstawiciela ustawowego.”,

b) po § 1e dodaje się § 1ea w brzmieniu:

„§ 1ea. Osoby małoletnie mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich.”,

c) § 1f otrzymuje brzmienie:

„§ 1f. Osoba małoletnia do lat 15 korzysta z widzenia z tymczasowo aresztowanym pod opieką pozostającego na wolności przedstawiciela ustawowego lub pełnoletniej osoby najbliższej, a w razie gdy uprawniony do opieki nad osobą małoletnią podczas widzenia nie uzyskał zgody na widzenie, nie chce lub nie może z niego skorzystać – pod opieką funkcjonariusza lub pracownika aresztu śledczego wyznaczonego przez dyrektora aresztu śledczego.”,

d) po § 1f dodaje się § 1g w brzmieniu:

„§ 1g. Zarządzenie o zgodzie na widzenie uprawnia do jednorazowego widzenia, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej.”;

81) w art. 217b:

a) § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. Korespondencję tymczasowo aresztowanego z obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, przesyła się bezpośrednio do adresata, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zarządzi inaczej.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Korespondencję tymczasowo aresztowanego z przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Rzecznikiem Praw Dziecka oraz organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka przesyła się bezpośrednio do adresata.”;

82) w art. 217c:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a–1c w brzmieniu:

„§ 1a. Tymczasowo aresztowany może korzystać co najmniej raz w tygodniu w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, z zastrzeżeniem § 2 i 3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, dyrektor aresztu śledczego udziela zgody na kontakt poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym.

§ 1b. Warunkiem skorzystania przez tymczasowo aresztowanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 1a, jest uprzednie poinformowanie na piśmie dyrektora aresztu śledczego przez

osobę, o której mowa w § 1a, o numerze telefonu tej osoby, pod którym można nawiązać z nią kontakt, lub wskazanie tego numeru telefonu w zarządzeniu, o którym mowa w § 2 lub 3.

§ 1c. Tymczasowo aresztowany w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony, lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, może korzystać w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie śledczym z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z inną osobą niż wymieniona w § 1a. Przeprowadzenie rozmowy wymaga każdorazowej zgody organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydanej w formie zarządzenia, o którym mowa w § 2 lub 3, chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzi inaczej; w takim wypadku zarządzenie obowiązuje do chwili zmiany organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje; w wypadku, o którym mowa w § 2, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o cofnięciu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.”,

c) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Zarządzenie o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w § 1a, uprawnia do wielokrotnego kontaktu w ramach przewidzianych w tym przepisie i obowiązuje do chwili zakończenia wykonywania tymczasowego aresztowania, bez względu na zmianę organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. W wypadku, o którym mowa w § 2, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o cofnięciu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.”,

d) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego albo o jej cofnięciu tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.”,

e) dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

„§ 5. Zapewnienie systemu służącego realizacji uprawnienia, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości, w drodze decyzji, która podlega ogłoszeniu w dzienniku

urzędowym tego Ministra. W takim wypadku dla każdego aresztu śledczego jest zawierana odrębna umowa podpisana przez dyrektora aresztu śledczego z przywięziennym zakładem pracy.

§ 6. Dyrektor Generalny Służby Więziennej określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5 zdanie drugie.”;

83) art. 219 otrzymuje brzmienie:

„Art. 219. Tymczasowo aresztowany może rozporządzać posiadanymi w areszcie śledczym środkami pieniężnymi, przedmiotami wartościowymi i innymi przedmiotami, w tym wpłacać środki pieniężne na rachunek bankowy, chyba że organ, do którego dyspozycji pozostaje, zarządzi inaczej.”;

84) w art. 220 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Ze środków pieniężnych otrzymywanych przez tymczasowo aresztowanego nie podlega egzekucji kwota do wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, niezbędna na pokrycie kosztów przejazdu z aresztu śledczego do miejsca zamieszkania i na utrzymanie w ciągu najbliższych dni po zwolnieniu.”;

85) w art. 221 w § 2 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) pochwała.”;

86) w art. 222 w § 2 uchyla się pkt 4;

87) w art. 223a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Tymczasowo aresztowany, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie, korzysta z uprawnień takich jak skazany, z wyjątkiem: widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności, posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, powiadamiania organu dysponującego o zakwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie bezpieczeństwa aresztu śledczego, jak również o objęciu go szczególną ochroną oraz o pozostaniu na leczeniu w zakładzie karnym po zwolnieniu, a także w zakresie udzielania zezwolenia, o którym mowa w art. 141a, a ponadto w innych wypadkach, gdy wymaga tego konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego – w zakresie których stosuje się przepisy niniejszego kodeksu dotyczące tymczasowo aresztowanych.”;

88) po art. 223a dodaje się art. 223aa w brzmieniu:

„Art. 223aa. W wypadkach, o których mowa w art. 223 § 6, sąd wraz z postanowieniem o tymczasowym aresztowaniu przesyła dyrektorowi aresztu śledczego

posiadane informacje, o których mowa w art. 11 § 2, niezbędne do wykonywania tymczasowego aresztowania.”;

89) w art. 223d § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Tymczasowo aresztowany lub skazany, konwojowany przez funkcjonariuszy Policji, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Celno-Skarbowej lub żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, może być umieszczony w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych, na czas trwania przeszkody uniemożliwiającej konwojowanie lub niezbędny ze względów humanitarnych. Decyzję w tym przedmiocie podejmuje dowódca konwoju. W czasie tym nie mogą być dokonywane czynności procesowe z udziałem konwojowanego w sprawie, w związku z którą jest on konwojowany.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w razie przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie lub przyjęcie tymczasowo aresztowanego albo skazanego do aresztu śledczego lub zakładu karnego oraz w razie nieprzewidzianego lądowania podczas przewozu drogą powietrzną lub nieprzewidzianej przerwy w przewozie inną drogą osoby dostarczanej na zasadach i w warunkach określonych w Rzymskim Statucie Międzynarodowego Trybunału Karnego, sporządzonym w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. poz. 708 oraz z 2018 r. poz. 1753). Decyzję w tym przedmiocie podejmuje odpowiednio komendant lub kierownik jednostki Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Żandarmerii Wojskowej, a w przypadku funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej – Szef Krajowej Administracji Skarbowej albo naczelnik urzędu celno-skarbowego.”;

90) po rozdziale XVa dodaje się rozdział XVb w brzmieniu:

„Rozdział XVb

Kontrola skazanych, miejsc i przedmiotów

Art. 223f. § 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz zapobieganiu popełnianiu przestępstw w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w miejscach pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych można przeprowadzać:

- 1) kontrolę pobieżną;
- 2) kontrolę osobistą;
- 3) kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych;
- 4) kontrolę pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi;

- 5) kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży;
- 6) kontrolę pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym;
- 7) kontrolę miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 8) kontrolę generalną.

§ 2. Kontrolę pobieżną przeprowadza się obowiązkowo:

- 1) każdorazowo po wyjściu i przy powrocie do celi osoby kontrolowanej;
- 2) przed opuszczeniem miejsca zatrudnienia i po powrocie do niego osoby kontrolowanej.

§ 3. W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może określić odstępstwo od zasad określonych w § 2.

§ 4. W zakładzie karnym typu zamkniętego dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może określić odstępstwo od zasady określonej w § 2 pkt 1 w wypadku zastosowania art. 90 pkt 1.

§ 5. Kontrolę, o której mowa w § 1, mogą przeprowadzać funkcjonariusze Służby Więziennej, a kontrolę, o której mowa w § 1 pkt 3–8, również pracownicy Służby Więziennej, zwani dalej „osobami kontrolującymi”.

§ 6. Kontrola, o której mowa w § 1, może być przeprowadzona w każdym czasie.

§ 7. Osoba kontrolująca przeprowadza kontrolę, o której mowa w § 1, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

§ 8. W razie konieczności podczas kontroli, o której mowa w § 1, dopuszczalne jest naruszenie plomb gwarancyjnych oraz uszkodzenie kontrolowanych przedmiotów w niezbędnym zakresie.

§ 9. Przed przystąpieniem do kontroli, o której mowa w § 1, osoba kontrolująca informuje osobę kontrolowaną o rozpoczęciu kontroli i jej rodzaju, chyba że kontrolę przeprowadza się podczas nieobecności osoby kontrolowanej, a w przypadku kontroli, o której mowa w § 1 pkt 7, informuje się również podmiot zatrudniający.

§ 10. Osoba kontrolowana ma obowiązek poddania się kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej oraz umożliwienia i nieutrudniania przeprowadzenia innych kontroli, o których mowa w § 1.

§ 11. Podczas kontroli, o której mowa w § 1 pkt 7, ma prawo być obecny przedstawiciel podmiotu zatrudniającego.

§ 12. Protokół sporządza się z przebiegu:

- 1) kontroli miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 2) kontroli generalnej;
- 3) innej kontroli, o której mowa w § 1, w wypadku gdy w trakcie kontroli ujawniono przedmiot niedozwolony lub substancję psychoaktywną;
- 4) kontroli osobistej na żądanie osoby kontrolowanej;
- 5) w pozostałych wypadkach, jeżeli osoba kontrolująca uzna to za potrzebne.

§ 13. Protokół kontroli miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej oraz numer legitymacji służbowej pracownika Służby Więziennej przeprowadzającego lub obecnego podczas kontroli;
- 4) liczbę osób kontrolowanych obecnych w miejscu pracy w trakcie kontroli;
- 5) wskazanie adresu kontrolowanego miejsca pracy;
- 6) imię i nazwisko przedstawiciela podmiotu zatrudniającego;
- 7) określenie obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, które poddano kontroli;
- 8) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 9) wyniki kontroli;
- 10) podpis osoby kontrolującej.

§ 14. Protokół kontroli generalnej zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) liczbę osób kontrolowanych;
- 4) wskazanie zakładu karnego lub aresztu śledczego lub miejsc, w których przeprowadzono kontrolę;

- 5) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 6) wyniki kontroli;
- 7) podpis funkcjonariusza Służby Więziennej kierującego kontrolą.

§ 15. Protokół kontroli innej, niż określona w § 13 i 14, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej i prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) imię i nazwisko osoby kontrolowanej oraz imię jej ojca lub numer celi, numer pomieszczenia lub jego nazwę albo nazwę paczki, przedmiotu lub bagażu albo numer rejestracyjny pojazdu;
- 4) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej oraz numer legitymacji służbowej pracownika Służby Więziennej przeprowadzającego lub obecnego podczas kontroli;
- 5) opis przebiegu kontroli, a w wypadku naruszenia plomb gwarancyjnych lub uszkodzenia kontrolowanych przedmiotów – wskazanie tych naruszeń lub uszkodzeń;
- 6) wyniki kontroli, a w wypadku ujawnienia przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej wskazanie ujawnionych przedmiotów lub substancji, ich opis oraz wskazanie miejsca ich ujawnienia;
- 7) informację o pouczeniu osoby kontrolowanej o jej prawach;
- 8) podpis osoby kontrolującej.

§ 16. Znalezione podczas kontroli przedmioty niedozwolone lub substancje psychoaktywne podlegają zatrzymaniu. Przedmioty, których właściciela ustalono, przekazuje się do depozytu albo przesyła się na koszt osoby kontrolowanej do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego lub aresztu śledczego. Przedmioty, których właściciela nie ustalono, podlegają zniszczeniu, zaś środki pieniężne oraz przedmioty wartościowe przekazuje się na rzecz Skarbu Państwa albo na pomoc postpenitencjarną. Przepisu nie stosuje się do przedmiotów, których posiadanie jest niezgodne z prawem lub mogących stanowić dowód czynu zabronionego; w takim wypadku należy te przedmioty zabezpieczyć oraz zawiadomić właściwe organy o podejrzeniu popełnienia czynu

zabronionego. Decyzję w sprawie zniszczenia przedmiotów podejmuje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego. Z czynności zniszczenia sporządza się protokół.

§ 17. O znalezieniu u tymczasowo aresztowanego lub w celi, w której on przebywa, przedmiotów, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego, zawiadamia się organ dysponujący. Na żądanie organu dysponującego przedmioty przekazuje się temu organowi.

Art. 223g. § 1. Kontrola pobieżna polega na powierzchownym sprawdzeniu odzieży, obuwia, przedmiotów znajdujących się na ciele osoby kontrolowanej lub przez nią posiadanych.

§ 2. Kontrolę pobieżną przeprowadzają funkcjonariusze Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana.

§ 3. W wypadku gdy kontrola pobieżna musi być przeprowadzona bezzwłocznie, ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, może ją przeprowadzić osoba innej płci niż osoba kontrolowana.

§ 4. Kontroli pobieżnej dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 5. W wypadku ujawnienia podczas kontroli pobieżnej przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej, kontrolę w dalszym ciągu przeprowadza się jako kontrolę osobistą.

Art. 223h. § 1. Kontrola osobista polega na sprawdzeniu:

- 1) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, bez odsłaniania przykrytej odzieżą powierzchni ciała oraz
- 2) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, z odsłonięciem przykrytych odzieżą powierzchni ciała w zakresie niezbędnym do odebrania przedmiotu niedozwolonego lub substancji psychoaktywnej, oraz
- 3) jamy ustnej, nosa, uszu, włosów oraz miejsc trudno dostępnych osoby kontrolowanej, oraz
- 4) miejsc intymnych osoby kontrolowanej.

§ 2. Kontrolę osobistą przeprowadzają funkcjonariusze Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana, podczas nieobecności osób postronnych i osób odmiennej płci oraz w miejscu niedostępnym w czasie dokonywania kontroli dla osób postronnych.

§ 3. W wypadku gdy kontrola osobista musi być przeprowadzona bezzwłocznie, w trakcie realizacji zadań poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego, ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego może ją przeprowadzić osoba innej płci niż osoba kontrolowana.

§ 4. W kontroli osobistej może uczestniczyć osoba wykonująca zawód medyczny. W przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia osoby kontrolowanej lub koniecznością wykonania czynności zastrzeżonych dla osoby wykonującej zawód medyczny, w kontroli osobistej uczestniczy osoba wykonująca zawód medyczny.

§ 5. Podczas kontroli, o której mowa w § 1 pkt 2–4, osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana. Funkcjonariusz Służby Więziennej w pierwszej kolejności sprawdza część odzieży, a przed sprawdzeniem pozostałej części umożliwia osobie kontrolowanej włożenie odzieży już sprawdzonej.

§ 6. Kontroli, o której mowa w § 1 pkt 1–3, dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, a kontroli, o której mowa w § 1 pkt 4, dokonuje się poprzez oględziny ciała.

§ 7. Osobie kontrolowanej przysługuje skarga do właściwego sądu penitencjarnego, w terminie 7 dni od dnia przeprowadzenia kontroli osobistej, w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej przeprowadzenia.

§ 8. Skargę składa się na piśmie, za pośrednictwem dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 9. Po rozpoznaniu skargi sąd orzeka o jej nieuwzględnieniu lub stwierdzeniu bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli osobistej.

§ 10. W wypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli osobistej sąd penitencjarny zawiadamia o tym prokuratora oraz właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

§ 11. Funkcjonariusz Służby Więziennej, po poinformowaniu osoby kontrolowanej o rozpoczęciu kontroli osobistej, podaje jej podstawę faktyczną i prawną przeprowadzenia kontroli oraz poucza osobę kontrolowaną o prawie żądania sporządzenia protokołu z przebiegu kontroli oraz o prawie, terminie i sposobie złożenia skargi.

Art. 223i. § 1. Kontrola cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontrola pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi polega na sprawdzeniu tych miejsc oraz znajdujących się w nich przedmiotów, w tym również za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 2. Kontrolę, o której mowa w § 1, przeprowadza się podczas nieobecności osoby kontrolowanej.

Art. 223j. § 1. Kontrola paczek, przedmiotów i bagaży polega na ich sprawdzeniu wzrokowo, manualnie, za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

§ 2. Kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży przeprowadza się w miarę możliwości w sposób niepowodujący ich uszkodzenia.

§ 3. Manualne sprawdzenie zawartości paczki przeprowadza się z udziałem osoby kontrolowanej.

Art. 223k. Kontrola pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, polega na ich sprawdzeniu oraz na sprawdzeniu ładunków tych pojazdów, za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

Art. 223l. § 1. Kontrola miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego obejmuje kontrolę obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, w których przebywa, których używa lub które wykorzystuje osoba kontrolowana, wykonując pracę.

§ 2. Osoba kontrolująca ma prawo do swobodnego wstępu do obiektów i pomieszczeń podlegających kontroli.

§ 3. Kontroli, o której mowa w § 1, dokonuje się wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych.

Art. 223m. § 1. Kontrola generalna polega na przeprowadzeniu w jednym czasie kontroli osobistej wszystkich osób kontrolowanych na terenie danego zakładu karnego lub aresztu śledczego, kontroli ich cel, innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontroli pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, w których czasowo mogą przebywać osoby kontrolowane.

§ 2. Kontrolę generalną można ograniczyć do wyznaczonego rejonu, pawilonu, pomieszczenia oddziału mieszkalnego lub innego pomieszczenia poza oddziałami mieszkalnymi.

§ 3. Decyzję o przeprowadzeniu kontroli generalnej podejmuje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego. Kontrolą generalną kieruje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego lub wyznaczony przez niego funkcjonariusz Służby Więziennej.

Art. 223n. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 223f § 1, oraz wzory protokołów kontroli, o których mowa w art. 223f § 12, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego jej dokumentowania.”;

91) w art. 230 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zwolnienie od reszty kary oraz uznanie kary za wykonaną przewidziane w art. 83 Kodeksu karnego może nastąpić również na wniosek dowódcy jednostki wojskowej.”;

92) w art. 242:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli niniejszy kodeks używa w znaczeniu ogólnym określenia „skazany”, należy przez to rozumieć również ukaranego karą orzeczoną za wykroczenie lub karą porządkową oraz osobę, wobec której zastosowano środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności.”,

b) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„§ 5a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „minimalne wynagrodzenie za pracę” oznacza minimalne wynagrodzenie ustalone na podstawie przepisów odrębnych.”,

c) po § 8 dodaje się § 8a w brzmieniu:

„§ 8a. Przez użyte w art. 105 § 6a i 7 określenie „korespondencji urzędowej” należy rozumieć korespondencję z organami i przedstawicielem, o których mowa w art. 8a § 3.”,

d) § 10 otrzymuje brzmienie:

„§ 10. Przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia, rozmowy telefonicznej lub rozmowy za pomocą innych środków łączności rozumie się zapoznawanie z jej treścią oraz możliwość jej przerwania lub utrwalenia.”,

e) uchyla się § 11,

f) po § 11 dodaje się § 11a w brzmieniu:

„§ 11a. Użyte w mniejszym kodeksie określenie „osoba kontrolowana” oznacza skazanego lub tymczasowo aresztowanego:

- 1) poddanego kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej;
- 2) który przebywa w kontrolowanych celach i pomieszczeniach;
- 3) który posiada lub do którego należą kontrolowane paczki, przedmioty i bagaże;
- 4) który jest przewożony kontrolowanym pojazdem do i z miejsca zatrudnienia poza zakładem karnym lub aresztem śledczym;
- 5) który przebywa w kontrolowanym miejscu pracy poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego.”,

g) po § 12 dodaje się § 12a w brzmieniu:

„§ 12a. Użyte w niniejszym kodeksie określenie „substancja psychoaktywna” oznacza alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, ich prekursory, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.”,

h) dodaje się § 16 w brzmieniu:

„§ 16. Przez pojęcie przedmiotów niedozwolonych rozumie się:

- 1) przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego;
- 2) przedmioty, które mogą utrudniać realizację ustalonego porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym;

- 3) przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego lub osób w nich przebywających, w tym broń, amunicję lub materiały wybuchowe;
 - 4) środki łączności, dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których skazany lub tymczasowo aresztowany nie może posiadać w zakładzie karnym lub areszcie śledczym poza depozytem;
 - 5) przedmioty, których posiadanie jest niezgodne z prawem.”;
- 93) w art. 249:
- a) w § 1 uchyla się pkt 5,
 - b) w § 3:
 - uchyla się pkt 4 i 5,
 - pkt 6 i 7 otrzymują brzmienie:
 - „6) czynności administracyjne związane z prowadzeniem depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych osób pozbawionych wolności dotyczące w szczególności: przyjmowania, przechowywania, wydawania, przekazywania między jednostkami organizacyjnymi, rozliczania należności za pracę, dokonywania zakupów oraz ewidencjonowania i dokumentowania tych czynności, mając w szczególności na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego wykonywania czynności administracyjnych w zakładach karnych i aresztach śledczych;
 - 7) czynności administracyjne związane z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowanie tych czynności, w szczególności:
 - a) ustalanie rejonizacji osadzania w zakładach karnych i aresztach śledczych,
 - b) przyjmowanie tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych do zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich zwalnianie z tych zakładów i aresztów, w tym:
 - dokumenty niezbędne do przyjęcia, dalszego wykonywania pozbawienia wolności lub zwolnienia osadzonego albo skutkujące obliczenie okresu wykonywania kary,

- godziny przyjmowania do zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich zwalniania z tych zakładów i aresztów,
 - c) poddawanie osadzonych czynnościom identyfikacyjnym,
 - d) izolowanie tymczasowo aresztowanych,
 - e) obliczanie okresu wykonywania kary i środka przymusu,
 - f) ewidencjonowanie osadzonych,
 - g) wydawanie osadzonych do udziału w czynnościach procesowych oraz do zakładów leczniczych,
 - h) doręczanie korespondencji urzędowej osadzonym
- mając w szczególności na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego wykonywania czynności administracyjnych oraz porządku wewnętrznego w zakładach karnych i aresztach śledczych;”
- po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
 - „7a) warunki wstępu na teren jednostek organizacyjnych Służby Więziennej osób niebędących funkcjonariuszami lub pracownikami Służby Więziennej albo pracownikami przywieziennych zakładów pracy, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego wykonywania zadań przez Służbę Więzienną, porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz bezpieczeństwa osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.”;
- 94) w art. 249a:
- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w drodze zarządzenia, określi;”
 - b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) sposób prowadzenia akt ewidencyjnych, w tym wzór tych akt oraz wzory innych dokumentów i druków ewidencyjnych;”
 - c) w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6–9 w brzmieniu:
 - „6) sposoby ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej;
 - 7) sposoby ochrony i konwojowania skazanych oraz tymczasowo aresztowanych;
 - 8) zadania ochronne funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz pracowników przywieziennych zakładów pracy;
 - 9) wyposażenie i system zabezpieczeń pomieszczeń, w których realizowane są czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie ze skazanym.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052) po art. 93 dodaje się art. 93a w brzmieniu:

„Art. 93a. Osoba pozbawiona wolności, która przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, może brać udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jej przeprowadzenie na odległość i tam dokonywać czynności. W miejscu przebywania osoby pozbawionej wolności w czynnościach bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz może wziąć udział pełnomocnik, jeżeli został ustanowiony, i tłumacz, jeżeli osoba pozbawiona wolności włada niedostatecznie językiem polskim.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.³⁾) w art. 151 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość. W takim przypadku uczestnicy postępowania mogą brać udział w posiedzeniu sądowym, gdy przebywają w budynku innego sądu albo w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, gdy są pozbawieni wolności, i dokonywać tam czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu uczestników postępowania oraz z miejsca pobytu uczestników postępowania do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie. W miejscu przebywania osoby pozbawionej wolności w czynnościach procesowych bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, pełnomocnik, jeżeli został ustanowiony, oraz tłumacz, jeżeli został powołany.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, 2333, 2447 i 2448 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1115) w art. 15 w ust. 1 pkt 2a otrzymuje brzmienie:

„2a) zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które:

- a) dokonały ucieczki z aresztu śledczego, zakładu karnego, ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców,
- b) dokonały ucieczki w trakcie konwojowania lub zatrudnienia,
- c) na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i nie powróciły do niego w wyznaczonym terminie, korzystając z zezwolenia

3) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974 i 1098.

na czasowe opuszczenie aresztu śledczego lub zakładu karnego lub z przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności;”.

Art. 5. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1061 i 1115) w art. 11:

1) w ust. 1 po pkt 5a dodaje się pkt 5aa w brzmieniu:

„5aa) zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które:

- a) dokonały ucieczki z aresztu śledczego, zakładu karnego, ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców,
- b) dokonały ucieczki w trakcie konwojowania lub zatrudnienia,
- c) na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i nie powróciły do niego w wyznaczonym terminie, korzystając z zezwolenia na czasowe opuszczenie aresztu śledczego lub zakładu karnego lub z przerwy w odbywaniu kary pozbawienia;”;

2) w ust. 2a lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) pkt 5–5aa, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276) w art. 5a:

1) po ust. 1a dodaje się ust. 1b–1e w brzmieniu:

„1b. Osadzeni w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, którzy w trakcie pobytu w areszcie śledczym lub zakładzie karnym zaprzestaną używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych, w celi mieszkalnej, składają dyrektorowi aresztu śledczego lub zakładu karnego pisemne oświadczenie w tej sprawie. Oświadczenie obowiązuje przez okres 12 miesięcy od dnia jego złożenia, nie dłużej jednak niż do dnia zwolnienia składającego oświadczenie z aresztu śledczego lub zakładu karnego, chyba że dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego wyrazi zgodę na skrócenie tego okresu.

1c. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1b, zawiera:

- 1) imię i nazwisko (imiona);
- 2) imię ojca;
- 3) datę i miejsce urodzenia;
- 4) oświadczenie o zaprzestaniu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych, w celi mieszkalnej;

- 5) własnoręczny czytelny podpis składającego oświadczenie albo adnotację pracownika zakładu karnego albo aresztu śledczego o przyczynie braku podpisu;
- 6) datę złożenia oświadczenia.

1d. Osadzonych, o których mowa w ust. 1b, umieszcza się niezwłocznie w celi mieszkalnej przeznaczonej dla osadzonych, którzy nie używają wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych.

1e. Oświadczenie załącza się do akt osobowych osadzonego, a jego złożenie odnotowuje się w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności.”;

- 2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór oświadczenia osadzonego w areszcie śledczym lub zakładzie karnym o zaprzestaniu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych, w celi mieszkalnej, uwzględniając zakres informacji, o których mowa w ust. 1c, oraz konieczność zachowania odpowiedniej przejrzystości i czytelności treści oświadczenia.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138):

- 1) w art. 43a:

- a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 164 § 1, art. 165 § 1, art. 165a § 1 lub 2, art. 171 § 1, 2 lub 3, art. 174 § 1, art. 178a § 1, art. 178b, art. 179, art. 180, art. 200a § 1 lub 2, art. 200b, art. 202 § 4b lub 4c, art. 244, art. 255a § 1 lub 2, art. 258 § 1, art. 263 § 2, sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych, do wysokości określonej w § 1.”,

- b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4, art. 202 § 3, 4 lub 4a, art. 258 § 2, 3 lub 4, art. 263 § 1, sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 10 000 złotych, do wysokości określonej w § 1.”;

- 2) w art. 78 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Skazanego określonego w art. 64 § 1 można warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary, natomiast określonego w art. 64 § 2 oraz skazanego, wobec którego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, po odbyciu trzech czwartych kary.”;

3) w art. 79 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przepisy art. 78 § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do sumy dwóch lub więcej nie podlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno; przepis art. 78 § 2 stosuje się, jeżeli chociażby jedno z przestępstw popełniono w warunkach określonych w art. 64 lub wobec skazanego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności.”;

4) w art. 242 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Karze określonej w § 1 podlega, kto, będąc pozbawionym wolności na podstawie orzeczenia sądu lub prawnego nakazu wydanego przez inny organ państwowy oraz przebywając bez dozoru poza zakładem karnym lub aresztem śledczym w związku z wykonywaniem pracy, samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania pracy lub samowolnie poza nim pozostaje.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534,1023 i 2447 oraz z 2022 r. poz. 655 i 958):

1) w art. 177 w § 1b pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego – jeżeli świadek przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym;”;

2) w art. 250 § 3c otrzymuje brzmienie:

„§ 3c. W wypadku określonym w § 3b w posiedzeniu bierze udział w miejscu przebywania podejrzanego referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa podejrzany, lub przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, jeżeli podejrzany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.”;

3) w art. 264:

a) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Tymczasowe aresztowanie stosowane do czasu rozpoczęcia wykonywania środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym wykonuje się tylko w postaci umieszczenia takiego sprawcy

w odpowiednim zakładzie leczniczym, w tym w zakładzie psychiatrycznym, wymienionym w wykazie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 260 § 2.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Tymczasowe aresztowanie w wypadku orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności oraz środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, stosowane do czasu rozpoczęcia wykonywania kary pozbawienia wolności, wykonuje się w warunkach umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego.”;

4) w art. 280:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. List gończy podlega rozpowszechnieniu przez opublikowanie za pomocą Internetu, chyba że sąd lub prokurator postanowi inaczej.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Sąd lub prokurator, zależnie od potrzeby, może postanowić o rozpowszechnieniu listu gończego przez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie, w szczególności za pomocą prasy, radia i telewizji.”;

5) w art. 374 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W wypadku określonym w § 4 w rozprawie bierze udział w miejscu przebywania strony referendarz sądowy lub asystent sędziego, zatrudniony w sądzie, w którego okręgu strona przebywa lub przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, jeżeli strona przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179):

1) po art. 5a dodaje się art. 5b w brzmieniu:

„Art. 5b. 1. Minister Sprawiedliwości może, w drodze zarządzenia, zdecydować o połączeniu przywieziennych zakładów pracy prowadzonych w formach, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 4.

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, określa:

1) formę organizacyjno-prawną przywieziennego zakładu pracy powstałego w wyniku połączenia;

- 2) przeznaczenie mienia znajdującego się w zarządzie łączonych przywieziennych zakładów pracy;
- 3) podmiot właściwy do przejęcia należności i zobowiązań łączonych przywieziennych zakładów pracy.

3. Do łączenia przywieziennych zakładów pracy, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 25 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.⁴⁾);

- 2) w art. 6a w ust. 3 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) środki finansowe pochodzące z tytułu opłat określonych w art. 110b § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329 i 655) w art. 94 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość. W takim przypadku uczestnicy mogą brać udział w posiedzeniu sądowym, gdy przebywają w budynku innego sądu albo w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, gdy są pozbawieni wolności, i tam dokonywać czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu uczestników postępowania oraz z miejsca pobytu uczestników postępowania do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie. W miejscu przebywania osoby pozbawionej wolności w czynnościach procesowych bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz może wziąć udział pełnomocnik, jeżeli został ustanowiony, i tłumacz, jeżeli osoba pozbawiona wolności nie włada dostatecznie językiem polskim.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.⁵⁾) art. 12a otrzymuje brzmienie:

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1236, 1535, 1773, 1927, 1981, 2054 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 583, 655, 1079 i 1283.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1292, 1559, 1773, 1834, 1981, 2105, 2120, 2232, 2270, 2427 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 64, 91, 526, 583, 655, 807, 974, 1002, 1079 i 1265.

„Art.12a. Przepisów ustawy, z wyłączeniem przepisów określających zasady i tryb finansowania z budżetu państwa świadczeń opieki zdrowotnej, przepisów określających kolejność udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w szpitalach, świadczeń specjalistycznych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej oraz stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, oraz przepisów określających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji, nie stosuje się wobec osób, którym świadczenia zdrowotne są udzielane bezpłatnie, bez względu na uprawnienia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego, na podstawie art. 102 pkt 1 i art. 115 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.⁶⁾).”.

Art. 12. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469 oraz z 2022 r. 763 i 764) w art. 70 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 53 ust. 1, 1a lub 2, art. 55 ust. 1, 2 lub 3, art. 56 ust. 1, 2 lub 3, art. 58 ust. 1 lub 2, art. 59 ust. 1, 2 lub 3, art. 61, art. 62 ust. 1 lub 2, art. 62b ust. 2, art. 63 ust. 1, 2 lub 3 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 Kodeksu karnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 1000 złotych, do wysokości 60 000 złotych.”.

Art. 13. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064, 1728 i 2448 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1115) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Służba Więzienna współdziała z przywięziennym zakładem pracy, wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 zdanie pierwsze i art. 217c § 5 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, przy zapewnieniu systemu służącego realizacji uprawnienia do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego.

5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej zawiera z przywięziennym zakładem pracy, o którym mowa w ust. 4, porozumienie, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień do korzystania przez

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 472, 1236 i 2054 oraz z 2022 r. poz. 22 i 655.

skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.”;

2) po art.19 dodaje się art. 19a i art. 19b w brzmieniu:

„Art. 19a. 1. W zakładach karnych i aresztach śledczych funkcjonariusze i pracownicy stosują czynności profilaktyczne.

2. Czynności profilaktyczne zmierzają do rozpoznania środowiska skazanych i tymczasowo aresztowanych w celu ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub zapewnienia porządku lub bezpieczeństwa zakładów karnych, aresztów śledczych lub konwoju, w szczególności przez:

- 1) obserwowanie zachowań i relacji w środowisku skazanych i tymczasowo aresztowanych;
- 2) rozpoznawanie struktur podkultury przestępczej;
- 3) rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród skazanych i tymczasowo aresztowanych oraz ich zachowań, które mogą naruszyć porządek i bezpieczeństwo zakładów karnych, aresztów śledczych lub konwoju.

3. Każda czynność profilaktyczna wymaga udokumentowania i podlega rejestracji.

4. Skazanemu i tymczasowo aresztowanemu nie udostępnia się dokumentacji zgromadzonej w toku stosowania czynności profilaktycznych.

5. W związku ze stosowaniem czynności profilaktycznych funkcjonariusze i pracownicy są obowiązani zapewnić ochronę źródeł pozyskania informacji.

6. Funkcjonariusze i pracownicy stosujący czynności profilaktyczne mogą korzystać z pomocy innych osób posiadających informacje mogące służyć do rozpoznania środowiska skazanych i tymczasowo aresztowanych.

7. Pomoc innych osób może polegać na świadomym i dobrowolnym udziale w stosowanych czynnościach profilaktycznych, w szczególności przez przekazywanie informacji i dokumentów świadczących o planowaniu działań naruszających porządek i bezpieczeństwo zakładu karnego, aresztu śledczego lub konwoju.

Art. 19b. 1. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego wskazuje imiennie funkcjonariuszy lub pracowników uprawnionych do przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku stosowania czynności profilaktycznych, w szczególności ich sprawdzenia, analizy i klasyfikowania, zwanych dalej „osobami wyznaczonymi”.

2. Funkcjonariusze i pracownicy, którzy uzyskali informacje w wyniku stosowania czynności profilaktycznych, przekazują je niezwłocznie dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego lub osobie wyznaczonej.

3. Osoba wyznaczona po sprawdzeniu i analizie uzyskanej informacji klasyfikuje ją jako:

- 1) istotną dla ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub dla zachowania porządku lub bezpieczeństwa zakładu karnego, aresztu śledczego lub konwoju;
- 2) mogącą być istotną dla ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub dla zachowania porządku lub bezpieczeństwa zakładu karnego, aresztu śledczego lub konwoju;
- 3) nieistotną dla ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub dla zachowania porządku lub bezpieczeństwa zakładu karnego, aresztu śledczego lub konwoju.

4. Informację, o której mowa w ust. 3 pkt 1, osoba wyznaczona niezwłocznie przekazuje dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego celem podjęcia dalszych działań.

5. Informację, o której mowa w ust. 3 pkt 2, osoba wyznaczona poddaje dalszej analizie, a jej wyniki przekazuje dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego celem służbowego wykorzystania.

6. O uznaniu informacji za nieistotną dla ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub dla zachowania porządku lub bezpieczeństwa zakładu karnego, aresztu śledczego lub konwoju osoba wyznaczona informuje dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego, podając przyczyny takiej klasyfikacji.”.

Art. 14. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2057) w art. 16 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Wierzyciel będący sądem przekazuje do biura informacje gospodarcze dotyczące zobowiązanego do uiszczenia grzywny, również orzeczonej jako kara zastępcza, nawiązki na rzecz Skarbu Państwa, kwoty pieniężnej stanowiącej przedmiot przepadku, nawiązki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, kosztów sądowych lub pieniężnej kary porządkowej na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie, który nie uiszczył ich w terminach określonych w art. 44 § 1 lub art. 206 § 1

Kodeksu karnego wykonawczego, na zasadach określonych w Kodeksie karnym wykonawczym.”.

Art. 15. W razie wątpliwości, czy stosować prawo dotychczasowe czy przepisy niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 16. Czynności procesowe, w tym czynności organów postępowania wykonawczego, dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Art. 17. Przepisy ustaw zmienianych w art. 1, art. 4, art. 5 i art. 8 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do postępowań, w tym postępowań wykonawczych, wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 18. Jeżeli skazany dowiedział się o zdarzeniu będącym podstawą skargi, o której mowa w art. 6 § 2 ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 1, termin do złożenia skargi rozpoczyna bieg od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 1.

Art. 19. Wnioski wskazane w art. 11 § 1a ustawy zmienianej w art. 1, złożone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nieprzekazane do dnia jej wejścia w życie, przesyła się niezwłocznie, a jeżeli skazany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym – nie później niż w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 20. Wnioski o udzielenie skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego złożone przed dniem 1 stycznia 2023 r. i nierozpoznane do dnia 1 stycznia 2023 r. podlegają rozpoznaniu według przepisów dotychczasowych.

Art. 21. W terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy skazanych przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych informuje się o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej, o której mowa w art. 79b § 4 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 22. 1. W terminie miesiąca od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77 dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego wyda decyzje w przedmiocie utrzymania, przedłużenia albo uchylecia decyzji o objęciu skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną wydanych przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77. W przypadku wydania decyzji o utrzymaniu albo przedłużeniu decyzji o objęciu skazanego szczególną ochroną

stosuje się art. 88d lub art. 212ba ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, nie dłużej jednak niż do upływu miesiąca od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77, decyzje o objęciu skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną i decyzje o przedłużeniu jej stosowania, wydane przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77, pozostają w mocy, a szczególna ochrona jest stosowana na podstawie przepisów dotychczasowych.

3. Jeżeli termin, do którego ma trwać ochrona, określony w decyzji o objęciu skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną albo w decyzji o przedłużeniu jej stosowania wydanej przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77 upływa w okresie miesiąca od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 36 i 77, szczególna ochrona ustaje z upływem terminu określonego w tej decyzji.

Art. 23. Do skazanych, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostali przeniesieni do innego typu zakładu karnego na podstawie art. 89 § 3 i 3a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, nie stosuje się terminów i warunków tego przeniesienia wskazanych w art. 89 § 3 i 3a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 24. W roku kalendarzowym, w którym wchodzi w życie art. 1 pkt 39 lit. a i pkt 40 lit. a i b, limity opuszczeń zakładu karnego wskazane w art. 91 pkt 4 i art. 92 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą ustala się proporcjonalnie do okresu obowiązywania ustawy w tym roku kalendarzowym.

Art. 25. 1. Zezwolenia na posiadanie sprzętu audiowizualnego, komputerowego, elektronicznego i elektrycznego wydane na podstawie art. 110a § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym tracą moc po upływie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zostaną cofnięte przed upływem tego terminu.

2. Zezwolenia na posiadanie innych przedmiotów niż tych, o których mowa w ust. 1, wydane na podstawie art. 110a § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym pozostają w mocy. Dyrektor zakładu karnego może w każdym czasie cofnąć zezwolenie na posiadanie tych przedmiotów.

Art. 26. Przepisu art. 116b § 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się do weryfikacji wyniku badania przeprowadzonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 27. Zezwolenia wskazane w art. 138 § 1 pkt 12 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, tracą moc po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że okres, na który zostały przyznane, upłynął wcześniej.

Art. 28. 1. Do ulg przyznanych skazanemu przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 141 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do nagrody wskazanej w art. 138 § 1 pkt 12 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, stosowanej jako ulga, przepis art. 27 stosuje się odpowiednio.

Art. 29. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc wydane przed dniem jej wejścia w życie zarządzenia o zgodzie na widzenie, z wyłączeniem zarządzeń o zgodzie na jednorazowe widzenie.

2. Z dniem wejścia w życie art. 1 pkt 82 lit. a–d tracą moc wydane przed dniem wejścia w życie tych przepisów zarządzenia o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego, z wyłączeniem zarządzeń o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego do kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem.

Art. 30. Do kontroli skazanych, tymczasowo aresztowanych oraz sprawców umieszczonych w zakładach psychiatrycznych, o których mowa w art. 200 § 2 pkt 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 31. Do poleceń doprowadzenia skazanego wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 32. 1. Do skazanego, który został wezwany do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Jeżeli skazany, o którym mowa w ust. 1, nie stawił się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, stosuje się do niego przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 33. 1. List gończy wydany przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nierozpowszechniony przez opublikowanie za pomocą Internetu, podlega rozpowszechnieniu w ten sposób w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że sąd lub prokurator postanowi inaczej.

2. Postanowienie o poszukiwaniu skazanego listem gończym wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pozostaje w mocy do czasu wydania postanowienia o odwołaniu poszukiwania skazanego listem gończym.

3. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sąd wyda postanowienie o poszukiwaniu listem gończym skazanego wskazanego w art. 14a § 1 ustawy zmienianej w art. 1, chyba że postanowienie takie zostało wydane na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 34. 1. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego dostosuje porządek wewnętrzny zakładu karnego lub aresztu śledczego do zmian wprowadzonych niniejszą ustawą w terminie do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego dostosuje porządek wewnętrzny zakładu karnego lub aresztu śledczego do zmian wprowadzonych w art. 1 pkt 2, pkt 46 lit. a–c i pkt 82 lit. a–d w terminie do dnia wejścia w życie tych przepisów.

Art. 35. Tymczasowe aresztowanie, zastosowane lub przedłużone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i trwające w dniu jej wejścia w życie stosowane:

- 1) do czasu rozpoczęcia wykonywania środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym,
- 2) w wypadku orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności oraz środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, do czasu rozpoczęcia wykonywania kary pozbawienia wolności

– wykonuje się według przepisów dotychczasowych do upływu okresu, na który zostało zastosowane lub przedłużone.

Art. 36. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 249 § 3 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 249 § 3 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu upoważniającego;

- 2) art. 15 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 4 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 4, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 3) art. 11 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 37. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 34, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 1, 2, 21, 32, 36, 38, 39, pkt 40 lit. a, b, d i e, pkt 44 lit. a, pkt 45, pkt 46 lit. a–c, pkt 47, pkt 49 lit. b i c, pkt 62 lit. b, pkt 65, 66, 77, 78, pkt 80 lit. a–c, pkt 82 lit. a–d, art. 18, art. 22, art. 24 i art. 29 ust. 2, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 1 pkt 9, pkt 46 lit. d, pkt 59, 60, pkt 82 lit. e, pkt 92 lit. b, art. 7 pkt 4, art. 9 pkt 1 i art. 13 pkt 1, które wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu od dnia ogłoszenia;
- 4) art. 1 pkt 10–14, 16–20, 22, pkt 27 lit. a tiret pierwsze i art. 20, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

UZASADNIENIE

Przedstawiony *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw* jest częściowym efektem szeroko zakrojonych prac koncepcyjnych prowadzonych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej.

Naczelnym celem przyświecającym projektodawcom w trakcie konstruowania propozycji zmian legislacyjnych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.), zwanej dalej „k.k.w.”, było ukierunkowanie ich na poprawę warunków bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, ochronę społeczeństwa przed sprawcami najcięższych przestępstw, poprawę warunków wykonywania obowiązków przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz usprawnienie procedur związanych z wykonywaniem kar i tymczasowego aresztowania.

Projektowana ustawa ma także na celu wprowadzenie regulacji poprawiających skuteczność wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych oraz poszerzenie stosowania systemu dozoru elektronicznego i usprawnienie postępowań w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Proponuje się również zwiększenie oddziaływania w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej w przypadku niektórych typów przestępstw, ale bez podwyższenia zagrożenia karą pozbawienia wolności (poszerzenie podstaw orzekania świadczenia pieniężnego związanego z kompensacyjną funkcją kary).

Na szczególne podkreślenie zasługuje, że znaczna część projektowanych zmian dotyczy najbardziej wrażliwych obszarów pozostających we właściwości Służby Więziennej i stanowi kompleksowe podejście do rozwiązania najbardziej żywotnych problemów z jakim i spotykają się funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej podczas codziennej realizacji obowiązków kodeksowych i ustawowych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Proponowane w tym zakresie rozwiązania legislacyjne opierają się w szczególności na doświadczeniach personelu jednostek penitencjarnych całego kraju zebranych i usystematyzowanych przez resort sprawiedliwości oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Nowe rozwiązania legislacyjne stanowią także odpowiedź na potrzebę wzmocnienia ochrony społeczeństwa przed działalnością osób pozbawionych wolności nakierowaną na „transfer umiejętności” zarówno do krajowych jak i międzynarodowych zorganizowanych grup

przestępczych, a także terrorystów. W obecnej rzeczywistości to właśnie jednostki penitencjarne mogą być miejscem rekrutacji i radykalizacji osadzonych, którzy przez szeroki kontakt i wymianę informacji, a także przez brak właściwych narzędzi kontroli, mogą współdziałać z grupami przestępczymi i oraz podejmować próby przemytu na teren jednostek penitencjarnych przedmiotów niedozwolonych i substancji psychoaktywnych, które w warunkach więziennych mogą być środkiem płatniczym i źródłem zagrożeń dla innych osadzonych oraz funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Problem ten dostrzegła także Rada Europy i zaleciła w Wytycznych Komitetu Ministrów Rady Europy (CDPC) w sprawie powiązań między terroryzmem a międzynarodową przestępczością zorganizowaną – podjęcie przez państwa członkowskie stosownych działań legislacyjnych.

Wejście w życie projektowanych zmian pozwoli także na eliminację wewnętrznych sprzeczności jakie ujawniły się w Kodeksie karnym wykonawczym w efekcie jego wielokrotnych nowelizacji.

Nowe przepisy przyczynią się również, zgodnie z przyjętymi założeniami, do pełniejszego dostosowania prawa karnego wykonawczego do potrzeb polskiego więziennictwa.

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy

art. 6 § 3 i 4 k.k.w.

Istotą zaproponowanych zmian legislacyjnych w zakresie składania i rozpatrywania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych jest potrzeba wzmocnienia proporcjonalności i racjonalności przyjętych rozwiązań ustawowych w tym zakresie i wprost zwiększenie ochrony skazanych.

W art. 6 § 3 k.k.w. wprowadzono możliwość pozostawienia przez właściwy organ bez rozpoznania skarg, wniosków i próśb skazanych, które w sposób oczywisty są bezzasadne. Powyższe ma na celu zoptymalizowanie wykorzystania wskazanych instytucji w celu zapewnienia realizacji praw skazanych przez ograniczenie sytuacji, w których prawa te przez część skazanych są nadużywane, przez generowanie skarg, wniosków i próśb oczywiście bezzasadnych, na skutek których jest podejmowanych szereg czynności wyjaśniających, do których jest angażowana administracja jednostki penitencjarnej. Prawidłowa realizacja określonego w art. 63 Konstytucji RP prawa do skargi nie może być oceniana bez istotnego kontekstu technicznych i osobowych możliwości organów, a ponadto korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw powinno następować w sposób nie naruszający praw innych osób.

Z posiadanych danych statystycznych wynika, że w 2020 r. do organów Służby Więziennej wniesiono ponad 37 tysięcy skarg w sprawach osób pozbawionych wolności (z których jedynie 267 uznano za zasadne), co wyróżnia (w kontekście liczby rozpoznawanych skarg) administracje jednostek penitencjarnych na tle innych instytucji państwowych, przy uwzględnieniu dodatkowo specyficznych warunków ich funkcjonowania. Dla porównania do Straży Granicznej w 2020 r. wniesiono 276 skarg, natomiast tylko do Centralnego Zarządu Służby Więziennej – 5006 skarg. Wskazuje to na występowanie w warunkach izolacji zjawiska swoistego nadużywania prawa do skargi przez celowe wywoływanie nieuzasadnionych czynności administracyjnych i formalnych, które przede wszystkim zaburza i narusza interesy skazanych korzystających w sposób prawidłowy z odformalizowanego środka ochrony. Tożsama argumentacja została przywołana w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2016 r. (sygn. akt K 28/15, Dz. U. poz. 1249). Wykazano w nim, że to właśnie sprawność procedury rozpoznawania skarg gwarantuje skuteczność samego postępowania wykonawczego.

Powyższe działania osadzonych, uzasadniają wprowadzenie mechanizmów ograniczających nadużywanie tego prawa. Obligatoryjność poddawania analizie każdego pisma, nawet oczywiście bezzasadnego, stanowi znaczne zwiększenie zakresu obowiązków merytorycznych funkcjonariuszy Służby Więziennej, a możliwość pozostawienia bez rozpoznania skarg oczywiście bezzasadnych ma na celu wyeliminowanie sytuacji nadużywania instytucji skargi przez ograniczenie merytorycznego rozpoznawania spraw oczywiście bezzasadnych, tak aby właściwe zaangażowanie i nakład pracy zostały przeznaczone na wyjaśnienie spraw, które stanowią faktyczne naruszenie praw osadzonych i wymagają merytorycznego rozpoznania. Ponadto nadmierny wpływ skarg nieumotywowanych i z mocy prawa bezprzedmiotowych, znacząco wydłuża rozpoznawanie innych spraw wskutek konieczności podejmowania wielu czynności z urzędu. Podać należy, że w 2020 r. na podstawie obecnie obowiązującego przepisu art. 6 § 3 k.k.w. pozostawiono bez rozpoznania 1301 skarg. Zaproponowana przesłanka pozostawienia skargi bez rozpoznania z uwagi na jej oczywistą bezzasadność, nie ogranicza w żaden sposób praw skazanych zgłaszających faktyczne naruszenia. Natomiast pojęcie „oczywista bezzasadność” funkcjonuje na gruncie prawa karnego i w judykaturze definiowane jest jako „taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2020 r., sygn. akt IV KZ 9/20, LEX nr 3168904; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt IV KK 544/20, LEX nr 3159601). Przy czym

także w przypadku pozostawienia przez organ skargi bez rozpoznania z uwagi na jej oczywistą bezzasadność, osadzony ma prawo złożenia skargi na sposób załatwienia sprawy do organu nadrzędnego.

Jako przykłady skarg oczywiście bezzasadnych można wymienić takie jak:

- skarga dotycząca nieuzyskania zgody na nauczanie poza terenem jednostki penitencjarnej przez osadzonego odbywającego karę w zakładzie karnym typu zamkniętego (podniesione zagadnienie wynika wprost z art. 90 pkt 3 k.k.w.);
- skarga dotycząca zainstalowanych blend w oknach – ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie karnym typu zamkniętego, co pozostaje zgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz. U. poz. 1804);
- skarga dotycząca rozliczeń sum depozytowych – podniesione zagadnienie wynika wprost z art. 126 § 5 i 7 k.k.w. Rachunki sum depozytowych prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego. Środki pieniężne złożone na rachunkach sum depozytowych są oprocentowane w wysokości stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego. Odsetki naliczone od sum depozytowych złożonych na rachunkach bankowych sum depozytowych zakładów karnych podlegają kapitalizacji rocznej na dzień 31 grudnia każdego roku kalendarzowego oraz na dzień zwolnienia skazanego z zakładu karnego. Dyrektor zakładu karnego nie ma wpływu na wybór banku oraz wysokości stóp procentowych w odniesieniu do depozytów pieniężnych osób osadzonych;
- skarga dotycząca cenzury korespondencji oraz rozmów telefonicznych w zakładzie karnym typu zamkniętego – podniesione zagadnienie wynika wprost z art. 90 pkt 7 i 8 k.k.w. W zakładzie karnym typu zamkniętego korespondencja skazanych podlega cenzurze administracji zakładu karnego, chyba że ustawa stanowi inaczej, natomiast rozmowy telefoniczne skazanych podlegają kontroli administracji zakładu karnego;
- skarga dotycząca prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego – podniesione zagadnienie wynika wprost z art. 13 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2418, z późn. zm.), która uprawnia funkcjonariuszy Służby Więziennej do prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego;
- skarga dotycząca braku możliwości wielokrotnego wykonania rozmów telefonicznych w ciągu dnia – podniesione zagadnienie wynika wprost z § 24 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. poz. 2231). Rozporządzenie przewiduje jedną rozmowę telefoniczną w ciągu dnia;

- skarga dotycząca wymierzenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 143 § 1 pkt 8 k.k.w. przez zastępcę dyrektora zakładu karnego (zamiast dyrektora). Zgodnie z art. 144 k.k.w. przedmiotową karę wymierza dyrektor zakładu karnego, którym w rozumieniu art. 242 § 4a k.k.w. jest również zastępca dyrektora zakładu karnego.

Wprowadzenie terminu złożenia skargi, o której mowa w art. 6 § 2 k.k.w., przyczyni się do zapewnienia skuteczniejszego i szybszego reagowania na problemy zgłaszane przez osoby osadzone w zakładach karnych i aresztach śledczych, dochodzenia ich praw i zagwarantuje wzmocnienie nadzoru nad prawidłowością funkcjonowania organów wykonujących orzeczenie i wypełnienia obowiązków przez ich przedstawicieli. Spowoduje to realną możliwość przeprowadzenia postępowania dowodowego i poczynienia ustaleń faktycznych, pozwalających na merytoryczne rozstrzygnięcie skargi, co zabezpieczy również interesy skarżących.

Prawidłowo przeprowadzona procedura skargowa musi opierać się na realnej możliwości dokonania ustaleń faktycznych i tylko taka jest gwarantem rzetelnego rozpatrzenia skargi. Związek pomiędzy faktyczną możliwością pozyskania dowodów, a obowiązującym czasem przechowywania materiału z monitoringu w jednostkach penitencjarnych, czy też okresów przechowywania dokumentacji oraz uwarunkowań percepcyjnych do rejestrowania i ponownego przywoływania obrazów czy informacji, w sposób naturalny wymusza wprowadzenie ram czasowych do zgłoszenia niektórych zdarzeń. Dlatego też w normie art. 108 k.k.w. ustawodawca określił wymóg niezwłocznego informowania administracji więziennej o zagrożeniach bezpieczeństwa osobistego. Wprowadzenie 7 dniowego terminu na złożenie skarg przez skazanego jest działaniem konsekwentnym i stanowiącym dopełnienie powyższego obowiązku. Co niezwykle istotne, zabezpiecza też interesy samych skarżących. Tożsama regulacja wprowadzająca termin do wniesienia skargi została zastosowana i funkcjonuje w procedurze zaskarżania decyzji organów postępowania wykonawczego do sądu penitencjarnego (art. 7 k.k.w.).

Ponadto zaproponowana zmiana wyeliminuje częstą praktykę powoływania w skargach zdarzeń odległych, niepozostających w związku z aktualną sytuacją skazanego, których wyjaśnienie ze względu na upływ czasu jest utrudnione. Proponowane rozwiązanie prawne winno wpłynąć na zgłaszanie przez skazanych skarg niezwłocznie po powzięciu wiedzy o zdarzeniu opisywanym w skardze. W efekcie zaprojektowany przepis zwiększy skuteczność

szczegółowego i wyczerpującego odniesienia się do zarzutów przez osoby w danym zdarzeniu uczestniczące, co z uwagi na upływ czasu od zdarzenia opisanego w skardze niejednokrotnie jest utrudnione, a nawet niemożliwe. W obecnym stanie prawnym skargi wpływają niejednokrotnie po upływie dłuższego czasu (tygodni, miesięcy) od zdarzenia będącego podstawą skargi, co utrudnia ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego niezbędnego do należytego ich rozpoznania.

Jako skargi, które mogą stanowić potwierdzenie powyższej tezy, a zarazem mogą stanowić uzasadnienie do wprowadzenia terminu do wnoszenia skarg, można wymienić przykładowo następujące:

- skarga złożona w sierpniu 2021 r. dotycząca opinii o przebiegu terapii trwającej w okresie od dnia 15 września 2016 r. do dnia 12 stycznia 2017 r.;
- skarga złożona w marcu 2021 r. dotycząca warunków socjalno-bytowych i przebywania w warunkach przeludnienia w celi mieszkalnej w latach 2008 i 2013 r.;
- skarga złożona we wrześniu 2017 r. nawiązująca do treści gazetki ściennej znajdującej się w oddziale mieszkalnym w latach 2006-2008 r.;
- skarga złożona w 2020 r. dotycząca kontroli osobistych, realizowanych w latach 2009-2015;
- skarga złożona w 2020 r. dotycząca niewłaściwego leczenia w latach 2000-2002;
- skarga złożona w 2017 r. dotycząca wymierzenia osadzonemu kary dyscyplinarnej 10 lat wcześniej;
- skarga złożona po upływie 7 miesięcy od sytuacji dotyczącej zwrotu korespondencji niewłaściwie opłaconej przez osadzonego;
- skarga złożona w dniu 24 marca 2021 r., dotycząca niewysłania korespondencji, przekazanej administracji aresztu śledczego w październiku 2018 r.;
- skarga złożona w dniu 27 lipca 2020 r. w sprawie niezrealizowania zgłoszenia do lekarza przekazanego funkcjonariuszowi w dniu 15 stycznia 2019 r.;
- skarga złożona w dniu 18 lipca 2015 r. dotycząca sposobu wykonywania obowiązków służbowych przez pielęgniarkę w dniu 10 lutego 2011 r.

Przy tym należy wskazać, że wprowadzenie 7 dniowego terminu do wniesienia skargi w żaden sposób nie ogranicza prawa do jej wniesienia, a nadto w sytuacji, gdy niedotrzymanie terminu nie było zależne od osadzonego, zachowuje on prawo do wniesienia skargi po upływie terminu ze wskazaniem przyczyn jego przekroczenia.

Należy określić, że podobne rozwiązanie prawne, przewidziane w art. 7 § 3 k.k.w. (dotyczące możliwości zaskarżenia do sądu decyzji organu wymienionego w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. z powodu jej niezgodności z prawem), sprawdziło się w praktyce.

art. 8 § 4-6 k.k.w., art. 90 pkt 7 i 9 k.k.w., art. 91 pkt 11 k.k.w., art. 92 pkt 11, 13 i 14 k.k.w., art. 105b § 1, 1a i 2 k.k.w., art. 105c k.k.w., art. 217c § 1-1c, 3a i 4 k.k.w., art. 242 § 10 k.k.w.

W aktualnie obowiązujących przepisach Kodeksu karnego wykonawczego brak jest regulacji mającej charakter gwarancyjny dla osób pozbawionych wolności, która określa minimalny standard dostępu do rozmów telefonicznych osób skazanych i tymczasowo aresztowanych z obrońcą. Projektowane minimalne gwarancje ustawowe mogą być rozszerzane (z korzyścią dla osób osadzonych) w ramach porządków wewnętrznych poszczególnych jednostek penitencjarnych wydawanych na podstawie delegacji ustawowej. Przyjęcie takiego rozwiązania z jednej strony zobowiązuje administrację jednostek penitencjarnych do zapewnienia podstawowego (gwarantowanego ustawą) prawa kontaktowania się z obrońcą za pośrednictwem samoinkasującego aparatu telefonicznego, z drugiej strony umożliwia dyrektorom zakładów karnych i aresztów śledczych zwiększenie częstotliwości tych rozmów (przy uwzględnieniu specyfiki jednostki, możliwości technicznych i kadrowych). Jednostki penitencjarne w Polsce są znacznie zróżnicowane z uwagi na liczbę osadzonych, liczebność oddziałów, wyposażenie w aparaty telefoniczne, jak również liczbę pełniących w nich służbę funkcjonariuszy.

Dla przykładu można wskazać, że obecnie liczba aparatów telefonicznych i osób osadzonych w największych jednostkach penitencjarnych (pod względem populacji osadzonych) kształtuje się następująco:

- Areszt Śledczy w Warszawie-Białołęce wyposażony w 32 aparaty telefoniczne (pojemność 1767 osadzonych, w tym 573 tymczasowo aresztowanych);
- Areszt Śledczy w Łodzi wyposażony w 12 aparatów telefonicznych (pojemność 1091 osadzonych, w tym 248 tymczasowo aresztowanych);
- Areszt Śledczy w Lublinie wyposażony w 20 aparatów telefonicznych (pojemność 1048 osadzonych, w tym 362 tymczasowo aresztowanych).

Natomiast w najmniejszych jednostkach penitencjarnych (pod względem populacji osadzonych) obecnie liczba aparatów telefonicznych i osób osadzonych kształtuje się następująco:

- Areszt Śledczy w Częstochowie wyposażony w 6 aparatów telefonicznych (pojemność 246 osadzonych, w tym 99 tymczasowo aresztowanych);
- Areszt Śledczy w Świdnicy wyposażony w 8 aparatów telefonicznych (pojemność 290 osadzonych, w tym 72 tymczasowo aresztowanych);
- Areszt Śledczy w Elblągu wyposażony w 2 aparaty telefoniczne (populacja 287 osadzonych, w tym 58 tymczasowo aresztowanych).

Wprowadzenie minimalnej częstotliwości rozmów telefonicznych z obrońcą zagwarantuje każdemu z osadzonych podstawowe prawo do kontaktu z obrońcą, niezależnie od warunków panujących w danej jednostce penitencjarnej.

Wprowadzone w art. 8 § 4-6 k.k.w. zmiany wynikają z założenia, że możliwość porozumiewania się skazanych z osobami, o których mowa w art. 8 § 3 k.k.w., przez rozmowy z samoinkasujących aparatów telefonicznych, podobnie jak korzystanie przez skazanych z innych praw, powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób pozbawionych wolności oraz nie zakłócać ustalonego w zakładzie karnym porządku, o czym stanowi art. 104 k.k.w.

Zgodnie z projektowanymi regulacjami realizacja kontaktów za pośrednictwem samoinkasujących aparatów telefonicznych musi być zorganizowana w taki sposób, aby umożliwić osadzonemu kontakt z osobą, o której mowa w art. 8 § 3 k.k.w., nie rzadziej niż raz w tygodniu. Przy czym projekt przewiduje, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na potrzebę niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego udziela zgody na kontakt poza terminami wynikającymi z porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Zaprojektowana regulacja określa także sposób identyfikacji osoby, z którą nawiązuje się połączenie, co jest niezbędne dla skutecznej realizacji prawa do kontaktu z obrońcą.

Przyjęcie powyższej propozycji wiąże się także z nadaniem nowego brzmienia art. 217c k.k.w. Propozycja unormowania telefonicznych kontaktów tymczasowo aresztowanego z obrońcą uwzględnia tezę zawartą w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 listopada 2014 r. (sygn. akt K 54/13, Dz. U. poz. 1707), w której Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 217c k.k.w. w zakresie, w jakim bezwzględnie zakazuje korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego w celu porozumiewania się z obrońcą, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie nie zawiera bezwzględnego zakazu korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego do kontaktów z obrońcą, uwzględniając

zarazem dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją art. 217c k.k.w., które niejednokrotnie utrudniało prawidłową realizację czynności związanych z zabezpieczeniem właściwego toku postępowania karnego, co jest sprzeczne z głównym celem wykonywania tymczasowego aresztowania. Dotyczy to w szczególności:

- braku możliwości skutecznej weryfikacji tego czy osoba, z którą tymczasowo aresztowany prowadzi rozmowę telefoniczną, jest tą, którą organ dysponujący wskazał w zarządzeniu o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego (obecnie pomimo sprawowania nadzoru nad wybieraniem numeru telefonu podanego w zarządzeniu, administracja nie ma realnych możliwości kontroli z kim naprawdę prowadzi rozmowę osoba tymczasowo aresztowana);
- możliwości nawiązywania pośrednich kontaktów ze „światem zewnętrznym”, podczas rozmieszczenia w areszcie śledczym tymczasowo aresztowanych korzystających z aparatu telefonicznego z tymczasowo aresztowanymi, którzy nie uzyskują zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.

W tym kontekście należy wskazać, że rozwój nowych technologii powoduje pojawianie się zagrożeń dla bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, które dotychczas nie były uwzględniane. Jednym z takich zagrożeń jest nowa usługa oferowana przez operatorów telefonicznych w postaci „telekonferencji”. Usługa ta polega na wybraniu odpowiedniego numeru telefonicznego danego operatora, zarezerwowaniu wirtualnego pokoju telekonferencyjnego i po wprowadzeniu numeru PIN zapewnieniu dostępu innych uczestników do konferencji. Sterowanie usługą i wybór opcji odbywa się za pomocą klawiatury telefonu zgodnie z komunikatami głosowymi systemu telekonferencyjnego. Rezerwację takiej konferencji może dokonać każda osoba, będąca abonentem danej sieci telefonicznej. Po ustawieniu kodu PIN, wystarczy poinformować zainteresowane osoby, które dzwoniąc na odpowiedni numer telefonu i podając ustalony kod, mogą dołączyć do telekonferencji. Przypadki takie stwierdzono na przykład w jednej z jednostek okręgu wrocławskiego, gdzie w toku prowadzonych czynności profilaktycznych ustalono możliwość utrzymywania bezpośredniego kontaktu pomiędzy osadzonymi przebywającymi w różnych jednostkach penitencjarnych. Powyższa funkcjonalność może być także wykorzystywana do prób nawiązania niedozwolonych kontaktów przez tymczasowo aresztowanych, co stanowić może nie tylko zagrożenie dla społeczeństwa, ale wpływać także negatywnie na tok postępowania karnego.

W związku z powyższym koniecznym jest takie uregulowanie korzystania z aparatów telefonicznych przez osoby tymczasowo aresztowane, które zagwarantuje kontakt z obrońcą, jednocześnie realizując cele stosowania tymczasowego aresztowania.

W projekcie zaproponowano nowe brzmienie § 1 oraz dodanie § 1a-1c w art. 217c k.k.w., które stwarzają skazanym i tymczasowo aresztowanym takie same warunki związane z realizacją prawa do obrony w zakresie kontaktu z obrońcą za pomocą samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz umożliwiają wprowadzenie zakazu korzystania z innych środków komunikacji niż samoinkasujący aparat telefoniczny. W projektowanych przepisach tymczasowo aresztowanemu zapewniono także możliwość kontaktu za pomocą samoinkasującego aparatu telefonicznego z inną osobą. Nowe brzmienie art. 217c k.k.w. pozwoli na stworzenie odpowiednich procedur ustawowych dla tymczasowo aresztowanych i umożliwi realizację celów stosowania tymczasowego aresztowania.

W projektowanych zmianach art. 217c k.k.w. proponuje się także uregulowanie kwestii związanych z trybem wydawania zarządzeń o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego. Jako zasadę przyjęto rozwiązanie obowiązywania zarządzenia o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego do kontaktu z obrońcą do czasu zakończenia wykonywania tymczasowego aresztowania, bez względu na zmianę organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. W przypadku kontaktu telefonicznego z innymi osobami konieczne będzie uzyskanie każdorazowej zgody, ale organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, będzie mógł zarządzić inaczej.

Niniejszy projekt zawiera również uporządkowanie pozostałych kwestii związanych z realizacją prawa do korzystania przez skazanych z samoinkasujących aparatów telefonicznych. W art. 105b k.k.w. nadaje się nowe brzmienie § 1, dodaje się § 1a i uchyla się § 2 oraz dodaje się art. 105c k.k.w., zgodnie z którymi:

- skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym;
- w uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego (przykładowo w celu wykonywania przez skazanego prawa do obrony);
- w szczególnie uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może zezwolić na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym;

- rozmowy telefoniczne oraz rozmowy prowadzone za pomocą innych środków łączności nie mogą być realizowane w sposób umożliwiający przekierowanie na inny niż wybrany numer telefonu lub jako telekonferencja.

Wpływ na zaproponowane zmiany miały rozwiązania przyjęte w zmienianym art. 8 k.k.w., gdzie przyjęto założenie, że rozmowy z samoinkasujących aparatów telefonicznych, podobnie jak korzystanie z innych praw przez skazanych, powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób pozbawionych wolności oraz nie zakłócać ustalonego w zakładzie karnym porządku, o czym stanowi art. 104 k.k.w., a korzystanie z tych praw powinno być adekwatne do możliwości kadrowych i technicznych jednostek penitencjarnych. U podstaw zaproponowanych zmian legły także czynniki faktyczne związane z częstymi sytuacjami, w których mogło dochodzić do niedozwolonych kontaktów za pomocą przekierowań i zestawiania tzw. „konferencji”, gdzie skazany mógł kontaktować się z osobami lub grupą osób w celu kierowania grupą przestępczą lub nawoływania do aktów nieposłuszeństwa.

Należy wskazać, że powyższe normy mają charakter gwarancyjny w zakresie określenia minimalnej liczby kontaktów telefonicznych skazanych i tymczasowo aresztowanych. Natomiast limity te mogą być podwyższone przez dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, przy uwzględnieniu możliwości kadrowych i technicznych danej jednostki penitencjarnej. Istotą wprowadzonej regulacji jest zagwarantowanie osadzonemu minimalnej częstotliwości telefonicznego kontaktu z obrońcą i służyć ma realizacji prawa do kontaktu z obrońcą.

Wprowadzone projektem uregulowania kontaktów telefonicznych osób osadzonych z obrońcą nie pozostają w sprzeczności z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnym w czasie pozbawienia wolności, albowiem zgodnie z jej przepisami podejrzani i oskarżeni oraz osoby objęte postępowaniem dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania powinny mieć prawo do porozumiewania się z obrońcą, a państwa członkowskie mogą wprowadzić praktyczne rozwiązania dotyczące czasu trwania, częstotliwości i sposób porozumienia się z adwokatem – w tym w odniesieniu do korzystania z wideokonferencji i innych technologii komunikacyjnych umożliwiających takie porozumiewanie się. Jedynym wymogiem dla przyjętych przez państwo

członkowskie praktycznych rozwiązań jest to, że powinny one pozostawać bez uszczerbku dla skutecznego wykonywania prawa do porozumiewania się osadzonych z adwokatem oraz dla istoty tego prawa. Projektowane przepisy dotyczące kontaktów telefonicznych z obrońcą w zakresie ich częstotliwości oraz zapewnieniem możliwości dodatkowego kontaktu w przypadku zaistnienia takiej potrzeby za zgodą dyrektora zakładu karnego, zapewniają skuteczny kontakt z obrońcą, nie naruszając istoty prawa do kontaktu.

Projektowane rozwiązania nie odbiegają również od międzynarodowych rozwiązań w tym zakresie. Przykładowo wskazać można, że w art. 21 bawarskiego Kodeksu wykonywania tymczasowego aresztowania, tymczasowo aresztowany może użyć telefonu w sytuacjach pilnych, o ile nie wpływa to negatywnie na porządek i bezpieczeństwo oraz nie stanowi organizacyjnych trudności. Inaczej mówiąc, tymczasowo aresztowani mogą rozmawiać z adwokatami za pomocą telefonów tylko w przypadkach, gdy sprawa nie może zostać załatwiona w inny sposób. Takie pragmatyczne podejście w żaden sposób nie ogranicza prawa do obrony, ale pozwala właściwie chronić społeczeństwo przed kierowaniem przez tymczasowo aresztowanych grupami przestępczymi oraz zapewnić właściwy tok postępowania karnego. Z kolei we Francji – tymczasowo aresztowani mogą telefonować do członków swoich rodzin, a także „innych osób w celu przygotowania ich reintegracji”. Jednakże możliwość telefonowania podlega uprzedniemu zatwierdzeniu przez sędziego śledczego lub prokuratora prowadzącego postępowanie. Osoba zainteresowana musi zatem skierować pisemny wniosek do sędziego i przekazać mu listę korespondentów, z którymi chce się skontaktować (nazwiska i numery telefonów). W zezwoleniu organu podaje się tożsamość i numery telefonów odbiorców. Zezwolenie to jest „ważne tak długo, jak długo oskarżony nie został skazany, przy czym na obowiązywanie nie ma wpływu zmiana organu sądowego prowadzącego sprawę”. W drodze wyjątku, tymczasowo aresztowani mogą kontaktować się telefonicznie z adwokatem, numerami „telefonów socjalnych” (Croix-Rouge Ecoute Détenus (CRED); bezpłatny numer Association Réflexion Action Prison Et Justice (ARAPEJ)) oraz Contrôleur général des lieux de privation de liberté (kontroler generalny miejsc pozbawienia wolności) bez konieczności uzyskania uprzedniej zgody sędziego. Oskarżony może kontaktować się ze swoim adwokatem wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia.

Nowe brzmienie art. 90 pkt 7 i 9 k.k.w. zakłada, że w zakładach karnych typu zamkniętego rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli oraz rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami kontrola ta ma charakter obligatoryjny. Przyjęte rozwiązanie umożliwia kontrolowanie rozmów tych

skazanych, którzy są istotni z punktu widzenia bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej i społeczeństwa, znosząc obligatoryjność kontroli wszystkich rozmów w zakładach karnych typu zamkniętego, nawet w sytuacji, gdy dany skazany nie stwarza istotnego zagrożenia, ale z uwagi na klasyfikację musi odbywać karę w tego typu zakładzie. Projektowana zmiana spowoduje, że kontroli będą podlegać rozmowy tych skazanych, którzy stanowią realne zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych oraz mogą zagrażać porządkowi prawnemu poza terenem zakładu karnego. Także w odniesieniu do kontroli rozmów prowadzonych przez osadzonych podczas widzeń z osobami odwiedzającymi, projektowane przepisy ograniczają ją do przypadków, gdy są one realnie potrzebne.

Z tych samych powodów możliwość kontroli rozmów w trakcie widzeń oraz rozmów telefonicznych skazanych lub rozmów skazanych prowadzonych za pomocą innych środków łączności wprowadzono w projekcie dla zakładów karnych typu otwartego oraz objęto nimi także rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności w zakładach karnych typu półotwartego (art. 91 pkt 11 k.k.w. i art. 92 pkt 11 i 14 k.k.w.). Analogiczne odniesienie dotyczy możliwości cenzurowania korespondencji w zakładach karnych typu otwartego (art. 92 pkt 13 k.k.w.). Wprowadzenie fakultatywnej kontroli rozmów i korespondencji w zakładach karnych typu otwartego, związane jest także z koniecznością zapewnienia ochrony społeczeństwa przed sprawcami przestępstw, ponieważ w jednostkach penitencjarnych każdego typu zdarzało się, że skazani używali środków łączności oraz innych sposobów komunikacji do popełniania nowych przestępstw. Zaproponowane przepisy przewidują, że kontrola rozmów będzie mogła być prowadzona indywidualnie z uwzględnieniem stopnia zagrożenia, jakie stwarza konkretny skazany, a możliwość kontrolowania jego rozmów będzie mogła wpłynąć na zapobieganie popełnianiu przez niego kolejnych czynów zabronionych.

Projektuje się także wprowadzenie nowej definicji kontroli rozmów (art. 242 § 10 k.k.w.), gdzie przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia, rozmowy telefonicznej lub rozmowy za pomocą innych środków łączności rozumie się zapoznawanie z jej treścią oraz możliwość jej przerwania lub utrwalenia. Przyjęcie tego rozwiązania pozwoli na kontrolowanie także innych dopuszczonych w zakładzie karnym rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności (między innymi Skypa).

art. 9 § 3-4 i 5-8 k.k.w.

Proponowane w art. 9 k.k.w. rozwiązania zakładają wprowadzenie obowiązku uzasadniania przez sąd postanowień o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, a także przyznanie

prokuratorowi – w limitowanych przypadkach – prawa do udziału w posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia oraz zgłoszenia sprzeciwu wobec wstrzymania wykonania orzeczenia, a także wniesienia zażalenia na postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia.

Rozwiązania dotyczące kwestii uzasadniania postanowień w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia uwzględniają okoliczność, że odmowa wstrzymania sankcjonuje stan, który jest pożądaną zasadą – tzn. postanowienie jest wykonalne z chwilą wydania, a złożenie wniosku w postępowaniu wykonawczym nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, którego dotyczy. Wstrzymanie wykonalności orzeczenia (decyzja pozytywna) ma natomiast charakter ekstraordynaryjny i będzie podlegało uzasadnieniu jako odstępstwo od zasady uwarunkowane szczególnymi okolicznościami.

Przepis art. 9 § 4 k.k.w. w obecnym brzmieniu umożliwia wstrzymanie wykonania wszystkich orzeczeń sądowych, zarówno zapadłych w postępowaniu wykonawczym, jak i wyroku skazującego, w sytuacji już tylko gdy zostanie złożony wniosek o wydanie postanowienia w postępowaniu karnym wykonawczym. Wstrzymanie wykonania orzeczenia, którego wniosek dotyczy, nie wymaga uzasadnienia i nie podlega kontroli instancyjnej. W toku praktyki orzeczniczej sądów w pionie karnym wykonawczym notowano sytuacje wymagające interwencji legislacyjnej. Tytułem przykładu można w szczególności wskazać, że sąd może wstrzymać wykonanie kary pozbawienia wolności, którą skazany już rozpoczął odbywać, po złożeniu przez tego skazanego lub jego obrońcę wniosku o udzielenie przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności lub o udzielenie zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego. W takich sytuacjach sąd niejako tymczasowo rozstrzyga o istocie wniosku, co w praktyce oznacza niezwłoczne opuszczenie przez skazanego zakładu karnego lub aresztu śledczego. Paradoksem jest, że ostateczne rozstrzygnięcie w tego rodzaju sprawach podlega uzasadnieniu oraz kontroli instancyjnej, zaś „tymczasowe” udzielenie *de facto* przerwy w karze na skutek podjęcia decyzji o wstrzymaniu wykonania orzeczenia w obecnym stanie prawnym może odbyć się bez takich rygorów.

Proponowane rozwiązanie w ograniczonym zakresie – tylko w odniesieniu do tych orzeczeń wstrzymujących, które będą skutkowały zwolnieniem skazanego już osadzonego w jednostce penitencjarnej – przewiduje prawo dla prokuratora do udziału w posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia. Wprowadzenie możliwości złożenia sprzeciwu przez prokuratora, który wyłączy natychmiastową skuteczność takiego wstrzymania do czasu podjęcia decyzji przez sąd drugiej instancji, jest wzorowane na analogicznych rozwiązaniach dla wykonalności postanowień o udzieleniu przerwy w wykonaniu kary

pozbawienia wolności, również skutkujących ewentualnym natychmiastowym opuszczeniem przez skazanego zakładu karnego lub aresztu śledczego.

Uwzględniając okoliczność, że wstrzymanie wykonania orzeczenia ma fundamentalne znaczenie dla przebiegu postępowania wykonawczego, proponuje się wprowadzenie możliwości zaskarżenia przez prokuratora postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia.

art. 11 § 1a k.k.w.

Celem projektowanej zmiany jest usprawnienie przepływu informacji oraz ochrona praw i bezpieczeństwa pokrzywdzonych. Proponuje się wprowadzenie terminów na przesłanie przez sąd dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego wniosku złożonego przez pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 168a § 1 i 1a k.k.w. Przepisy znajdą także zastosowanie w przypadku zawiadomienia przesyłanego świadkowi (art. 168a § 6 k.k.w.).

art. 11 § 2 k.k.w, art. 82 § 2 pkt 6 k.k.w., art. 96 § 1 k.k.w., art. 116 § 1 pkt 3 k.k.w., art. 116a pkt 4 k.k.w., art. 116b § 1 k.k.w., art. 117 § 1 k.k.w. – w zakresie użytego pojęcia „substancja psychoaktywna”

Projektowane zmiany mają charakter wynikowy i redakcyjny związany z wprowadzeniem w art. 242 § 12a k.k.w. definicji pojęcia „substancji psychoaktywnej” obejmującej alkohol, środki odurzające, substancje psychoaktywne, ich prekursory, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

art. 14a k.k.w., art. 14b k.k.w., art. 79 § 1, 1a, 2 i 4 k.k.w., art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k.

Celem projektowanych zmian jest poprawa skuteczności wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych.

Statystyka penitencjarna dotycząca osób nieosadzonych w aresztach śledczych lub zakładach karnych obejmuje liczbę osób, które nie stawily się do odbycia kary, pomimo upływu terminu wyznaczonego przez sąd i których dokumentacja wykonawcza została przekazana do jednostki penitencjarnej oraz nie została zwrócona sądowi. Liczba takich osób – prawomocnie skazanych, którzy nie stawili się do odbycia kary pozbawienia wolności w jednostce penitencjarnej, mimo upływu wyznaczonego przez sąd terminu przedstawia się następująco (dane Biura Informacji i Statystyki CZSW <https://sw.gov.pl/strona/statystyka--miesieczna>):

- wg stanu na dzień 30 września 2016 r. – 40.126;
- wg stanu na dzień 30 września 2017 r. – 38.921;

- wg stanu na dzień 30 września 2018 – 38.633;
- wg stanu na dzień 30 września 2019 r. – 38.169;
- wg stanu na dzień 31 października 2020 r. – 36.622;
- wg stanu na dzień 31 stycznia 2021 r. – 38.863.

Liczby te obejmują zarówno skazanych, którzy uchylają się od obowiązku stawienia się do odbycia kary pozbawienia wolności, jak i tych, którzy przykładowo złożyli wniosek o zezwolenie na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, odroczenie wykonania kary, wstrzymanie wykonania kary, i co do których to decyzji sądu, administracja jednostki penitencjarnej nie otrzymała informacji od właściwego sądu.

W okresie od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 1 grudnia 2021 r. w aresztach śledczych wysłano 71.023 zawiadomienia o niezgłoszeniu się w wyznaczonym terminie skazanego (ukaranego) do odbycia kary w trybie § 82 ust. 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz. U. z 2020 r. poz. 869). Zawiadomienia dotyczyły 59.278 skazanych (ukaranych). We wskazanym okresie jedynie 2.649 osoby zgłosiły się do odbycia kary.

Mając powyższe na uwadze w ramach usprawnienia i przyspieszenia osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych w projekcie zaproponowano interwencję legislacyjną w kilku obszarach.

Proponowana zmiana art. 78 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138), zwanej dalej „k.k.”, ma na celu zaostrzenie warunków przedterminowego zwolnienia, uzależniając je od okoliczności bezprawnego utrudniania przez skazanego wykonania kary pozbawienia wolności. Podstawą wydłużenia okresu odbycia kary pozbawienia wolności wymaganego do ubiegania się o warunkowe zwolnienie (do trzech czwartych odbycia kary) będzie prawomocne postanowienie sądu stwierdzające, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności (projektowany art. 14b k.k.w.). Sąd będzie mógł wydać postanowienie w tym przedmiocie niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni, po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia, z urzędu lub na wniosek prokuratora, jeżeli skazany w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się. Na postanowienie będzie przysługiwało zażalenie. Zmiana warunków uzyskania przedterminowego zwolnienia przez osoby uchylające się od wykonania kary pozbawienia wolności będzie stanowić zarówno sankcję za utrudnianie postępowania karnego, jak również

zawierać element probacyjny powodujący nieopłacalność podejmowania działań utrudniających postępowanie wykonawcze.

Zmiana art. 79 § 1 k.k. jest konsekwencją zmiany art. 78 § 2 k.k.

Kolejna propozycja realizująca założenia projektu zmierza do wprowadzenia nowych zasad związanych z osadzaniem skazanych w jednostkach penitencjarnych. W nowelizowanym art. 79 k.k.w. projektuje się wyeliminowanie wezwania skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym i wprowadzenie zasady wydawania przez sąd w każdym przypadku polecenia zatrzymania i doprowadzenia do aresztu śledczego każdego skazanego na karę pozbawienia wolności w rozumieniu art. 242 § 3 k.k.w., bez uprzedniego wzywania skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym. Spośród osób wezwanych do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym tylko niewielki odsetek skazanych wywiązuje się z tego obowiązku zgodnie z wezwaniem sądu. Proponowana zmiana ma na celu zapobieżenie ukrywaniu się skazanych, którzy często podejmują zachowania mające na celu uniknięcie odbycia kary pozbawienia wolności po otrzymaniu wezwania do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym. Mając na uwadze możliwość swobodnego przemieszczania się po terytorium Unii Europejskiej, a co za tym idzie wyjazdu poza granice kraju, projektowana zmiana może wpłynąć na ograniczenie takich wyjazdów mających na celu wyłącznie ukrywanie się skazanego przed odbyciem kary pozbawienia wolności. Uwzględniając możliwość zaistnienia wyjątkowych sytuacji (przykładowo związanych z sytuacją rodzinną, w tym małoletnimi dziećmi, sytuacją zawodową) proponuje się wprowadzenie możliwości odstąpienia przez sąd w uzasadnionym wypadku, na wniosek skazanego, od polecenia zatrzymania i doprowadzenia skazanego do aresztu śledczego, jeżeli dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany stawi się na wezwanie. Przyjęte uwarunkowania uwzględnienia wniosku z jednej strony pozwolą uwzględnić sytuacje życiowe skazanych i umożliwią skazanym dobrowolne stawienie się do wykonania kary pozbawiania wolności, a z drugiej strony będą barierą dla nadużywania przez skazanych wprowadzonego uprawnienia. Możliwość podjęcia przez sąd odpowiedniego rozstrzygnięcia na wniosek skazanego związana jest regulacją art. 6 § 2 k.k.w., zgodnie z którym skazany może składać wnioski do organów wykonujących orzeczenie. Przepis ten ma charakter ogólny, a uprawnienie skazanego do złożenia wniosku wynika wprost z brzmienia tego przepisu. Przesłanka „uzasadnionego wypadku” funkcjonuje na gruncie Kodeksu karnego wykonawczego, natomiast zgodnie art. 6 § 2 k.k.w. każdy wniosek skazanego wymaga uzasadnienia.

W dalszej kolejności projektuje się zawarcie w Kodeksie karnym wykonawczym odrębnej regulacji dotyczącej poszukiwania skazanych listem gończym (projektowany art. 14a k.k.w.). Przedstawiona propozycja uwzględnia specyfikę i odrębności postępowania wykonawczego oraz realizację celów niniejszego projektu. W związku z powyższym przesłanką do wydania przez sąd w postępowaniu wykonawczym postanowienia o poszukiwaniu skazanego listem gończym będzie ustalenie okoliczności, że miejsce pobytu skazanego nie jest znane. Jeżeli nie zostanie wykonane polecenie zatrzymania i doprowadzenia skazanego do aresztu śledczego, a z dokonanych ustaleń (na przykład wyniki przeprowadzonego wywiadu środowiskowego) będzie wynikało, że miejsce pobytu skazanego nie jest znane, sąd wyda postanowienie o poszukiwaniu skazanego listem gończym. Proponuje się także wprowadzenie jako zasady rozpowszechnienia listu gończego za pomocą Internetu, co może wpłynąć na zwiększenie skuteczności poszukiwań skazanych. Projektowana zmiana będzie skutkować rozszerzeniem bazy na prowadzonej przez Komendę Główną Policji stronie internetowej www.poszukiwani.policja.pl, przez zamieszczanie w niej danych wszystkich osób poszukiwanych listem gończym. Informacje publikowane na tej stronie są powszechnie dostępne. Zgodnie z obecnie obowiązującymi uregulowaniami warunkiem umieszczenia osoby poszukiwanej w bazie powszechnej jest wydanie przez sąd lub prokuratora, na podstawie art. 280 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.k.”, zgody na rozpowszechnienie informacji o wydanym liście gończym przez opublikowanie za pomocą Internetu. Projektowane przepisy wprowadzają natomiast jako zasadę rozpowszechnienie listu gończego przez opublikowanie za pomocą Internetu, bez konieczności dodatkowego określenia takiego sposobu publikacji listu gończego, z zastrzeżeniem możliwości wydania w tym zakresie przez sąd innego postanowienia (przy uwzględnieniu zasięgu planowanych poszukiwań, wagi sprawy, właściwości poszukiwanego i ochrony jego dóbr osobistych).

art. 22 § 2a k.k.w., art. 160 § 6 k.k.w. i art. 161 § 1 k.k.w.

Warunkowe przedterminowe zwolnienie jest instytucją prawa karnego umożliwiającą skazanemu na karę pozbawienia wolności odzyskanie wolności przed odbyciem w całości orzeczonej kary. Warunkowe przedterminowe zwolnienie ma charakter probacyjny, a pomyślny upływ okresu próby skutkuje uznaniem kary za odbytą w całości z chwilą warunkowego zwolnienia (art. 82 § 1 k.k.). W związku z tym warunkowe przedterminowe zwolnienie jest najważniejszym instrumentem prawnym regulującym liczebność populacji penitencjarnej w kontekście skuteczności szczególnieprewencyjnego oddziaływania

kary. Konsekwencją tego stanu rzeczy, a tym samym znaczenia tej instytucji z prawnego i kryminologicznego punktu widzenia, są szczególne warunki procesowe jej stosowania oraz odwołania, przewidziane w Kodeksie karnym wykonawczym (na przykład umożliwienie szeregu podmiotom wzięcia udziału w posiedzeniu – art. 160 § 6 k.k.w., art. 161 § 1 k.k.w., ustanowienie terminu na rozpoznanie zażalenia – art. 162 § 2 zdanie drugie k.k.w., umożliwienie bezwzględnej suspensywności zażalenia – art. 154 § 1 w zw. z art. 162 § 2 zdanie trzecie k.k.w., wprowadzenie terminów tamujących rozpoznanie wniosków o warunkowe zwolnienie – art. 161 § 3 i 4 k.k.w.).

Zdaniem projektodawcy waga kryminalnopolityczna oraz ogólnospołeczna tych decyzji, odnosząca się do kwestii przekształcenia izolacyjnej postaci wykonywania sankcji karnej na postać wolnościową (i odwrotnie), uzasadnia zaliczenie ich do tych kluczowych posiedzeń sądu w systemie prawa karnego wykonawczego, w których udział powinien wziąć rzecznik praworządności, a taką rolę w tym postępowaniu pełni prokurator. Do przykładów posiedzeń, w których ma obowiązek wziąć udział prokurator, w systemie prawa karnego wykonawczego można zaliczyć posiedzenia w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (art. 43le § 3 k.k.w.) czy też dalszego stosowania pobytu sprawcy w zakładzie psychiatrycznym (art. 204 § 2 pkt 1 k.k.w.). Z tego względu proponuje się wprowadzenie obowiązku wzięcia udziału przez prokuratora w posiedzeniu sądu penitencjarnego w przedmiocie udzielenia warunkowego zwolnienia (art. 161 § 1 k.k.w.) oraz odwołania warunkowego zwolnienia (art. 160 § 6 k.k.w.).

Z punktu widzenia systematyki Kodeksu karnego wykonawczego, ponieważ ustawa ta już przewiduje w niektórych wypadkach obowiązkowy udział prokuratora w posiedzeniu, a katalog ten ma ulec poszerzeniu na podstawie projektowanej ustawy, jest konieczne uzupełnienie ogólnej normy o charakterze modalnym, odnoszącej się do udziału prokuratora w posiedzeniach sądu w postępowaniu wykonawczym (projektowany art. 22 § 2a k.k.w.).

art. 23a k.k.w.

W ramach rozwiązań legislacyjnych mających wpływ na prowadzenie postępowań karnych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.), na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz

wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 31 marca 2020 r., dodano art. 14f wprowadzający możliwość odbycia, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, posiedzenia sądu penitencjarnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, w wypadku gdy w posiedzeniu sądu penitencjarnego bierze udział skazany pozbawiony wolności.

W ocenie projektodawcy powyższe rozwiązanie powinno obowiązywać nie tylko w okresie, o którym mowa w tym przepisie, ale stać się rozwiązaniem systemowym. W każdym przypadku prezes sądu, upoważniony sędzia lub sędzia penitencjarny powinien w pierwszej kolejności rozważyć, czy zastosuje tryb zdalny, chyba że rozwiązanie tradycyjne, związane z organizacją posiedzenia w siedzibie sądu lub ewentualnie w zakładzie karnym, w którym przebywa skazany, jest w danej sprawie uzasadnione przykładowo względami ochrony praw skazanego. Jest to dodatkowe rozwiązanie odnoszące się do procedowania sądu w postępowaniu wykonawczym (obok rozwiązań z art. 23 § 1 i 3 k.k.w.).

Mając na uwadze, że udział skazanego w posiedzeniu sądu w postępowaniu wykonawczym nie jest obligatoryjny, a jego prawa są realizowane przez umożliwienie udziału w takim posiedzeniu, należy przyjąć, że tryb zdalny jest dopuszczalny. Jest to forma, która pozwala na kontakt skazanego z sądem w ramach posiedzenia, bez „pośredników”, przy zachowaniu wymogu ustności postępowania i możliwości udziału skazanego w czynnościach sądowych. Skazany ma zapewnioną możliwość osobistego kontaktu z sądem (choć za pomocą urządzeń technicznych), a sąd nie rozstrzyga sprawy bez udziału skazanego (pod jego nieobecność, zaocznie) i bez zapoznania się z jego stanowiskiem, które może być zaprezentowane osobiście przez samego skazanego. Przedstawienie oświadczeń i wniosków, jak również argumentacji na ich poparcie, za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie posiedzenia sądu na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku – realizuje prawo skazanego do wysłuchania przez sąd. Sąd ma możliwość osobistego wysłuchania skazanego i ewentualnego zadania pytań skazanemu, jak też odebrania od niego oświadczeń.

W projektowanym przepisie zastrzeżono, że obrońca bierze udział w posiedzeniu w miejscu przebywania skazanego, co stanowi istotną gwarancję realizacji prawa do obrony. Również tłumacz, jeżeli został powołany, będzie brał udział w posiedzeniu sądu w miejscu przebywania skazanego, co umożliwi komunikację skazanego z sądem.

Odpowiednie stosowanie przepisów art. 517ea k.p.k. zapewnia skazanemu możliwość składania wniosków i oświadczeń, jak również odczytywania pism procesowych na posiedzeniu, z zagwarantowaniem wywołania przez fakt odczytania skutków procesowych.

Projektowane rozwiązanie może przyczynić się do skrócenia czasu procedowania sądu w postępowaniu wykonawczym w sprawach dotyczących osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania.

art. 39a k.k.w., art. 105b § 4 i 5 k.k.w., art. 217c § 5 i 6 k.k.w. i art. 4 ust. 4-5 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064, z późn. zm.)

Projektuje się:

- wprowadzenie przepisów przewidujących współpracę Ministra Sprawiedliwości z instytutami badawczymi, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498; państwowe jednostki organizacyjne, wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, które prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce), w celu realizacji zadań, o których mowa w Kodeksie karnym wykonawczym. Zakres współpracy, a także zasady i warunki tej współpracy określany będzie w porozumieniu zawieranym pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości a instytutem badawczym;
- wprowadzenie przepisów umożliwiających powierzenie przywieszennemu zakładowi pracy, o którym mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179), realizacji świadczenia usług telefonicznych dla osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz określenie zasad w tym zakresie.

Jednym z obowiązków organów postępowania wykonawczego, wyrażonych w Kodeksie karnym wykonawczym, jest realizacja uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do komunikowania się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem oraz utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi, które jest realizowane w znaczącym zakresie przez zapewnienie osobom pozbawionym wolności w jednostkach penitencjarnych możliwości nawiązywania połączeń przy pomocy samoinkasujących aparatów telefonicznych.

Dążąc do zapewnienia osobom osadzonym takich samych warunków rozmów telefonicznych we wszystkich zakładach karnych i aresztach śledczych, za realizację świadczenia usług telefonicznych dla osób pozbawionych wolności będzie odpowiadał podmiot

podległy lub nadzorowany przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim. Podmiot ten zorganizuje system telefonii dla osób osadzonych, który będzie użytkowany we wszystkich jednostkach penitencjarnych na analogicznych zasadach obejmujących wszystkie zakłady karne i areszty śledcze. System ten ma na celu zapewnienie realizacji kodeksowego prawa osób pozbawionych wolności do prowadzenia rozmów telefonicznych, przy założeniu, że rozmowy te będą odbywać się w jednakowy sposób i na takich samych zasadach we wszystkich jednostkach penitencjarnych. Głównymi użytkownikami systemu będą osoby osadzone (w zakresie użytkowania telefonów do prowadzenia rozmów telefonicznych) oraz pracownicy i funkcjonariusze Służby Więziennej (w zakresie zapewnienia prawidłowego i praworządnego realizowania rozmów osadzonych).

Możliwość powierzenia zadania organizacji systemu telefonii dla osób osadzonych podmiotowi podległemu lub nadzorowanemu przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim zmierza jednocześnie do właściwego zabezpieczenia danych osobowych osób pozbawionych wolności. Podmiotem przetwarzającym dane osobowe osób pozbawionych wolności (niezbędne do realizacji systemu telefonii dla osób pozbawionych wolności) nie będzie podmiot zewnętrzny, lecz podmiot podległy lub nadzorowany przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim. Przyjęcie takiego rozwiązania nadaje projektowanej regulacji gwarancyjny charakter właściwej ochrony danych osobowych osób pozbawionych wolności.

Projektowana regulacja podnosi jednocześnie bezpieczeństwo jednostek penitencjarnych oraz zwiększa bezpieczeństwo państwa. Należy bowiem zauważyć, że świadczeniem usługi telefonicznej objęta zostanie grupa około 70 tysięcy osób pozbawionych wolności (tymczasowo aresztowanych i skazanych). W efekcie realizacji przedsięwzięcia wdrożone zostaną mechanizmy umożliwiające skuteczne wykonanie kodeksowego obowiązku kontroli rozmów telefonicznych osadzonych.

Dodatkowo należy zauważyć, że zgodnie z ustawą z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1317) oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.) przywieźienne zakłady pracy są samofinansującymi się przedsiębiorstwami, które zobowiązane są do działania za zasadach racjonalnej gospodarki oraz bilansu ekonomicznego. Jednocześnie ustawa o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności wskazuje, że funkcjonowanie przywieźiennych zakładów pracy ma na celu tworzenie warunków do zatrudniania więźniów oraz prowadzenia działalności gospodarczej, przy czym osiąganie zysków powinno być podporządkowane resocjalizacji. Przywieźienne zakłady pracy są ważnym ogniwem w procesie readaptacji

społecznej osób pozbawionych wolności, dając możliwość pracy, zdobycia i podniesienia umiejętności zawodowych. Przywzięzione zakłady pracy w swojej działalności łączą ze sobą dwa trudne do pogodzenia cele: ekonomiczny i społeczny. Analizując zarówno uwarunkowania prawne i gospodarcze należy pamiętać, że skuteczność działań penitencjarnych realizowanych przez przywzięzione zakłady pracy jest ściśle uzależniona i powiązana z ich zdolnością do prowadzenia rentownej działalności gospodarczej, specyfiki branży, w której funkcjonują, wielkością oraz rodzajem pozyskiwanych zamówień oraz działaniami firm komercyjnych.

Projekt przewiduje powstanie obowiązku współpracy pomiędzy Służbą Więzienną a przywziętym zakładem pracy wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 k.k.w. i art. 217c § 5 k.k.w., przy zapewnieniu systemu służącego realizacji uprawnień do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego. W tym celu przewiduje się zawarcie porozumienia, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.

art. 43b § 3 pkt 1 k.k.w., art. 43e § 1 i 2 k.k.w., art. 43h § 3-5 i § 8 k.k.w., art. 43k § 4 k.k.w., art. 43la § 1 pkt 1 i 2 i § 6 k.k.w., art. 43lj § 1a k.k.w., art. 43lla k.k.w., art. 43llb k.k.w., art. 43m § 1 k.k.w., art. 43n § 2 pkt 1 k.k.w., art. 43na k.k.w., art. 43nb § 1 k.k.w., art. 43t § 1 pkt 1 k.k.w. i art. 76 § 1 pkt 2a k.k.w.

Projektowane zmiany legislacyjne mają na celu poszerzenie stosowania systemu dozoru elektronicznego (SDE) oraz usprawnienie postępowań w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE, przy zachowaniu efektu jednoczesnego odciążania populacji więziennej oraz wysokiej efektywności SDE.

Projekt przewiduje w art. 43la § 1 k.k.w. modyfikację materialnoprawnych przesłanek stosowania SDE przez:

- wprowadzenie w pkt 1 rozwiązania, w myśl którego udzielenie zezwolenia na odbywanie kary w SDE będzie możliwe również wobec skazanego, wobec którego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 k.k.;
- zamianę w pkt 2 przesłanki pozytywnej („jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary”) na określenie przesłanki negatywnej („odbywaniu kary

pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary”).

Pierwsze z wymienionych rozwiązań pozwoli na poszerzenie liczby skazanych objętych SDE i będzie swoistym uzupełnieniem lub alternatywą dla instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, pozwalającą na resocjalizację skazanego poza jednostką penitencjarną, w jego własnym środowisku, w warunkach kontroli elektronicznej. Podobnej treści postulaty są formułowane przez przedstawicieli nauk penitencjarnych i kryminologicznych (między innymi w raporcie z badań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości pt. „Analiza i oceny funkcjonowania systemu dozoru elektronicznego w Polsce w latach 2018-2019” autorstwa Tomasza Przesławskiego i Ewy Stachowskiej, Warszawa, 2020).

W zakresie drugiego rozwiązania należy wskazać, że jego celem jest spowodowanie, by sąd penitencjarny, odmawiający zezwolenia na odbycie kary w SDE, był zobowiązany do wskazania i uzasadnienia przyczyn takiej odmowy. W obowiązującym stanie prawnym to skazany winien uzasadnić, że cele kary zostaną osiągnięte „pomimo” zastosowania SDE, a sąd penitencjarny może podjąć decyzję arbitralnie.

W projektowanym art. 431j § 1a k.k.w. przewidziany został wyjątek od zasady wykonalności postanowień z chwilą ich wydania w odniesieniu do postanowienia o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w SDE w sytuacji, gdy prokurator przed zakończeniem posiedzenia sądu oświadczył, że sprzeciwia się udzieleniu skazanemu takiego zezwolenia. Rozwiązanie to jest podyktowane doniosłością postanowienia, o którym mowa w art. 431h § 1 k.k.w.

W projektowanych przepisach art. 431la i art. 431lb k.k.w. jest przewidziane rozwiązanie, w myśl którego w odniesieniu do osób skazanych na krótkoterminowe kary pozbawienia wolności decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE będą mogły być podejmowane przez komisje penitencjarne, z zachowaniem kontroli sądu penitencjarnego w trybie skargi określonej w art. 7 k.k.w.

Obserwacja praktyki wykonawczej pozwala na wnioskowanie, że krótkoterminowe kary pozbawienia wolności (do 4 miesięcy), których odbywanie skazani rozpoczęli w jednostkach penitencjarnych, mogłyby być wykonywane w SDE w znacznie większym wymiarze przy założeniu sprawniejszego procedowania wniosków w tym zakresie. Populacja tej grupy skazanych na dzień 30 marca 2021 r. wynosiła 3091 osób, a zarejestrowane orzeczenia oczekujące w tym wymiarze kary posiada 6733 skazanych. Na problemy ze sprawnym

umieszczaniem w SDE tej populacji skazanych składa się wiele przyczyn, lecz najważniejszą jest czas rozpatrywania przez sąd wniosków o odbywanie kary w SDE.

Proponowane rozwiązanie tego problemu zakłada zwiększenie kompetencji komisji penitencjarnej, będącej kolegiałnym organem postępowania wykonawczego (art. 2 pkt 5 k.k.w. i art. 75 k.k.w.), która zostanie upoważniona do udzielania zezwolenia na odbywanie kary w SDE w odniesieniu do skazanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 4 miesięcy. Komisja penitencyjna już obecnie na mocy art. 76 § 1 k.k.w. posiada kompetencje do kierowania skazanego do określonego systemu odbywania kary pozbawienia wolności. Stacjonarny dozór elektroniczny również jest sposobem odbywania kary pozbawienia wolności.

Przewiduje się zachowanie zasady działania na wniosek uprawnionych podmiotów oraz odpowiedniego – co do zasady – stosowania procedur właściwych dla orzekania przez sąd penitencyjny w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE, z uwzględnieniem w szczególności tożsamego katalogu podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku, tożsamych wymogów formalnych wniosku, obowiązkowego udziału prokuratora w posiedzeniu komisji penitencjarnej, analogicznej procedury sprawdzania warunków technicznych oraz obowiązkowych elementów decyzji w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE. Decyzja komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE będzie wykonalna z chwilą wydania, za wyjątkiem sytuacji, w której prokurator przed zakończeniem posiedzenia komisji penitencjarnej oświadczy, że sprzeciwia się udzieleniu skazanemu takiego zezwolenia. Analogiczne rozwiązanie wprowadzono zresztą w stosunku do rozstrzygnięć w zakresie stosowania SDE podejmowanych przez sąd penitencyjny (vide powyżej uzasadnienie do art. 43lj § 1a k.k.w.).

Projekt przewiduje mechanizm kontroli ze strony sądu penitencyjnego w odniesieniu do każdej decyzji komisji penitencjarnej w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE (zarówno pozytywnej, jak i negatywnej), w trybie skargi określonej w art. 7 k.k.w.

Projektowane zmiany art. 43b § 3 pkt 1 k.k.w., art. 43e § 1 i 2 k.k.w., art. 43h § 3-5 i § 8 k.k.w., art. 43k § 4 k.k.w., art. 43m § 1 k.k.w., art. 43n § 2 pkt 1 k.k.w., art. 43na k.k.w., art. 43nab § 1 k.k.w., art. 43t § 1 pkt 1 k.k.w. i art. 76 § 1 pkt 2a k.k.w. mają charakter wynikowy.

Projektowane rozwiązania pozwolą na odciążenie jednostek penitencjarnych, efektywne zredukowanie populacji więziennej oraz przyspieszenie procedur związanych z rozpoznawaniem wniosków o udzielenie zezwolenia na odbycie kary w SDE.

art. 43ra k.k.w.

Wprowadzenie art. 43ra k.k.w., mającego na celu umożliwienie dokonania czasowej deinstalację urządzeń monitorujących, wobec osób z orzeczonym środkiem zabezpieczającym, jest odpowiedzią na długo oczekiwane regulacje, które ukonstytuują faktyczne procesy mające miejsce w praktyce karnowykonalnej, oraz uchylą wysokie niebezpieczeństwo jakie niosą ze sobą aktualne regulacje.

Osoba, wobec której zastosowano środek karny lub środek zabezpieczający wykonywany w systemie dozoru elektronicznego, wyposażona jest w urządzenia monitorujące, na które składa się nadajnik z lokalizacją GPS, komunikator z wbudowaną kartą GSM, która umożliwia połączenia na telefon alarmowy 112 oraz połączenia z Centralą Monitorowania, a także zestaw ładowarek z kablami zasilającymi dla obu tych urządzeń.

W sytuacji, gdy taki sprawca trafia do zakładu karnego lub aresztu śledczego albo szpitala psychiatrycznego, trafia do tych miejsc o charakterze izolacyjnym nie tylko z urządzeniem umożliwiającym komunikację telefoniczną, ale również z długimi wytrzymałymi kablami, których użycie niezgodne z przeznaczeniem, może zagrozić życiu nie tylko samego sprawcy, ale również życiu osób trzecich. Posiadanie tego rodzaju przedmiotów na terenie zakładów karnych i aresztów śledczych jest niedozwolone. Podobny rygor obowiązuje w zakładach psychiatrycznych.

Proponowane przepisy mają zatem na celu uporządkowanie sytuacji związanej z zachowaniem bezpieczeństwa na terenie zakładu karnego, aresztu śledczego czy szpitala psychiatrycznego, nie ingerując w treść orzeczonego środka karnego lub środka zabezpieczającego.

art. 43zad k.k.w.

Projektowane rozwiązanie ma na celu wyeliminowanie powstających w praktyce wątpliwości, a zarazem usunięcie niespójności przepisów Kodeksu karnego wykonawczego i Kodeksu postępowania karnego (oraz innych ustaw) w zakresie czynności wykonywanych przy doprowadzeniu skazanego do aresztu śledczego, w tym w zakresie niespójności przepisów regulujących działalność Służby Więziennej i Policji.

W ocenie Policji doprowadzenie skazanego do odbycia kary (o którym mowa w przepisach art. 79 § 1 zdanie drugie oraz § 2 k.k.w.) nie oznacza wcześniejszego zatrzymania osoby doprowadzanej i może być realizowane bez jej zatrzymywania. Dlatego też zdarza się, że organ doprowadzający dokumentując ten fakt sporządza notatkę urzędową, w której

odnotowuje między innymi informację o dacie, godzinie i minucie rozpoczęcia realizacji doprowadzenia (nie zaś o dacie, godzinie i minucie zatrzymania w związku z doprowadzeniem). Nie ulega wątpliwości, że realizację doprowadzenia zawsze poprzedza zatrzymanie, zarówno w świetle regulacji ustawowych (na przykład art. 74 § 3a k.p.k., art. 285 § 2 k.p.k., art. 376 § 1 k.p.k., art. 382 k.p.k., art. 204d § 4 k.k.w.), jak i z uwagi na naturalną w takich sytuacjach chronologię zdarzeń (czyli w świetle zasad logiki). Trzeba też zauważyć, że zgodnie z art. 80a pkt 2 k.k.w. początek wykonywania kary liczy się od dnia zatrzymania skazanego lub ukaranego doprowadzonego do odbycia kary. Dokonując obliczenia okresu wykonywania kary – którego szczegółowe zasady uregulowano w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności – ustala się w szczególności termin początku wykonywania kary.

art. 45 § 2 i 5 k.k.w.

Projekt przewiduje istotne uzupełnienie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie wykonywania pracy społecznie użytecznej orzeczonej w zamian za nieuiszczoną grzywnę. Proponuje się dodanie przepisu stanowiącego możliwość orzeczenia przez sąd, na wniosek skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności, niebędącą zastępczą karą pozbawienia wolności, po wyrażeniu zgody przez dyrektora zakładu karnego, że praca społecznie użyteczna będzie wykonywana na zasadach określonych w art. 123a k.k.w.

Propozycja stanowi realizację słusznie wyrażanych w piśmiennictwie postulatów wprowadzenia mechanizmów prawnych, umożliwiających skazanym wykonywanie w warunkach więziennych pracy, która mogłaby zostać zaliczona na poczet orzeczonej w innej sprawie pracy społecznie użytecznej. W zakładach karnych przebywają skazani, którzy poza wyrokami skazującymi na karę pozbawienia wolności, winni uregulować także grzywny orzeczone w innych sprawach. W konsekwencji dochodzi do sytuacji, w której skazany na karę grzywny nie tylko jej nie reguluje, ale jeszcze koszty jego utrzymania przeniesione zostają na Skarb Państwa, czyli ogół społeczeństwa.

Wprowadzenie możliwości zaliczania pracy wykonywanej na zasadach określonych w art. 123a k.k.w. na poczet pracy społecznie użytecznej, orzeczonej na podstawie art. 45 k.k.w, ułatwi skazanym wywiązanie się z wynikających z orzeczonej kary powinności, zmniejszy skalę orzekanych zastępczych kar pozbawienia wolności oraz liczbę osób trafiających do jednostek penitencjarnych za stosunkowo błahe przestępstwa, przyczyniając się

do ograniczenia poziomu zaludnienia jednostek penitencjarnych oraz poziomu wydatków na funkcjonowanie więziennictwa.

art. 72 § 3, 4 i 4a k.k.w. i art. 208 § 3, 5 i 6 k.k.w.

Zaproponowana zmiana przepisów ma na celu doprecyzowanie ustawowych kompetencji Ministra Sprawiedliwości i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz służy zapewnieniu większej elastyczności w przekształcaniu jednostek penitencjarnych w związku z istniejącymi w tym zakresie potrzebami oraz w ustalaniu przeznaczenia jednostek penitencjarnych.

Propozycja zmiany brzmienia art. 72 § 3 i 4 k.k.w. i art. 208 § 3 i 5 k.k.w. zmierza do umożliwienia Ministrowi Sprawiedliwości, w drodze stosownych zarządzeń, przekształcenia samodzielnych jednostek penitencjarnych, tj. odpowiednio zakładu karnego w areszt śledczy lub aresztu śledczego w zakład karny, lub w wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych, o których mowa w art. 72 § 3 k.k.w. i 208 § 3 k.k.w., bez konieczności zniesienia tych jednostek i ich ponownego utworzenia. Powyższe rozwiązanie uprości procedurę w tym zakresie.

W ramach działań zmierzających do modernizacji Służby Więziennej, podjętych w 2018 r., zmniejszono liczbę jednostek penitencjarnych o niewielkiej pojemności lub przekształcono je w oddziały zewnętrzne większych jednostek penitencjarnych. Wówczas też utworzono oddziały zewnętrzne na podstawie art. 208 § 5 k.k.w., które określono w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności, jako oddziały zewnętrzne realizujące czynności administracyjne. Zaproponowana zmiana umożliwi przekształcenie oddziału zewnętrznego realizującego czynności administracyjne w oddział zewnętrzny, który takich czynności nie realizuje, i odwrotnie, zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez dyrektorów okręgowych Służby Więziennej, bez konieczności każdorazowego wydawania zarządzeń przez Ministra Sprawiedliwości, dotyczących zniesienia dotychczasowego oddziału zewnętrznego i utworzenia w jego miejsce „nowego” oddziału zewnętrznego, wyłącznie po to tylko, aby zmienić podstawę prawną jego utworzenia. Powyższe nastąpi przez zmianę przeznaczenia funkcjonującego oddziału zewnętrznego, tj. w drodze zarządzeń Dyrektora Generalnego Służby Więziennej wydanych odpowiednio na podstawie art. 72 § 4a k.k.w. lub art. 208 § 6 k.k.w.

Ponadto zakłady karne i areszty śledcze mogą być tworzone zarówno jako samodzielne zakłady i areszty, ale również jako zakłady i areszty „niesamodzielne”, czyli jako wyodrębnione oddziały zakładów i aresztów. Proponowana zmiana przepisów rozstrzygnie również wątpliwości, że to Dyrektor Generalny Służby Więziennej może – określając przeznaczenie zakładów karnych i aresztów śledczych, w tym także oddziałów zewnętrznych – powoływać w oddziale zewnętrznym stanowiącym areszt śledczy oddział zakładu karnego, a w oddziale zewnętrznym stanowiącym zakład karny oddział aresztu śledczego, odpowiednio, jak tego dokonuje w tzw. samodzielnym zakładzie karnym i areszcie śledczym. Dyrektor Generalny Służby Więziennej powołuje wyżej wymienione oddziały w miarę bieżących potrzeb, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich grup skazanych i wszystkich tymczasowo aresztowanych.

Ponadto w art. 208 § 3 k.k.w. doprecyzowano, że areszty śledcze mogą być tworzone również jako wyodrębnione oddziały aresztów śledczych.

art. 74 § 3 k.k.w., art. 76 § 4 k.k.w., art. 141a § 5 k.k.w., art. 144 § 5 k.k.w.

Projektowane zmiany mają charakter porządkujący i legislacyjny. Zgodnie z ogólnym przepisem art. 7 § 1 k.k.w. skazanemu przysługuje skarga do sądu na decyzję organu postępowania wykonawczego wskazanego w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. z powodu jej niezgodności z prawem, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. A zatem wskazane w art. 74 § 3 k.k.w. i art. 76 § 4 k.k.w. decyzje komisji penitencjarnej oraz wskazane w art. 141a § 5 k.k.w. i art. 144 § 5 k.k.w. decyzje dyrektora zakładu karnego podlegają zaskarżeniu na zasadach art. 7 k.k.w., a przewidziana w tych przepisach regulacja określająca, na które decyzje przysługuje skarga, jest zbędna i stanowi *superfluum* ustawowe.

art. 76 § 1 pkt 3 k.k.w.

W projekcie wprowadza się ujednoczenie kompetencji komisji penitencjarnej dotyczącej ustalania indywidualnego programu oddziaływania (IPO) oraz indywidualnego programu terapeutycznego (IPT). Dotychczas komisja ustalała indywidualny program oddziaływania oraz dokonywała jego weryfikacji, a także weryfikacji indywidualnego programu terapeutycznego na podstawie art. 76 § 1 pkt 8 k.k.w. W przypadku IPT nie określono procedury ustalania programu analogicznie do IPO. Jest to o tyle istotne, że wszelkie oddziaływania penitencjarne i terapeutyczne wobec skazanych odbywających karę w systemie

terapeutycznym precyzowane są w opracowywanych IPT, a zatem jest to dokument o znaczeniu nie mniej istotnym niż IPO.

art. 76 § 1a i 1b k.k.w., art. 79b § 4 k.k.w., art. 88a § 1 pkt 3 lit. d k.k.w., art. 88b § 1 pkt 9 k.k.w. i art. 249a pkt 9 k.k.w.

Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej oraz stworzenie odpowiednich warunków do pełnienia służby jest zadaniem priorytetowym. Istniejące zagrożenia podlegają monitorowaniu oraz prowadzone są odpowiednie działania profilaktyczne mające na celu zapewnienie poziomu bezpieczeństwa funkcjonariuszy i pracowników oraz wyeliminowanie niepożądanych zachowań ze strony osób pozbawionych wolności. Niemniej jednak w trakcie pełnienia służby funkcjonariusze są narażeni na agresję nie tylko werbalną, ale także fizyczną ze strony osób pozbawionych wolności. Dlatego też jest konieczne podjęcie działań, w tym o charakterze legislacyjnym, ukierunkowanych na podniesienie bezpieczeństwa oraz zapewnienie szybkiej i skutecznej pomocy w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia.

Projektowane zmiany są elementem „Pakietu ochronnego dla funkcjonariuszy Służby Więziennej”, którzy pełnią służbę w bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności. Zaproponowane zmiany, w tym zwłaszcza o charakterze prewencyjnym, mają na celu przeciwdziałanie aktom agresji osób pozbawionych wolności.

W odniesieniu do skazanych, którzy dopuścili się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym (art. 88a § 1 pkt 3 lit. b k.k.w.), a także w odniesieniu do skazanych, którzy byli sprawcami zgwałcenia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo znęcali się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym (art. 88a § 1 pkt 3 lit. c k.k.w.), proponuje się wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego utrzymanie kolejnej weryfikacji skazanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego (przy co najmniej wcześniejszej dwukrotnej negatywnej weryfikacji i dokonanej po upływie nie wcześniej niż po 6 miesiącach od dnia pierwszej decyzji) na okres 12 miesięcy. Akty agresji wobec funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz innych skazanych nie mogą być akceptowane.

Proponuje się także wprowadzenie dodatkowego informowania skazanych przyjmowanych do jednostki penitencjarnej o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie

funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

W odniesieniu do projektowanej zmiany art. 88a § 1 pkt 3 lit. d k.k.w. należy wskazać, że ograniczenie możliwości zakwalifikowania skazanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu, w przypadku dokonania czynu polegającego na usiłowaniu ucieczki lub dokonaniu ucieczki, jedynie z zakładu karnego typu zamkniętego (bez możliwości zastosowania tego przepisu w przypadku wystąpienia analogicznej sytuacji w zakładzie karnym typu półotwartego lub otwartego), jest rozwiązaniem niekompletnym i niezasadnym.

W dalszej kolejności proponuje się wprowadzenie zmiany warunków udzielania skazanym stwarzającym poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu widzeń i wprowadzenie jako zasady udzielania widzenia w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającym, z możliwością udzielania przez dyrektora zakładu karnego zgody na widzenie w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi.

Projektowana zmiana art. 249a pkt 9 k.k.w. przez określenie wyposażenia i systemu zabezpieczeń pomieszczeń, w których realizowane są czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie ze skazanym, ma na celu wprowadzenie dodatkowych standardów wzmacniających poziom bezpieczeństwa funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej podczas wykonywania zadań służbowych.

art. 79a § 2 k.k.w., art. 92 pkt 8 k.k.w., art. 167a § 1 pkt 2 k.k.w., art. 219 k.k.w., art. 220 zdanie pierwsze k.k.w.

Projektowane zmiany mają charakter redakcyjny i ujednolicający pojęcia użyte na gruncie Kodeksu karnego wykonawczego. Proponuje się w miejsce używanych pojęć „pieniądze” i „środki pieniężne” użycie pojęcia „środki pieniężne”.

art. 82 § 2 pkt 9 k.k.w.

Wprowadzenie nowej przesłanki klasyfikacji skazanych – stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa – ma na celu odzwierciedlenie stosunku skazanego do obowiązku przestrzegania norm prawnych.

art. 83 § 1a k.k.w., art. 116 § 1 pkt 3 k.k.w., art. 212c § 1 zdanie drugie k.k.w.

Dodanie art. 83 § 1a k.k.w., przez wprowadzenie poddania skazanego także badaniom seksuologicznym, ma na celu umożliwienie przeprowadzenia badania skazanego w kierunku występowania zaburzeń preferencji seksualnych. Zdarzają się przypadki, że skazanemu na etapie postępowania karnego, po przeprowadzonych badaniach, stawiane są sprzeczne diagnozy. Odpowiednie regulacje wprowadza się także w stosunku do tymczasowo aresztowanych (art. 212c § 1 zdanie drugie k.k.w.).

Zmiany art. 116 § 1 pkt 3 k.k.w. i art. 212c § 1 zdanie drugie k.k.w. mają charakter wynikowy w związku z wprowadzeniem badań seksuologicznych skazanych.

art. 85 § 2 k.k.w.

Przedstawiona propozycja ma na celu umożliwienie kierowania wybitnie zdemoralizowanych młodocianych, skazanych za najcięższe przestępstwa, do odbywania kary w zakładzie karnym dla dorosłych odbywających karę po raz pierwszy. Istotą nowelizacji jest zapewnienie możliwości oddzielenia takich skazanych młodocianych od pozostałych skazanych młodocianych, a tym samym ograniczenie negatywnych oddziaływań i wpływu na ich postawę.

art. 88a § 1 k.k.w.

Zmiana treści art. 88a § 1 k.k.w. ma charakter redakcyjny w celu nadania przepisowi brzmienia zgodnego z poprawnością językową.

art. 88d k.k.w. i art. 212ba k.k.w.

Istotą zaproponowanych zmian w brzmieniu art. 88d k.k.w. i art. 212ba k.k.w. jest doprecyzowanie i określenie warunków zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, które będzie można stosować wobec skazanych i tymczasowo aresztowanych objętych szczególną ochroną. W projektowanych przepisach zawarto również szereg gwarancji dla skazanego i tymczasowo aresztowanego między innymi dotyczących czasu, sposobu, ciągłości stosowania oraz maksymalnych warunków, które nie mogą być przekroczone w przypadku objęcia skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną. Nowym rozwiązaniem zaproponowanym w projekcie jest także wskazanie dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego jako organu, który z urzędu może objąć skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną.

art. 89 § 3 i 3a k.k.w.

Projektowana zmiana art. 89 § 3 k.k.w. ma w pierwszej kolejności na celu wydłużenie okresu, po upływie którego skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności będą mogli kontynuować odbycie kary w jednostkach penitencjarnych o łagodniejszym rygorze (w przypadku przeniesienia do zakładu karnego typu półotwartego z 15 do 20 lat, a w przypadku przeniesienia do zakładu karnego typu otwartego z 20 do 25 lat). Skazani kierowani do zakładu karnego typu półotwartego mają cechować się zdolnością do podjęcia zatrudnienia poza terenem jednostki penitencjarnej. Wydłużenie okresu, po którym sprawcy najcięższych przestępstw zostają skierowani do zakładów karnych typu półotwartego i otwartego, jest podyktowane także realizacją ustawowego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa.

Ponadto wprowadzenie obowiązkowych badań psychologicznych, psychiatrycznych i seksuologicznych umożliwi poznanie bieżącego stanu psychicznego skazanego, jego motywacji oraz ocenę zdolności do podporządkowania się warunkom zmniejszonego nadzoru i zwiększonej samokontroli.

art. 91 pkt 4 k.k.w.

Zmiana polegająca na nadaniu nowego brzmienia art. 91 pkt 4 k.k.w. polega na wprowadzeniu limitu zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego przez skazanych, odbywających karę w zakładach karnych typu półotwartego, na udział w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych. W obowiązujących przepisach ustawodawca nie wprowadził limitu tych zezwoleń, co w konsekwencji powodowało, że zdarzały się przypadki nadużywania tego rodzaju wyjść lub były one stosowane jako alternatywa w przypadku gdy skazany nie posiadał formalnych uprawnień do korzystania z innych przepustek lub zezwoleń skutkujących pobytem poza teren zakładu karnego. Wprowadzenie limitów na opuszczenie zakładu karnego określi zasadę i konieczność racjonalnego korzystania z tej możliwości przez skazanych. Limity zostały określone w sposób liberalny, a dotychczasowe doświadczenia wskazują, że skazani nie wykorzystywali tego rodzaju zezwoleń w tak szerokim zakresie.

Wprowadzenie obowiązku obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego podczas udziału skazanych w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych uzasadnione jest potrzebą wprowadzenia nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zajęć oraz sprawdzenia sposobu uczestnictwa skazanych w zajęciach. Formuła taka pozwoli jednocześnie na

niezwłoczną reakcją w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sposobie wykorzystywania zezwolenia przez skazanych.

art. 92 pkt 4 i 5 k.k.w.

Zmiana polegająca na nadaniu nowego brzmienia art. 92 pkt 4 k.k.w. i uchyleniu art. 92 pkt 5 k.k.w. polega na wprowadzeniu limitu zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego przez skazanych, odbywających karę w zakładach karnych typu otwartego, na udział w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych oraz innych takich zajęciach i imprezach organizowanych poza terenem zakładu karnego. W obowiązujących przepisach ustawodawca nie wprowadził limitu tych zezwoleń, co w konsekwencji powodowało, że zdarzały się przypadki nadużywania tego rodzaju wyjść lub były one stosowane jako alternatywa w przypadku gdy skazany nie posiadał formalnych uprawnień do korzystania z innych przepustek lub zezwoleń skutkujących pobytem poza teren zakładu karnego.

art. 95 § 1 k.k.w.

Propozycja nowego brzmienia art. 95 § 1 k.k.w. wynika z faktu, że w jego dotychczasowym brzmieniu skutkuje on podejmowaniem zbędnych działań biurokratycznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami kadra realizująca oddziaływania penitencjarne identyfikuje czynniki ryzyka, których zmiana powinna prowadzić do zmniejszenia ryzyka powrotu do przestępstwa. Proponowana zmiana umożliwi nadal podjęcie decyzji przez skazanego dorosłego, czy chce być czynnym uczestnikiem oddziaływań resocjalizacyjnych, natomiast znacząco odciąży Służbę Więzienną przez odstąpienie od realizacji zadań czysto technicznych przez rezygnację ze sporządzania projektu indywidualnego programu oddziaływania, tym bardziej, że w art. 76 § 1 pkt 3 k.k.w. komisja penitencjarna ustala indywidualny program oddziaływań, nie zaś jego projekt.

art. 104a k.k.w.

W projekcie przewiduje się wprowadzenie nowego art. 104a k.k.w. Przepis ten umożliwi skazanym niesienie pomocy innym ludziom w sytuacjach kryzysowych, przy usuwaniu skutków gwałtownych zjawisk pogodowych oraz w przypadku klęsk żywiołowych. Zapis ten umożliwi udzielanie wsparcia i pomocy w krótkim czasie, bez konieczności kierowania skazanych do pracy i spełniania wymogów formalnych i administracyjnych związanych z wykonywaniem pracy.

art. 105 § 3 i 4 k.k.w.

Projektowana zmian treści art. 105 § 3 k.k.w. ma charakter redakcyjny i dostosowujący przez uwzględnienie także rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności, które również mogą podlegać kontroli w poszczególnych rodzajach typów zakładów karnych.

Zmiany wprowadzone w treści art. 105 § 4 k.k.w. mają charakter wynikowy związany z wprowadzeniem nowych zasad cenzurowania korespondencji w zakładach karnych typu otwartego (art. 92 pkt 13 k.k.w.) oraz nowych zasad kontrolowania rozmów w trakcie widzeń i rozmów telefonicznych oraz rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności w zakładach karnych typu zamkniętego (art. 90 pkt 7 i 9 k.k.w.) i w zakładach karnych typu otwartego (art. 92 pkt 11 i 14 k.k.w.).

Ponadto proponuje się odstąpienie od obowiązku powiadamiania sędziego penitencjarnego i skazanego o cenzurowaniu korespondencji i kontroli rozmów w sytuacjach, gdy czynności te mają charakter fakultatywny i zależą od decyzji dyrektora zakładu karnego oraz odstąpienie od obowiązku powiadamiania sędziego penitencjarnego o zatrzymaniu korespondencji. Dotychczasowe przepisy nie sprawdziły się w praktyce, albowiem informowanie skazanego o przeprowadzanej kontroli rozmowy czyni podjęte czynności bezskutecznymi. Świadomość skazanego o możliwości kontroli rozmowy przez administrację jednostki penitencjarnej tylko po uprzednim poinformowaniu skazanego może wpływać na dostosowanie zachowania skazanego do uzyskanej informacji. Projektowana zmian uzasadniana jest koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, w szczególności zaś bezpieczeństwa osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych i funkcjonariuszy oraz pracowników cywilnych Służby Więziennej. *Ratio legis* przepisu dotyczącego kontroli rozmów jest wyłącznie zapewnienie bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych. W praktyce penitencjarnej występują bowiem niejednokrotnie sytuacje, w których osoby pozbawione wolności próbują w trakcie rozmów telefonicznych organizować zbiorowe wystąpienia, bunty albo ustalać i omawiać warunki przemytu środków odurzających lub telefonów komórkowych. Należy zwrócić uwagę, że skazany po zapoznaniu się (przy osadzaniu) z aktami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności (w tym przepisami k.k.w.) i porządkiem wewnętrznym aresztu śledczego, będzie dysponował wiedzą o możliwości kontrolowania rozmów przez administrację jednostki penitencjarnej. Zgodnie z projektowanymi przepisami przeprowadzenie kontroli rozmowy przez funkcjonariuszy Służby Więziennej będzie stanowić uprawnienie fakultatywne. Dodatkowo wskazać można, że informowanie sędziego penitencjarnego i skazanego o realizacji ustawowego uprawnienia do

kontroli rozmów i korespondencji przez dyrektora zakładu karnego zwiększa biurokratyczny charakter podejmowanych w tym zakresie czynności oraz obowiązków realizowanych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, a tym samym pozostaje w sprzeczności z założeniami projektowanej ustawy. Zauważyć należy, że dziennie w polskich jednostkach penitencjarnych prowadzonych jest ok. 30 tys. rozmów telefonicznych.

art. 105 § 6a k.k.w.

Projektowany art. 105 § 6a k.k.w. wprowadza do ustawy zasadę, w myśl której skazany (na zasadzie art. 209 k.k.w. – również tymczasowo aresztowany) ponosi koszty prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej. Nadal w szczególnie uzasadnionych przypadkach skazany, który nie będzie posiadał środków pieniężnych, będzie mógł otrzymać od administracji jednostki penitencjarnej znaczki pocztowe na korespondencję. Tym samym rozwiązanie to stanowi jedynie istotną modyfikację obowiązujących regulacji, wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 249 § 1 k.k.w. (regulaminów organizacyjno-porządkowych wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania), zakładającą rezygnację z tzw. limitów znaczków, które „przysługują” na dwie przesyłki ekonomiczne w miesiącu każdemu skazanemu nieposiadającemu środków pieniężnych (często tylko w danej chwili).

Dotychczasowe doświadczenia Służby Więziennej wskazują, że uprawnienia skazanych w tym zakresie, wynikające z obowiązujących regulacji, są jednak nader często nadużywane i wykorzystywane niezgodnie z ich celem, wprowadzając zarazem poczucie niesprawiedliwości społecznej przez zapewnienie osobom pozbawionym wolności finansowania, z którego nie mogą korzystać osoby wolne.

Przykładowo w Zakładzie Karnym w Raciborzu w 2020 r. wydano tylko jednemu osadzonemu 3 308 znaczków, których wartość wynosiła 10 916 zł, a w 2021 r. jednemu osadzonemu wydano już 3 617 znaczków, co stanowi równowartość kwoty 11 942 zł. W Areszcie Śledczym w Tarnowskich Górach jednemu skazanemu w ciągu 8 miesięcy pobytu wydano 7 143 znaczki, co wynosi 23 571 zł.

Biorąc pod uwagę powyższe, można stwierdzić, że w dotychczasowym stanie prawnym skazani byli w zdecydowanie bardziej uprzywilejowanej sytuacji niż osoby przebywające na wolności. Nie można pominąć faktu, że pobyt w zakładzie karnym jest konsekwencją zachowania skazanego polegającego na popełnieniu przestępstwa lub przestępstw, który decydując się na podejmowanie niezgodnych z prawem zachowań, godzi się jednocześnie

z tym, że będzie musiał ponieść wynikające z tego konsekwencje, także w postaci pobytu w zakładzie karnym i ponoszenia wiązków się z tym ograniczeń.

Wydaje się, że nie bez znaczenia pozostaje również kwestia wyrabiania u skazanych pozytywnych postaw i zachowań związanych z załatwianiem własnych spraw, przy jednoczesnym pozostawieniu unormowania zapewniającego jednak – w uzasadnionych przypadkach – wydanie znaczków pocztowych skazanym rzeczywiście potrzebującym takiej pomocy.

art. 105 § 7 i 8 k.k.w.

Proponowana zmiana ma na celu usprawnienie pracy (najczęściej) funkcjonariusza pełniącego służbę w oddziale mieszkalnym (tzw. oddziałowego). Wypełnienie druku potwierdzenia odbioru korespondencji urzędowej ma stanowić obowiązek skazanego, a nie funkcjonariusza przyjmującego korespondencję. Tak wypełnione potwierdzenie odbioru korespondencji, po podpisaniu przez przyjmującego korespondencję, będzie zwracane skazanemu. Projektowana regulacja przewiduje przeniesienie na grunt penitencjarny rozwiązań przyjętych przez operatorów pocztowych. Nadając przesyłkę pocztową to nadawca wypełnia stosowne dane w potwierdzeniu, które zostaje przez pracownika operatora pocztowego potwierdzone.

Ponadto projektowana zmiana przewiduje upoważnienie dla Dyrektora Generalnego Służby Więziennej do określenia, w drodze zarządzenia, wzoru potwierdzenia odbioru korespondencji urzędowej wysyłanej przez skazanych.

art. 105a § 2 i 2a k.k.w.

Dodanie art. 105a § 2a k.k.w. ma na celu ujednoczenie sposobu korzystania z widzeń z osobami małoletnimi do lat 15 przez skazanych na takich samych zasadach jak widzenia tymczasowo aresztowanych z tymi osobami (art. 217 § 1f k.k.w.).

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny celem ujednoczenia używanego określenia „osoba małoletnia”.

art. 110 § 2, 2a, 2b i 4a k.k.w.

Proponuje się doprecyzowanie treści art. 110 § 2 k.k.w. w zakresie wyposażenia i zapewnienia odpowiednich warunków w celach mieszkalnych. Zaproponowane brzmienie czyni przepis bardziej czytelnym i poprawnym językowo.

Zmiany art. 110 § 2a i 2b k.k.w. mają charakter wynikowy w związku ze zmianą treści art. 110 § 2 k.k.w.

W związku z treścią art. 110 § 2 zdanie pierwsze k.k.w., określającą minimalną normę powierzchni w celi mieszkalnej przypadającej na jednego skazanego, oraz w celu jednolitego stosowania kryteriów wyliczania tej normy, w projektowanym przepisie art. 110 § 4a k.k.w. określono, że do powierzchni celi mieszkalnej nie wlicza się wnęki okiennej i grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kącików sanitarnych. Zaprojektowany przepis czyni wskazaną normę precyzyjną i kompletną.

art. 110a § 4 i 5 k.k.w.

Projektowane zmiany związane są z dążeniem do podniesienia poziomu bezpieczeństwa i zapewnienia porządku oraz właściwej organizacji w zakładach karnych. Projekt zakłada doprecyzowane regulacji dotyczącej przedmiotów, których skazany nie może posiadać poza depozytem, przez dodanie przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie karnym. Uregulowano także zasady posiadania przez skazanych przebywających poza terenem zakładu karnego przedmiotów związanych z ich zatrudnieniem.

art. 110b k.k.w., art. 110a § 2 k.k.w. i art. 6a ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnieniu osób pozbawionych wolności

Uzyskanie zezwolenia dyrektora zakładu karnego na posiadanie w celi dodatkowego sprzętu elektronicznego w postaci odbiorników radiowych, telewizyjnych, komputerów czy innych tego typu sprzętów, a także różnego rodzaju sprzętów elektrycznych, nie stanowiących standardowego wyposażenia celi mieszkalnej, wiąże się z koniecznością ponoszenia przez zakład karny dodatkowych kosztów. Sytuacja taka jest nieakceptowalna ze społecznego punktu widzenia, albowiem każdy obywatel musi ponosić we własnym zakresie koszty użytkowania tego rodzaju sprzętów i uiszczać za to należne opłaty. W tej sytuacji, w szczególności zważywszy na dążenie do stałego zwiększania odpłatnego zatrudnienia wśród skazanych, uzasadnionym jest wprowadzenie zryczałtowanej opłaty uwzględniającej uśrednioną wysokość kosztów ponoszonych przez zakład karny w związku z użytkowaniem przez skazanych dodatkowych sprzętów elektronicznych i elektrycznych, na których posiadanie w celi jest konieczne uzyskanie zgody dyrektora.

Uzyskane środki z tytułu ponoszenia przez skazanych opłat zostaną przekazane na cele Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywzięziennych Zakładów Pracy, co pozwoli na dalsze zwiększanie odpłatnego zatrudnienia skazanych.

W projektowanym art. 110b § 3 k.k.w. ustalony został sposób i termin pobierania opłaty, a w art. 110b § 4 k.k.w. przewidziano możliwość późniejszego uiszczenia opłaty w przypadku przejściowego braku środków finansowych na koncie skazanego. Nie wyłącza to cofnięcia zgody przez dyrektora zakładu karnego na korzystanie z dodatkowych sprzętów elektronicznych i elektrycznych, na zasadach ogólnych regulujących te kwestie.

Wprowadzona regulacja przewiduje także możliwość zwolnienia skazanego w szczególnie uzasadnionych wypadkach od ponoszenia opłaty, przy czym przepis zawiera przykładowe wskazanie tego rodzaju okoliczności, nie stanowiąc zarazem katalogu zamkniętego z uwagi na różnorodność i wielość sytuacji, które mogą uzasadniać tego rodzaju decyzję dyrektora zakładu karnego.

Z uwagi na charakter tych opłat, gdy skazany zwalniany z zakładu karnego zalegałby z uiszczeniem opłaty, stanie się ona obowiązkiem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479) i będzie podlegać egzekucji na podstawie jej przepisów.

Wysokość opłat zostanie ustalona w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości.

Proponowana zmiana art. 110a § 2 k.k.w. spowoduje, że zezwolenie na posiadanie dodatkowego sprzętu elektronicznego i elektrycznego będzie wydawane na daną celę, i w konsekwencji wszystkim osadzonych w tej celi, co pozwoli na równomierne obciążenie wszystkich osadzonych w danej celi zryczałtowaną opłatą.

Założeniem projektowanych rozwiązań jest wprowadzenie obowiązku uiszczenia opłaty, o której mowa w projektowanym art. 110b § 1 k.k.w., przez wszystkich skazanych przebywających w celi mieszkalnej. Rozwiązanie to jest podyktowane względami praktycznymi. W warunkach jednostek penitencjarnych urządzenia stanowiące dodatkowe wyposażenie cel mieszkalnych, mimo że stanowią własność jednego ze współosadzonych, są użytkowane w podobnym stopniu przez pozostałe osoby zakwaterowane w tej samej celi mieszkalnej. Przyczyną takiego stanu rzeczy, jest zasada, zgodnie z którą wydawane są zgody na użytkowanie pojedynczych sztuk danego urządzenia w każdej celi i niedopuszczalnym jest, aby w jednej celi mieszkalnej znajdowało się np. kilka telewizorów lub kilka czajników elektrycznych jednocześnie.

Sytuacja, w której tylko jeden ze skazanych otrzymuje zezwolenie, a pozostali są zobowiązani do uiszczenia opłaty, mogłaby prowadzić – podobnie jak obciążenie opłatą tylko skazanego, który otrzymał zezwolenie – do sytuacji konfliktowych. Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami wszyscy skazani przebywający w jednej celi mieszkalnej będą zobowiązani do

ponoszenia opłaty bez względu czy wnioski o dodatkowy sprzęt elektroniczny lub elektryczny złożyli wszyscy skazani czy tylko jedno lub kilku z nich.

W zamierzeniu pobieranie ryczałtu za prąd od wszystkich skazanych przebywających w celi powinno wpłynąć także na ich motywację do podjęcia zatrudnienia podczas pobytu w izolacji penitencjarnej.

Zmiana art. 6a ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności ma charakter wynikowy w związku z wprowadzeniem art. 110b § 2 k.k.w.

art. 113 § 3 k.k.w.

Projekt ustawy przewiduje nadanie nowego brzmienia art. 113 § 3 k.k.w. Zgodnie z nową treścią tego przepisu, środki pieniężne pozostające do dyspozycji skazanego (środki pieniężne pozostałe po wywiązaniu się z ciążących na skazanym zobowiązań objętych egzekucją oraz po dokonaniu gromadzenia środków przeznaczonych dla skazanego w chwili jego zwolnienia z zakładu karnego, z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie (art. 126 § 1 k.k.w.), skazany będzie mógł przekazać na wybrany rachunek bankowy lub pozostawić w depozycie. Projektowana regulacja odstępuje od przekazywania przez skazanych środków pieniężnych na książeczkę oszczędnościową, co jest uzasadnione faktem, że jest to już archaiczna forma gromadzenia kapitału. Obecnie tylko nieliczne banki oferują tego rodzaju produkt, pozwalają natomiast na lokowanie środków pieniężnych w innych, bardziej nowoczesnych formach, połączonych na ogół z posiadaniem konta osobistego. W efekcie projektowane przepisy stanowią dostosowanie obowiązujących norm prawnych do aktualnej oferty rynku finansowego.

art. 113 § 6 pkt 4 k.k.w., art. 114 k.k.w., art. 126 § 1, 2 i 9 k.k.w., art. 166 § 3 k.k.w.

Zaproponowana w powyższych przepisach zmiana wskaźnika z „przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia” na „minimalne wynagrodzenie za pracę” jest podyktowana głównie mniejszą częstotliwością jego zmian, co będzie skutkowało również mniejszym obciążeniem służby finansowej w Służbie Więziennej. W aktualnym stanie prawnym parametr ulega zmianie co kwartał i powoduje konieczność wykonywania dodatkowych czynności, zwielokrotnionych szczególnie przy obniżeniu wartości, wynikających z konieczności przeksięgowania u wszystkich skazanych posiadających nadwyżkę akumulacji na kwoty do dyspozycji. Przyjęcie wskaźnika minimalnego wynagrodzenia za pracę, oprócz zmniejszenia

częstotliwości dokonywania zmian wartości parametru w aplikacji „Depozyt”, w związku ze stałym jego wzrostowym trendem, wyeliminuje konieczność dokonywania przebiegowań nadwyżki kwoty akumulacji na kwoty do dyspozycji.

Wprowadzane zmiany polegają również na obniżeniu kwoty obowiązkowej akumulacji do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, które w roku bieżącym wynosi 3010 zł. Obecnie obowiązujące przepisy ustawowe nakazują gromadzenie akumulacji do wysokości przeciętnego wynagrodzenia pracowników, które w IV kwartale 2021 r. wynosiło 5995,09 zł.

Proponowana zmiana pozwoli na zwiększenie środków, które osoba osadzona będzie mogła wykorzystać na bieżące potrzeby, a jednocześnie zaproponowana kwota w wystarczającym stopniu zabezpieczy finansowanie najpilniejszych potrzeb po zwolnieniu skazanego z zakładu karnego. Tym samym zostanie wypełniony ustawowy obowiązek zarówno w zakresie zabezpieczenia osoby osadzonej do „minimum socjalnego” na utrzymanie się bezpośrednio po wyjściu na wolność oraz działanie resocjalizujące w zakresie gospodarowania zgromadzonymi środkami finansowymi.

art. 113a § 2 k.k.w.

Uzasadnieniem przedstawionej propozycji legislacyjnej jest nie tylko zachowanie spójności terminologicznej z przepisami dotyczącymi przyjmowania skazanych (art. 79-79b k.k.w), w myśl których przyjęcie następuje do aresztu śledczego, a nie do zakładu karnego, ale także konieczność wyeliminowania (usunięcia) wątpliwości jakie powstają po analizie obowiązującego brzmienia tego przepisu. Skoro bowiem skazanych osadza się (przyjmuje) w areszcie śledczym, a następnie dopiero kieruje do zakładu karnego, to powstaje wątpliwość, czy w art. 113a § 2 k.k.w. jest mowa o przyjęciu osoby doprowadzonej lub zgłaszającej się do odbycia kary, czyli osadzeniu rozpoczynającym odbywanie kary w warunkach izolacji penitencjarnej, czy też o „przyjęciu” skazanego po przeniesieniu do kolejnej jednostki penitencjarnej (z aresztu śledczego do zakładu karnego, a następnie do kolejnego zakładu karnego).

Projektowane brzmienie art. 113a § 2 k.k.w., przez jednoznaczne odesłanie do art. 79b § 1 k.k.w., w którym mowa o skazanym już przyjętym do aresztu śledczego, nie tylko zapewni spójność terminologiczną wskazanych przepisów, ale i wyeliminuje sygnalizowane wątpliwości.

art. 113a § 5 k.k.w.

Wprowadzona w projekcie zmiana treści art. 113a § 5 k.k.w. wynika z jednej strony ze szczegółowego uregulowania sposobu przeprowadzania kontroli paczki w projektowanym art. 223j k.k.w., a z drugiej strony uwzględnia wprowadzone w projekcie pojęcia i definicje przedmiotów niedozwolonych (art. 242 § 16 k.k.w.) oraz substancji psychoaktywnej (art. 242 § 12a k.k.w.), które nie mogą być dostarczane w paczkach. Projektowany przepis będzie miał wpływ na poprawę bezpieczeństwa w jednostkach penitencjarnych przez usystematyzowanie katalogu przedmiotów i substancji, które nie mogą być dostarczane w paczkach.

art. 115 § 5a k.k.w. i art. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.)

W ocenie projektodawcy fakt popełnienia przestępstwa i osadzenia z tego tytułu w jednostce penitencjarnej nie może zmieniać zasad dostępu do świadczeń zdrowotnych związanych z przeprowadzaniem specjalistycznych badań, leczenia lub rehabilitacji, udzielanych przez pozawięzione podmioty lecznicze.

Dostęp ogółu świadczeniobiorców, w tym w szczególności osób objętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, do tego rodzaju świadczeń finansowanych ze środków publicznych ma limitowany charakter i wiąże się niekiedy z określonym oczekiwaniem. Z natury rzeczy udzielanie tego rodzaju świadczeń osobom pozbawionym wolności poza kolejnością wydłużałoby czas oczekiwania pozostałych świadczeniobiorców.

Z tej racji jest niezbędne wprowadzenie zapisu precyzującego (art. 115 § 5a k.k.w.), który gwarantuje skazanym korzystanie ze świadczeń zdrowotnych niedostępnych w przywzięciennych podmiotach leczniczych, lecz z poszanowaniem zasady sprawiedliwego, równego, niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do tych świadczeń dla wszystkich pacjentów.

Intencją proponowanej zmiany art. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest uzupełnienie projektowanego rozwiązania przewidzianego w art. 115 § 5a k.k.w. Zamieszczenie dodatkowego przepisu w ustawie regulującej zasady i kolejność uzyskiwania świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych przez ogół pacjentów pozwoli uwypuklić i podkreślić, zwłaszcza wobec personelu zewnętrznych podmiotów leczniczych, że osoby pozbawione wolności mogą korzystać ze świadczeń zdrowotnych niedostępnych w przywzięciennych podmiotach leczniczych, z poszanowaniem wskazanych wyżej zasad.

Podkreślenia wymaga fakt, że celem projektowanej zmiany nie jest ingerowanie w system udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności, ani też w system finansowania tych świadczeń. Zmiana ta ma służyć wyłącznie prawnemu uregulowaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmioty pozawięzienne w taki sposób, który zagwarantuje skazanym korzystanie ze świadczeń zdrowotnych niedostępnych w przywięziennych podmiotach leczniczych, z uwzględnieniem zasad, w tym również konieczności oczekiwania na świadczenia, obowiązujących wszystkich pacjentów.

Projektowane rozwiązania pozostają w zgodzie ze standardami opieki zdrowotnej osób pozbawionych wolności określonymi w Rekomendacjach Komitetu Ministrów Rady Europy Rec(2006)2 w sprawie Europejskich Reguł Więziennych, przyjętych w dniu 11 stycznia 2006 r. oraz zaktualizowanych w dniu 1 lipca 2020 r., a także z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie wzorcowych reguł minimalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących postępowania z więźniami (tzw. Regułami Nelsona Mandeli).

Zarówno Europejskie Reguły Więzienne, jak i Reguły Nelsona Mandeli, podkreślają zasadę równego traktowania osób pozbawionych wolności i reszty społeczeństwa w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.

Rekomendacje Rady Europy regulują przedmiotową problematykę w regule 40 stanowiącej między innymi, że służba zdrowia w zakładzie karnym powinna być zorganizowana w ścisłym powiązaniu z ogólną administracją lokalną lub powszechną służbą zdrowia, polityka zdrowotna w zakładzie karnym powinna być zintegrowana i zgodna z narodową polityką zdrowotną, więźniowie powinni mieć dostęp do służby zdrowia w kraju bez dyskryminacji ze względu na ich sytuację prawną, i powinno się im zapewnić wszystkie potrzebne usługi medyczne, chirurgiczne i psychiatryczne, włącznie z tymi, które są dostępne społeczeństwu na wolności. Z kolei przytoczone wcześniej Reguły Nelsona Mandeli w zaleceniu 24 wskazują, że zapewnienie więźniom opieki zdrowotnej stanowi odpowiedzialność państwową, a więźniowie powinni mieć dostęp do opieki zdrowotnej o takim samym standardzie, jaki dostępny jest tym, którzy nie są uwięzieni oraz powinni mieć dostęp do niezbędnych usług medycznych nieodpłatnie, bez dyskryminacji ze względu na ich status prawny. Podkreśla się ponadto, że usług i medyczne powinny być zorganizowane w ścisłym powiązaniu z powszechną służbą zdrowia w sposób gwarantujący ciągłość leczenia i opieki.

W ocenie projektodawcy rozwiązania prawne sankcjonujące równość dostępu do pozawięziennych świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych dla osób

pozbawionych wolności oraz dla pozostałych osób uprawnionych do korzystania z tych świadczeń, wykluczające zarówno jakąkolwiek dyskryminację, jak i uprzywilejowanie tych pierwszych, respektują w pełni rekomendacje organizacji międzynarodowych, określające standardy realizacji prawa osób pozbawionych wolności do właściwej opieki medycznej.

Projektowane przepisy bez wątpienia podnoszą standardy normatywnych gwarancji dla osadzonych w zakresie równouprawnienia w dostępie do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

art. 115 § 5b i 5c k.k.w., art. 212c § 3 k.k.w.

Rozwiązania zaproponowane w art. 115 § 5b i 5c k.k.w. mają charakter gwarancyjny. Nowa regulacja zawarta w art. 115 § 5b k.k.w. pozwoli Służbie Więziennej przyjąć, że zgłoszenie przez skazanego potrzeby przeprowadzenia diagnostyki medycznej jest równoznaczne ze zgodą na jej przeprowadzenie. Jest to szczególnie istotne ze względu na likwidację zasady udzielania osadzonym świadczeń zdrowotnych poza kolejnością. Mając na względzie konieczność oczekiwania – często długotrwałego – na badanie, niezbędne jest jednoznaczne i nieodwołalne rozstrzygnięcie kwestii zgody skazanego na jego przeprowadzenie. Nieracjonalna odmowa wyrażenia zgody przez skazanego mogłaby powodować potencjalnie poważne skutki dla jego zdrowia lub życia. Okoliczność ta aktualizuje zaś szczególne zobowiązanie państwa i stanowiącą jego emanację Służby Więziennej, jako organizacji sprawującej kontrolę nad osadzonymi. Zobowiązanie to zdefiniował Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 26 marca 2013 r., w sprawie *Rappaz przeciwko Szwajcarii* (skarg nr 73175/10). Wskazano w nim, że państwo posiada obowiązek podejmowania środków koniecznych dla ochrony osób podlegających jego jurysdykcji. Obowiązek ten oznacza również konieczność ochrony osób, które znajdują się w szczególnie delikatnej sytuacji, takich jak więźniowie, przed działaniami, w drodze których sami mogą narazić swe życie na niebezpieczeństwo.

Proponowany § 5c w art. 115 k.k.w. stanowi w istocie wariant wyżej omówionej normy. Odnosi się do konieczności weryfikacji przekazanej przez osadzonego informacji o stanie zdrowia. Tak jak i powyższa, norma ta ma charakter gwarancyjny, umożliwiający ustalenie rzeczywistego stanu zdrowia osadzonego pomimo braku jego zgody na stosowne badanie. W ocenie projektodawców pozyskanie takiej wiedzy przez administrację zakładu karnego czy aresztu śledczego jest niezbędne dla zapewnienia skazanemu bezpieczeństwa. To zaś jest obowiązkiem państwa, wynikającym chociażby z przytoczonego orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Proponowana nowelizacja art. 212c k.k.w. przez dodanie § 3 polega na wprowadzeniu obowiązku notyfikacji decyzji o przeprowadzeniu postępowania diagnostycznego wobec tymczasowo aresztowanego organowi, w dyspozycji którego osoba ta pozostaje.

art. 115 § 8a k.k.w.

Sytuacja w więziennej opiece zdrowotnej jednoznacznie wskazuje na konieczność wprowadzenia możliwości realizacji świadczeń zdrowotnych udzielanych skazanemu w formie teleporady. W powszechnym systemie opieki zdrowotnej taka forma udzielania świadczeń zdrowotnych jest już stosowana, przynosząc korzyści zarówno po stronie pacjenta jak i podmiotów udzielających świadczenia zdrowotne. Wprowadzenie takiej możliwości w specyficznym środowisku jakim jest więzienna służba zdrowia zwiększy bezpieczeństwo w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej oraz wpłynie na ograniczenie transmisji chorób zakaźnych, w tym zwłaszcza wirusa SarsCov2.

art. 116 § 5a k.k.w.

Uchylenie art. 116 § 5a k.k.w., który dotyczy monitorowania zachowania skazanego, uzasadnione jest tym, że jednostki penitencjarne objęte są w całości monitoringiem na podstawie w art. 73a k.k.w. Nie jest zatem konieczne wydawanie w każdym przypadku decyzji dyrektora zakładu karnego. Jednocześnie projektowane przepisy ustawy umożliwiają monitorowanie, ze względów na zagrożenie życia i zdrowia, skazanych i tymczasowo aresztowanych objętych szczególną ochroną.

art. 116a pkt 4 k.k.w.

Nadanie nowego brzmienia art. 116 pkt 4 k.k.w. ma na celu doprecyzowanie uregulowanego w nim zakazu przez wskazanie, że skazanemu nie wolno używać substancji psychoaktywnej niezależnie od drogi podania oraz poszerzenie zakazu na wszystkie substancje, o których mowa w projektowanym art. 242 § 12a k.k.w.

art. 116b k.k.w.

Projektowane zmiany treści art. 116b § 1, 2 i 4 k.k.w. mają charakter redakcyjny i doprecyzowujący ich brzmienie.

Jednocześnie zakłada się wprowadzenie w akcie wykonawczym zmiany metody weryfikacji badań przez użycie w miejsce próbek krwi innych próbek i dopuszczenie weryfikacji badań także przy pomocy próbek moczu. Obecność substancji psychoaktywnej

znacznie dłużej utrzymuje się w moczu niż we krwi, a badanie próbki moczu powinno być weryfikowane tym samym materiałem badawczym. Przeprowadzenie badań laboratoryjnych przez analizę próbki moczu pozwoli również na skuteczniejsze przeprowadzanie tych badań. o ile badanie takiej próbki może przeprowadzić praktycznie każde laboratorium, o tyle obecna forma badania próbki krwi wymaga specjalistycznych placówek, co powoduje ponoszenie przez zakłady karne i areszty śledcze znacznych kosztów zarówno samego badania, jak i kosztów związanych z przetransportowaniem takiej próbki, często do odległej placówki. Zakładana zmiana pozwoli na bardzo szybką weryfikację, czy skazany znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnej i pozwoli na zachowanie terminów do ukarania skazanego za wprowadzenie w stan odurzenia, czego zgodnie z art. 116a pkt 4 k.k.w. nie wolno mu czynić. Koszty metody badania próbek krwi są niewspółmierne do uzyskanych efektów. o ile badanie próbki moczu to koszt ok. 30 zł, to już badanie próbki krwi zamyka się kwotami przekraczającymi 700 zł. Zaoszczędzone w ten sposób środki z budżetu jednostek organizacyjnych Służby Więziennej pozwolą na częstszą weryfikację próbek moczu, a zatem zwiększą się możliwości badania skazanych na obecność w ich organizmie substancji psychoaktywnej, co wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo jednostek penitencjarnych.

Natomiast w art. 116b § 3 k.k.w. proponuje się wprowadzenie obciążenia skazanego, u którego przeprowadzona weryfikacja wyniku badania potwierdziła obecność w organizmie substancji psychoaktywnej, obok odpowiedzialności dyscyplinarnej, także kosztami związanym z przeprowadzeniem badania laboratoryjnego. Przyjęte rozwiązanie będzie skutkowało w zakresie zwiększenia zachowania porządku i bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej oraz będzie miało istotne znaczenie z punktu widzenia społecznego i resocjalizacyjnego skazanego.

art. 117 k.k.w.

Projektowana zmiana art. 117 k.k.w. związana jest z wykonaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2021 r. (sygn. akt SK 9/18, Dz. U. poz. 472), w którym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- 1) art. 117 k.k.w. w zakresie, w jakim nie określa czasu trwania przymusowego leczenia lub przymusowej rehabilitacji skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od alkoholu, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

- 2) art. 117 k.k.w. w zakresie, w jakim nakłada na sąd obowiązek orzeczenia o zastosowaniu leczenia lub rehabilitacji wobec skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od alkoholu, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- 3) art. 117 k.k.w. z art. 6 § 1 k.k.w. w zakresie, w jakim nie przewiduje zaskarżenia postanowienia o przymusowym leczeniu lub przymusowej rehabilitacji skazanego, jest niezgodny z art. 78 Konstytucji RP.

W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie zasady, że w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, z uwagi na stopień ingerencji w prawa i wolności człowieka, będzie orzekał sąd penitencjarny na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Jednocześnie względy praktyczne przemawiają za tym, by posiedzenie takie odbywało się w zakładzie karnym, z możliwością przeprowadzenia go w trybie zdalnym. Dodanie w projektowanym art. 117 § 2 k.k.w. przepisu wskazującego, że wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego, jest związane z propozycją zawartą w art. 117 § 5 k.k.w. i ma na celu sformalizowanie uprawnienia dyrektora zakładu karnego do inicjowania postępowania nie tylko w sprawie zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, ale również w sprawie orzeczenia tego obowiązku. Zasadne jest bowiem konsekwentne przyjęcie możliwości złożenia przez dyrektora zakładu karnego stosownego wniosku w razie zaistnienia podstaw w zakresie dotyczącym wykonywania obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w związku z jego uzależnieniem od substancji psychoaktywnej, a także w przypadku skazania za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

Proponuje się określenie czasu trwania obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji przez zobligowanie sądu penitencjarnego do wskazania określonego czasu jego trwania, każdorazowo nie dłużej jednak niż 2 lata. Regulacja ta pozwoli na odpowiednie ukształtowanie ram czasowych nałożonego obowiązku, przy uwzględnieniu rodzaju terapii oraz indywidualnej sytuacji i potrzeb skazanego w zakresie realizacji celu leczenia i rehabilitacji skazanych uzależnionych od substancji psychoaktywnej lub skazanych za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych. Przedstawiona propozycja jest także zgodna z granicami czasowymi wskazanymi w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.) oraz w art. 30 ust.

2 i art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.). Kontynuacja leczenia lub rehabilitacji po upływie wskazanego okresu w każdym przypadku powinna być związana z obowiązkiem wydania kolejnego postanowienia przez sąd penitencjarny. Należy zwrócić uwagę, że możliwość orzeczenia ponownego obowiązku poddania się leczeniu przewiduje także art. 34 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Analiza uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2021 r. (sygn. akt SK 9/18, w szczególności pkt III.3. uzasadnienia) wskazuje na zasadność wprowadzenia do projektowanego art. 117 k.k.w. także norm gwarancyjnych umożliwiających weryfikację aktualności istnienia podstaw orzeczonego obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w trakcie jego wykonywania. Należy zwrócić uwagę, że możliwość takiego rodzaju orzeczeń przewiduje także art. 34 ust. 2 i 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W związku z powyższym w projektowanym przepisie zawarto propozycje objęte art. 117 § 4, 5 i 6 k.k.w.

Mając na uwadze, że obowiązek poddania się przez skazanego uzależnionego od substancji psychoaktywnej, a także skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych leczeniu lub rehabilitacji (bez zgody skazanego) stanowi ograniczenie jego praw i wolności, proponuje się wprowadzenie zasady konieczności wykonywania orzeczonego obowiązku. Projektowane przepisy umożliwią wszczęcie i przeprowadzenie przez sąd penitencjarny postępowania w przedmiocie zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji na takich samych zasadach jak w przypadku orzekania o jego zastosowaniu. Wprowadzone ograniczenie możliwości złożenia wniosku przez skazanego lub jego obrońcę ma na celu uwolnienie sądu penitencjarnego od rozpoznawania spraw bazujących na identycznym lub niewiele zmienionym stanie faktycznym.

W świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2021 r. (sygn. akt SK 9/18) konieczne jest wprowadzenie możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji. Uwzględniając rolę dyrektora zakładu karnego jako organu postępowania wykonawczego oraz przyznane mu uprawnienia w zakresie inicjowania postępowania w przedmiocie orzeczenia, zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji proponuje się w projektowanym art. 117 § 7 k.k.w. wprowadzenie możliwości złożenia zażalenia na postanowienie w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji także przez dyrektora zakładu karnego.

art. 121 § 6 k.k.w.

Proponowane brzmienie art. 121 § 6 k.k.w. ma charakter doprecyzowujący w zakresie orzeczenia o istnieniu albo braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy przez skazanego wydawanego przez lekarza.

art. 121 § 9a k.k.w.

Wprowadzenie nowych regulacji dotyczących zasad zatrudniania skazanych cudzoziemców, przez dodanie art. 121 § 9a k.k.w., umożliwi skierowanie tej grupy skazanych do pracy z pominięciem wymogów związanych z uzyskaniem stosownych zezwoleń i prowadzenie wobec nich oddziaływań resocjalizacyjnych w pełnym zakresie, co obecnie w części przypadków jest niemożliwe.

art. 123 § 2 k.k.w.

Projektowane doprecyzowanie przepisu art. 123 § 2 k.k.w. ma na celu uniknięcie pojawiających się w praktyce wątpliwości interpretacyjnych dotyczących skazanych wykonujących pracę w systemie wynagrodzenia akordowego. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy wykonaniu pełnej miesięcznej normy pracy; a w wypadku niewykonania pełnej miesięcznej normy pracy wynagrodzenie wypłaca się proporcjonalnie do ilości czasu pracy lub wykonanej normy pracy. Oznacza to w sposób oczywisty, że jeżeli skazanemu przysługuje na podstawie stosunku pracy minimalne wynagrodzenie przy założeniu wykonania pełnej miesięcznej normy pracy (akordowy system wynagrodzenia), a normy tej z przyczyn zwinionych nie wykona, to przysługuje mu odpowiednio niższe wynagrodzenie, nawet jeżeli miałoby nie osiągnąć kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Tak samo kwestia ta wygląda w razie przepracowania przez skazanego niepełnej miesięcznej normy czasu pracy oraz zatrudnienia skazanego w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Dodatkowo projektowana zmiana ma charakter redakcyjny i wynikowy związany z wprowadzeniem pojęcia minimalnego wynagrodzenia za pracę (projektowany art. 242 § 5a k.k.w.).

art. 138 § 1 pkt 12 k.k.w.

Przyjęta obecnie regulacja art. 138 § 1 pkt 12 k.k.w. sugeruje, że skazany po otrzymaniu nagrody w postaci zezwolenia na odbywanie widzenia we własnej odzieży, może ją realizować do końca odbywania kary pozbawienia wolności. Proponowane rozwiązanie ma służyć ograniczeniu czasowemu możliwości jej realizacji – na okres do 3 miesięcy.

art. 138 § 1 pkt 16 k.k.w.

Projektuje się dodanie kolejnego rodzaju nagrody w postaci zezwolenia na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy. Wprowadzenie tej nowej formy nagrody jest konsekwencją zapisu proponowanego w projekcie dotyczącego rozmów telefonicznych, do których skazani mają uprawnienie.

art. 141 § 1 i 2 k.k.w.

Zmiana treści art. 141 § 1 k.k.w. i uchylenie art. 141 § 2 k.k.w. przewiduje wprowadzenia nowego katalogu nagród, które mogą być przyznawane jako ulgi. Propozycje zawarte w projekcie obejmują nagrody, o których mowa w art. 138 § 1 pkt 1, 2, 12, 15 i 16 k.k.w. (zezwolenie na dodatkowe lub dłuższe widzenie, zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej, zezwolenie na odbycie widzenia we własnej odzieży, zezwolenie na telefoniczne porozumienie się skazanego ze wskazaną przez niego osobą na koszt zakładu karnego, zezwolenie na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy projektu ustawy), a których istotą jest ułatwienie skazanym znajdującym się w szczególnej sytuacji kontaktu z rodziną.

art. 141a § 1 k.k.w.

W projektowanej treści art. 141a § 1 k.k.w. sformułowanie „pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej, osoby godnej zaufania lub samodzielnie” proponuje się zastąpić sformułowaniem „pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej, w asyście osoby godnej zaufania lub samodzielnie”, mając na uwadze, że osoba godna zaufania może tylko asystować, a nie konwojować skazanego, a także uwzględniając, w szczególności treść art. 43p § 1 k.k.w. i art. 168a § 1 pkt 2 k.k.w., gdzie jest mowa o asyście osoby.

art. 143 § 1 pkt 7a k.k.w., art. 144 § 1 k.k.w.

Propozycja zmiany art. 143 § 1 k.k.w., przez dodanie pkt 7a, jest związana z poszerzeniem katalogu kar dyscyplinarnych i wprowadzeniem kary pozbawiającej możliwości korzystania przez skazanego z widzeń i samoinkasującego aparatu telefonicznego na okres do 28 dni. W obecnie obowiązującym porządku prawnym brak jest pośredniej kary

dyscyplinarnej, łączącej kary o lżejszym parametrze z karą najwyższą, czyli umieszczeniem w celi izolacyjnej na okres do 28 dni.

Zmiana treści art. 144 § 1 k.k.w. ma charakter wynikowy i jest związana z wprowadzeniem w art. 143 § 1 pkt 7a k.k.w. nowego rodzaju kary dyscyplinarnej, która w ocenie projektodawcy powinna być wymierzana przez dyrektora zakładu karnego.

art. 168a § 1 k.k.w.

Projekt zakłada doprecyzowanie treści art. 168a § 1 k.k.w. przez uwzględnienie potrzeby objęcia obowiązkiem zawiadamiania, o którym mowa w tym przepisie (ale również w art. 168a § 3 i 4 k.k.w.), wszystkich przypadków zwolnienia skazanego z zakładu karnego (po odbyciu kary albo przed wykonaniem kary w całości), przykładowo przerwa w wykonaniu kary, warunkowe zwolnienie, udzielenie zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, wstrzymanie wykonania orzeczenia (kary), przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego.

art. 168a § 1a k.k.w.

W projektowanej ustawie proponuje się wyraźne wskazanie, że zawiadomienia, o których mowa w art. 168a k.k.w., przekazuje się również w wypadkach, gdy skazany w wyznaczonym terminie nie powrócił z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego wymienionych w art. 168a § 1 pkt 1 i 2 k.k.w. Nowa regulacja ma na celu ustawowe zagwarantowanie pokrzywdzonemu prawa do otrzymania informacji o opuszczeniu zakładu karnego lub aresztu śledczego przez skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności także w sytuacji, gdy skazany, który opuścił zakład karny w związku z udzieleniem mu przepustki lub innego czasowego zezwolenia na opuszczenie tego zakładu, w wyznaczonym terminie nie powrócił z tej przepustki lub zezwolenia.

art. 168a § 2, 3 i 6 k.k.w.

Projektowane zmiany treści art. 168a § 2, 3 i 6 k.k.w. mają charakter wynikowy związany z wprowadzeniem w art. 168a § 1a k.k.w. dodatkowej podstawy zawiadomienia w przypadku niepowrotu skazanego do zakładu karnego po udzielonej przepustce lub innym czasowym zezwoleniu na opuszczenie tego zakładu.

art. 177 § 1 k.k.w. i art. 178 § 1 k.k.w.

Projektowane przepisy art. 177 § 1 k.k.w. oraz art. 178 § 1 k.k.w. przewidują odstępstwo od wyrażonej w art. 3 § 1 k.k.w. generalnej zasady, w myśl której w postępowaniu wykonawczym właściwy jest sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Według założeń projektu sądem właściwym w kwestiach dotyczących wykonywania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego, a także w kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawie zarządzenia wykonania zawieszony kary właściwy będzie sąd równorzędny (rejonowy albo okręgowy) miejsca stałego pobytu skazanego. Tego rodzaju właściwość będzie miała zastosowanie zarówno do spraw, w których skazany lub sprawca został oddany pod dozór, jak i w sprawach, w których dozoru nie orzeczono.

Projektowana zmiana właściwości miejscowej i częściowo rzeczowej uzasadniona jest względami natury praktycznej. Stosunkowo często zdarza się bowiem, że skazany lub sprawca ma miejsce stałego pobytu w obszarze właściwości sądu innego niż sąd pierwszej instancji, niejednokrotnie w innym regionie kraju. W takich przypadkach dotychczas obowiązujące rozwiązania prawne, przewidujące właściwość sądu pierwszej instancji, miały dysfunkcyjny i nieefektywny charakter, zwłaszcza w odniesieniu do kontrolowania takich obowiązków probacyjnych, jak powstrzymanie się od nadużywania alkoholu, łożenie na utrzymanie innej osoby, poddanie się terapii lub terapii uzależnień, uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, czy też powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach.

Prawidłowe i rzetelne wykonywanie zadań dotyczących kontroli obowiązków, w szczególności obowiązków o charakterze stałym i często wieloletnim, wymaga systematycznego kontaktu ze skazanym oraz ze środowiskiem, w którym ten skazany na co dzień funkcjonuje. W praktyce, w obecnym stanie prawnym, oznacza to konieczność angażowania przez sąd pierwszej instancji w trybie swoistej pomocy prawnej innych sądów wykonawczych i innych zespołów kuratorskich w miejscu zamieszkania (stałego pobytu) skazanego, gdyż tylko one mają realną możliwość weryfikacji przebiegu okresu próby oraz sposobu realizacji obowiązków. Proponowana zmiana przewiduje skupienie w jednym sądzie (tj. sądzie właściwym dla miejsca stałego pobytu skazanego) wykonania kar i środków probacyjnych, co pozwoli na lepszą kontrolę jego zachowania w okresie próby i podejmowanie szybkich oraz skuteczniejszych działań zmierzających do jego resocjalizacji.

Należy nadmienić, że proponowana zmiana brzmienia art. 177 § 1 k.k.w i art. 178 § 1 k.k.w. pozostaje bez wpływu na właściwość sądu w sprawach dotyczących wykonania kar

i sankcji innych niż probacyjne, a także w sprawach związanych z podjęciem postępowania warunkowo umorzonego (art. 550 § 1 k.p.k.).

art. 204b k.k.w.

W związku z nowymi regulacjami w zakresie kontroli skazanych i tymczasowo aresztowanych, w art. 204b k.k.w., regulującym kwestie kontroli sprawców w zakładach psychiatrycznych dysponujących warunkami wzmocnionego i maksymalnego zabezpieczenia, proponuje się odesłanie do przepisów art. 223f § 1, 7, 9, 10, 16 i 17 k.k.w. oraz art. 223g-223j k.k.w., co pozwoli na zapobieganie aktom agresji i autoagresji skutkujących bezpośrednim zagrożeniem zdrowia i życia, a także zapewni bezpieczeństwo w zakładzie psychiatrycznym realizującym zadania w zakresie psychiatrycznych środków zabezpieczających. Tak sformułowany przepis pozwoli na sprecyzowanie ogólnych zasad kontroli przedmiotów, pomieszczeń i kontroli osobistej, określi ramy poszanowania praw osoby kontrolowanej oraz zdefiniuje przedmioty, których posiadanie jest zabronione i niedozwolone. Poza regulacjami dotyczącymi kontrolowania przedmiotów posiadanych przez sprawców oraz pomieszczeń, w których oni przebywają, wprowadzenie regulacji zezwalającej na przeprowadzenie w uzasadnionych przypadkach (co odróżni ją od kontroli w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w miejscach pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych, która zgodnie z projektowanym art. 223f § 1 k.k.w. jest zawsze możliwa) kontroli osobistej osób umieszczonych w tym zakładzie wydaje się być w pełni uzasadnione.

art. 212 § 1 pkt 1 i 1a k.k.w.

Projektowane rozwiązanie ma zapewnić dyrektorom aresztów śledczych możliwość właściwego osadzenia osób tymczasowo aresztowanych, które z racji wykonywanego zawodu powinny być, co do zasady, rozmieszczone oddzielnie od innych tymczasowo aresztowanych. Wprowadzane rozwiązanie urealnia rozmieszczenie tych osób, mając na względzie różne względy, które przemawiają przeciwko samodzielnemu osadzeniu tych osób („w oddzieleniu”) przy jednoczesnym braku innych takich osób w danym areszcie śledczym. Za wprowadzeniem tej zmiany przemawiają problemy sygnalizowane przez praktyków, na co dzień wykonujących czynności w jednostkach penitencjarnych.

art. 215 § 1 k.k.w.

Użyte w art. 215 § 1 k.k.w. sformułowanie „do reprezentowania skazanego przed tym Trybunałem” proponuje się zastąpić sformułowaniem „do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem”, uwzględniając, że osobą skarżącą, występującą przed

Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, o której mowa w tych przepisach, jest tymczasowo aresztowany, a nie skazany. Warto zwrócić uwagę na prawidłowo zredagowaną treść § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. poz. 2290), zgodnie z którym: „Ilekcóć w rozporządzeniu jest mowa o obrońcy lub pełnomocniku będącym adwokatem lub radcą prawnym – rozumie się przez to również przedstawiciela niebędącego adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem.”.

art. 217 § 1e, 1ea i 1f k.k.w.

Dodanie art. 217 § 1ea k.k.w. ma na celu ujednoclenie sposobu korzystania z widzeń z osobami małoletnimi przez tymczasowo aresztowanych na takich samych zasadach jak widzenia skazanych z tymi osobami (art. 105a § 2 zdanie drugie k.k.w.).

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny celem ujednoclenia używanego określenia „osoba małoletnia”.

art. 217 § 1g k.k.w.

Dodanie nowej regulacji art. 217 § 1g k.k.w. zmierza do uregulowania i ujednoclenia różnorodnej praktyki sądów, które wydając zarządzenia o zgodzie na widzenie tymczasowo aresztowanego częstokróć opatrują je sformułowaniem (dopiskiem) „wielokrotne”, dodatkowo bez wskazywania liczby widzeń, na które wyrażają zgodę (ich częstotliwości). Proponuje się przyjęcie jako zasady, że zarządzenie o zgodzie na widzenie uprawnia do jednokrotnego widzenia. W każdym jednak przypadku organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, będzie mógł zarządzić inaczej.

art. 217b § 1a i § 2 k.k.w.

Projektowana zmiana art. 217b § 1a k.k.w. ma na celu doprecyzowanie dotychczasowego brzmienia tego przepisu i urealnienie możliwości stosowania tej regulacji przez Służbę Więzienną. Nie każda bowiem przesyłka z korespondencją adresowaną do adwokata lub radcy prawnego stanowi korespondencję z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym (może to być bowiem osoba, z którą tymczasowo aresztowany nie powinien mieć możliwości nawiązania takiego kontaktu). Służba Więzienną nie ma możliwości weryfikacji adresata takiej korespondencji. Wobec tymczasowo

aresztowanych prowadzone są także inne sprawy, w których nie jest stosowane tymczasowe aresztowanie, oraz sprawy cywilne, a w takich przypadkach administracja jednostki penitencjarnej nie ma możliwości ustalenia, czy nadawca albo adresat przesyłki z korespondencją oznaczony, jako adwokat albo radca prawny, jest obrońcą, czy też pełnomocnikiem skazanego w innej sprawie. Jedynie korespondencja obrońcy ustanowionego lub wyznaczonego w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, może być przesyłana przez administrację jednostki penitencjarnej z pominięciem organu dysponującego (bezpośrednio do adresata), ponieważ w takim przypadku Służba Więzienna, w oparciu o posiadane dokumenty, jest w stanie ustalić, że wskazany na przesyłce adwokat lub radca prawny jest obrońcą tymczasowo aresztowanego. Zachodzi więc konieczność doprecyzowania i urealnienia treści wskazanego przepisu, mając na względzie prawidłową realizację ustawowego zadania Służby Więziennej – zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego.

Projektowana zmiana art. 217b § 2 k.k.w. ma na celu ujednoczenie przepisów w zakresie kontaktów tymczasowo aresztowanego z podmiotami, o których mowa w art. 215 § 1 k.k.w.

art. 221 § 2 pkt 10 k.k.w.

W art. 221 § 2 pkt 10 k.k.w. projektuje się uzupełnienie katalogu nagród, które mogą być przyznane tymczasowo aresztowanemu, o nagrodę w postaci pochwały (analogicznie do art. 138 § 1 pkt 9 k.k.w.). Ma ona charakter pisemnej notatki, w szczególności za dobrze wykonaną pracę, dobre zachowanie czy pozytywne nastawienie.

art. 222 § 2 pkt 4 k.k.w

Kara dyscyplinarna w postaci pozbawienia przyznanej ulgi nie ma zastosowania w przypadku tymczasowo aresztowanych. Ustawa nie przewiduje bowiem stosowania wobec tymczasowo aresztowanych ulg. Dlatego też w celu zachowania spójności przepisów projektuje się uchylenie art. 222 § 2 pkt 4 k.k.w.

art. 223a § 1 k.k.w.

W projekcie zaproponowano uzupełnienie i doprecyzowanie treści art. 223a § 1 k.k.w. przez wskazanie powiadomienia organu dysponującego, nie tylko o zakwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne

zagrożenie bezpieczeństwa aresztu śledczego, ale także o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną.

art. 223aa k.k.w.

Proponowane dodanie nowego art. 223aa k.k.w. ma zapewnić Służbie Więziennej możliwość prawidłowego wykonywania tymczasowego aresztowania do czasu skierowania do wykonania przez sąd prawomocnego orzeczenia określającego karę, która ma być wykonywana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

art. 223d § 1 i 2 k.k.w.

Projektowana zmiana art. 223d § 1 i 2 k.k.w., polegająca na dodaniu funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, jest wynikiem uwzględnienia postulatu zgłoszonego w tym zakresie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Mając na uwadze zakres uprawnień funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej dotyczących realizacji powierzonych im zadań w obszarze zwalczania przestępczości, w tym między innymi zatrzymania i przymusowego doprowadzania osób, zasadne jest uwzględnienie powyższych zadań w szerszej perspektywie, obejmującej także okres po wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

art. 223f-223n k.k.w. (Rozdział XVb), art. 116 § 1 pkt 3a i § 2-5 i 6 k.k.w., art. 242 § 11 i 11a k.k.w.

Wprowadzenie w Kodeksie karnym wykonawczym nowego Rozdziału XVb – Kontrola skazanych, miejsc i przedmiotów – wiąże się między innymi z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2017 r. (sygn. akt K 17/14; Dz. U. poz. 2405). Trybunał Konstytucyjny orzekł, że niektóre przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim przewidują przeszukanie osoby, nie określając granic tego przeszukania są niezgodne z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Ponadto Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustaw: o Policji, Straży Granicznej, strażach gminnych, Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego i ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w zakresie w jakim uprawniają do dokonywania kontroli osobistej nie określając granic tej kontroli oraz w zakresie w jakim nie przewidują sądowej kontroli

zgodności z prawem dokonywania kontroli osobistej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego obejmuje również stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP przepisów rozporządzeń wydanych na podstawie zakwestionowanych ustaw, które dotyczą przeprowadzania kontroli osobistej. Wskazany wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie odniósł się bezpośrednio do przepisów zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym (gdyż nie były one objęte wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich), ale przez analogię dotyczy rozwiązań w nim zawartych, albowiem obecne regulacje dotyczące uprawnień funkcjonariuszy Służby Więziennej w zakresie kontroli osobistej osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych zawarte są po części w Kodeksie karnym wykonawczym oraz rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Projekt przewiduje wprowadzenie na poziomie ustawy, przez dodanie nowego rozdziału w Kodeksie karnym wykonawczym, kompleksowej regulacji w zakresie kontroli skazanych i tymczasowo aresztowanych obejmującej: kontrolę pobieżną, kontrolę osobistą, kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, kontrolę pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży, kontrolę pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, kontrolę miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz kontrolę generalną.

W projekcie szczegółowo wskazano podstawę przeprowadzenia kontroli, osoby uprawnione do przeprowadzenia kontroli, czas, w jakim kontrola może być przeprowadzona, normy gwarancyjne w zakresie sposobu przeprowadzenia kontroli, obowiązki osoby kontrolowanej, sposób dokumentowania przeprowadzenia kontroli, sposób postępowania ze znalezionym podczas kontroli przedmiotami niedozwolonymi i substancjami psychoaktywnymi oraz sposób przeprowadzenia poszczególnych kontroli.

Użyte w projektowanych przepisach pojęcie „sprawdzenie biochemiczne” funkcjonuje na gruncie art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1061 i 1115), a także art. 15g ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, z późn. zm.) i związane jest z kontrolą osoby.

Szczegółowy sposób przeprowadzenia kontroli osobistej zostanie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 223n k.k.w. i będzie tożsamy z zasadami obecnie obowiązującymi (§ 68 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobu ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej).

W projektowanych przepisach wprowadzona została sądowa kontrola czynności realizowanych przez funkcjonariusza Służby Więziennej w ramach wykonywania kontroli osobistej. Osobie kontrolowanej będzie przysługiwać skarga do właściwego sądu penitencjarnego w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości przeprowadzenia tej kontroli. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli, sąd penitencjarny zawiadomi o tym prokuratora i właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

Wprowadzenie powyższych zmian stanowi także wypełnienie postulatów, jakie zostały sformułowane przez Departament Wykonania Wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Sekretariatu Rady Europy w procesie wykonywania wyroków *Milka przeciwko Polsce* (skarga nr 14322/12, wyrok z dnia 15 września 2015 r.) oraz *Dejneć przeciwko Polsce* (skarga nr 9635/13, wyrok z dnia 1 czerwca 2016 r.).

Reasumując należy wskazać, że zakres zmian wprowadzanych w projekcie został przygotowany w oparciu o wzorzec, który określił Trybunał Konstytucyjny na kanwie sprawy o sygn. akt K 17/14. Dodać należy również, że jest to następstwem podobieństwa uprawnień przyznawanych funkcjonariuszom różnych służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo RP, a rodzaj i zakres zmian wprowadzanych do projektu ze względu na specyfikę Służby Więziennej obejmuje także kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, kontrolę miejsc pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego.

Szczegółowy sposób przeprowadzenia poszczególnych kontroli oraz wzory protokołów określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego jej dokumentowania.

Uchylenie art. 116 § 2-5 i 6 k.k.w. oraz art. 242 § 11 k.k.w. ma charakter wynikowy w związku z uregulowaniem tych zagadnień w nowych przepisach Rozdziału XVb k.k.w., natomiast w art. 242 § 11a k.k.w. wprowadzono definicję określenia „osoby kontrolowanej”.

art. 230 § 1 k.k.w.

Projektowana zmiana ma na celu dostosowanie brzmienia przepisu do treści art. 83 k.k.

art. 242 § 1a k.k.w.

Wprowadzony w projekcie nowy przepis art. 242 § 1a k.k.w. ma charakter doprecyzowujący i porządkowy, nie pozostając bez znaczenia dla właściwej wykładni przepisów ustawy. Konieczność zmiany wynika z fakt, że ustawa używa zarówno

pojęcia skazany, jak i ukarany (art. 80a pkt 1 i 2 k.k.w., art. 86 § 1 k.k.w., art. 88a § 1 pkt 2 lit. c k.k.w., art. 99 § 2 k.k.w. i art. 110 § 2b pkt 7 k.k.w.). Zwrócić należy także uwagę na treść § 1 ust. 1 pkt 32 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności.

art. 242 § 5a k.k.w.

W związku z wprowadzeniem projektowanymi przepisami do Kodeksu karnego wykonawczego pojęcia „minimalnego wynagrodzenia za pracę” konieczne jest zdefiniowanie tego pojęcia.

art. 242 § 8a k.k.w.

Mając na względzie sygnalizowane wątpliwości proponuje się zdefiniować pojęcie „korespondencja urzędowa”.

art. 242 § 12a k.k.w.

Wprowadzenie pojęcia i definicji „substancji psychoaktywnej” ma na celu wprowadzenie jednego określenia obejmującego alkohol, środki odurzające, substancje psychoaktywne, ich prekursory, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

art. 242 § 16 k.k.w.

Celem jednoznacznego określenia pojęcia „przedmiotów niedozwolonych” projektuje się wprowadzenie jego definicji obejmującej: przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego, przedmioty, który mogą utrudniać realizację ustalonego porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego lub osób w nich przebywających, środki łączności, dokumenty, środki pieniężne, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których skazany lub tymczasowo aresztowany nie może posiadać w zakładzie karnym lub areszcie śledczym poza depozytem oraz przedmioty, których posiadanie jest niezgodne z prawem.

art. 249 § 1 pkt 5 k.k.w.

Uchylenie art. 249 § 1 pkt 5 k.k.w. to zmiana wynikowa związana z uregulowaniem sposobu korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego bezpośrednio w ustawie.

art. 249 § 3 pkt 4 i pkt 7a k.k.w. i art. 249a k.k.w.

Mając na uwadze, że przepisy dotyczące kontroli uregulowane były dotychczas także w akcie wykonawczym do Kodeksu karnego wykonawczego (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej) i jako materia ustawowa zostały przeniesione w projekcie na poziom ustawy, uchylenia wymaga podstawa do wydania takiego rozporządzenia (art. 249 § 3 pkt 4 k.k.w.).

W związku z powyższym koniecznym jest stworzenie nowej podstawy, w której Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki wstępu na teren jednostek organizacyjnych Służby Więziennej osób niebędących funkcjonariuszami lub pracownikami Służby Więziennej albo pracownikami przywięziennych zakładów pracy mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego wykonywania zadań przez Służbę Więzienną, porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz bezpieczeństwa osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (art. 249 § 3 pkt 7a k.k.w.).

W pozostałym zakresie projektuje się przeniesienie materii podustawowej do uregulowania przez właściwy organ, to jest przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, a tym samym wprowadzenie zmian w art. 249a k.k.w., stanowiącego delegację do wydania zarządzenia przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Powyższe rozwiązanie umożliwi Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej sprawne wykonywanie zadań przez Służbę Więzienną oraz zapewnienie porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, a także bezpieczeństwa osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

art. 249 § 3 pkt 5 k.k.w.

Z uwagi na konieczność realizacji przez Służbę Więzienną zadań wynikających bezpośrednio z ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 655) polegających na planowaniu operacyjnym i programowaniu obronnym, zbędnym jest tworzenie dodatkowej dokumentacji planistycznej. Jednocześnie wskazać należy, że pozostałe

zadania i sposób ich realizacji ujęte w tej delegacji ustawowej został określony w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 261).

Mając powyższe na uwadze oraz uwzględniając, że Kodeks karny wykonawczy nie powinien regulować problematyki obronnej i kryzysowej, która została już zawarta w powyższych ustawach, przewiduje się uchylene art. 249 § 3 pkt 5 k.k.w.

art. 249 § 3 pkt 6 k.k.w.

Zmiana treści przepisu ma charakter wynikowy i jest związana ze zmianą art. 113 § 3 k.k.w. – wykreślenie książeczek oszczędnościowych.

art. 249 § 3 pkt 7 k.k.w.

W obowiązującym art. 249 § 3 pkt 7 k.k.w. przedmiot regulacji nie został precyzyjnie wyznaczony. Nie jest bowiem jasny zakres czynności administracyjnych powierzonych Ministrowi Sprawiedliwości do określenia w rozporządzeniu. Pomijając czynności administracyjne, o których mowa w treści przepisu art. 249 § 3 pkt 6 k.k.w. (związane z prowadzeniem depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych osób pozbawionych wolności), *de facto* można byłoby uznać, że do czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności zaliczyć można także czynności inne niż te, które obecnie zostały określone w przepisach wydanych na podstawie art. 249 § 3 pkt 7 k.k.w., tj. również czynności realizowane przez administracje zakładów karnych i aresztów śledczych, a dotyczące problematyki penitencjarnej, ochronnej, kwatermistrzowskiej, czy skargowej, tj. problematyki uregulowanej w przepisach wydanych na podstawie art. 249 § 1 pkt 1-5 k.k.w. albo też wykraczającej poza zakres tych rozporządzeń, a unormowanej w regulacjach wewnętrznych Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w oparciu o kompetencje wynikające z przepisów ustawy o Służbie Więziennej.

Zmiany w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.a.,” w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) i w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329)

Projektowane zmiany mają na celu umożliwienie osobom skazanym przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych udział w rozprawach i posiedzeniach przy użyciu

urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku także w postępowaniu administracyjnym, postępowaniu cywilnym oraz w postępowaniu sądownoadministracyjnym. Projektowane rozwiązania mogą przyczynić się do skrócenia czasu procedowania w tych sprawach, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania, a także ograniczyć liczbę konwojowania skazanych do miejsca przeprowadzenia czynności procesowej, przy jednoczesnym zagwarantowaniu skazanemu możliwości osobistego (choć za pomocą urządzeń technicznych) udziału w czynnościach postępowania oraz przedstawiania oświadczeń i wniosków oraz argumentów na ich poparcie.

Z projektowanego przepisu art. 93a k.p.a. wynika, że w przypadku osoby pozbawionej wolności może ona brać udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jej przeprowadzenie na odległość i tam dokonywać czynności, a zatem przepis ten daje podstawę do prowadzenia przez organ rozprawy zdalnej, jeśli występuje konieczność udziału w niej osoby pozbawionej wolności.

Zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji i w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej

W związku z zakresem przedmiotowym zmian wprowadzanych projektowaną ustawą zachodzi również konieczność znowelizowania przepisu art. 15 ust. 1 ustawy z o Policji. Przepis art. 15 ust. 1 ustawy o Policji zawiera katalog uprawnień przysługujących policjantom w ramach wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych oraz administracyjno-porządkowych. Przepis ten stanowi podstawę prawną do dokonywania konkretnych przewidzianych prawem czynności, a jednocześnie wyraża kompetencję Policji w tym zakresie. Należy przy tym zauważyć, że czynności wymienione w art. 15 ust. 1 ustawy o Policji stanowią formę ingerencji w chronioną konstytucyjnie oraz konwencyjnie sferę praw i wolności człowieka, stąd też jest niezwykle istotne, by unormowania ustawowe jednoznacznie dawały Policji podstawę do naruszenia tej sfery, zakreślając jednocześnie granice tej ingerencji.

Aktualnie przepis art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o Policji uprawnia funkcjonariuszy do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego. Zakres przedmiotowy aktualnej redakcji tego przepisu nie obejmuje jednak sytuacji, w których osoby pozbawione wolności nielegalnie opuściły miejsce detencji, w szczególności dokonały ucieczki. Uprawnienie do zatrzymywania takich osób przysługuje natomiast funkcjonariuszom Służby Więziennej na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 7 ustawy

o Służbie Więziennej. W związku z obecnym kształtem obowiązujących regulacji prawnych mogą powstać w praktyce problemy interpretacyjne w razie wystąpienia potrzeby zatrzymania osoby pozbawionej wolności, która nielegalnie opuściła miejsce detencji, a która aktualnie znajduje się w oddaleniu (co zresztą w praktyce występuje najczęściej) od najbliższej jednostki penitencjarnej albo innego miejsca pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. W takim wypadku, powołując się na przepis art. 18 ust. 1 pkt 7 ustawy o Służbie Więziennej, można prezentować pogląd, wedle którego do zatrzymania takiej osoby uprawnieni są wyłącznie funkcjonariusze Służby Więziennej, gdyż analogicznego uprawnienia nie zawiera przepis art. 15 ust. 1 ustawy o Policji. Ta systemowa niespójność może zatem nasuwać przekonanie, że intencją ustawodawcy było przyznanie tego uprawnienia wyłącznie funkcjonariuszom Służby Więziennej, a nie funkcjonariuszom innych służb. Oznaczałoby to konieczność wzywania na miejsce zdarzenia funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz, szerzej rzecz ujmując, wyłączałoby podstawę do podejmowania przez Policję czynności poszukiwawczych za osobami zbiegłymi z izolacji penitencjarnej. Taka wykładnia musi zostać uznana za irracjonalną i pozbawioną jakiegokolwiek praktycznego oraz celowościowego uzasadnienia. W związku z powyższym proponuje się dokonanie stosownej zmiany art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o Policji, tak aby zrównać uprawnienia tej formacji z uprawnieniami Służby Więziennej w odniesieniu do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które dokonały ucieczki z miejsc odosobnienia.

W związku z przewidzianą w projekcie zmianą art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o Policji proponuje się zawarcie analogicznej regulacji w ustawie o Straży Granicznej.

W trakcie realizacji ustawowych zadań Straż Graniczna ujawnia osoby pozbawione wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego. W takich przypadkach należy nadać funkcjonariuszom Straży Granicznej uprawnienia do zatrzymywania takich osób i wykonywania dalszych poleceń określonych w orzeczeniu sądu (na przykład dostarczanie do zakładu karnego lub aresztu śledczego). Uprawnienie to powinno być zapisane wprost na poziomie ustawowym.

Zmiany w ustawie z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276)

Uzasadnieniem projektowanych zmian jest instrumentalne wykorzystywanie przez osoby pozbawione wolności deklaracji używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych, lub papierosów elektronicznych, w celu zmiany składu osobowego celi

mieszkalnej. Osoby osadzone wykorzystując aktualnie obowiązujące przepisy, wielokrotnie zmieniają składane deklaracje, w zakresie używania wyrobów tytoniowych, co w konsekwencji wymusza, podejmowanie przez administrację aresztów śledczych i zakładów karnych czynności związanych z przemieszczeniem osadzonych do innych cel mieszkalnych i odpowiednim doborem współosadzonych (uwzględniając również inne wymogi osadzenia w celach mieszkalnych wynikające z Kodeksu karnego wykonawczego). Z informacji Centralnego Zarządu Służby Więziennej wynika, że w okresie od dnia 1 października 2021 r. do dnia 19 października 2021 r. w jednostkach penitencjarnych 805 osadzonych zmieniło uprzednio złożoną deklarację, w tym: 698 osadzonych zmieniło deklarację jednokrotnie, 95 osadzonych dwukrotnie zmieniło złożoną deklarację, a 12 osadzonych trzykrotnie zmieniło złożoną deklarację.

Zmiany art. 43a § 2 i 3 k.k., w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 12a § 1 k.k.w. i w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2057)

Mając na uwadze nagminność przestępstw narkotykowych i innych przeciwko istotnym dobrom osobistym oraz potrzebę zwiększenia oddziaływania w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej, projekt rozszerza katalog przestępstw z art. 43a § 2 k.k., za popełnienie których skazanie wiąże się z obligatoryjnym orzekaniem środka karnego świadczenia pieniężnego na rzecz FPPiPP, jak również wprowadza obligatoryjność orzekania świadczenia pieniężnego w przypadku większości przestępstw narkotykowych. Projekt przewiduje obligatoryjne świadczenie pieniężne w razie skazania za przestępstwa, które z reguły nie mają pokrzywdzonych, ale naruszają dobra zbiorowe, a zarazem zagrażają pośrednio, a niekiedy nawet bezpośrednio istotnym dobrom osobistym lub są wynikiem ich naruszenia. Z reguły ten środek karny nie będzie więc orzekany obok środków kompensacyjnych, a więc nie wpłynie na zmniejszenie możliwości ich egzekucji przez pokrzywdzonego. Uzasadnieniem projektowanej obligatoryjności orzekania świadczenia pieniężnego jest wzmożenie finansowej dolegliwości reakcji prawnokarnej wobec sprawców takich przestępstw, w szczególności dlatego, że w przypadku orzekania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania często sprawca nie ponosi dolegliwości finansowej i w konsekwencji tego kara nie spełnia w wystarczający sposób swojej funkcji.

Charakter tych przestępstw oraz pośrednie zagrożenie dla istotnych dóbr osobistych powoduje, że są one powiązane z celem FPPiPP, jakim jest pomoc pokrzywdzonym (przykładowo wypadkami drogowymi, przestępstwami z użyciem broni palnej, przeciwko

wolności seksualnej małoletnich, przestępczością zorganizowaną) oraz pomocą terapeutyczną osobom uzależnionym od narkotyków i pomocą psychologiczną oraz prawną małoletnim wykorzystywanym seksualnie i ich rodzinom, jak również kampanie informacyjnej w przedmiotowych zakresach, na który to cel środki te będą przeznaczone. W konsekwencji tego uzasadnione jest, aby świadczenie pieniężne za omawiane przestępstwa było orzekane na rzecz FPPiPP.

Projekt dodaje do katalogu z art. 43a § 2 k.k.: umyślne przestępstwa przeciwko istotnym dobrom zbiorowym (zdrowie publiczne, bezpieczeństwo w komunikacji, bezpieczeństwo powszechne, porządek publiczny), które zagrażają pośrednio dobrom osobistym wyższego rzędu (na przykład życie, zdrowie) oraz przestępstwa przeciwko wolności seksualnej małoletnich. Należą do nich przede wszystkim: bezprawny handel, wyrabianie lub posiadanie broni palnej, ucieczka pojazdem przed pościgiem, umyślne spowodowanie bezpośredniego niebezpieczeństwa niebezpiecznego zdarzenia lub katastrofy komunikacyjnej, niestosowanie się do środków karnych zakazu prowadzenia pojazdów lub zbliżania się do ofiar tzw. przemocy domowej, przestępstwa związane z pornografią dziecięcą, pochwalaniem pedofilii oraz nawiązywaniem kontaktu przez Internet z małoletnimi poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstw seksualnych lub składania mu propozycji seksualnych.

Zarówno cel jak i przesłanki oraz kryteria określenia wysokości nawiązki i świadczenia pieniężnego nie wyłączają możliwości ich łącznego orzekania. W przypadku FPPiPP nie można mówić o nadmiernym przysporzeniu, uwzględniając, że fundusz nie jest uczestnikiem postępowania, tylko zasadniczym beneficjentem, na rzecz którego orzekane są świadczenia pieniężne i nawiązki, tak jak Skarb Państwa w przypadku grzywny i przepadku.

Projekt przewiduje również zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii polegające na obligatoryjnym orzekaniu świadczenia pieniężnego w razie skazania za znaczną część przestępstw w niej stypizowanych. Projekt przewiduje ustanowienie minimalnej wysokości świadczenia pieniężnego – 1000 zł. W konsekwencji tego sąd będzie mógł dostosować jego wysokość do konkretnych okoliczności czynu (na przykład ilości, rodzaju i przeznaczenia środka odurzającego) oraz okoliczności osobistych sprawcy (na przykład wcześniejsza karalność albo niekaralność, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe). W zakresie przestępstw narkotykowych projekt przewiduje minimalną wysokość świadczenia pieniężnego 1000 zł, co pozwoli zrealizować zasadę dopasowania dolegliwości do oceny całej działalności przestępczej i nie będzie stanowił zbyt dużej dolegliwości finansowej w przypadku zbiegu przestępstw.

Ze względów kryminalnopolitycznych projekt nie przewiduje natomiast obligatoryjności orzekania świadczenia pieniężnego w razie skazania za przestępstwo wypadku mniejszej wagi bezprawnego posiadania środków odurzających lub psychotropowych (art. 62 ust. 3), czyli w praktyce posiadania nieznacznej ilości tych środków na własny użytek. Analogicznie nie jest również przewidziane jego orzekanie w razie skazania za typ podstawowy przestępstwa bezprawnego posiadania nowych substancji psychoaktywnych (art. 62b ust. 1), przede wszystkim dlatego, że przestępstwo to jest zagrożone wyłącznie karą grzywny, ale również dlatego, że rozszerzenie katalogu takich substancji następuje w drodze rozporządzenia, a więc karygodność takich czynów może nie być wystarczająco ugruntowana w świadomości społecznej. Projekt nie przewiduje również orzekania świadczenia pieniężnego w razie skazania za karalne przygotowanie do popełnienia określonych przestępstw narkotykowych (na przykład art. 57 ust. 1 i 2) lub przygotowania jako przestępstwa *sui generis* (na przykład art. 54 ust. 1 lub 2) albo za inne przestępstwa stanowiące kryminalizację na przedpolu czynu zabronionego (na przykład art. 68).

Projekt zmienia art. 12a § 1 k.k.w. przez wprowadzenie obowiązku pouczenia o tym, że w razie nieuiszczenia nawiązki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych na rzecz FPPiPP w całości w terminie wynikającym z przepisów niniejszego kodeksu sąd przekaze do biur informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości. Ze zmianą tego przepisu powiązane są zmiany wynikowe w art. 16 ust. 7 o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Zmiana art. 242 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

Ratio legis projektowanego przepisu stanowi dążenie do zapobiegania ucieczkom osób pozbawionych wolności przebywających w związku z wykonywaniem pracy bez dozoru poza zakładem karnym lub aresztem śledczym.

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

art. 177 § 1b pkt 1 k.p.k., art. 250 § 3c k.p.k. i art. 374 § 5 k.p.k.

Projektowane zmiany mają charakter ujednociający i dostosowujący w związku z projektowanym art. 23a k.k.w., celem umożliwienia udziału w czynnościach z udziałem skazanych przebywających w zakładach karanych i aresztach śledczych prowadzonych w sposób zdalny przedstawiciela administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

art. 264 § 3a i 4 k.p.k.

Ze względu na przedmiot regulacji Kodeksu karnego wykonawczego, który dotyczy również wykonania postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, niezbędne okazało się dokonanie w stosownym zakresie zmian w przepisach Kodeksu postępowania karnego, odnoszących się do wykonania tego środka.

Proponuje się dokonanie porządkujących zmian w treści art. 264 k.p.k., w zakresie odnoszącym się do stosowania tymczasowego aresztowania wobec sprawców, wobec których zastosowano środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że jest to specyficzna grupa tymczasowo aresztowanych, w odniesieniu do której zostały zdiagnozowane poważne schorzenia psychiatryczne, nierzadko stwarzająca niebezpieczeństwo dla osób trzecich, a w związku z tym wymagająca w toku wykonywania tymczasowego aresztowania stosowanego przed rozpoczęciem wykonywania środka zabezpieczającego szczególnego postępowania leczniczego. Aktualna regulacja art. 264 § 4 k.p.k. przewiduje obowiązek wykonywania tymczasowego aresztowania, w wypadku orzeczenia środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, w warunkach umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego. Oznacza to, że w odniesieniu do osoby, co do której prawomocnie orzeczono leczniczy izolacyjny środek zabezpieczający, do czasu rozpoczęcia jego wykonywania, ustawodawca zakłada umieszczenie tymczasowo aresztowanego w areszcie śledczym i stosowanie w tych warunkach postępowania leczniczego. W ocenie projektodawcy z uwagi na to, że sąd ostatecznie przesądził, iż tenże sprawca niepczytalny powinien przebywać w specjalistycznym szpitalu, to w takich warunkach należy również wykonywać wobec niego tymczasowe aresztowanie, zanim rozpocznie się formalne wykonywanie środka zabezpieczającego. Obecnie taka możliwość istnieje na podstawie art. 260 § 1 k.p.k., jednakże przepis ten ma charakter fakultatywny. W konsekwencji, z uwagi na prawomocne orzeczenie środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia sprawcy w zakładzie leczniczym, sprawca pozbawiony wolności, wymagający specjalistycznego leczenia, powinien być niezwłocznie umieszczony w takim zakładzie jeszcze przed formalnym rozpoczęciem wykonywania tego środka (propozycja dodania art. 264 § 3a k.p.k.).

Z kolei proponowana zmiana art. 264 § 4 k.p.k. dotyczy tymczasowo aresztowanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności oraz środek zabezpieczający polegający na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym. Ponieważ w takiej sytuacji najpierw wykonuje się karę pozbawienia wolności (art. 93d § 5 k.k.), tymczasowe aresztowanie

stosowane do czasu rozpoczęcia wykonywania tej kary powinno być wykonywane w jednostce penitencjarnej. Ponieważ jednak dotyczy ono osób, u których stwierdzono zaburzenia i choroby psychiczne uzasadniające zastosowanie izolacyjnego środka zabezpieczającego (wykonywanego w następnej kolejności), tymczasowe aresztowanie winno być obligatoryjnie wykonywane w areszcie śledczym w warunkach umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego.

art. 280 § 3 i 4 k.p.k.

Projektowana zmiana art. 280 § 3 i 4 k.p.k. ma na celu ujednoczenie przepisów regulujących zasady rozpowszechnienia listów gończych z regulacjami wprowadzonymi w projektowanym art. 14a k.k.w, a także dostosowanie regulacji do obecnych rozwiązań technicznych w zakresie środków komunikowania się.

Zmiana art. 5b ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Projektowana zmiana przewiduje wyposażenie Ministra Sprawiedliwości w kompetencje umożliwiające połączenie przywieziennych zakładów pracy funkcjonujących w formie przedsiębiorstwa państwowego oraz instytucji gospodarki budżetowej.

Zgodnie z regulacją art. 3 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu osób pozbawionych wolności, przywiezienne zakłady pracy, których celem jest zatrudnianie osób pozbawionych wolności, mogą być tworzone przy zakładach karnych i prowadzone jako przedsiębiorstwa państwowe, spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w których Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji, lub też instytucje gospodarki budżetowej.

Zakłada się, że decyzję o połączeniu Minister Sprawiedliwości będzie podejmował przez wydanie zarządzenia, w którym określi formę organizacyjno–prawną przywieziennego zakładu pracy powstałego w wyniku połączenia, przeznaczenie mienia znajdującego się w zarządzie łączonych przywieziennych zakładów pracy oraz podmiot właściwy do przejęcia należności i zobowiązań łączonych przywieziennych zakładów pracy.

Zgodnie z projektowanym art. 5b ust. 3 do łączenia przywieziennych zakładów pracy nie będzie miał zastosowania art. 25 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w którym określono sposób i tryb likwidacji instytucji gospodarki budżetowej.

Podniesienia wymaga, że połączenie odrębnych dotąd podmiotów zatrudniających osoby pozbawione wolności będzie się wiązać z szeregiem korzyści ekonomicznych, wśród których

wymienić trzeba w szczególności ograniczenie kosztów prowadzonej działalności. W szczególności zmniejszeniu ulegną koszty:

- administracyjne – połączenie spowoduje obniżenie kosztów administracyjnych wskutek scentralizowania funkcji zarządczych, administracyjnych oraz kontrolnych w ramach jednego podmiotu,
- sprawozdawczości – funkcjonowanie dwóch odrębnych podmiotów wymusza sporządzanie przez każde z nich własnego sprawozdania finansowego, raportów, dokumentów księgowych, deklaracji podatkowych oraz prowadzenia odrębnych rejestrów dla potrzeb rozliczeń podatkowych. Połączenie pozwoli także znacznie ograniczyć nakład pracy i koszty związane z realizacją obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych.

Dzięki połączeniu osiągnięte zostaną wymierne korzyści zarówno w sferze ekonomicznej jak również organizacyjnej. Przewiduje się, że połączenie spowoduje:

- redukcję kosztów zarządzania oraz racjonalizację struktur organizacyjnych,
- ujednoczenie polityki zakupów: zmniejszenie kosztów dostaw, koordynację i konsolidację zakupów materiałów do produkcji, co umożliwi negocjację przy zakupach większej ilości materiałów niezbędnych do produkcji i funkcjonowania zakładu,
- integrację systemów IT pozwalającą na zmniejszenie kosztów zarządzania, a także kosztów serwisowych,
- obniżenie kosztów pracy przez efektywniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi,
- osiągnięcie znacznie lepszej pozycji negocjacyjnej oraz większej siły przetargowej wobec dostawców i odbiorców.

Wskazane wyżej przesłanki ekonomiczne uzasadniają merytorycznie przeprowadzenie procesu połączenia. Na skutek połączenia osiągnięte zostaną wymierne korzyści ekonomiczne oraz korzyści w zakresie organizacji funkcjonowania przedsiębiorstw. Połączenie umożliwi też zwiększenie poziomu zatrudnienia osób pozbawionych wolności.

Zmiana art. 19a i 19b ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej

W dążeniu do zapewnienia Służbie Więziennej uprawnień do rozpoznania środowiska skazanych i tymczasowo aresztowanych proponuje się dodanie nowego art. 19a i art. 19b w ustawie o Służbie Więziennej, w których określono zasady stosowania czynności profilaktycznych przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Czynności profilaktyczne zmierzają do rozpoznania środowiska skazanych i tymczasowo aresztowanych w celu ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub zapewniania porządku i bezpieczeństwa zakładów karnych, aresztów śledczych i konwoju, w szczególności przez obserwowanie zachowań i relacji w środowisku skazanych i tymczasowo aresztowanych, rozpoznawanie struktur podkultury przestępczej, rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród skazanych i tymczasowo aresztowanych oraz ich zachowań, które mogą naruszać porządek i bezpieczeństwo zakładów karnych, aresztów śledczych lub konwoju.

W obecnym stanie prawnym realizacja czynności profilaktycznych przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej jest uregulowana aktem wykonawczym – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. W ocenie projektodawcy stanowią one materię ustawową i powinny zostać uregulowane na poziomie ustawy.

Przepisy przejściowe i końcowe

W przepisach art. 15-17 projektu proponuje się przyjąć zasadę stosowania przepisów projektowanej ustawy do stanów faktycznych i stanów prawnych istniejących w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy. Z chwilą wejścia w życie projektowanej ustawy znajdzie ona co do zasady zastosowanie w odniesieniu do wszystkich postępowań, w tym postępowań wykonawczych, wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Czynności procesowe dokonane do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy są skuteczne, jeżeli zostały dokonane według przepisów dotychczasowych. Zasada ta dotyczy również podejmowanych w postępowaniu wykonawczym czynności organów postępowania wykonawczego. Przyjęte rozwiązanie, aczkolwiek stanowi potwierdzenie obowiązującej w polskim systemie prawnym zasady działania nowego prawa wprost, ma na celu usunięcie ewentualnych wątpliwości adresatów co do tego, jakie normy powinni oni stosować, zapewnienie ekonomiki procesowej przez stosowanie jednego porządku prawnego w postępowaniach karnych, ochronę interesów uczestników w toczących się postępowaniach oraz skuteczność podjętych dotychczas czynności i decyzji.

Ze względu na specyfikę niektórych instytucji oraz dalej idące zmiany, dotyczące zasad, sposobu i trybu ich stosowania, zdecydowano się na pewne odstępstwa od powyższej reguły i szczegółowe uregulowanie związanych z nimi sytuacji intertemporalnych.

Z uwagi na wprowadzony w projekcie termin do złożenia przez skazanego skargi, określony jako 7 dni od dnia, w którym skazany dowiedział się o zdarzeniu będącym podstawą skargi, projekt wprowadza określenie daty początkowej biegu terminu na złożenie skargi (7

dni od dnia wejścia w życie projektowanych przepisów) w odniesieniu do sytuacji, gdy skazany dowiedział się o zdarzeniu będącym podstawą skargi przed dniem wejścia w życie projektowanych przepisów (art. 18 projektu). Przyjęte rozwiązanie umożliwi skazanym zachowanie uprawnienia do wniesienia skargi w odniesieniu do wcześniejszych zdarzeń będących podstawą skargi.

Projektowana ustawa wprowadza terminy na przesłanie przez sąd dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego wniosku złożonego przez pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 168a § 1 i 1a k.k.w. W związku z powyższym w art. 19 projektu wskazano terminy realizacji powyższych obowiązków odnoszących się do wniosków złożonych przed dniem wejścia w życie ustawy i nieprzekazanych do dnia jej wejścia w życie. Projektowany przepis ma na celu usprawnienie przepływu przedmiotowych informacji i poddanie ich biegu rygorom projektowanej ustawy, również w stosunku do wniosków złożonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

W związku z wprowadzeniem uprawnienia komisji penitencjarnej do udzielania skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego proponuje się, aby wnioski o udzielenie skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego złożone przed dniem wejścia w życie tych przepisów, nierozpoznane do dnia ich wejścia w życie, podlegały rozpoznaniu według przepisów dotychczasowych (art. 20 projektu).

Uwzględniając projektowanie zmiany w zakresie informowania skazanych przyjmowanych do aresztu śledczego o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, proponuje się, aby w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, informacji takiej udzielono wszystkim skazanym przebywającym w zakładach karnych lub aresztach śledczych (art. 21 projektu).

W projektowanej ustawie zawarto zmiany dotyczące zasad objęcia skazanych i tymczasowo aresztowanych szczególną ochroną. Skutkuje to koniecznością weryfikacji decyzji o objęciu skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną wydanych przed dniem wejścia w życie projektowanych przepisów, celem zapewnienia ich zgodności z wprowadzonymi w projekcie normami (art. 22 projektu). W celu oceny stosowanych dotychczas decyzji, pod kątem spełnienia wymagań wynikających z nowych przepisów, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego będzie miał obowiązek wydania, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie tych przepisów, decyzji w przedmiocie

utrzymania, przedłużenia albo uchylecia decyzji o objęciu skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną wydanych przed dniem wejścia w życie projektowanych przepisów.

W art. 23 projektowanej ustawy projektodawca zabezpieczył według dotychczasowych zasad sytuację prawną skazanych, którzy zostali przeniesieni do innego typu zakładu karnego na podstawie art. 89 § 3 i 3a k.k.w. w brzmieniu dotychczasowym, czyli po spełnieniu mniej rygorystycznych warunków. Oznacza to, że wprowadzone w tych przepisach zmiany nie obejmą skazanych, którzy zostali przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przeniesieni do innego typu zakładu karnego przy spełnieniu poprzednio wymaganych warunków, lecz którzy nie mogliby zostać przeniesieni w świetle nowych regulacji.

W związku z wprowadzeniem w projektowanej ustawie limitu na opuszczenie w ciągu roku przez skazanego zakładu karnego typu półotwartego i typu otwartego w celu udziału w zajęciach organizowanych poza terenem zakładu karnego, konieczne stało się uregulowanie zasad obliczania limitów opuszczeń zakładu karnego w roku, w którym wejdą w życie projektowane przepisy (art. 24 projektu). Proponuje się dokonać ustaleń proporcjonalnie do okresu obowiązywania tych przepisów w tym roku kalendarzowym. Przyjęte rozwiązanie umożliwi zastosowanie jednego, opartego na w pełni obiektywnym kryterium sposobu obliczania limitów opuszczeń zakładu karnego dla wszystkich skazanych, co tym samym spowoduje uniknięcie możliwych wątpliwości interpretacyjnych.

W związku z wprowadzeniem nowych zasad posiadania sprzętu elektronicznego i elektrycznego w celi, ponoszenia przez skazanych kosztów weryfikacji wyniku badania na obecność substancji psychoaktywnej, udzielania nagrody w postaci zezwolenia na odbycie widzenia we własnej odzieży, stosowania ulg, przeprowadzania kontroli skazanych, tymczasowo aresztowanych oraz sprawców umieszczonych w zakładach psychiatrycznych, o których mowa w art. 200 § 2 pkt 2 i 3 k.k.w., wydawania poleceń doprowadzenia skazanych – w art. 25, art. 26, art. 27, art. 28, art. 30 i art. 31 projektu uregulowano kwestie związane z rozstrzygnięciem stosowania odpowiedniego reżimu prawnego w sytuacji intertemporalnej związanej z wejściem w życie projektowanej ustawy.

Wymaga również uregulowania w przepisach przejściowych sytuacja, w której do dnia wejścia w życie poszczególnych przepisów ustawy zostały wydane zarządzenia o zgodzie na widzenie z tymczasowo aresztowanym oraz o zgodzie na korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego – w związku z wprowadzonymi w tym zakresie zmianami zasad realizacji uprawnień tymczasowo aresztowanych (art. 29 projektu). Przyjęto założenie, zgodnie z którym wszystkie zarządzenia wydane w powyższym zakresie przed

dniem wejścia w życie projektowanych przepisów utracą moc z dniem jej wejścia w życie, chyba że odnoszą się do realizacji uprawnień tymczasowo aresztowanych zgodnych z wprowadzonymi w projekcie ustawy zasadami.

W przepisach art. 32 i art. 33 projektu zawarto uregulowanie sytuacji przejściowych związanych z wprowadzeniem regulacji w zakresie osadzania skazanych w jednostkach penitencjarnych po prawomocnym skazaniu oraz nowymi zasadami wydawania i publikacji listów gończych.

W art. 34 projektu określono termin dla dyrektorów zakładów karnych lub aresztów śledczych do dostosowania porządków wewnętrznych zakładów karnych lub aresztów śledczych do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą. Powinno to nastąpić do dnia wejścia w życie projektowanych przepisów, tak by po tym dniu porządki wewnętrzne obowiązujące w zakładach karnych lub aresztach śledczych spełniały założone przez projektodawcę wymagania.

Przepis art. 35 projektu reguluje zagadnienia międzyczasowe w odniesieniu do wykonywania postanowień o tymczasowym aresztowaniu, w zakresie zmian dokonanych projektowaną ustawą w Kodeksie postępowania karnego. Jako właściwe rozwiązanie w tej materii przyjęto wykonywanie postanowień w przedmiocie tymczasowego aresztowania, zapadłych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, według przepisów dotychczasowych. Jest to uzasadnione faktem, że projektowane regulacje przewidują obligatoryjne wykonywanie postanowień o tymczasowym aresztowaniu – stosowanym do czasu rozpoczęcia wykonywania środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, jak też w wypadku orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności oraz środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, do czasu rozpoczęcia wykonywania kary pozbawienia wolności – w szczególnych warunkach, zarówno w odniesieniu do zakładu leczniczego, jak również do aresztu śledczego. Z praktycznego punktu widzenia zbyt wielkim wyzwaniem logistycznym byłoby, z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, przeniesienie wszystkich tych tymczasowo aresztowanych do zakładów leczniczych czy też wdrożenie względem nich stosowania odpowiednich środków w aresztach śledczych. Dlatego, w ocenie projektodawcy, uzasadnione jest przyjęcie rozwiązania przejściowego, rozkładającego te obowiązki organów wykonawczych w czasie. Przewiduje ono wykonywanie postanowień o zastosowaniu albo przedłużeniu tymczasowego aresztowania, zapadłych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, w odniesieniu do których detencja trwa w dniu jej wejścia w życie,

według przepisów dotychczasowych do dnia upływu okresów trwania tymczasowego aresztowania określonego w tych decyzjach procesowych.

Rozporządzenia do projektowanej ustawy powinny co do zasady wejść w życie z dniem wejścia w życie przepisów projektowanej ustawy. W art. 36 pkt 1 projektu utrzymuje się w mocy wskazane dotychczasowe rozporządzenie wydane na podstawie art. 249 § 3 pkt 7 k.k.w., jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Wydłużenie czasowego utrzymania w mocy dotychczasowego powyższego aktu wykonawczego wynika z konieczności uwzględnienia szerokiego zakresu spraw wymagających uregulowania (zmiany) w nowym rozporządzeniu, a zwłaszcza – co szczególnie istotne – zagadnień pozostających w zainteresowaniu innych resortów, w tym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, oraz innych organów, co może wpłynąć na okres uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania projektu aktu wykonawczego.

Dodatkowo, na skutek zmian wprowadzonych w art. 4 i 5 projektu w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej i możliwej utracie mocy obowiązującej przez rozporządzenia wydane na podstawie ww. ustaw, projekt w art. 36 pkt 2 i 3 przewiduje przepis przejściowy utrzymujący w mocy przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy następujące akty wykonawcze:

1. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. poz. 192) wydane na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz

2. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie wykonywania niektórych uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. poz. 187) wydane na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

Przewiduje się, że projektowana ustawa co do zasady wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Określone *vacatio legis* ma na celu zapewnienie podmiotom zobowiązanym do stosowania ustawy odpowiedniego czasu na zapoznanie się z nowymi przepisami oraz przygotowanie do ich stosowania, a także wydanie przez właściwe organy aktów wykonawczych do projektu ustawy. Wyjątkiem w tym zakresie jest przepis zobowiązujący dyrektorów zakładów karnych lub aresztów śledczych do dostosowania porządków wewnętrznych zakładów karnych i aresztów śledczych do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą, który w zamiarze projektodawcy ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy. Tym samym umożliwia się dyrektorom zakładów karnych lub aresztów śledczych dokonanie zmian w porządkach wewnętrznych zakładów

karnych i aresztów śledczych przed dniem wejścia w życie przepisów ustawy, tak aby w dniu ich wejścia w życie w pozostałym zakresie zapewniona była ich zgodność z wprowadzonymi rozwiązaniami. W zakresie części rozwiązań zapewniających realizację celów projektowanej ustawy proponuje się, aby weszły one w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia i pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu od dnia ogłoszenia. Z uwagi na wygaśnięcie w dniu 1 października 2022 r. umowy na rozwój i eksploatację systemu dozoru elektronicznego oraz nakłady szkoleniowe i organizacyjne, konieczne do wdrożenia nowelizacji w zakresie systemu dozoru elektronicznego, a także konieczność zabezpieczenia odpowiedniej liczby urządzeń monitorujących, projektuje się wejście w życie tych rozwiązań z dniem 1 stycznia 2023 r.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie był przedstawiany właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

Ocenę projekt w zakresie wpływu związanego z podejmowaniem, wykonywaniem lub zakończeniem działalności gospodarczej zamieszczono w ocenie skutków regulacji.

OSR projektu nie był oceniany w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Zgłoszenie zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa przedstawił podmiot – YOŁO Katarzyna Wierzbicka, wpisany do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową pod numerem 00530.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Michał Woś – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Sędzia Rafał Kierzyńska – Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego, tel. 22 52 12 645, Rafał.Kierzyńska@ms.gov.pl Sędzia Monika Kruczek – główny specjalista – Departament Legislacyjny Prawa Karnego, tel. 22 52 12 335, Monika.Kruczek@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 15.06.2022 r.</p> <p>Źródło Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac: UD282</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównym celem propozycji zmian legislacyjnych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.), zwanej dalej „k.k.w.”, jest poprawa warunków bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, ochrona społeczeństwa przed sprawcami najcięższych przestępstw, poprawa warunków wykonywania obowiązków przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz usprawnienie procedur związanych z wykonywaniem kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania.

Projektowana regulacja ma także na celu wprowadzenie regulacji poprawiających skuteczność wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych oraz poszerzenie stosowania systemu dozoru elektronicznego i usprawnienie postępowań w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Proponuje się również zwiększenie oddziaływania w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej w przypadku niektórych typów przestępstw, ale bez podwyższenia zagrożenia karą pozbawienia wolności (poszerzenie podstaw orzekania świadczenia pieniężnego związanego z kompensacyjną funkcją kary).

Znaczna część projektowanych zmian dotyczy wrażliwych obszarów pozostających we właściwości Służby Więziennej i stanowi kompleksowe podejście do rozwiązania problemów z jakimi spotykają się funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej podczas codziennej realizacji obowiązków kodeksowych i ustawowych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Proponowane w tym zakresie rozwiązania opierają się w szczególności na doświadczeniach personelu jednostek penitencjarnych w całym kraju.

Nowe rozwiązania legislacyjne stanowią także odpowiedź na potrzebę wzmocnienia ochrony społeczeństwa przed działalnością osób pozbawionych wolności nakierowaną na „transfer umiejętności”, zarówno do krajowych, jak i międzynarodowych zorganizowanych grup przestępczych, a także terrorystów. W obecnej rzeczywistości to właśnie jednostki penitencjarne mogą być miejscem rekrutacji i radykalizacji osadzonych, którzy przez szeroki kontakt i wymianę informacji, a także przez niedobór narzędzi kontroli, mogą współdziałać z grupami przestępczymi oraz podejmować próby przemytu na teren jednostek penitencjarnych przedmiotów niedozwolonych i substancji psychoaktywnych, które w warunkach więziennych mogą być środkiem płatniczym i źródłem zagrożeń dla innych osadzonych oraz funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Problem ten dostrzegła także Rada Europy i zaleciła w Wytocznych Komitecie Ministrów Rady Europy w sprawie powiązań między terroryzmem a międzynarodową przestępczością zorganizowaną – podjęcie przez państwa członkowskie stosownych działań legislacyjnych.

Wejście w życie projektowanych zmian uporządkuje także niecisłości wewnętrzne, które powstały w Kodeksie karnym wykonawczym w efekcie jego wielokrotnych nowelizacji.

Nowe przepisy przyczynią się również, zgodnie z przyjętymi założeniami, do pełniejszego dostosowania prawa karnego wykonawczego do potrzeb polskiego więziennictwa.

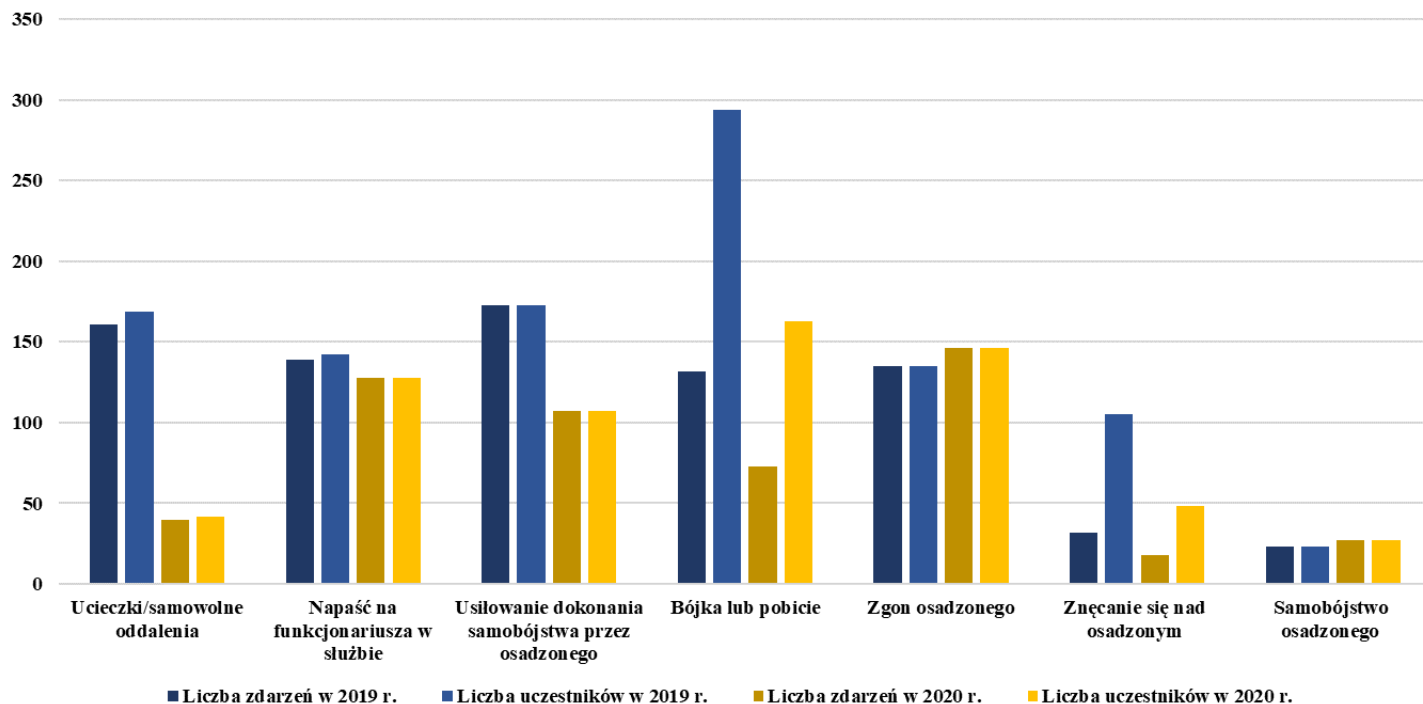
Tabela poniżej przedstawia liczbę zdarzeń naruszających bezpieczeństwo w jednostkach penitencjarnych¹. Analizując dane przedstawione za 2020 r. należy pamiętać, że 2020 r. obowiązywał w jednostkach penitencjarnych ścisły reżim sanitarny spowodowany wprowadzonym na terenie kraju stanem epidemii COVID-19. W zakładach karnych i aresztach śledczych, ze względów bezpieczeństwa sanitarnego wprowadzono ograniczenie transportowania osób osadzonych między jednostkami penitencjarnymi, ruch osób osadzonych na terenie zakładów karnych i aresztów śledczych oraz szereg innych ograniczeń uwzględniających wymogi sanitarne.

¹ Źródło: Biuro Ochrony i Spraw Obronnych CZSW

Rodzaj zdarzenia		2016		2017		2018		2019		2020	
		Liczba zdarzeń	Liczba uczestników	Liczba zdarzeń	Liczba uczestników	Liczba zdarzeń	Liczba uczestników	Liczba zdarzeń	Liczba uczestników	Liczba zdarzeń	Liczba uczestników
Ucieczki/samowolne oddalenia dokonane		161	164	246	255	255	266	161	169	40	42
w tym:	z terenu	2	2	0	0	1	2	4	4	0	0
	z konwoju SW	1	1	0	0	1	1	2	2	2	2
	z zatrudnienia zew.	158	161	246	255	253	263	155	163	38	40
Wzięcie zakładnika		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Śmierć osadzonego lub ciężkie uszkodzenie ciała na skutek działania funkcjonariusza lub innej osoby		1	2	0	0	2	2	0	0	3	4
Napaść na jednostkę organizacyjną lub konwój SW		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miejscowe zagrożenie		7	0	10	0	19	9	21	0	24	0
w tym:	kłeska żywiłowa	5	0	7	0	2	0	0	0	2	0
	pożar	2	0	3	0	17	9	21	47	12	10
	inne	0	0	0	0	0	0	0	0	10	2
Naruszenie porządku		2	29	4	115	5	32	6	12	2	96
Napaść na funkcjonariusza w służbie		90	93	112	112	148	150	139	142	128	128
Zgwałcenie osadzonego		4	12	2	6	1	2	2	4	3	8
Znęcanie się nad osadzonym		34	100	41	116	41	115	32	105	18	48
Zachorowanie osadzonych		2	30	1	78	1	10	4	130	1	96
Ujawnienie przedmiotu niedozwolonego		949	x	1133	x	1302	x	1451	x	1022	x
Usiłowanie dokonania samobójstwa przez osadzonego		172	172	186	186	168	168	173	173	107	107
Bójka lub pobicie		1009	2266	1102	2445	127	292	132	294	73	163
Zgon osadzonego		91	91	111	111	169	169	135	135	146	146
Samobójstwo osadzonego		24	24	27	27	26	26	24	24	27	27
Ucieczka lub usiłowanie ucieczki - inne		3	3	4	4	5	5	2	2	2	2
w tym:	z konwoju Policji	3	3	4	4	5	5	2	2	2	2

z konwoju innych służb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2

Wybrane zdarzenia niebezpieczne i liczba ich uczestników w 2019 r. i 2020 r.

Jak wynika z powyżej przedstawionych danych największym problemem dotyczącym zdarzeń niebezpiecznych jest ujawnienie przedmiotu niedozwolonego odpowiednio: w 2016 r. 949 przedmiotów, w 2017 r. 1 133, w 2018 r. 1 302, w 2019 r. 1 451, a w 2020 r. 1 022.

Na wykresie przedstawiono również wybrane zdarzenia niebezpieczne, których poza omówionym ujawnieniem posiadania niedozwolonego przedmiotu było najwięcej wśród zdarzeń wykazanych w tabeli.

Jak wynika z powyższej tabeli i wykresu w 2020 r. było mniej wydarzeń niebezpiecznych niż w roku poprzednim. Wśród więźniów najwięcej było ucieczek i samowolnych oddaleń oraz usiłowań dokonania samobójstwa w 2019 r. Natomiast w 2020 r. ucieczek było znacznie mniej ze względu na pandemię COVID-19 i związanymi z tym faktem obostrzeniami np. w wykonywaniu pracy poza terenem jednostki penitencjarnej. Zarówno w 2016 r., jak i 2017 r. najwięcej osadzonych brało udział w bójkach lub pobiciach. Z kolei najmniej było przypadków samobójstwa.

Samoagresje w aresztach śledczych i zakładach karnych w latach 2016-2020 r.

Samoagresje	2016	2017	2018	2019	2020
odmowa przyjmowania pokarmu	9	5	3	1	2
samoszkodzenia skutkujące rozstrojem zdrowia pow. 7 dni	14	16	12	16	21
usiłowania samobójcze	197	223	208	198	119
Razem	220	244	223	215	142

Analiza powyższej tabeli pozwala stwierdzić, że najwięcej samoagresji występowało w postaci usiłowania samobójstwa przez osadzonego w aresztach śledczych i zakładach karnych w omawianym okresie. Znacznie mniej samoagresji przyjmowało postać odmowy przyjmowania pokarmu i samoszkodzenia ciała.

Osadzeni w zakładach karnych i aresztach śledczych w latach 2016 – 2020 r.

Ogółem w tym:	2016			2017			
	tymczasowo aresztowani	skazani	ukarani	Ogółem w tym:	tymczasowo aresztowani	skazani	ukarani

71 528	5 396	65 079	1053	73 822	7 239	65 769	814
--------	-------	--------	------	--------	-------	--------	-----

2018				2019				2020			
Ogółem w tym:	tymczasowo aresztowani	skazani	ukarani	Ogółem w tym:	tymczasowo aresztowani	skazani	ukarani	Ogółem w tym:	tymczasowo aresztowani	skazani	ukarani
72 204	7 360	64 045	799	74 130	8 520	64 811	799	67 894	8 692	58 487	715

Jak wynika z powyższych tabel liczba samoagresji i innych zdarzeń naruszających bezpieczeństwo w stosunku do populacji więziennej wydaje się stosunkowo nieduża. Na 74 130 osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych, wydarzyło się 2 281 zdarzeń niebezpiecznych, w których brało udział 2 640 osób - jeżeli przyjmiemy, że jeden ujawniony niebezpieczny przedmiot należał do jednego osadzonego – co daje ok. 3,6% skazanych biorących udział w zdarzeniach niebezpiecznych.

Jednak pomimo stosunkowo niewielkiej liczby skazanych, którzy brali udział w zdarzeniach niebezpiecznych należy dążyć do zminimalizowania takich zdarzeń i stopniowego zwiększania bezpieczeństwa w jednostkach penitencjarnych Służby Więziennej.

Zatrudnienie skazanych

Skazani stosunkowo często wykonują pracę, w 2020 r. wykonywała ją średnio 77% populacji skazanych kwalifikujących się do pracy, mimo trwającej pandemii.

	Liczba zatrudnionych				Powszechność zatrudnienia skazanych i ukaranych kwalifikujących się do pracy
	odpłatnie			nieodpłatnie	
	RAZEM	tymczasowo aresztowani	skazani ukarani	skazani ukarani	
31.01.2020	16 957	20	16 937	19 593	81,1%
29.02.2020	16 797	18	16 779	19 829	80,8%
31.03.2020	16 026	18	16 008	19 467	78,3%
30.04.2020	14 391	20	14 371	19 619	77,0%
31.05.2020	12 459	17	12 442	20 186	77,2%
30.06.2020	11 189	16	11 173	20 489	76,7%
31.07.2020	10 437	16	10 421	20 466	75,7%
31.08.2020	9 983	14	9 969	20 203	75,6%
30.09.2020	10 140	13	10 127	19 772	76,8%
31.10.2020	10 447	16	10 431	18 973	75,6%
30.11.2020	10 666	14	10 652	18 365	74,7%
31.12.2020	10 835	13	10 822	17 940	73,9%
Średnio w roku 2020	12 527	16	12 511	19 575	77,0%

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy

Usprawnienie procedury składania i rozpoznawania wniosków, skarg i próśb skazanych

Istotą zaproponowanych zmian legislacyjnych w zakresie składania i rozpatrywania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych jest potrzeba wzmocnienia proporcjonalności i racjonalności przyjętych rozwiązań ustawowych w tym zakresie i wprost zwiększenie ochrony skazanych.

Wprowadzono możliwość pozostawienia przez właściwy organ bez rozpoznania skarg, wniosków i próśb skazanych, które w sposób oczywisty są bezzasadne. Powyższe ma na celu zoptymalizowanie wykorzystania wskazanych instytucji w celu zapewnienia realizacji praw skazanych przez ograniczenie sytuacji, w których prawa te przez część skazanych są nadużywane, przez generowanie skarg, wniosków i próśb oczywiście bezzasadnych, na skutek których podejmowanych jest szereg czynności wyjaśniających, do których angażowana jest administracja jednostki penitencjarnej. Prawidłowa realizacja określonego w art. 63 Konstytucji RP prawa do skargi nie może być oceniana bez istotnego kontekstu technicznych i osobowych możliwości organów, a ponadto korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw powinno następować w sposób nie naruszający praw innych osób. Z posiadanych danych statystycznych wynika, że w 2020 r. do organów Służby Więziennej wniesiono ponad 37 tysięcy skarg w sprawach osób pozbawionych wolności (z których jedynie 267 uznano za zasadne), co wyróżnia (w kontekście liczby rozpoznawanych skarg) administracje jednostek penitencjarnych na tle innych instytucji państwowych, przy uwzględnieniu dodatkowo specyficznych warunków ich funkcjonowania. Dla porównania do Straży Granicznej w 2020 r. wniesiono 276 skarg, natomiast tylko do Centralnego Zarządu Służby Więziennej – 5006 skarg. Wskazuje to na występowanie w warunkach izolacji zjawiska swoistego nadużywania prawa do skargi przez celowe wywoływanie nieuzasadnionych czynności administracyjnych i formalnych, które przede wszystkim zaburza i narusza interesy skazanych korzystających w sposób prawidłowy z odformalizowanego środka ochrony. Tożsama argumentacja została przywołana w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2016 r. (sygn. akt K 28/15, Dz. U. 1249). Wykazano w nim, że to właśnie sprawność procedury rozpoznawania skarg gwarantuje skuteczność samego postępowania wykonawczego. Powyższe działania osadzonych, uzasadniają wprowadzenie mechanizmów ograniczających nadużywanie tego prawa. Obligatoryjność poddawania analizie każdego pisma, nawet oczywiście bezzasadnego, stanowi znaczne zwiększenie zakresu obowiązków merytorycznych funkcjonariuszy Służby Więziennej, a możliwość pozostawienia bez rozpoznania skarg oczywiście bezzasadnych ma na celu wyeliminowanie sytuacji nadużywania instytucji skargi przez ograniczenie merytorycznego rozpoznawania spraw oczywiście bezzasadnych, tak aby właściwe zaangażowanie i nakład pracy zostały przeznaczone na wyjaśnienie spraw, które stanowią faktyczne naruszenie praw osadzonych i wymagają merytorycznego rozpoznania. Ponadto nadmierny wpływ skarg nieumotywowanych i z mocy prawa bezprzedmiotowych, znacząco wydłuża rozpoznawanie innych spraw wskutek konieczności podejmowania wielu czynności z urzędu. Należy podać, że w 2020 r. na podstawie obecnie obowiązującego przepisu art. 6 § 3 k.k.w. pozostawiono bez rozpoznania 1301 skarg. Zaproponowana przesłanka pozostawienia skargi bez rozpoznania z uwagi na jej oczywistą bezzasadność, nie ogranicza w żaden sposób praw skazanych zgłaszających faktyczne naruszenia. Natomiast pojęcie „oczywista bezzasadność” funkcjonuje na gruncie prawa karnego i w judykaturze definiowane jest jako „taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2020 r., sygn. akt IV KZ 9/20, LEX nr 3168904; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt IV KK 544/20, LEX nr 3159601). Przy czym także w przypadku pozostawienia przez organ skargi bez rozpoznania z uwagi na jej oczywistą bezzasadność, osadzony ma prawo złożenia skargi na sposób załatwienia sprawy do organu nadrzędnego.

Wprowadzenie terminu złożenia skargi przyczyni się do zapewnienia skuteczniejszego i szybszego reagowania na problemy zgłaszane przez osoby osadzone w zakładach karnych i aresztach śledczych, dochodzenia ich praw i zagwarantuje wzmocnienie nadzoru nad prawidłowością funkcjonowania organów wykonujących orzeczenie i wypełnienia obowiązków przez ich przedstawicieli. Spowoduje to realną możliwość przeprowadzenia postępowania dowodowego i poczynienia ustaleń faktycznych, pozwalających na merytoryczne rozstrzygnięcie skargi, co zabezpieczy również interesy skarżących. Ponadto zaproponowana zmiana wyeliminuje częstą praktykę powoływania w skargach zdarzeń odległych, niepozostających w związku z aktualną sytuacją skazanego, których wyjaśnienie ze względu na upływ czasu jest utrudnione. Proponowane rozwiązanie prawne winno wpłynąć na zgłaszanie przez skazanych skarg niezwłocznie po powzięciu wiedzy o zdarzeniu opisywanym w skardze. W efekcie zaprojektowany przepis zwiększy skuteczność szczegółowego i wyczerpującego odniesienia się do zarzutów przez osoby w danym zdarzeniu uczestniczące, co z uwagi na upływ czasu od zdarzenia opisanego w skardze niejednokrotnie jest utrudnione, a nawet niemożliwe. W obecnym stanie prawnym skargi wpływają niejednokrotnie po upływie dłuższego czasu (tygodni, miesięcy) od zdarzenia będącego podstawą skargi, co utrudnia ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego niezbędne do należytego ich rozpoznania.

Rozwiązania prawne polegające na wprowadzeniu możliwości pozostawienia skargi skazanego bez rozpoznania, jeżeli jest ona oczywiście bezzasadna, a także ustanowieniu 7 dniowego terminu na wniesienie skargi liczonego od dnia, w którym skazany dowiedział się o zdarzeniu będącym podstawą skargi nie naruszają konstytucyjnego prawa składania petycji, wniosków i skarg określonego w art. 63 Konstytucji RP. Projektowane przepisy w pełni gwarantują realizację wymienionego prawa jednostki, a jednocześnie należycie wyważają interes indywidualny uprawnionego z innymi prawnie chronionymi wartościami i interesami.

Rozmowy telefoniczne skazanych i tymczasowo aresztowanych

W aktualnie obowiązujących przepisach Kodeksu karnego wykonawczego brak jest regulacji mającej charakter gwarancyjny dla osób pozbawionych wolności, która określa minimalny standard dostępu do rozmów telefonicznych osób skazanych i tymczasowo aresztowanych z obrońcą. Projektowane minimalne gwarancje ustawowe mogą być rozszerzane (z korzyścią dla osób osadzonych) w ramach porządków wewnętrznych poszczególnych jednostek penitencjarnych wydawanych na podstawie delegacji ustawowej. Przyjęcie takiego rozwiązania z jednej strony zobowiązuje administrację jednostek penitencjarnych do zapewnienia podstawowego (gwarantowanego ustawą) prawa kontaktowania się z obrońcą za pośrednictwem samoinkasującego aparatu telefonicznego, z drugiej strony umożliwi dyrektorom zakładów karnych i aresztów śledczych zwiększenie częstotliwości tych rozmów (przy uwzględnieniu specyfiki jednostki, możliwości technicznych i kadrowych). Jednostki penitencjarne w Polsce są znacznie zróżnicowane z uwagi na liczbę osadzonych, liczebność oddziałów, wyposażenie w aparaty telefoniczne, jak również liczbę pełniących w nich służbę funkcjonariuszy.

Wprowadzone w art. 8 § 4-6 k.k.w. zmiany wynikają z założenia, że możliwość porozumiewania się skazanych z osobami, o których mowa w art. 8 § 3 k.k.w.², przez rozmowy z samoinkasujących aparatów telefonicznych, podobnie jak korzystanie przez skazanych z innych praw, powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób pozbawionych wolności oraz nie zakłócać ustalonego w zakładzie karnym porządku.

Zgodnie z projektowanymi regulacjami realizacja kontaktów za pośrednictwem samoinkasujących aparatów telefonicznych musi być zorganizowana w taki sposób, aby umożliwić osadzonemu kontakt z osobą, o której mowa w art. 8 § 3 k.k.w., nie rzadziej niż raz w tygodniu. Przy czym projekt przewiduje, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na potrzebę niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego udziela zgody na kontakt poza terminami wynikającymi z porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Zaprojektowana regulacja określa także sposób identyfikacji osoby, z którą nawiązuje się połączenie, co jest niezbędne dla skutecznej realizacji prawa do kontaktu z obrońcą.

Przyjęcie powyższej propozycji wiąże się także z nadaniem nowego brzmienia art. 217c k.k.w. Propozycja unormowania telefonicznych kontaktów tymczasowo aresztowanego z obrońcą uwzględnia stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 25 listopada 2014 r. (sygn. akt K 54/13, Dz. U. poz. 1707), zgodnie z którym art. 217c k.k.w. w zakresie, w jakim bezwzględnie zakazuje korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego w celu porozumiewania się z obrońcą, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Rozwiązanie zaproponowane w projekcie nie zawiera bezwzględnego zakazu korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego do kontaktów z obrońcą, uwzględniając zarazem dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją art. 217c k.k.w., które niejednokrotnie utrudniało prawidłową realizację czynności związanych z zabezpieczeniem właściwego toku postępowania karnego, co jest sprzeczne z głównym celem wykonywania tymczasowego aresztowania. Dotyczy to w szczególności:

- ✓ braku możliwości skutecznej weryfikacji tego czy osoba, z którą tymczasowo aresztowany prowadzi rozmowę telefoniczną, jest tą którą organ dysponujący wskazał w zarządzeniu o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego,
- ✓ możliwości nawiązywania pośrednich kontaktów ze „światem zewnętrznym”, podczas rozmieszczenia w areszcie śledczym tymczasowo aresztowanych korzystających z aparatu telefonicznego z tymczasowo aresztowanymi, którzy nie uzyskują zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.

W projekcie zaproponowano nowe brzmienie § 1 oraz dodanie § 1a-1c w art. 217c k.k.w., które stwarzają skazanym i tymczasowo aresztowanym takie same warunki związane z realizacją prawa do obrony w zakresie kontaktu z obrońcą za pomocą samoinkasujących aparatów telefonicznych oraz umożliwiają wprowadzenie zakazu korzystania z innych środków komunikacji niż samoinkasujący aparat telefoniczny. W projektowanych przepisach tymczasowo aresztowanemu zapewniono także możliwość kontaktu za pomocą samoinkasującego aparatu telefonicznego z inną osobą. Nowe brzmienie art. 217c k.k.w. pozwoli na stworzenie odpowiednich procedur ustawowych dla tymczasowo aresztowanych i umożliwi realizację celów stosowania tymczasowego aresztowania.

Niniejszy projekt zawiera również uporządkowanie pozostałych kwestii związanych z realizacją prawa do korzystania przez skazanych z samoinkasujących aparatów telefonicznych. W art. 105b k.k.w. nadaje się nowe brzmienie § 1, dodaje się § 1a i uchyla się § 2 oraz dodaje się art. 105c k.k.w., zgodnie z którymi:

- ✓ skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym;
- ✓ w uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego (przykładowo w celu wykonywania przez skazanego prawa do obrony);
- ✓ w szczególnie uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może zezwolić na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym;
- ✓ rozmowy telefoniczne oraz rozmowy prowadzone za pomocą innych środków łączności nie mogą być realizowane w sposób umożliwiający przekierowanie na inny niż wybrany numer telefonu lub jako telekonferencja.

Należy wskazać, że powyższe normy mają charakter gwarancyjny w zakresie określenia minimalnej liczby kontaktów telefonicznych skazanych i tymczasowo aresztowanych. Natomiast limity te mogą być podwyższone przez dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, przy uwzględnieniu możliwości kadrowych i technicznych danej jednostki penitencjarnej.

Istotą wprowadzonej regulacji jest zagwarantowanie osadzonemu minimalnej częstotliwości telefonicznego kontaktu z obrońcą i służyć ma realizacji prawa do kontaktu z obrońcą. Wprowadzone projektem uregulowania kontaktów telefonicznych osób osadzonych z obrońcą nie pozostają w sprzeczności z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności, albowiem w art. 23 (dot. podejrzanych i oskarżonych) oraz art. 44 (dot. osób objętych postępowaniem dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania) zgodnie z wskazanymi przepisami osoby takie powinny mieć prawo do porozumiewania się z obrońcą, a państwa członkowskie mogą wprowadzić praktyczne rozwiązania dotyczące czasu trwania, częstotliwości

² Obrońca, pełnomocnik będący adwokatem lub radcą prawnym oraz przedstawiciel niebędący adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania skazanego przed tym Trybunałem.

i sposób porozumienia się z adwokatem – w tym w odniesieniu do korzystania z wideokonferencji i innych technologii komunikacyjnych umożliwiających takie porozumiewanie się. Jedynym wymogiem dla przyjętych przez państwo członkowskie praktycznych rozwiązań jest to, że powinny one pozostawać bez uszczerbku dla skutecznego wykonywania prawa do porozumiewania się osadzonych z adwokatem oraz dla istoty tego prawa. Projektowane przepisy dotyczące kontaktów telefonicznych z obrońcą w zakresie ich częstotliwości oraz zapewnieniem możliwości dodatkowego kontaktu w przypadku zaistnienia takiej potrzeby za zgodą dyrektora zakładu karnego, zapewniają skuteczny kontakt z obrońcą, nie naruszając istoty prawa do kontaktu.

Nowe brzmienie art. 90 pkt 7 i 9 k.k.w. zakłada, że w zakładach karnych typu zamkniętego rozmowy skazanych w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli oraz rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności mogą podlegać kontroli. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami kontrola ta ma charakter obligatoryjny. Przyjęte rozwiązanie umożliwia kontrolowanie rozmów tych skazanych, którzy są istotni z punktu widzenia bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej i społeczeństwa, znosząc obligatoryjność kontroli wszystkich rozmów w zakładach karnych typu zamkniętego, nawet w sytuacji, gdy dany skazany nie stwarza istotnego zagrożenia, ale z uwagi na klasyfikację musi odbywać karę w tego typu zakładzie. Projektowana zmiana spowoduje, że kontroli będą podlegać rozmowy tych skazanych, którzy stanowią realne zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych oraz mogą zagrażać porządkowi prawnemu poza terenem zakładu karnego. Także w odniesieniu do kontroli rozmów prowadzonych przez osadzonych podczas widzeń z osobami odwiedzającymi, projektowane przepisy ograniczają ją do przypadków, gdy są one realnie potrzebne.

W projekcie wprowadzono również możliwość kontroli rozmów w trakcie widzeń oraz rozmów telefonicznych lub rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności dla skazanych odbywających karę w zakładach karnych typu otwartego. Kontrolą objęto także rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności w zakładach karnych typu półotwartego (art. 91 pkt 11 k.k.w. i art. 92 pkt 11 i 14 k.k.w.). Analogiczne odniesienie dotyczy możliwości cenzurowania korespondencji w zakładach karnych typu otwartego (art. 92 pkt 13 k.k.w.). Wprowadzenie fakultatywnej kontroli rozmów i korespondencji w zakładach karnych typu otwartego jest związane również z koniecznością zapewnienia ochrony społeczeństwa przed sprawcami przestępstw.

Projektuje się także wprowadzenie nowej definicji kontroli rozmów (art. 242 § 10 k.k.w.), gdzie przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia, rozmowy telefonicznej lub rozmowy za pomocą innych środków łączności rozumie się zapoznanie z jej treścią oraz możliwość jej przerwania lub utrwalenia. Przyjęcie tego rozwiązania pozwoli na kontrolowanie także innych dopuszczonych w zakładzie karnym rozmów prowadzonych za pomocą innych środków łączności (m.in. Skypa).

Wyżej opisane zmiany legislacyjne mają charakter gwarancyjny, ponieważ określają minimalną częstotliwość rozmów (co najmniej raz w tygodniu). Celem regulacji jest zagwarantowanie wszystkim osadzonym równego prawa do kontaktu telefonicznego z obrońcą. Dotychczasowe przepisy o nieograniczonym dostępie osadzonych do tego typu rozmów często powodowały zwłokę w ich realizacji. Możliwość wielokrotnego kontaktu z obrońcą powodowała, że osadzeni świadomie wykorzystywali ją do kontaktowania się w różnych sprawach z obrońcą, niekoniecznie związanych z toczącym się postępowaniem. Biorąc pod uwagę, że obowiązuje zasada kolejności zgłoszeń oraz występuje ograniczona ilość pomieszczeń do rozmów z obrońcami za pomocą aparatu telefonicznego, niejednokrotnie dochodziło do sytuacji, kiedy osadzony nie mógł nawiązać takiego połączenia w dogodnym dla siebie czasie, gdyż inny osadzony zgłosił wcześniej potrzebę wielokrotnego kontaktu z obrońcą. Wprowadzenie uprawnienia do minimum jednej rozmowy tygodniowo umożliwi odpowiednie zaplanowanie i realizację wszystkich zgłoszeń w tym zakresie. Po wprowadzeniu projektowanych zmian, co do zasady, rozmowy takie będą realizowane niezwłocznie po zgłoszeniu lub we wskazanym przez osadzonego terminie, dlatego też nie ma potrzeby regulowania w ustawie maksymalnego okresu, jaki może minąć od momentu zgłoszenia. Dodatkowo należy zauważyć, że formami porozumiewania się skazanego czy tymczasowo aresztowanego pozbawionego wolności ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym są również kontakty bezpośrednie, tzn. rozmowy w czasie widzeń podczas nieobecności innych osób.

Kwestie uzasadniania decyzji procesowych w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczeń oraz prawa prokuratora

Proponowane w zakresie art. 9 k.k.w. rozwiązania zakładają wprowadzenie obowiązku uzasadniania przez sąd postanowień o wstrzymaniu wykonania orzeczenia (tylko odmowa wstrzymania wykonania nie będzie wymagała uzasadnienia). Odmowa wstrzymania sankcjonuje stan, który jest pożądaną zasadą, natomiast wstrzymanie wykonalności orzeczenia (decyzja pozytywna) ma charakter ekstreordynaryjny i będzie podlegało uzasadnieniu jako odstępstwo od zasady uwarunkowane szczególnymi okolicznościami.

Projektowane przepisy zakładają również przyznanie prokuratorowi prawa do:

- ✓ udziału w posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia – dotyczy tych postanowień wstrzymujących, które będą skutkowały zwolnieniem skazanego już osadzonego w jednostce penitencjarnej,
- ✓ zgłoszenia sprzeciwu wobec wstrzymania wykonania orzeczenia – dotyczy tych postanowień wstrzymujących, które będą skutkowały zwolnieniem skazanego już osadzonego w jednostce penitencjarnej,
- ✓ wniesienia zażalenia na postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia.

Współpraca z instytucjami badawczymi

Proponuje się wprowadzenie przepisów przewidujących współpracę Ministra Sprawiedliwości z instytutami badawczymi, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o *instytutach badawczych* (Dz. U. z 2022 r. poz. 497; państwowe jednostki organizacyjne, wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, które prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce), w celu realizacji zadań, o których mowa w Kodeksie karnym wykonawczym. Zakres współpracy, a także zasady i warunki tej współpracy określany będzie w porozumieniu zawierany między Ministrem Sprawiedliwości a instytutem badawczym;

Nieosadzeni po wyrokach

Celem projektowanych zmian jest poprawa skuteczności wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych.

Statystyka penitencjarna dotycząca osób nieosadzonych w aresztach śledczych lub zakładach karnych obejmuje liczbę osób, które nie stawily się do odbycia kary, pomimo upływu terminu wyznaczonego przez sąd i których dokumentacja wykonawcza została przekazana do jednostki penitencjarnej oraz nie została zwrócona sądowi.

Liczba prawomocnie skazanych, którzy nie stawili się do odbycia kary pozbawienia wolności w jednostce penitencjarnej, mimo upływu wyznaczonego przez sąd terminu (dane Biura Informacji i Statystyki CZSW <https://sw.gov.pl/strona/statystyka--miesieczna>):

Wg stanu na dzień	Liczba osób
30 września 2016 r.	40 126
30 września 2017 r.	38 921
30 września 2018 r.	38 633
30 września 2019 r.	38 169
31 października 2020 r.	36 622
31 stycznia 2021 r.	38 863

Powyżej przedstawione liczby obejmują zarówno skazanych, którzy uchylają się od obowiązku stawienia się do odbycia kary pozbawienia wolności, jak i tych, którzy np. złożyli wniosek o zezwolenie na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, odroczenie wykonania kary, wstrzymanie wykonania kary, i co do których to decyzji sądu administracja jednostki penitencjarnej nie otrzymała informacji od właściwego sądu.

Mając powyższe na uwadze w ramach usprawnienia i przyspieszenia osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych w projekcie zaproponowano interwencję legislacyjną w kilku obszarach.

Proponowana zmiana art. 78 § 2 k.k. ma na celu zaostrenie warunków warunkowego przedterminowego zwolnienia, uzależniając je od okoliczności bezprawnego utrudniania przez skazanego wykonania kary pozbawienia wolności. Podstawą wydłużenia okresu odbycia kary pozbawienia wolności wymaganego do ubiegania się o warunkowe zwolnienie (do trzech czwartych odbycia kary) będzie prawomocne postanowienie sądu stwierdzające, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności (projektowany art. 14b k.k.w.). Sąd będzie mógł wydać postanowienie w tym przedmiocie niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni, po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia, z urzędu lub na wniosek prokuratora, jeżeli skazany w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się. Na postanowienie będzie przysługiwało zażalenie. Zmiana warunków uzyskania przedterminowego zwolnienia przez osoby uchylające się od wykonania kary pozbawienia wolności stanowić będzie zarówno sankcję za utrudnianie postępowania karnego, jak również zawierać element probacyjny powodujący nieopłacalność podejmowania działań utrudniających postępowanie wykonawcze.

Kolejna propozycja zmierza do wprowadzenia nowych zasad związanych z osadzaniem skazanych w jednostkach penitencjarnych. W nowelizowanym art. 79 k.k.w. proponuje się wyeliminowanie wezwania skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym i wprowadzenie zasady wydawania przez sąd w każdym przypadku polecenia zatrzymania i doprowadzenia do aresztu śledczego każdego skazanego na karę pozbawienia wolności bez uprzedniego wzywania skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym. Spośród osób wezwanych do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym tylko niewielki odsetek skazanych wywiązuje się z tego obowiązku. Zmiana ta ma na celu zapobieżenie ukrywaniu się skazanych, którzy podejmują zachowania mające na celu uniknięcie odbycia kary pozbawienia wolności po otrzymaniu wezwania do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym. Mając na uwadze możliwość swobodnego przemieszczania się po terytorium Unii Europejskiej, a co za tym idzie wyjazdu poza granice kraju, projektowana zmiana może wpłynąć na ograniczenie takich wyjazdów mających na celu wyłącznie ukrywanie się skazanego przed odbyciem kary pozbawienia wolności. Uwzględniając możliwość zaistnienia wyjątkowych sytuacji (przykładowo związanych z sytuacją rodzinną, w tym małoletnimi dziećmi, sytuacją zawodową) proponuje się wprowadzenie możliwości odstąpienia przez sąd w uzasadnionym wypadku, na wniosek skazanego, od polecenia zatrzymania i doprowadzenia skazanego do aresztu śledczego, jeżeli dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany stawi się na wezwanie. Przyjęte

uwarunkowania uwzględnienia wniosku z jednej strony pozwolą uwzględnić szczególne sytuacje życiowe skazanych i umożliwią skazanym dobrowolne stawienie się do wykonania kary pozbawiania wolności, a z drugiej strony będą barierą dla nadużywania przez skazanych wprowadzonego uprawnienia.

Ponadto projektuje się zawarcie regulacji dotyczącej poszukiwania skazanych listem gończym (projektowany art. 14a k.k.w.). Przesłanką do wydania przez sąd w postępowaniu wykonawczym postanowienia o poszukiwaniu skazanego listem gończym będzie ustalenie okoliczności, że miejsce pobytu skazanego nie jest znane. Jeżeli nie zostanie wykonane polecenie zatrzymania i doprowadzenia skazanego do aresztu śledczego, a z dokonanych ustaleń będzie wynikało, że miejsce pobytu skazanego nie jest znane, sąd wyda postanowienie o poszukiwaniu skazanego listem gończym. Proponuje się także wprowadzenie jako zasady rozpowszechnienia listu gończego za pomocą Internetu, co może wpłynąć na zwiększenie skuteczności poszukiwań skazanych. Projektowana zmiana skutkować będzie rozszerzeniem bazy na prowadzonej przez Komendę Główną Policji stronie internetowej www.poszukiwani.policja.pl, przez zamieszczanie w niej danych wszystkich osób poszukiwanych listem gończym. Zgodnie z obecnie obowiązującymi uregulowaniami warunkiem umieszczenia osoby poszukiwanej w bazie powszechnej jest wydanie przez sąd lub prokuratora, na podstawie art. 280 § 3 k.p.k., zgody na rozpowszechnienie informacji o wydanym liście gończym przez opublikowanie za pomocą Internetu. Projektowane przepisy wprowadzają natomiast jako zasadę rozpowszechnienie listu gończego przez opublikowanie za pomocą Internetu, bez konieczności dodatkowego określenia takiego sposobu publikacji listu gończego, z zastrzeżeniem możliwości wydania w tym zakresie przez sąd innego postanowienia (przy uwzględnieniu zasięgu planowanych poszukiwań, wagi sprawy, właściwości poszukiwanego i ochrony jego dóbr osobistych).

Obowiązkowy udział prokuratora w posiedzeniu sądu w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia oraz w posiedzeniu w przedmiocie warunkowego zwolnienia

Warunkowe przedterminowe zwolnienie jest instytucją prawa karnego umożliwiającą skazanemu na karę pozbawienia wolności odzyskanie wolności przed odbyciem w całości orzeczonej kary. Warunkowe przedterminowe zwolnienie ma charakter probacyjny, a pomyślny upływ okresu próby skutkuje uznaniem kary za odbytą w całości z chwilą warunkowego zwolnienia. W związku z tym warunkowe przedterminowe zwolnienie jest najważniejszym instrumentem prawnym regulującym liczebność populacji penitencjarnej w kontekście skuteczności szczególnoprewencyjnego oddziaływania kary. Konsekwencją tego stanu rzeczy, a tym samym znaczenia tej instytucji z prawnego i kryminologicznego punktu widzenia, są szczególne warunki procesowe jej stosowania oraz odwołania, przewidziane w Kodeksie karnym wykonawczym (np. umożliwienie szeregu podmiotom wzięcia udziału w posiedzeniu – art. 160 § 6 k.k.w., art. 161 § 1 k.k.w.).

Zdaniem projektodawcy waga kryminalnopolityczna oraz ogólnospołeczna tych decyzji, odnosząca się do kwestii przekształcenia izolacyjnej postaci wykonywania sankcji karnej na postać wolnościową (i odwrotnie), uzasadnia zaliczenie ich do tych kluczowych posiedzeń sądu w systemie prawa karnego wykonawczego, w których udział powinien wziąć rzecznik praworządności, a taką rolę w tym postępowaniu pełni prokurator. Do przykładów posiedzeń, w których ma obowiązek wziąć udział prokurator, można zaliczyć posiedzenia w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego czy też dalszego stosowania pobytu sprawcy w zakładzie psychiatrycznym. Z tego względu proponuje się wprowadzenie obowiązku wzięcia udziału przez prokuratora w posiedzeniu sądu penitencjarnego w przedmiocie udzielenia warunkowego zwolnienia oraz odwołania warunkowego zwolnienia (art. 22 § 2a k.k.w., art. 160 § 6 k.k.w., art. 161 § 1 k.k.w.).

Możliwość odbycia posiedzenia sądu penitencjarnego w formie zdalnej

W ramach rozwiązań legislacyjnych mających wpływ na prowadzenie postępowań karnych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 wprowadzono możliwość odbycia, w tym okresie, posiedzenia sądu penitencjarnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, w wypadku gdy w posiedzeniu sądu penitencjarnego bierze udział skazany pozbawiony wolności³.

W ocenie projektodawcy powyższe rozwiązanie powinno obowiązywać nie tylko w okresie, o którym mowa w tym przepisie, ale stać się rozwiązaniem systemowym. W każdym przypadku prezes sądu, upoważniony sędzia lub sędzia penitencjarny powinien w pierwszej kolejności rozważyć, czy zastosuje tryb zdalny, chyba że rozwiązanie tradycyjne, związane z organizacją posiedzenia w siedzibie sądu lub ewentualnie w zakładzie karnym, w którym przebywa skazany, jest w danej sprawie uzasadnione np. względami ochrony praw skazanego.

Mając na uwadze, że udział skazanego w posiedzeniu sądu w postępowaniu wykonawczym nie jest obligatoryjny, a jego prawa są realizowane przez umożliwienie udziału w takim posiedzeniu, należy przyjąć, że tryb zdalny jest dopuszczalny. Jest to forma, która pozwala na kontakt skazanego z sądem w ramach posiedzenia, bez „pośredników”, przy zachowaniu wymogu ustności postępowania i możliwości udziału skazanego w czynnościach sądowych. Skazany ma zapewnioną możliwość osobistego kontaktu z sądem (choć za pomocą urządzeń technicznych), a sąd nie rozstrzyga sprawy bez udziału skazanego (pod jego nieobecność, zaocznie) i bez zapoznania się z jego stanowiskiem, które może być zaprezentowane osobiście przez samego skazanego. Przedstawienie oświadczeń i wniosków, jak również argumentacji na ich poparcie, za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie posiedzenia sądu na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku – realizuje prawo skazanego do wysłuchania przez sąd. Sąd ma możliwość osobistego wysłuchania skazanego i ewentualnego zadania pytań skazanemu, jak też odebrania od niego oświadczeń.

³ Na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 31 marca 2020 r. (art. 14f).

W projektowanym przepisie zastrzeżono, że obrońca bierze udział w posiedzeniu w miejscu przebywania skazanego, co stanowi istotną gwarancję realizacji prawa do obrony. Również tłumacz, jeżeli został powołany, będzie brał udział w posiedzeniu sądu w miejscu przebywania skazanego, co umożliwi komunikację skazanego z sądem.

Należy wskazać, że w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu uznano, że co do zasady udział oskarżonego w czynnościach sądowych w trybie wideokonferencji nie narusza art. 6 ust. 1 i 3 *Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności* (Dz. U. 1993, nr 61, poz. 284 z późn. zm., dalej: EKPC). Jednocześnie w orzecznictwie strasburskim konsekwentnie przyjmuje się, że gwarancje płynące bezpośrednio i pośrednio z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka nie mają zastosowania m.in. do postępowania w sprawie wznowienia postępowania karnego oraz postępowania w sprawie warunkowego przedterminowego zwolnienia, co oznacza, że gwarancje proceduralne muszą przysługiwać tak długo, jak długo zasadność oskarżenia wytoczonego w sprawie karnej nie zostanie ostatecznie rozstrzygnięta, tj. jak długo trwa postępowanie dotyczące zasadności oskarżenia. Na etapie postępowania wykonawczego nie bada się zasadności „oskarżenia w sprawie karnej”, w tym nie występuje problem udowodnienia winy oskarżonego i odniesienia się do jego linii obrony. Nie jest to postępowanie w „sprawie karnej” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, to bowiem zostało zakończone wydaniem prawomocnego wyroku. Skoro zatem w postępowaniu objętym gwarancjami art. 6 EKPC nie jest wykluczone procedowanie w „trybie zdalnym” – w ramach wideokonferencji, to także na etapie wykonawczym, który nie jest objęty tymi gwarancjami, jest to możliwe, zwłaszcza gdy zapewni się te same gwarancje procesowe, co w przypadku rozpoznawania „oskarżenia w sprawie karnej”.

Nie jest niezbędne, aby skazany w każdym przypadku miał bezpośrednią styczność z sądem, wyrażającą się w udziale w posiedzeniu sądu w siedzibie sądu lub w zakładzie, w którym przebywa (art. 23 § 3 k.k.w.). W przypadku „trybu zdalnego” może on przedstawić swoje oświadczenia i wnioski, jak również argumentację na ich poparcie za pomocą urządzeń umożliwiających przeprowadzenie posiedzenia sądu penitencjarnego na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, co realizuje jego prawo do wysłuchania przez sąd. Z art. 6 EKPC wynika prawo do ustnego postępowania, w ramach którego niezbędne jest zapewnienie oskarżonemu prawa do bycia wysłuchanym w swojej sprawie z możliwością m.in. przedstawienia dowodów w swojej obronie.

Projektowane rozwiązanie może przyczynić się do skrócenia czasu procedowania sądu w postępowaniu wykonawczym w sprawach dotyczących osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania.

Rozwiązanie to umożliwi także oszczędność sił i środków Służby Więziennej, wobec braku konieczności konwojowania skazanego na posiedzenie sądu, odbywające się w siedzibie sądu, stwarzając sądowi możliwość rozpoznania sprawy bez konieczności bezpośredniego udziału skazanego w takim posiedzeniu w siedzibie sądu, przy jednoczesnym zagwarantowaniu mu możliwości przedstawienia sądowi oświadczeń i wniosków oraz argumentów na ich poparcie.

Poszerzenie stosowania SDE i usprawnienie procedur

Projektowane zmiany legislacyjne mają na celu poszerzenie stosowania systemu dozoru elektronicznego (SDE) oraz usprawnienie postępowań w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE, przy zachowaniu efektu jednoczesnego odciążania populacji więziennej oraz wysokiej efektywności SDE.

Projekt przewiduje w art. 431a § 1 k.k.w. modyfikację materialnoprawnych przesłanek stosowania SDE przez:

- wprowadzenie w pkt 1 rozwiązania, w myśl którego udzielenie zezwolenia na odbycie kary w SDE będzie możliwe również wobec skazanego, wobec którego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 k.k.;
- zmianę w pkt 2 przesłanki pozytywnej („jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary”) na określenie przesłanki negatywnej („odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary”).

Pierwsze z wymienionych rozwiązań pozwoli na poszerzenie liczby skazanych objętych SDE i będzie swoistym uzupełnieniem lub alternatywą dla instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, pozwalającą na resocjalizację skazanego poza jednostką penitencjarną, w jego własnym środowisku, w warunkach kontroli elektronicznej. Podobnej treści postulaty są formułowane przez przedstawicieli nauk penitencjarnych i kryminologicznych⁴.

W zakresie drugiego rozwiązania należy wskazać, że jego celem jest spowodowanie, by sąd penitencjarny, odmawiający zezwolenia na odbycie kary w SDE, był zobowiązany do wskazania i uzasadnienia przyczyn takiej odmowy. W dzisiejszym stanie prawnym to skazany winien uzasadnić, że cele kary zostaną osiągnięte „pomimo” zastosowania SDE, a sąd penitencjarny może podjąć decyzję arbitralnie.

W projektowanym art. 431j § 1a k.k.w. przewidziany został wyjątek od zasady wykonalności postanowień z chwilą ich wydania w odniesieniu do postanowienia o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w SDE w sytuacji, gdy prokurator przed zakończeniem posiedzenia sądu oświadczył, że sprzeciwia się udzieleniu skazanemu takiego zezwolenia.

W projektowanych przepisach przewidziane jest rozwiązanie, w myśl którego w odniesieniu do osób skazanych na krótkoterminowe kary pozbawienia wolności decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE będą mogły być podejmowane przez komisje penitencjarne, z zachowaniem kontroli sądu penitencjarnego.

Obserwacja praktyki wykonawczej pozwala na wnioskowanie, że krótkoterminowe kary pozbawienia wolności (do 4 miesięcy), których odbywanie skazani rozpoczęli w jednostkach penitencjarnych, mogłyby być wykonywane w SDE w znacznie większym wymiarze przy

⁴ m.in. w raporcie z badań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości pt. „Analiza i oceny funkcjonowania systemu dozoru elektronicznego w Polsce w latach 2018-2019” autorstwa Tomasza Przesławskiego i Ewy Stachowskiej, Warszawa, 2020.

założeniu sprawniejszego procedowania wniosków w tym zakresie. Populacja tej grupy skazanych na dzień 30 marca 2021 r. wynosiła 3 091 osób, a zarejestrowane orzeczenia oczekujące w tym wymiarze kary posiada 6 733 skazanych. Na problemy ze sprawnym umieszczaniem w SDE tej populacji skazanych składa się wiele przyczyn, lecz najważniejszą jest czas rozpatrywania przez sąd wniosków o odbycie kary w SDE.

Proponowane rozwiązanie tego problemu zakłada zwiększenie kompetencji komisji penitencjarnej, będącej kolegialnym organem postępowania wykonawczego (art. 2 pkt 5 k.k.w. i art. 75 k.k.w.), która zostanie upoważniona do udzielania zezwolenia na odbycie kary w SDE w odniesieniu do skazanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 4 miesięcy.

Przewiduje się zachowanie zasady działania na wniosek uprawnionych podmiotów oraz odpowiedniego – co do zasady – stosowania procedur właściwych dla orzekania przez sąd penitencjarny w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE, z uwzględnieniem w szczególności tożsamesgo katalogu podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku, tożsamy wymogów formalnych wniosku, obowiązkowego udziału prokuratora w posiedzeniu komisji penitencjarnej, analogicznej procedury sprawdzania warunków technicznych oraz obowiązkowych elementów decyzji w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE. Decyzja komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE będzie wykonalna z chwilą wydania, za wyjątkiem sytuacji, w której prokurator przed zakończeniem posiedzenia komisji penitencjarnej oświadczy, że sprzeciwia się udzieleniu skazanemu takiego zezwolenia. Analogiczne rozwiązanie wprowadzono zresztą w stosunku do rozstrzygnięć w zakresie stosowania SDE podejmowanych przez sąd penitencjarny.

Projekt przewiduje mechanizm kontroli ze strony sądu penitencjarnego w odniesieniu do każdej decyzji komisji penitencjarnej w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE, w trybie skargi określonej w art. 7 k.k.w.

Ewidencja osób odbywających karę w SDE w latach 2019-2020⁵.

2019		2020		2021	
Liczba osób odbywających karę		Liczba osób odbywających karę		Liczba osób odbywających karę	
w okresie sprawozdawczym	na ostatni dzień okresu sprawozdawczego (31.12)	w okresie sprawozdawczym	na ostatni dzień okresu sprawozdawczego (31.12)	w okresie sprawozdawczym	na ostatni dzień okresu sprawozdawczego (30.06)
17 213	5 106	17 148	5 802	13 156	7 328

Liczba osób odbywających karę w systemie dozoru elektrycznego w badanym okresie sprawozdawczym utrzymywała się na podobnym poziomie.

Osoby pozbawione wolności z orzeczoną karą od 1 roku i 6 miesięcy do 3 lat pozbawienia wolności w latach 2019-2020.

	Ewidencja osób pozbawionych wolności	
	2019	2020
Orzeczono karę powyżej 1 roku 6 miesięcy do 2 lat	6 388	5 392
Orzeczono karę powyżej 2 lat do 3 lat	8 102	6 880
Razem:	14 490	12 272

W obecnym stanie prawnym odbywanie kary w SDE może być wykonywane wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności nieprzekraczającej 1 roku i 6 miesięcy.

Projektowane przepisy umożliwiają udzielenie zezwolenia na odbycie kary w SDE wobec skazanego, wobec którego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy.

Liczba osób odbywających karę pozbawienia wolności od 1 roku i 6 miesięcy do 3 lat w 2020 r. wobec 2019 r. zmniejszyła się o ponad 2 000 osób. Zakładając, że w kolejnych latach ok. 2 500 osobom pozostanie mniej niż 6 miesięcy odbywania kary pozbawienia wolności, więcej skazanych będzie mogło odbywać karę w systemie dozoru elektronicznego i ich liczba się zwiększy. Projektowana zmiana będzie powodowała wzrost maksymalnej, dobowej pojemności systemu.

Na dzień 19 sierpnia 2021 r. w SDE odbywa karę pozbawienia wolności do 18 miesięcy, środki karne i zabezpieczające łącznie 7 001 skazanych i osób objętych SDE.

Od dnia 18 września 2009 r. do 19 sierpnia 2021 r. System Dozoru Elektronicznego objął łącznie 125 431 orzeczeń/osób⁶.

Projektowane rozwiązania pozwolą na odciążenie jednostek penitencjarnych, efektywne zredukowanie populacji więziennej oraz przyspieszenie procedur związanych z rozpoznawaniem wniosków o udzielenie zezwolenia na odbycie kary w SDE.

⁵ Na podstawie sprawozdania MS-S10o

⁶ Dane Centralnego Zarządu Służby Więziennej

Doprowadzanie skazanych do aresztu śledczego

Projektowana zmiana art. 43zad k.k.w. ma na celu wyeliminowanie powstających w praktyce wątpliwości, a zarazem usunięcie niespójności przepisów Kodeksu karnego wykonawczego i Kodeksu postępowania karnego (oraz innych ustaw) w zakresie czynności wykonywanych przy doprowadzeniu skazanego do aresztu śledczego, w tym w zakresie niespójności przepisów regulujących działalność Służby Więziennej i Policji.

Pojawiały się stanowiska, że doprowadzenie skazanego do odbycia kary (o którym mowa w przepisach art. 79 § 1 zdanie drugie oraz § 2 k.k.w.) nie oznacza wcześniejszego zatrzymania osoby doprowadzanej i może być realizowane bez jej zatrzymywania. Dlatego też, zdarzało się, że organ doprowadzający, dokumentując ten fakt sporządzał notatkę urzędową, w której odnotował m.in. informację o dacie, godzinie i minucie rozpoczęcia realizacji doprowadzenia (nie zaś o dacie, godzinie i minucie zatrzymania w związku z doprowadzeniem).

Nie ulega wątpliwości, że realizację doprowadzenia zawsze poprzedza zatrzymanie, zarówno w świetle regulacji ustawowych, orzecznictwa, jak i z uwagi na naturalną w takich sytuacjach chronologię zdarzeń.

W celu wyeliminowania ww. rozbieżności, doprecyzowano regulacje dotyczące doprowadzania skazanych do aresztu śledczego po uchyleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (art. 43zad. k.k.w.) – dodano polecenie zatrzymania przed doprowadzeniem, które ma zostać wydane niezwłocznie. Zgodnie z nowym brzmieniem sąd może polecić zatrzymanie oraz doprowadzenie skazanego do aresztu śledczego bez wezwania.

Możliwość wykonywania przez skazanych pracy społecznie użytecznej w zamian za grzywnę

Projekt przewiduje uzupełnienie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie wykonywania przez skazanych pracy społecznie użytecznej orzeczonej w zamian za nieuiszczoną grzywnę. Proponuje się dodanie przepisu stanowiącego możliwość orzeczenia przez sąd, na wniosek skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności, niebędącą zastępczą karą pozbawienia wolności, po wyrażeniu zgody przez dyrektora zakładu karnego, że praca społecznie użyteczna będzie wykonywana na zasadach określonych w art. 123a k.k.w. (prace porządkowe i pomocnicze na rzecz jednostek organizacyjnych Służby Więziennej). Dyrektor zakładu karnego byłby odpowiedzialny za czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania pracy społecznie użytecznej oraz obowiązków nałożonych na skazanego.

Propozycja stanowi realizację wyrażanych w piśmiennictwie postulatów wprowadzenia mechanizmów prawnych, umożliwiających skazanym wykonywanie w warunkach więziennych pracy, która mogłaby zostać zaliczona na poczet orzeczonej w innej sprawie pracy społecznie użytecznej. W zakładach karnych przebywają skazani, którzy poza wyrokami skazującymi na karę pozbawienia wolności, winni uregulować także grzywny orzeczone w innych sprawach. W konsekwencji dochodzi do sytuacji, w której skazany na karę grzywny nie tylko jej nie reguluje, ale jeszcze koszty jego utrzymania przeniesione zostają na Skarb Państwa, czyli ogół społeczeństwa.

Wprowadzenie możliwości zaliczania pracy wykonywanej na zasadach określonych w art. 123a k.k.w. na poczet pracy społecznie użytecznej, orzeczonej na podstawie art. 45 k.k.w, ułatwi skazanym wywiązanie się z wynikających z orzeczonej kary powinności, zmniejszy skalę orzekanych zastępczych kar pozbawienia wolności oraz liczbę osób trafiających do jednostek penitencjarnych za stosunkowo błahe przestępstwa.

Tworzenie i przekształcanie jednostek penitencjarnych

Zaproponowana zmiana przepisów ma na celu doprecyzowanie ustawowych kompetencji Ministra Sprawiedliwości i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz służy zapewnieniu większej elastyczności w przekształcaniu jednostek penitencjarnych w związku z istniejącymi w tym zakresie potrzebami oraz w ustalaniu przeznaczenia jednostek penitencjarnych.

Propozycja zmiany brzmienia art. 72 § 3 i 4 k.k.w. i art. 208 § 3 i 5 k.k.w. zmierza do umożliwienia Ministrowi Sprawiedliwości, w drodze stosownych zarządzeń, przekształcenia samodzielnych jednostek penitencjarnych, tj. odpowiednio zakładu karnego w areszt śledczy lub aresztu śledczego w zakład karny, lub w wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych, bez konieczności zniesienia tych jednostek i ich ponownego utworzenia. Powyższe rozwiązanie uprości procedurę w tym zakresie.

Zakłady karne i areszty śledcze mogą być tworzone zarówno jako samodzielne zakłady i areszty, ale również jako zakłady i areszty „niesamodzielne”, czyli jako wyodrębnione oddziały zakładów i aresztów. Proponowana zmiana przepisów doprecyzowuje, że to Dyrektor Generalny Służby Więziennej może – określając przeznaczenie zakładów karnych i aresztów śledczych, w tym także oddziałów zewnętrznych – powoływać w oddziale zewnętrznym stanowiącym areszt śledczy oddział zakładu karnego, a w oddziale zewnętrznym stanowiącym zakład karny oddział aresztu śledczego, odpowiednio, jak tego dokonuje w tzw. samodzielnym zakładzie karnym i areszcie śledczym. Dyrektor Generalny Służby Więziennej powołuje ww. oddziały w miarę bieżących potrzeb, uwzględniając w szczególności potrzebę zapewnienia oraz racjonalnego wykorzystania miejsc zakwaterowania dla wszystkich grup skazanych i wszystkich tymczasowo aresztowanych (art. 72 § 4a k.k.w. lub art. 208 § 6 k.k.w.).

Ponadto, w art. 208 § 3 k.k.w. doprecyzowano, że areszty śledcze mogą być tworzone również jako wyodrębnione oddziały aresztów śledczych.

Pakiet ochronny dla funkcjonariuszy Służby Więziennej

Projektowane zmiany są elementem „Pakietu ochronnego dla funkcjonariuszy Służby Więziennej”, którzy pełnią służbę w bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności. Zaproponowane zmiany, w tym zwłaszcza o charakterze prewencyjnym, mają na celu przeciwdziałanie aktom agresji osób pozbawionych wolności.

W odniesieniu do skazanych, którzy dopuścili się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, a także w odniesieniu do skazanych, którzy byli sprawcami zgwałcenia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo znęcali się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym (art. 88a § 1 pkt 3 lit. b i c k.k.w.), proponuje się wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego utrzymanie kolejnej weryfikacji skazanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego (przy co najmniej wcześniejszej dwukrotnej negatywnej weryfikacji i dokonanej po upływie nie wcześniej niż po 6 miesiącach od dnia pierwszej decyzji) na okres 12 miesięcy.

Proponuje się także wprowadzenie dodatkowego informowania skazanych przyjmowanych do jednostki penitencjarnej o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Ponadto planuje się wprowadzenie zmiany warunków udzielania skazanym stwarzającym poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu widzeń i wprowadzenie jako zasady udzielania widzenia w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi, z możliwością udzielania przez dyrektora zakładu karnego zgody na widzenie w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi.

Projektowana zmiana art. 249a pkt 7 k.k.w. przez określenie wyposażenia i systemu zabezpieczeń pomieszczeń, w których realizowane są czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie ze skazanym, ma na celu wprowadzenia dodatkowych standardów wzmacniających poziom bezpieczeństwa funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej podczas wykonywania zadań służbowych.

Nowa przesłanka klasyfikacji skazanych

Proponuje się wprowadzenie nowej przesłanki klasyfikacji skazanych określonej jako stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa. Ma to na celu odzwierciedlenie stosunku skazanego do obowiązku przestrzegania norm prawnych (art. 82 § 2 pkt 9 k.k.w.).

Badania seksuologiczne skazanych i tymczasowo aresztowanych

Projektowana zmiana treści art. 83 k.k.w. (dodanie § 1a), przez wprowadzenie poddania skazanego także badaniom seksuologicznym, ma na celu umożliwienie przeprowadzenia badania skazanego w kierunku występowania zaburzeń preferencji seksualnych. Zdarzają się przypadki, że skazanemu na etapie postępowania karnego, po przeprowadzonych badaniach, stawiane są sprzeczne diagnozy. Odpowiednie regulacje wprowadza się także w stosunku do tymczasowo aresztowanych (art. 212c § 1 k.k.w.).

Możliwość odbywania kary przez młodocianych razem z dorosłymi

Projekt wprowadza możliwość kierowania wybitnie zdemoralizowanych młodocianych, skazanych za najcięższe przestępstwa, do odbywania kary w zakładzie karnym dla dorosłych odbywających karę po raz pierwszy (art. 85 § 2 k.k.w.). Istotą nowelizacji jest zapewnienie możliwości oddzielenia takich skazanych młodocianych od pozostałych skazanych młodocianych, a tym samym ograniczenie negatywnych oddziaływań i wpływu na ich postawę.

Szczególna ochrona skazanych i tymczasowo aresztowanych

Istotą zaproponowanych zmian w brzmieniu art. 88d k.k.w. i art. 212ba k.k.w. jest doprecyzowanie i określenie warunków zwiększonej izolacji i zabezpieczenia, które będzie można stosować wobec skazanych i tymczasowo aresztowanych objętych szczególną ochroną. W projektowanych przepisach zawarto również szereg gwarancji dla skazanego i tymczasowo aresztowanego m.in. dotyczących czasu, sposobu, ciągłości stosowania oraz maksymalnych warunków, które nie mogą być przekroczone w przypadku objęcia skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną. Nowym rozwiązaniem zaproponowanym w projekcie jest także wskazanie dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego jako organu, który z urzędu może objąć skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną.

Wydłużenie okresu odbycia kary przez skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności przed przeniesieniem do zakładów o mniejszym rygorze

Projektowana zmiana art. 89 § 3 k.k.w. ma w pierwszej kolejności na celu wydłużenie okresu odbycia kary, po upływie którego skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności będą mogli kontynuować odbycie kary w jednostkach penitencjarnych o mniejszym rygorze osadzenia (w przypadku przeniesienia do zakładu karnego typu półotwartego z 15 do 20 lat, a w przypadku przeniesienia do zakładu karnego typu otwartego z 20 do 25 lat). Skazani kierowani do zakładu karnego typu półotwartego mają cechować się zdolnością do podjęcia zatrudnienia poza terenem jednostki penitencjarnej. Wydłużenie okresu, po którym sprawcy najcięższych przestępstw zostają skierowani do zakładów karnych typu półotwartego i otwartego, podyktowane jest także realizacją ustawowego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa.

Projekt zakłada również wprowadzenie obowiązkowych badań psychologicznych, psychiatrycznych i seksuologicznych, co umożliwi poznanie bieżącego stanu psychicznego skazanego, jego motywacji oraz ocenę zdolności do podporządkowania się warunkom zmniejszonego nadzoru i zwiększonej samokontroli.

Limit zezwoleń na udział skazanych w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych

Zmiana art. 91 pkt 4 k.k.w. polega na wprowadzeniu limitu zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego przez skazanych, odbywających karę w zakładach karnych typu półotwartego, na udział w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych. Limit zezwoleń dla skazanych odbywających karę w zakładach karnych typu półotwartego nie może przekroczyć 28 razy w ciągu roku.

Dotychczas nie wprowadzono limitu tych zezwoleń, co w konsekwencji powodowało, że zdarzały się przypadki nadużywania tego rodzaju wyjść lub były one stosowane jako alternatywa w przypadku gdy skazany nie posiadał formalnych uprawnień do korzystania z innych przepustek lub zezwoleń na pobyt poza terenem zakładu karnego.

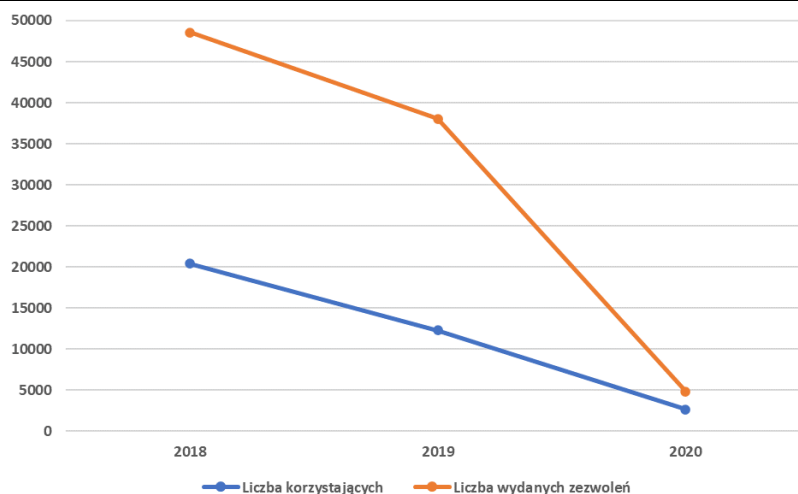
Wprowadzenie obowiązku obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego podczas udziału skazanych w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych uzasadnione jest potrzebą wprowadzenia nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zajęć oraz sprawdzenia sposobu uczestnictwa skazanych w zajęciach. Formuła taka pozwoli jednocześnie na niezwłoczną reakcję w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sposobie wykorzystywania zezwolenia przez skazanych.

W przypadku skazanych, odbywających karę w zakładach karnych typu otwartego, limit zezwoleń na udział skazanych w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych oraz innych takich zajęciach i imprezach organizowanych poza terenem zakładu karnego to 56 razy w ciągu roku (art. 92 pkt 4 k.k.w.).

Wielkość zaproponowanych limitów w zakresie zezwoleń na udział w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych, pozwoli w dalszym ciągu na korzystanie w szerokim zakresie z przedmiotowych zezwoleń. Z kolei ich wprowadzenie, uporządkuje i zracjonalizuje sposób ich organizacji oraz wykorzystania. Może także wpłynąć na wzrost ogólnej liczby osadzonych korzystających z tego typu zezwoleń, powodując zwiększenie populacji skazanych objętych wskazanym środkiem oddziaływań penitencjarnych. Równocześnie pozwoli to, przy zachowaniu tej samej obsady kadrowej funkcjonariuszy lub pracowników zakładu karnego, do uwzględniania w planowanych zajęciach szerszej populacji skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego. Z praktyki penitencjarnej wynika bowiem, że w wielu przypadkach głównym powodem ubiegania się o tego typu zezwolenia, jest chęć opuszczenia jednostki penitencjarnej. Wprowadzenie limitów będzie wymuszać na osadzonych autorefleksję i świadome wykorzystywanie swoich możliwości w tym zakresie. Wydaje się, że taka praktyka powinna zwiększyć zaangażowanie osadzonego w kształtowaniu swojego udziału w resocjalizacji i zwiększyć efektywność prowadzonych oddziaływań readaptacyjnych. Osadzony będzie musiał bowiem dokonać pewnego wyboru, uwzględniając wagę różnych wydarzeń kulturalno-oświatowych i sportowych, które są dla niego bardziej interesujące, biorąc pod uwagę jego rzeczywiste zainteresowania. Wydaje się, więc, że udział w zajęciach będzie bardziej pożyteczny i będzie miał większy walor resocjalizacyjny. Podobny mechanizm jest również zastosowany w przypadku przepustek i zezwoleń na opuszczenie zakładu karnego przyznawanych w trybie art. 138 § 1 pkt 7 i 8 k.k.w. Wprowadzone ograniczenia, związane z limitowaniem wyjść, powodują konieczność właściwego planowania i racjonalnego korzystania z przyznanych uprawnień.

Skazani, którym udzielono zezwolenia na uczestniczenie w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych organizowanych poza terenem zakładu karnego w latach 2018-2020.

Rok:	Liczba korzystających osób			Liczba udzielonych zezwoleń		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
art. 91 pkt 4 kkw w tym:	17 431	10 789	2 296	40 471	32 832	4 107
zajęcia kult. - oświatowe	12 844	8 441	1 828	28 092	24 425	3 054
zajęcia sportowe	4 587	2 348	468	12 379	8 407	1 053
art. 92 pkt 4 kkw	1 710	1 060	243	3 217	3 167	407
zajęcia kult. - oświatowe	1 308	823	191	2 451	2 571	317
zajęcia sportowe	402	237	52	766	596	90
art. 92 pkt 5 kkw w tym:	1 271	429	90	4 886	2 020	318
zajęcia kult. - oświatowe	834	319	83	2 464	1 382	311
zajęcia sportowe	437	110	7	2 422	638	7
RAZEM:	20 412	12 278	2 629	48 574	38 019	4 832

Jak wynika z przedstawionych wyżej danych zarówno liczba osób korzystających z możliwości uczestnictwa w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych oraz liczba zezwoleń na udział w tych zajęciach spadła w badanym okresie. Jednak znaczny spadek obu badanych kategorii zauważa się w 2020 r. Ograniczenie wyjść oraz zezwoleń wynika z sytuacji epidemicznej kraju i zachowania ostrożności w celu nierozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

Samowolne przedłużenie czasu zwolnienia skazanym, którym udzielono zezwolenia na uczestniczenie w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych zorganizowanych poza terenem zakładu karnego w latach 2018-2020.

Rok:	Samowolne przedłużenie czasu zwolnienia w tym											
	spóźnienia						brak powrotu					
	ilość osób			ilość spóźnień			ilość osób			ilość braku powrotów		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
art. 91 pkt 4 kkw w tym:	25	38	0	25	38	0	13	6	1	13	6	1
zajęcia kult. - oświatowe	25	34	0	25	34	0	10	6	0	10	6	0
zajęcia sportowe	0	4	0	0	4	0	3	0	1	3	0	1
art. 92 pkt 4 kkw	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
zajęcia kult. - oświatowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zajęcia sportowe	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
art. 92 pkt 5 kkw w tym:	3	3	0	3	3	0	2	1	0	2	1	0
zajęcia kult. - oświatowe	0	3	0	0	3	0	1	1	0	1	1	0
zajęcia sportowe	3	0	0	3	0	0	1	0	0	1	0	0
RAZEM:	28	41	0	28	41	0	16	8	1	16	8	1

Liczba spóźnień i braku powrotów w stosunku do liczby skazanych korzystających z możliwości wyjścia na omawiane zajęcia jest bardzo niska. Na jedną osobę, która się spóźniła lub nie powróciła z zajęć przypada jedno spóźnienie lub brak powrotu do jednostki penitencjarnej.

Brak konieczności opracowywania projektu indywidualnego programu oddziaływania

Wylimitowano konieczność opracowywania projektu indywidualnego programu oddziaływania przy odbywaniu kary w systemie programowego oddziaływania (art. 95 § 1 k.k.w.). Propozycja nowego brzmienia przepisu wynika z faktu, że w jego dotychczasowym brzmieniu skutkuje on podejmowaniem zbędnych działań biurokratycznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami kadra realizująca oddziaływania penitencjarne identyfikuje czynniki ryzyka, których zmiana powinna prowadzić do zmniejszenia ryzyka powrotu do przestępstwa. Proponowana zmiana umożliwi nadal podjęcie decyzji przez skazanego dorosłego, czy chce być czynnym uczestnikiem oddziaływań resocjalizacyjnych, natomiast znacząco odciążą Służbę Więzienną przez odstąpienie od realizacji zadań czysto technicznych, tj. sporządzania projektu indywidualnego programu oddziaływania. Zgodnie z art. 76 ust. 1 pkt 3 k.k.w. komisja penitencyjna ustala indywidualny program oddziaływań, nie zaś jego projekt.

Możliwość udziału skazanych w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych

W projekcie przewiduje się wprowadzenie nowego art. 104a k.k.w. Przepis ten umożliwi skazanym niesienie pomocy innym ludziom w sytuacjach kryzysowych, przy usuwaniu skutków gwałtownych zjawisk pogodowych oraz w przypadku klęsk żywiołowych. Zapis ten

umożliwi udzielanie wsparcia i pomocy w krótkim czasie, bez konieczności kierowania skazanych do pracy i spełniania wymogów formalnych i administracyjnych związanych z wykonywaniem pracy.

Zasady ponoszenia przez skazanych kosztów korespondencji

Projektowany art. 105 § 6a k.k.w. wprowadza do ustawy zasadę, w myśl której skazany ponosi koszty prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej. Nadal w szczególnie uzasadnionych przypadkach skazany, który nie będzie posiadał środków pieniężnych, będzie mógł otrzymać od administracji jednostki penitencjarnej znaczki pocztowe na korespondencję. Rozwiązanie to stanowi modyfikację obowiązujących regulacji, wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 249 § 1 k.k.w. (regulaminów organizacyjno-porządkowych wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania), zakładającą rezygnację z tzw. limitów znaczków, które „przysługują” na dwie przesyłki ekonomiczne w miesiącu każdemu skazanemu nieposiadającemu środków pieniężnych (często tylko w danej chwili).

Projektowane przepisy nie wyłączają możliwości otrzymania przez skazanego znaczków pocztowych na korespondencję, a jedynie ograniczają tę sytuację do szczególnie uzasadnionych wypadków, co oznacza, że skazany osadzony w zakładzie karnym nie zostanie pozbawiony prawa do obrony.

Brak jest natomiast podstaw do obciążania podatników kosztami korespondencji prowadzonej przez skazanych, zwłaszcza, że w aktualnym stanie prawnym prawo to jest nadużywane. Przykładowo w Zakładzie Karnym w Raciborzu w 2020 r. wydano tylko jednemu osadzonemu 3 308 znaczków, których wartość wynosiła 10 916 zł, a w 2021 r. jednemu osadzonemu wydano już 3 617 znaczków, co stanowi równowartość kwoty 11 942 zł. W Areszcie Śledczym w Tarnowskich Górach jednemu skazanemu w ciągu 8 miesięcy pobytu wydano 7 143 znaczki, co wynosi 23 571 zł. Biorąc pod uwagę powyższe, można stwierdzić, że w dotychczasowym stanie prawnym skazani byli w zdecydowanie bardziej uprzywilejowanej sytuacji niż osoby przebywające na wolności. Nie można pominąć faktu, że pobyt w zakładzie karnym jest konsekwencją zachowania skazanego polegającego na popełnieniu przestępstwa lub przestępstw, który decydując się na podejmowanie niezgodnych z prawem zachowań, godzi się jednocześnie z tym, że będzie musiał ponieść wynikające z tego konsekwencje, także w postaci pobytu w zakładzie karnym i ponoszenia wiązących się z tym ograniczeń.

Określenie warunków cel mieszkalnych

Proponuje się doprecyzowanie treści art. 110 § 2 k.k.w. w zakresie wyposażenia i zapewnienia odpowiednich warunków w celach mieszkalnych. Zaproponowane brzmienie czyni przepis bardziej czytelnym i poprawnym językowo.

W związku z treścią art. 110 § 2 k.k.w. określającą minimalną normę powierzchni w celi mieszkalnej przypadającej na jednego skazanego, w projektowanym przepisie art. 110 § 4a k.k.w. określono, że do powierzchni celi mieszkalnej nie wlicza się wnęki okiennej i grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kącików sanitarnych. Zaprojektowany przepis czyni wskazaną normę precyzyjną i kompletną.

Przedmioty, których skazany nie może posiadać poza depozytem

Projektowane zmiany związane są z dążeniem do podniesienia poziomu bezpieczeństwa i zapewnienia porządku oraz właściwej organizacji w zakładach karnych. Projekt zakłada doprecyzowanie regulacji dotyczącej przedmiotów, których skazany nie może posiadać poza depozytem, przez dodanie przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie karnym. Uregulowano także zasady posiadania przez skazanych przebywających poza terenem zakładu karnego przedmiotów związanych z ich zatrudnieniem (art. 110a § 4 i 5 k.k.w.).

Posiadanie sprzętów elektronicznych i elektrycznych

Uzyskanie zezwolenia dyrektora zakładu karnego na posiadanie w celi dodatkowego sprzętu elektronicznego w postaci odbiorników radiowych, telewizyjnych, komputerów czy innych tego typu sprzętów, a także różnego rodzaju sprzętów elektrycznych, nie stanowiących standardowego wyposażenia celi mieszkalnej, wiąże się z koniecznością ponoszenia przez zakład karny dodatkowych kosztów. Sytuacja taka jest nieakceptowalna ze społecznego punktu widzenia, albowiem każdy obywatel musi ponosić we własnym zakresie koszty użytkowania tego rodzaju sprzętów i uiszczać za to należne opłaty. W tej sytuacji, w szczególności zważywszy na dążenie do stałego zwiększania odpłatnego zatrudnienia wśród skazanych, jest uzasadnionym wprowadzenie zryczałtowanej opłaty uwzględniającej uśrednioną wysokość kosztów ponoszonych przez zakład karny w związku z użytkowaniem przez skazanych dodatkowych sprzętów elektronicznych i elektrycznych, na których posiadanie w celi jest konieczne uzyskanie zgody dyrektora.

Uzyskane środki z tytułu ponoszenia przez skazanych opłat zostaną przekazane na cele Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszanych Zakładów Pracy, co pozwoli na dalsze zwiększanie odpłatnego zatrudnienia skazanych.

W projektowanym art. 110b k.k.w. ustalony został sposób i termin pobierania opłaty oraz przewidziano możliwość późniejszego uiszczenia opłaty w przypadku przejściowego braku środków finansowych na koncie skazanego. Nie wyłącza to cofnięcia zgody przez dyrektora zakładu karnego na korzystanie z dodatkowych sprzętów elektrycznych i elektronicznych, na zasadach ogólnych regulujących tę kwestię.

Wprowadzona regulacja przewiduje także możliwość zwolnienia skazanego w szczególnie uzasadnionych wypadkach od ponoszenia opłaty, przy czym przepis zawiera przykładowe wskazanie tego rodzaju okoliczności, nie stanowiąc zarazem katalogu zamkniętego z uwagi na różnorodność i wielość sytuacji, które mogą uzasadniać tego rodzaju decyzję dyrektora.

Z uwagi na charakter tych opłat, gdy skazany w momencie zwolnienia z zakładu karnego zalegałby z uiszczeniem opłaty, stanie się ona obowiązkiem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 479) i będzie podlegać egzekucji na podstawie jej przepisów.

Proponowana zmiana art. 110a § 2 k.k.w. spowoduje, że zezwolenie na posiadanie dodatkowego sprzętu elektronicznego i elektrycznego będzie wydawane na daną celę, i w konsekwencji wszystkich osadzonych w tej celi, co pozwoli na równomierne obciążenie wszystkich osadzonych w danej celi zryczałtowaną opłatą.

Założeniem projektowanych rozwiązań jest wprowadzenie obowiązku uiszczenia opłaty, o której mowa w projektowanym art. 110b § 1 k.k.w., przez wszystkich skazanych przebywających w celi mieszkalnej. Rozwiązanie to jest podyktowane względami praktycznymi. W warunkach jednostek penitencjarnych urządzenia stanowiące dodatkowe wyposażenie cel mieszkalnych, mimo że stanowią własność jednego ze współosadzonych, są użytkowane w podobnym stopniu przez pozostałe osoby zakwaterowane w tej samej celi mieszkalnej. Przyczyną takiego stanu rzeczy, jest zasada, zgodnie z którą wydawane są zgody na użytkowanie pojedynczych sztuk danego urządzenia w każdej celi i niedopuszczalnym jest, aby w jednej celi mieszkalnej znajdowało się np. kilka telewizorów lub kilka czajników elektrycznych jednocześnie.

Ponadto zmienia się art. 6a ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. *o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności* (Dz. U. z 2021 r. poz. 179). Zmiana ta ma charakter wynikowy w związku z wprowadzeniem art. 110b § 2 k.k.w.

Brak możliwości przekazywania przez skazanych środków pieniężnych na książeczki oszczędnościowe

Projektowana zmiana dotyczy usunięcia regulacji umożliwiających gromadzenie przez skazanych środków pieniężnych na książeczkach oszczędnościowych (art. 113 § 3 k.k.w.). Jest uzasadnione to faktem, że jest to archaiczna forma gromadzenia kapitału. Obecnie tylko nieliczne banki oferują tego rodzaju produkt, pozwalają natomiast na lokowanie kwot w innych, bardziej nowoczesnych formach, połączonych na ogół z posiadaniem konta osobistego.

Gromadzenie środków

Propozycja zmiany w art. 113 § 6 pkt. 4 k.k.w. polega na zmianie wskaźnika odnoszącego się do środków wolnych od egzekucji z „10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia” na 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę”. Propozycja ta jest podyktowana głównie mniejszą częstotliwością zmian minimalnego wynagrodzenia za pracę, co będzie skutkowało również mniejszym obciążeniem służby finansowej w Służbie Więziennej. W aktualnym stanie prawnym parametr ulega zmianie co kwartał i powoduje konieczność wykonywania dodatkowych czynności, zwielokrotnionych szczególnie przy obniżeniu wartości, wynikających z konieczności przeksięgowania u wszystkich skazanych posiadających nadwyżkę kwoty akumulacji na kwoty do dyspozycji. Przyjęcie wskaźnika minimalnego wynagrodzenia za pracę, oprócz zmniejszenia częstotliwości dokonywania zmian wartości parametru, wyeliminuje również konieczność dokonywania przeksięgowania nadwyżki kwoty akumulacji na kwoty do dyspozycji.

Wprowadzane rozwiązania polegają na obniżeniu kwoty obowiązkowej akumulacji do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, które w roku bieżącym (2022 r.) wynosi 3 010 zł. Obecnie obowiązujące przepisy ustawowe nakazują gromadzenie akumulacji do wysokości przeciętnego wynagrodzenia pracowników, które w IV kwartale 2021 r. wynosiło 5995,09 zł (art. 126 k.k.w.).

Proponowane brzmienie pozwoli na zwiększenie środków, które osoba osadzona będzie mogła wykorzystać na bieżące potrzeby, a jednocześnie zaproponowana kwota w wystarczającym stopniu zabezpieczy finansowanie najpilniejszych potrzeb po zwolnieniu skazanego z zakładu karnego. Tym samym zostanie wypełniony ustawowy obowiązek zarówno w zakresie zabezpieczenia osoby osadzonej do „minimum socjalnego” na utrzymanie się bezpośrednio po wyjściu na wolność oraz działanie resocjalizujące w zakresie gospodarowania zgromadzonymi środkami finansowymi.

Doprecyzowanie przedmiotów dostarczanych w paczkach

Wprowadzona w projekcie zmiana treści art. 113a § 5 k.k.w. doprecyzowuje jakie przedmioty nie mogą być dostarczane w paczkach, tj. przedmioty niedozwolone oraz substancje psychoaktywne. Wynika ona z jednej strony ze szczegółowego uregulowania sposobu przeprowadzania kontroli paczki, a z drugiej strony uwzględnia wprowadzone w projekcie pojęcia i definicje. Projektowany przepis będzie miał wpływ na poprawę bezpieczeństwa w jednostkach penitencjarnych przez usystematyzowanie katalogu przedmiotów i substancji, które nie mogą być dostarczane w paczkach.

Świadczenia zdrowotne skazanych

W ocenie projektodawcy fakt popełnienia przestępstwa i osadzenia z tego tytułu w jednostce penitencjarnej nie może zmieniać zasad dostępu do świadczeń zdrowotnych związanych z przeprowadzaniem specjalistycznych badań, leczenia lub rehabilitacji, udzielanych przez pozawięzienne podmioty lecznicze.

Dostęp ogółu świadczeniobiorców, w tym w szczególności osób objętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, do tego rodzaju świadczeń finansowanych ze środków publicznych ma limitowany charakter i wiąże się niekiedy z określonym oczekiwaniem. Z natury rzeczy udzielanie tego rodzaju świadczeń osobom pozbawionym wolności poza kolejnością wydłużałoby czas oczekiwania pozostałych świadczeniobiorców.

Z tej racji niezbędne jest wprowadzenie zapisu precyzującego (art. 115 § 5a k.k.w.), który gwarantuje skazanym korzystanie ze świadczeń zdrowotnych niedostępnych w przywzięciennych podmiotach leczniczych, lecz z poszanowaniem zasady sprawiedliwego, równego,

niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do tych świadczeń dla wszystkich pacjentów (z zachowaniem kolejności dostępu obowiązującej osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Sytuacja w więziennej opiece zdrowotnej wskazuje na konieczność wprowadzenia możliwości realizacji świadczeń zdrowotnych udzielanych skazanemu w formie teleporady. W powszechnym systemie opieki zdrowotnej taka forma udzielania świadczeń zdrowotnych jest już stosowana, przynosząc korzyści zarówno po stronie pacjenta jak i podmiotów udzielających świadczenia zdrowotne. Wprowadzenie takiej możliwości w specyficznym środowisku jakim jest więzienna służba zdrowia zwiększy bezpieczeństwo w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej oraz wpłynie na ograniczenie transmisji chorób zakaźnych.

Proponuje się także uregulowanie procedur związanych z przeprowadzaniem postępowania diagnostycznego skazanych.

Badanie skazanego

W art. 116b § 3 k.k.w. proponuje się wprowadzenie obciążenia skazanego, u którego przeprowadzona weryfikacja wyniku badania potwierdziła obecność w organizmie substancji psychoaktywnej, kosztami związanymi z przeprowadzeniem badania laboratoryjnego, niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Zatrudnienie skazanych

Proponowane brzmienie art. 121 § 6 k.k.w. ma charakter doprecyzowujący w zakresie orzeczenia o istnieniu albo braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy przez skazanego wydawanego przez lekarza.

Wprowadzenie nowych regulacji dotyczących zasad zatrudniania skazanych cudzoziemców, przez dodanie art. 121 § 9a k.k.w., umożliwi skierowanie tej grupy skazanych do pracy z pominięciem wymogów związanych z uzyskaniem stosownych zezwoleń i prowadzenie wobec nich oddziaływań resocjalizacyjnych w pełnym zakresie, co obecnie w części przypadków jest niemożliwe.

Projektowane doprecyzowanie przepisu art. 123 § 2 k.k.w. ma na celu uniknięcie pojawiających się w praktyce wątpliwości interpretacyjnych dotyczących skazanych wykonujących pracę w systemie wynagrodzenia akordowego. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy wykonaniu pełnej miesięcznej normy pracy; a w wypadku niewykonania pełnej miesięcznej normy pracy wynagrodzenie wypłaca się proporcjonalnie do ilości czasu pracy lub wykonanej normy pracy. Oznacza to w sposób oczywisty, że jeżeli skazanemu przysługuje na podstawie stosunku pracy minimalne wynagrodzenie przy założeniu wykonania pełnej miesięcznej normy pracy (akordowy system wynagrodzenia), a normy tej z przyczyn zawinionych nie wykona, to przysługuje mu odpowiednio niższe wynagrodzenie, nawet jeżeli miałoby nie osiągnąć kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Tak samo kwestia ta wygląda w razie przepracowania przez skazanego niepełnej miesięcznej normy czasu pracy oraz zatrudnienia skazanego w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Nagrody, ulgi, kary dyscyplinarne – skazani

Projektuje się dodanie kolejnego rodzaju nagrody w postaci zezwolenia na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy (art. 138 § 1 pkt 16 k.k.w.). Wprowadzenie tej nowej formy nagrody jest konsekwencją zapisu proponowanego w projekcie dotyczącego rozmów telefonicznych, do których skazani mają uprawnienie.

Zmiana treści art. 141 § 1 k.k.w. i uchylenie art. 141 § 2 k.k.w. przewiduje wprowadzenia nowego katalogu nagród, które mogą być przyznawane jako ulgi. Propozycje zawarte w projekcie obejmują nagrody, o których mowa w art. 138 § 1 pkt 1, 2, 12, 15 i 16 k.k.w. (zezwolenie na dodatkowe lub dłuższe widzenie, zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej, zezwolenie na odbycie widzenia we własnej odzieży, zezwolenie na telefoniczne porozumienie się skazanego ze wskazaną przez niego osobą na koszt zakładu karnego, zezwolenie na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy projektu ustawy), a których istotą jest ułatwienie skazanym znajdującym się w szczególnej sytuacji kontaktu z rodziną.

Propozycja zmiany art. 143 § 1 k.k.w., przez dodanie pkt 7a, związana jest z poszerzeniem katalogu kar dyscyplinarnych i wprowadzeniem kary w postaci pozbawienia możliwości korzystania przez skazanego z widzeń i samoinkasującego aparatu telefonicznego na okres do 28 dni. W obecnie obowiązującym porządku prawnym brak jest pośredniej kary dyscyplinarnej, łączącej kary o lżejszym parametrze z karą najwyższą, czyli umieszczeniem w celi izolacyjnej na okres do 28 dni. Nowa kara dyscyplinarna powinna być wymierzana przez dyrektora zakładu karnego.

Ponadto doprecyzowano, że nagroda odbycia widzenia we własnej odzieży przyznawana jest na okres do 3 miesięcy (art. 138 § 1 pkt 12 k.k.w.). Obecna regulacja sugeruje, że skazany po otrzymaniu nagrody w postaci zezwolenia na odbywanie widzenia we własnej odzieży, może ją realizować do końca odbywania kary pozbawienia wolności.

Nagrody, ulgi, kary dyscyplinarne – tymczasowo aresztowani

W art. 221 § 2 pkt 10 k.k.w. projektuje się uzupełnienie katalogu nagród, które mogą być przyznane tymczasowo aresztowanemu, o nagrodę w postaci pochwały. Ma ona charakter pisemnej notatki, w szczególności za dobrze wykonaną pracę, dobre zachowanie czy pozytywne nastawienie.

Kara dyscyplinarna w postaci pozbawienia przyznanej ulgi nie ma zastosowania w przypadku tymczasowo aresztowanych. Ustawa nie przewiduje bowiem stosowania wobec tymczasowo aresztowanych ulg. Dlatego też w celu zachowania spójności przepisów projektuje się uchylenie art. 222 § 2 pkt 4 k.k.w.

Zawiadomienie pokrzywdzonego o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego

Projekt zakłada doprecyzowanie treści art. 168a § 1 k.k.w. przez uwzględnienie potrzeby objęcia obowiązkiem zawiadamiania, wszystkich przypadków zwolnienia skazanego z zakładu karnego (po odbyciu kary albo przed wykonaniem kary w całości), np. przerwa w wykonaniu kary, warunkowe zwolnienie, udzielenie zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, wstrzymanie wykonania orzeczenia (kary), przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego.

W projektowanej ustawie proponuje się wyraźne wskazanie, że zawiadomienia, o których mowa w art. 168a k.k.w., przekazuje się również w wypadkach, gdy skazany w wyznaczonym terminie nie powrócił z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego (art. 168a § 1a k.k.w.). Nowa regulacja ma na celu ustawowe zagwarantowanie pokrzywdzonemu prawa do otrzymania informacji o opuszczeniu zakładu karnego lub aresztu śledczego przez skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności także w sytuacji, gdy skazany, który opuścił zakład karny w związku z udzieleniem mu przepustki lub innego czasowego zezwolenia na opuszczenie tego zakładu, w wyznaczonym terminie nie powrócił z tej przepustki lub zezwolenia.

Proponuje się także wprowadzenie terminów na przesłanie przez sąd dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego wniosku złożonego przez pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 168a § 1 i 1a k.k.w. – niezwłocznie, a jeżeli skazany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym – nie później niż 7 dni. Przepisy znajdują także zastosowanie w przypadku zawiadomienia przesyłanego świadkowi (art. 168a § 6 k.k.w.).

Wykonywanie orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i warunkowego zawieszeniu wykonania kary

Projektowane przepisy art. 177 § 1 k.k.w. oraz art. 178 § 1 k.k.w. przewidują odstępstwo od wyrażonej w art. 3 § 1 k.k.w. generalnej zasady, w myśl której w postępowaniu wykonawczym właściwy jest sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Według założeń projektu sądem właściwym w kwestiach dotyczących wykonywania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego, a także w kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawie zarządzenia wykonania zawieszony kary właściwy będzie sąd równorzędny (rejonowy albo okręgowy) miejsca stałego pobytu skazanego. Tego rodzaju właściwość będzie miała zastosowanie zarówno do spraw, w których skazany lub sprawca został oddany pod dozór, jak i w sprawach, w których dozoru nie orzeczono.

Projektowana zmiana właściwości miejscowej i częściowo rzeczowej jest uzasadniona względami natury praktycznej. Stosunkowo często zdarza się bowiem, że skazany lub sprawca ma miejsce stałego pobytu w obszarze właściwości sądu innego niż sąd pierwszej instancji, niejednokrotnie w innym regionie kraju. W takich przypadkach dotychczas obowiązujące rozwiązania prawne, przewidujące właściwość sądu pierwszej instancji, miały dysfunkcyjny i nieefektywny charakter, zwłaszcza w odniesieniu do kontrolowania takich obowiązków probacyjnych, jak powstrzymanie się od nadużywania alkoholu,łożenie na utrzymanie innej osoby, poddanie się terapii lub terapii uzależnień, uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, czy też powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach.

Prawidłowe i rzetelne wykonywanie zadań dotyczących kontroli obowiązków, w szczególności obowiązków o charakterze stałym i często wieloletnim, wymaga systematycznego kontaktu ze skazanym oraz ze środowiskiem, w którym ten skazany na co dzień funkcjonuje. W praktyce, w obecnym stanie prawnym, oznacza to konieczność angażowania przez sąd pierwszej instancji w trybie swoistej pomocy prawnej innych sądów wykonawczych i innych zespołów kuratorskich w miejscu zamieszkania (stałego pobytu) skazanego, gdyż tylko one mają realną możliwość weryfikacji przebiegu okresu próby oraz sposobu realizacji obowiązków. Proponowana zmiana przewiduje skupienie w jednym sądzie (tj. sądzie właściwym dla miejsca stałego pobytu skazanego) wykonania kar i środków probacyjnych, co pozwoli na lepszą kontrolę jego zachowania w okresie próby i podejmowanie szybkich oraz skuteczniejszych działań zmierzających do jego resocjalizacji.

Zasady rozmieszczania tymczasowo aresztowanych funkcjonariuszy

Projektowane rozwiązanie ma zapewnić dyrektorom aresztów śledczych możliwość właściwego osadzenia osób tymczasowo aresztowanych, które z racji wykonywanego zawodu powinny być, co do zasady, rozmieszczone oddzielnie od innych tymczasowo aresztowanych. Za wprowadzeniem tej zmiany przemawiają problemy sygnalizowane przez praktyków, na co dzień wykonujących czynności w jednostkach penitencjarnych.

Ograniczenie zasady bezpośredniego przesyłania korespondencji tymczasowo aresztowanego

Projektowana zmiana art. 217b § 1a k.k.w. polega na ograniczeniu zasady bezpośredniego przesyłania korespondencji tymczasowo aresztowanego jedynie do korespondencji z obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie. Obecnie bezpośrednio przesyłana do adresata jest korespondencja z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym. Nie każda bowiem przesyłka z korespondencją adresowaną do adwokata lub radcy prawnego stanowi korespondencję z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym (może to być bowiem osoba, z którą tymczasowo aresztowany nie powinien mieć możliwości nawiązania takiego kontaktu). Służba Więzienną nie ma możliwości weryfikacji adresata takiej korespondencji. Wobec tymczasowo aresztowanych prowadzone są także inne sprawy, w których nie jest stosowane tymczasowe aresztowanie, oraz sprawy cywilne, a w takich przypadkach

administracja jednostki penitencjarnej nie ma możliwości ustalenia, czy nadawca albo adresat przesyłki z korespondencją oznaczony, jako adwokat albo radca prawny, jest obrońcą, czy też pełnomocnikiem skazanego w innej sprawie. Jedyne korespondencja obrońcy ustanowionego lub wyznaczonego w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, może być przesyłana przez administrację jednostki penitencjarnej bezpośrednio do adresata, ponieważ w takim przypadku Służba Więzienna, w oparciu o posiadane dokumenty, jest w stanie ustalić, że wskazany na przesyłce adwokat lub radca prawny jest obrońcą tymczasowo aresztowanego.

Uprawnienia funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej

Projektowana zmiana art. 223d § 1 i 2 k.k.w. polegająca na dodaniu funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, wprowadza możliwość umieszczenia w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych także tymczasowo aresztowanych i skazanych konwojowanych przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Propozycja ta jest wynikiem uwzględnienia postulatu zgłoszonego w tym zakresie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Mając na uwadze zakres uprawnień funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej dotyczących realizacji powierzonych im zadań w obszarze zwalczania przestępczości, w tym m.in. zatrzymania i przymusowego doprowadzania osób, zasadne jest uwzględnienie powyższych zadań w szerszej perspektywie, obejmującej także okres po wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

Kontrola skazanych, miejsc i przedmiotów

Wprowadzenie nowego Rozdziału XVb (art. 223f-223n k.k.w.) – Kontrola skazanych miejsc i przedmiotów – wiąże się m.in. z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2017 r. (sygn. akt K 17/14, Dz. U. poz. 2405). Trybunał Konstytucyjny orzekł, że niektóre przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim przewidują przeszukanie osoby, nie określając granic tego przeszukania są niezgodne z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Ponadto Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustaw: o Policji, Straży Granicznej, strażach gminnych, Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego i ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w zakresie w jakim uprawniają do dokonywania kontroli osobistej nie określając granic tej kontroli oraz w zakresie w jakim nie przewidują sądowej kontroli zgodności z prawem dokonywania kontroli osobistej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego obejmuje również stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP przepisów rozporządzeń wydanych na podstawie zakwestionowanych ustaw, które dotyczą przeprowadzania kontroli osobistej. Wskazany wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie odniósł się bezpośrednio do przepisów zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym (gdyż nie były one objęte wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich), ale przez analogię dotyczy rozwiązań w nim zawartych.

Projekt przewiduje wprowadzenie na poziomie ustawy kompleksowej regulacji w zakresie kontroli skazanych i tymczasowo aresztowanych obejmującej: kontrolę pobieżną, kontrolę osobistą, kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, kontrolę pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży, kontrolę pojazdów, którymi są przewożeni skazani lub tymczasowo aresztowani do i z miejsca pracy poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, kontrolę miejsca pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz kontrolę generalną.

W nowelizacji szczegółowo wskazano podstawę przeprowadzenia kontroli, osoby uprawnione do przeprowadzenia kontroli, czas, w jakim kontrola może być przeprowadzona, normy gwarancyjne w zakresie sposobu przeprowadzenia kontroli, obowiązki osoby kontrolowanej, sposób dokumentowania przeprowadzenia kontroli, sposób postępowania ze znalezionymi podczas kontroli przedmiotami niedozwolonymi i substancjami psychoaktywnymi oraz sposób przeprowadzenia poszczególnych kontroli.

W projektowanych przepisach wprowadzona została sądowa kontrola czynności realizowanych przez funkcjonariusza Służby Więziennej w ramach wykonywania kontroli osobistej. Osobie kontrolowanej będzie przysługiwać skarga do właściwego sądu penitencjarnego w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości przeprowadzenia tej kontroli. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości przeprowadzenia kontroli, sąd penitencjarny zawiadomi o tym prokuratora i właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

Usługi telefoniczne

Jednym z obowiązków organów postępowania wykonawczego, wyrażonych w Kodeksie karnym wykonawczym, jest realizacja uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do komunikowania się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem oraz utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi, które jest realizowane w znaczącym zakresie przez zapewnienie osobom pozbawionym wolności w jednostkach penitencjarnych możliwości nawiązywania połączeń przy pomocy samoinkasujących aparatów telefonicznych.

Dążąc do zapewnienia osobom osadzonym takich samych warunków rozmów telefonicznych we wszystkich zakładach karnych i aresztach śledczych, za realizację świadczenia usług telefonicznych dla osób pozbawionych wolności będzie odpowiadał podmiot podległy lub nadzorowany przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim. Podmiot ten zorganizuje system telefonii dla osób osadzonych, który będzie użytkowany we wszystkich jednostkach penitencjarnych na analogicznych zasadach obejmujących wszystkie zakłady karne i areszty śledcze. System ten ma na celu zapewnienie realizacji kodeksowego prawa osób pozbawionych wolności do prowadzenia rozmów telefonicznych, przy założeniu, że rozmowy te odbywać się będą w jednakowy sposób i na takich samych zasadach we wszystkich jednostkach penitencjarnych. Głównymi użytkownikami systemu będą osoby osadzone (w zakresie użytkowania telefonów do prowadzenia rozmów telefonicznych) oraz pracownicy i funkcjonariusze Służby Więziennej (w zakresie zapewnienia prawidłowego i praworządnego realizowania rozmów osadzonych).

Możliwość powierzenia zadania organizacji systemu telefonii dla osób osadzonych podmiotowi podległemu lub nadzorowanemu przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim zmierza jednocześnie do właściwego zabezpieczenia danych

osobowych osób pozbawionych wolności. Podmiotem przetwarzającym dane osobowe osób pozbawionych wolności (niezbędne do realizacji systemu telefonii dla osób pozbawionych wolności) nie będzie podmiot zewnętrzny, lecz podmiot podległy lub nadzorowany przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim. Przyjęcie takiego rozwiązania nadaje projektowanej regulacji gwarancyjny charakter właściwej ochrony danych osobowych osób pozbawionych wolności. Projekt przewiduje powstanie obowiązku współpracy pomiędzy Służbą Więzienną przywieziennym zakładem pracy wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 k.k.w. i art. 217c § 5 k.k.w., przy zapewnieniu systemu służącego realizacji uprawnienia do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego. W tym celu przewiduje się zawarcie porozumienia, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.

Definicje ustawowe

W art. 242 k.k.w. doprecyzowano pojęcie skazanego obejmując nim także ukaranego karą orzeczoną za wykroczenie lub karą porządkową oraz osobę, wobec której zastosowano środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności. Wprowadzono pojęcie kontroli rozmowy prowadzonej za pomocą innych środków łączności, a także dodano definicje substancji psychoaktywnej i przedmiotów niedozwolonych, minimalnego wynagrodzenia za pracę, pojęcia korespondencji urzędowej czy osoby kontrolowanej.

Wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie o sygn. akt SK 9/18 (Dz. U. poz. 472)

Projektowana zmiana art. 117 k.k.w. jest związana w wykonaniem przytoczonego wyroku Trybunału, w którym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- art. 117 k.k.w. w zakresie, w jakim nie określa czasu trwania przymusowego leczenia lub przymusowej rehabilitacji skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od alkoholu, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- art. 117 k.k.w. w zakresie, w jakim nakłada na sąd obowiązek orzeczenia o zastosowaniu leczenia lub rehabilitacji wobec skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od alkoholu, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- art. 117 k.k.w. z art. 6 § 1 k.k.w. w zakresie, w jakim nie przewiduje zaskarżenia postanowienia o przymusowym leczeniu lub przymusowej rehabilitacji skazanego, jest niezgodny z art. 78 Konstytucji RP.

W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie zasady, że w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, z uwagi na stopień ingerencji w prawa i wolności człowieka, będzie orzekał sąd penitencjarny na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, skazany oraz jego obrońca. Jednocześnie względy praktyczne przemawiają za tym, by posiedzenie takie odbywało się w zakładzie karnym, z możliwością przeprowadzenia go w trybie zdalnym. Dodanie w projektowanym art. 117 § 2 k.k.w. przepisu wskazującego, że wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego, jest związane z propozycją zawartą w art. 117 § 5 k.k.w. i ma na celu sformalizowanie uprawnienia dyrektora zakładu karnego do inicjowania postępowania nie tylko w sprawie zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, ale również w sprawie orzeczenia tego obowiązku.

Proponuje się określenie czasu trwania obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji przez zobligowanie sądu penitencjarnego do wskazania określonego czasu jego trwania, każdorazowo nie dłużej jednak niż 2 lata. Regulacja ta pozwoli na odpowiednie ukształtowanie ram czasowych nałożonego obowiązku, przy uwzględnieniu rodzaju terapii oraz indywidualnej sytuacji i potrzeb skazanego w zakresie realizacji celu leczenia i rehabilitacji skazanych uzależnionych od substancji psychoaktywnej lub skazanych za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych. Przedstawiona propozycja jest także zgodna z granicami czasowymi wskazanymi w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2021 poz. 1119, z późn. zm.) oraz w art. 30 ust. 2 i art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.). Kontynuacja leczenia lub rehabilitacji po upływie wskazanego okresu w każdym przypadku powinna być związana z obowiązkiem wydania kolejnego postanowienia przez sąd penitencjarny.

Analiza uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego wskazuje na zasadność wprowadzenia do projektowanego art. 117 k.k.w. także norm gwarancyjnych umożliwiających weryfikację aktualności istnienia podstaw orzeczonego obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w trakcie jego wykonywania.

Mając na uwadze, że obowiązek poddania się przez skazanego uzależnionego od substancji psychoaktywnej, a także skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych leczeniu lub rehabilitacji (bez zgody skazanego) stanowi ograniczenie jego praw i wolności, proponuje się wprowadzenie zasady konieczności wykonywania orzeczonego obowiązku. Projektowane przepisy umożliwią wszczęcie i przeprowadzenie przez sąd penitencjarny postępowania w przedmiocie zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji na takich samych zasadach jak w przypadku orzekania o jego zastosowaniu. Wprowadzone ograniczenie możliwości złożenia wniosku przez skazanego lub jego obrońcę ma na celu uwolnienie sądu penitencjarnego od rozpoznawania spraw bazujących na identycznym lub niewiele zmienionym stanie faktycznym.

W świetle wyroku konieczne jest wprowadzenie możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji. Uwzględniając rolę dyrektora zakładu karnego jako organu postępowania wykonawczego oraz przyznane mu uprawnienia w zakresie inicjowania postępowania w przedmiocie orzeczenia, zmiany lub uchylecia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji proponuje się w projektowanym art. 117 § 7 k.k.w. wprowadzenie możliwości złożenia

zażalenia na postanowienie w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji także przez dyrektora zakładu karnego.

Zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Intencją proponowanej zmiany art. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o *świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.) jest uzupełnienie projektowanego rozwiązania przewidzianego w art. 115 § 5a k.k.w. Zamieszczenie dodatkowego przepisu w ustawie pozwoli uwypuklić i podkreślić, zwłaszcza wobec personelu zewnętrznych podmiotów leczniczych, że osoby pozbawione wolności mogą korzystać ze świadczeń zdrowotnych niedostępnych w przywieziennych podmiotach leczniczych, z poszanowaniem zasady sprawiedliwego, równego, niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do tych świadczeń dla wszystkich pacjentów.

Zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji i ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej

Uprawnienia funkcjonariuszy Policji do zatrzymywania osób pozbawionych wolności

W związku z zakresem przedmiotowym zmian wprowadzanych projektowaną ustawą zachodzi również konieczność znowelizowania przepisu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, z późn. zm.). Przepis art. 15 ust. 1 tej ustawy zawiera katalog uprawnień przysługujących policjantom w ramach wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych oraz administracyjno-porządkowych. Przepis ten stanowi podstawę prawną do dokonywania konkretnych przewidzianych prawem czynności, a jednocześnie wyraża kompetencje Policji w tym zakresie. Należy przy tym zauważyć, że czynności wymienione w art. 15 ust. 1 ustawy o *Policji* stanowią formę ingerencji w chronioną konstytucyjnie oraz konwencyjnie sferę praw i wolności człowieka, stąd też jest niezwykle istotne, by unormowania ustawowe jednoznacznie dawały Policji podstawę do naruszenia tej sfery, zakreślając jednocześnie granice tej ingerencji.

Aktualnie przepis art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o *Policji* uprawnia funkcjonariuszy do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego. Zakres przedmiotowy aktualnej redakcji tego przepisu nie obejmuje jednak sytuacji, w których osoby pozbawione wolności nielegalnie opuściły miejsce detencji, w szczególności dokonały ucieczki. Uprawnienie do zatrzymywania takich osób przysługuje natomiast funkcjonariuszom Służby Więziennej. W związku z obecnym kształtem obowiązujących regulacji prawnych mogą powstać w praktyce problemy interpretacyjne w razie wystąpienia potrzeby zatrzymania osoby pozbawionej wolności, która nielegalnie opuściła miejsce detencji, a która aktualnie znajduje się w oddaleniu (co zresztą w praktyce występuje najczęściej) od najbliższej jednostki penitencjarnej albo innego miejsca pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. W takim wypadku, powołując się na przepis art. 18 ust. 1 pkt 7 ustawy o *Służbie Więziennej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064, z późn. zm.), można prezentować pogląd, wedle którego do zatrzymania takiej osoby uprawnieni są wyłącznie funkcjonariusze Służby Więziennej, gdyż analogicznego uprawnienia nie zawiera przepis art. 15 ust. 1 ustawy o *Policji*. Ta systemowa niespójność może zatem nasuwać przekonanie, że intencją ustawodawcy było przyznanie tego uprawnienia wyłącznie funkcjonariuszom Służby Więziennej, a nie funkcjonariuszom innych służb. Oznaczałoby to konieczność wzywania na miejsce zdarzenia funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz, szerzej rzecz ujmując, wyłączałoby podstawę do podejmowania przez Policję czynności poszukiwawczych za osobami zbiegłymi z izolacji penitencjarnej. W związku z powyższym proponuje się dokonanie stosownej zmiany art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o *Policji*, tak aby zrównać uprawnienia tej formacji z uprawnieniami Służby Więziennej w odniesieniu do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które dokonały ucieczki z aresztu śledczego lub zakładu karnego, lub ucieczki w trakcie konwojowania lub zatrudnienia.

W związku z przewidzianą w projekcie zmianą art. 15 ust. 1 pkt 2a ustawy o *Policji* proponuje się zawarcie analogicznej regulacji w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1061) – art. 11 w ust. 1 pkt 5aa.

W trakcie realizacji ustawowych zadań Straż Graniczna ujawnia osoby pozbawione wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego. W takich przypadkach należy nadać funkcjonariuszom Straży Granicznej uprawnienia do zatrzymywania takich osób i wykonywania dalszych poleceń określonych w orzeczeniu sądu (np. dostarczanie do zakładu karnego lub aresztu śledczego). Uprawnienie to powinno być zapisane wprost na poziomie ustawowym.

Zmiana art. 5b ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Projektowana zmiana przewiduje wyposażenie Ministra Sprawiedliwości w kompetencje umożliwiające połączenie przywieziennych zakładów pracy funkcjonujących w formie przedsiębiorstwa państwowego oraz instytucji gospodarki budżetowej.

Zgodnie z regulacją art. 3 ust. 2 ustawy z o *zatrudnieniu osób pozbawionych wolności*, przywiezienne zakłady pracy, których celem jest zatrudnianie osób pozbawionych wolności, mogą być tworzone przy zakładach karnych i prowadzone jako przedsiębiorstwa państwowe, spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w których Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji, lub też instytucje gospodarki budżetowej.

Zgodnie z projektowanym art. 5b ust. 3 do łączenia przywieziennych zakładów pracy nie będzie miał zastosowania art. 25 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w którym określono sposób i tryb likwidacji instytucji gospodarki budżetowej. Połączenie odrębnych podmiotów zatrudniających osoby pozbawione wolności będzie się wiązać z szeregiem korzyści ekonomicznych, wśród których wymienić trzeba w szczególności ograniczenie kosztów prowadzonej działalności.

Zmiany w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064 z późn. zm.)

Czynności profilaktyczne stosowane przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej

W dążeniu do zapewnienia Służbie Więziennej uprawnień do rozpoznania środowiska skazanych proponuje się dodanie nowego art. 19a i art. 19b ustawy o Służbie Więziennej w którym określono zasady stosowania przez pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej czynności profilaktyczne. Czynności profilaktyczne zmierzają do rozpoznania środowiska skazanych i tymczasowo aresztowanych w celu ochrony społeczeństwa przed przestępczością lub zapewnienia porządku i bezpieczeństwa zakładów karnych, aresztów śledczych i konwoju, w szczególności przez obserwowanie zachowań i relacji w środowisku skazanych i tymczasowo aresztowanych, rozpoznawanie struktur podkultury przestępczej, rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród skazanych i tymczasowo aresztowanych oraz ich zachowań, które mogą naruszać porządek i bezpieczeństwo zakładów karnych, aresztów śledczych lub konwoju.

W obecnym stanie prawnym realizacja czynności profilaktycznych przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej uregulowana jest aktem wykonawczym – rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz. U. poz. 1804).

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

Ze względu na przedmiot regulacji Kodeksu karnego wykonawczego, który dotyczy również wykonania postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, niezbędne okazało się dokonanie w stosownym zakresie zmian w przepisach Kodeksu postępowania karnego, odnoszących się do wykonania tego środka.

Stosowanie tymczasowego aresztowania w przypadku orzeczenia środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym

Proponuje się ponadto dokonanie zmian porządkujących w treści art. 264 k.p.k., w zakresie odnoszącym się do stosowania tymczasowego aresztowania wobec sprawców, wobec których zastosowano środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że jest to specyficzna grupa tymczasowo aresztowanych, w odniesieniu do której zostały zdiagnozowane poważne schorzenia psychiatryczne, nierzadko stwarzające niebezpieczeństwo dla osób trzecich, a w związku z tym wymagające w toku wykonywania tymczasowego aresztowania stosowanego przed rozpoczęciem wykonywania środka zabezpieczającego szczególnego postępowania leczniczego.

Aktualna regulacja art. 264 § 4 k.p.k. przewiduje obowiązek wykonywania tymczasowego aresztowania, w wypadku orzeczenia środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym, w warunkach umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego. Oznacza to, że w odniesieniu do osoby, co do której prawomocnie orzeczono leczniczy izolacyjny środek zabezpieczający, do czasu rozpoczęcia jego wykonywania, ustawodawca zakłada umieszczenie tymczasowo aresztowanego w areszcie śledczym i stosowanie w tych warunkach postępowania leczniczego. W ocenie projektodawcy z uwagi na to, że sąd ostatecznie przesądził, iż tenże sprawca niepozytywny powinien przebywać w specjalistycznym szpitalu, to w takich warunkach należy również wykonywać wobec niego tymczasowe aresztowanie, zanim rozpocznie się formalne wykonywanie środka zabezpieczającego. Obecnie taka możliwość istnieje na podstawie art. 260 § 1 k.p.k., jednakże przepis ten ma charakter fakultatywny. W konsekwencji, z uwagi na prawomocne orzeczenie środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia sprawcy w zakładzie leczniczym, sprawca pozbawiony wolności, wymagający specjalistycznego leczenia, powinien być niezwłocznie umieszczony w takim zakładzie jeszcze przed formalnym rozpoczęciem wykonywania tego środka (propozycja dodania art. 264 § 3a k.p.k.).

Z kolei proponowana zmiana art. 264 § 4 k.p.k. dotyczy tymczasowo aresztowanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności oraz środek zabezpieczający polegający na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym. Ponieważ w takiej sytuacji najpierw wykonuje się karę pozbawienia wolności, tymczasowe aresztowanie stosowane do czasu rozpoczęcia wykonywania tej kary powinno być wykonywane w jednostce penitencjarnej. Ponieważ jednak dotyczy ono osób, u których stwierdzono zaburzenia i choroby psychiczne uzasadniające zastosowanie izolacyjnego środka zabezpieczającego (wykonywanego w następnej kolejności), tymczasowe aresztowanie winno być obligatoryjnie wykonywane w areszcie śledczym w warunkach umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego.

Zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny i w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

Projektowana ustawa przewiduje rozszerzenie katalogu typów przestępstw z art. 43a § 2 k.k., za które skazanie wiąże się z obligatoryjnym orzeczeniem środka karnego, świadczenia pieniężnego w wysokości od 5 000 zł albo od 10 000 zł na rzecz FPPiPP, o takie przestępstwa jak: bezprawny handel, wyrabianie lub posiadanie broni palnej, ucieczka pojazdem przed pościgiem, umyślne spowodowanie bezpośredniego niebezpieczeństwa niebezpiecznego zdarzenia lub katastrofy komunikacyjnej, niestosowanie się do środków karnych zakazu prowadzenia pojazdów lub zbliżania się do ofiar tzw. przemoc domowej, przestępstwa związane z pornografią dziecięcą, pochwalaniem pedofilii oraz nawiązywaniem kontaktu przez Internet z małoletnimi poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstw seksualnych lub składania mu propozycji seksualnych.

Ponadto projekt przewiduje zmiany w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.), polegające na obligatoryjnym orzekaniu świadczenia pieniężnego w razie skazania za znaczną część przestępstw w niej stypizowanych. Mając na uwadze potrzebę zwiększenia oddziaływania w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej, proponuje się

ustanowienie minimalnej wysokości świadczenia pieniężnego – 1000 zł. W konsekwencji tego sąd będzie mógł dostosować jego wysokość do konkretnych okoliczności czynu oraz okoliczności osobistych

Mając na uwadze istotę tego środka karnego projekt przewiduje obligatoryjne świadczenie pieniężne w razie skazania za przestępstwa, które z reguły nie mają pokrzywdzonych, ale naruszają dobra zbiorowe, a zarazem zagrażają pośrednio, a niekiedy nawet bezpośrednio istotnym dobrom osobistym lub są wynikiem ich naruszenia. Charakter tych przestępstw oraz pośrednie zagrożenie dla istotnych dóbr osobistych powoduje, że można je powiązać funkcjonalnie z celem FPPiPP, jakim jest pomoc oraz pomocą terapeutyczną osobom uzależnionym od narkotyków i pomocą psychologiczną oraz prawną małoletnim wykorzystywanym seksualnie i ich rodzinom, jak również kampanie informacyjne w przedmiotowych zakresach, na który to cel środki te będą przeznaczone.

Zmiana art. 242 § 1a k.k. dąży do zapobiegania ucieczkom osób pozbawionych wolności przebywających w związku z wykonywaniem pracy bez dozoru poza zakładem karnym lub aresztem śledczym.

Zmiany w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 – Kodeks postępowania administracyjnego, w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego i w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Projektowane zmiany mają na celu umożliwienie osobom skazanym przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych udział w rozprawach i posiedzeniach przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku także w postępowaniu administracyjnym, postępowaniu cywilnym oraz w postępowaniu sądownoadministracyjnym. Projektowane rozwiązania mogą przyczynić się do skrócenia czasu procedowania w tych sprawach, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania, a także ograniczyć liczbę konwojowania skazanych do miejsca przeprowadzenia czynności procesowej, przy jednoczesnym zagwarantowaniu skazanemu możliwości osobistego (choć za pomocą urządzeń technicznych) udziału w czynnościach postępowania oraz przedstawiania oświadczeń i wniosków oraz argumentów na ich poparcie.

Zmiany w ustawie z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276)

Zauważa się, iż osoby pozbawione wolności instrumentalnie wykorzystują deklarację używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych, lub papierosów elektronicznych, w celu zmiany składu osobowego celi mieszkalnej, wykorzystując aktualnie obowiązujące przepisy, wielokrotnie zmieniają składane deklaracje, w zakresie używania wyrobów tytoniowych. Działania takie wymuszają w konsekwencji, podejmowanie przez administrację aresztów śledczych i zakładów karnych czynności związanych z przemieszczeniem osadzonych do innych cel mieszkalnych i odpowiednim doborem współosadzonych (uwzględniając również inne wymogi osadzenia w celach mieszkalnych wynikające z Kodeksu karnego wykonawczego).

Z informacji Centralnego Zarządu Służby Więziennej wynika, że w okresie od dnia 1 października 2021 r. do dnia 19 października 2021 r. w jednostkach penitencjarnych 805 osadzonych zmieniło uprzednio złożoną deklarację, w tym: 698 osadzonych zmieniło deklarację jednokrotnie, 95 osadzonych dwukrotnie, a 12 osadzonych trzykrotnie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

FRANCJA

Francuski system redukcji wykonywanej kary⁷ jest często powoływany w literaturze i pozytywnie oceniany. Nie ma on jednak polskiego odpowiednika. System redukcji kary pozwala – po spełnieniu ściśle określonych warunków – stopniowo umniejszyć karę, dynamizując w ten sposób i uelastyczniając proces wykonawczy. Funkcjonują w tym systemie trzy możliwości:

➤ Redukcja kary przez antycypację (brak złego zachowania skazanego)

Z początkiem 2005 r. system automatycznej antycypacji został zmodyfikowany przez wprowadzenie tzw. kredytu redukcji kary. Była to zmiana fundamentalna, bowiem wprowadzenie kredytu oznaczało zmianę filozofii stosowania redukcji (z automatycznej na fakultatywną) przy jednoczesnym zaangażowaniu skazanego w ustalanie faktycznej długości pobytu w więzieniu. Istotą kredytu było to, że karę pozbawienia wolności dzielono na części odpowiadające latom i miesiącom. Każdą z tych części redukowano następnie o ściśle oznaczony okres pod warunkiem dobrego zachowania skazanego. Okresy te były więc swego rodzaju ratami kredytu. Przesłanką umniejszenia kary o kolejne „raty” było niestwierdzenie „złego zachowania”. Sformułowanie tej przesłanki „przez antycypację” rozszerzało zatem pole do stosowania redukcji. Była to przesłanka konieczna i zarazem wystarczająca. Stwierdzenie braku negatywnych przejawów w zachowaniu skazanego było o wiele łatwiejsze niż ustalenie postępów w jego resocjalizacji. Brak postępów w resocjalizacji nie jest zatem przeszkodą do redukcji kary. Takie rozwiązanie prawne może świadczyć o wycofywaniu się przez ustawodawcę francuskiego z realizacji idei resocjalizacji penitencjarnej, co wynika zapewne z dużego sceptycyzmu co do oceny wychowawczych funkcji więzienia.

Kredyt redukcji kary jest przyznawany automatycznie po wydaniu wyroku skazującego i wpisaniu skazanego na listę więźniów. Jego obliczenie powinno nastąpić w okresie 10 dni, które ma prokuratura na wniesienie apelacji od wyroku. Jeżeli wyrok zostanie zmieniony w wyniku uwzględnienia środka zaskarżenia wniesionego przez skazanego lub prokuratora, obliczenie wysokości kredytu następuje na nowo. Po uprawomocnieniu się wyroku, a więc na początku odbywania kary pozbawienia wolności, skazany jest informowany o

⁷ „Sposoby odbywania kary w wybranych państwach europejskich. Mechanizmy zapobiegające powrotności do przestępstwa przez byłych skazanych”. Instytut Wymiaru Sprawiedliwości; Wyższa Szkoła Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie, Ekspertyzy 2020

przewidywanej dacie zwolnienia z uwzględnieniem poszczególnych rat wynikających z kredytu redukcji kary. Raty kredytu ma zatem spłacać dobrym zachowaniem. Jest jednocześnie uprzedzany, że w przypadku złego zachowania poszczególne raty mogą mu być odebrane, tak więc skredytowany okres pobytu w więzieniu będzie się wydłużał aż do górnej granicy, jaką jest data zwolnienia definitywnego w związku z wykonaniem kary w całości. Warto dodać, że kredyt redukcji kary może być przyznawany zarówno w trakcie pobytu w więzieniu, jak i podczas warunkowego zwolnienia na okres pozostały do końca kary pierwotnie orzeczonej.

➤ **Redukcja dodatkowa (skazany podejmuje wysiłki w celu resocjalizacji)**

Mechanizm ten może być stosowany obok redukcji przez antycypację przesłanki złego zachowania. Skorzystanie z niego jest jednak zastrzeżone do kompetencji sędziego wykonawczego, który orzeka w drodze postanowienia. Przesłanką takiego orzeczenia są poważne wysiłki ze strony skazanego w zakresie readaptacji społecznej. Określenie czasu, o który zostanie zredukowana kara, należy do sędziego wykonawczego. Prawo określa jedynie maksymalny rozmiar redukcji tego rodzaju: dla skazanych po raz pierwszy wynosi on trzy miesiące z każdego roku faktycznego pozbawienia wolności (tj. osadzenia w więzieniu) lub siedem dni z każdego miesiąca, jeśli do wykonania kary pozostało mniej niż rok. Z kolei dla recydywistów redukcja może wynosić maksymalnie dwa miesiące z każdego roku bądź cztery dni z każdego miesiąca. Możliwość dodatkowego redukcji świadczy o dużym liberalizmie francuskiego prawa karnego, a zarazem jest wyrazem pragmatyzmu w polityce penitencjarnej, widocznego w dążeniu do zmniejszania populacji więźniów. Potwierdza to zresztą praktyka. W przypadku skazania na karę trzech lat pozbawienia wolności oba rodzaje redukcji mogą ją umniejszyć o 18 miesięcy, a więc o połowę.

➤ **Redukcja w razie wyrażenia skruchy przez członków zorganizowanej grupy przestępczej**

Decyzję w tej sprawie podejmuje sąd wykonawczy. Ma ona charakter wyjątkowy i może obejmować do 1/3 całości orzeczonej kary. Dotyczy tylko pewnej części skazanych, którzy zadeklarowali współpracę z władzami. W przypadku skazania na karę dożywotniego więzienia istnieje możliwość skrócenia okresu wymaganego do warunkowego zwolnienia o pięć lat.

NIEMCY

Osadzeni w zakładach karnych mogą otrzymać pozwolenie na wykonywanie rozmów telefonicznych, a szczegółowe regulacje prawne w tym zakresie różnią się w zależności od kraju związkowego. Podczas gdy w większości krajów związkowych co do zasady przyznaje się rozmowy telefoniczne, w Nadrenii Północnej-Westfalii rozmowy telefoniczne są dozwolone tylko wtedy, gdy pozwalają na to warunki przestrzenne, personalne i organizacyjne.

W Bawarii i Dolnej Saksonii rozmowy telefoniczne powinny być dozwolone tylko w pilnych przypadkach lub po zaakceptowaniu przez skazanego warunków korzystania z obiektu umożliwiającego prowadzenie rozmów. Administracja zakładu karnego musi poinformować osadzonego o ewentualnym zamiarze monitorowania przebiegu rozmowy. Korzystanie z telefonów komórkowych jest zabronione. Dozwolone jest natomiast wysyłanie i otrzymywanie listów, ale co do zasady za pośrednictwem jednostki penitencjarnej. Kierownictwo zakładu karnego może przejąć korespondencję w przypadku: wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa jednostki, jeżeli przekazanie korespondencji stanowiłoby czyn zabroniony, list zawiera fałszywy opis warunków panujących w jednostce, wystąpienia obelg w treści, wystąpienia zagrożenia w stosunku do innego skazanego, list jest napisany nieczytelnie, za pomocą kodu lub w języku obcym bez uzasadnionego powodu. Korespondencja skazanego z jego obrońcą jest poufna i nie podlega kontroli.

Kierownictwo zakładu karnego może na własny koszt zezwolić skazanym na korzystanie z innych form telekomunikacji, np. przez rozmowę na Skypie. W niektórych zakładach karnych eksperymentalnie zezwala się na ograniczone korzystanie z Internetu.

Regularne widzenia są dozwolone na podstawie § 24 StVollzG. Wskazuje się, że minimalny czas widzenia to jedna godzina w ciągu miesiąca. Czas trwania wizyty jest wydłużany w przypadku gdy skazanego odwiedzają dzieci poniżej 14 roku życia. Administracja zakładu karnego może również zezwolić na kilka godzin widzenia bez nadzoru w celu przyczynienia się do utrzymania więzi partnerskich, rodzinnych. W wielu landach zwiększono minimalny czas wizyt i zwiększono przewidziany w ustawie StVollzG76 limit czasowy widzeń z dziećmi.

HISZPANIA

Nie istnieje ograniczenie co do liczby listów, które skazani mogą napisać lub otrzymać. Korespondencja budząca podejrzenia może być zwrócona nadawcy. Korespondencja między skazanym a jego obrońcą lub prokuratorem może być monitorowana jedynie na podstawie nakazu organu sądowego. Kontroli mogą podlegać listy wysyłane pomiędzy skazanymi z różnych zakładów karnych na podstawie uzasadnionej decyzji dyrektora jednostki penitencjarnej. Skazani mogą uzyskać zgodę na rozmowę telefoniczną, jeżeli członkowie rodziny mieszkają w odległych miejscach lub nie mogą podróżować oraz gdy skazany musi przekazać ważną informację bliskim, obrońcy lub innym osobom. Rozmowy telefoniczne przysługują osadzonym nie częściej niż pięć razy w tygodniu po pięć minut i w obecności funkcjonariusza. Koszty rozmowy ponosi skazany.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sądy powszechne	Sądy apelacyjne - 11 Sądy okręgowe - 47 Sądy rejonowe - 318	Informacja ogólnodostępna	Możliwość pozostawienia bez rozpoznania wnoszonych przez skazanych skarg, wniosków i próśb, które w sposób oczywisty są bezzasadne.

			<p>Wprowadzenie terminu na złożenie skargi przez skazanego – 7 dni od dnia, w którym skazany dowiedział się o zdarzeniu będącym podstawą skargi.</p> <p>Możliwość odbycia posiedzenia sądu w postępowaniu karnym wykonawczym i w postępowaniu cywilnym w sprawie skazanego pozbawionego wolności w formie zdalnej.</p> <p>Zmiana właściwości miejscowej i częściowo rzeczowej sądu w kwestiach dotyczących wykonywania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawach zarządzenia wykonania kary zawieszony – właściwy będzie sąd równorzędny (rejonowy albo okręgowy) miejsca stałego pobytu skazanego.</p> <p>Polecenia doprowadzenia do aresztu śledczego zamiast wzywania do stawienia skazanego do odbycia kary.</p> <p>Możliwość wydania postanowienia stwierdzającego, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności.</p>
Sądy administracyjne	15		<p>Możliwość odbycia posiedzenia sądu w postępowaniu sądowniczym w sprawie skazanego pozbawionego wolności w formie zdalnej.</p>
Zakłady karne i areszty śledcze	<p>81 – zakłady karne</p> <p>39 – areszty śledcze</p> <p><i>dane na dzień 31.12.2019 r.</i></p>	Centralny Zarząd Służby Więziennej	<p>Doprecyzowano przepisy o objęciu skazanego i tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną – wprowadzono nowy katalog środków ochrony oraz zasady ich stosowania.</p> <p>Doprecyzowanie regulacji dotyczącej przedmiotów, których skazany nie może posiadać poza depozytem – dodanie przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie karnym.</p> <p>Doprecyzowanie jakie przedmioty nie mogą być dostarczane w paczkach, tj. przedmioty niedozwolone oraz substancje psychoaktywne.</p> <p>Wyeliminowano konieczność opracowywania projektu indywidualnego programu oddziaływania przy odbywaniu kary w systemie programowego oddziaływania.</p> <p>Możliwość odbywania kary wybitnie zdemoralizowanych młodocianych</p>

			<p>w zakładzie karnym dla dorosłych odbywających karę po raz pierwszy.</p> <p>Możliwość właściwego rozmieszczenia tymczasowo aresztowanych funkcjonariuszy.</p> <p>Wprowadzono przepisy w zakresie organizowania i kontrolowania wykonywania pracy społecznie użytecznej przez skazanych, a także dotyczące obowiązków nałożonych na skazanego.</p> <p>Umożliwienie udziału skazanego pozbawionego wolności w formie zdalnej w rozprawie i posiedzeniu w postępowaniu karnym wykonawczym, postępowaniu administracyjnym, postępowaniu sądownoadministracyjnym i postępowaniu cywilnym w jego sprawie.</p>
Minister Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	<p>Możliwość tworzenia aresztów śledczych, przekształcania zakładów karnych w areszty śledcze i znoszenia zakładów karnych.</p> <p>Możliwość połączenia w drodze zarządzenia przywieziennych zakładów pracy funkcjonujących w formie przedsiębiorstwa państwowego oraz instytucji gospodarki budżetowej.</p> <p>Zawieranie porozumień z instytucjami badawczymi w celu realizacji zadań, o których mowa w k.k.w.</p> <p>Obowiązek określenia, w drodze rozporządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzajów badań na obecność substancji psychoaktywnej w organizmie skazanego, sposobu przeprowadzania tych badań oraz ich dokumentowania, • szczegółowego sposobu przeprowadzania kontroli skazanych i tymczasowo aresztowanych oraz wzorów protokołów kontroli, • wzoru oświadczenia osadzonego w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym o zaprzestaniu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych, lub papierosów elektronicznych, w celi mieszkalnej, • wysokości zryczałtowanej miesięcznej opłaty mając na względzie średnią wysokość kosztów ponoszonych przez zakład karny w związku z użytkowaniem przez skazanych dodatkowych

			sprzętów elektronicznych i elektrycznych.
Dyrektor Generalny Służby Więziennej	1	Informacja ogólnodostępna	<p>Obowiązek zawarcia z dyrektorem przywieźniennego zakładu pracy, porozumienia, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień do korzystania przez skazanych i tymczasowo aresztowanych z samoinkasującego aparatu telefonicznego, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.</p> <p>Obowiązek określenia w drodze zarządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeznaczenia zakładów karnych oraz wyodrębnionych oddziałów zakładów karnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, • przeznaczenia aresztów śledczych oraz wyodrębnionych oddziałów aresztów śledczych w aresztach śledczych i zakładach karnych, • wzoru potwierdzenia odbioru wysyłanej korespondencji urzędowej, • sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz ochrony i konwojowania skazanych i tymczasowo aresztowanych, • zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz pracowników przywieźniennych zakładów pracy.
Funkcjonariusze Służby Więziennej	26 890 <i>stan na dzień 31.12.2019 r.</i>	Centralny Zarząd Służby Więziennej	Możliwość realizacji czynności profilaktycznych w zakładach karnych.
Pracownicy Służby Więziennej	1 994 <i>stan na dzień 31.12.2019 r.</i>	Centralny Zarząd Służby Więziennej	Możliwość realizacji czynności profilaktycznych w zakładach karnych.
Funkcjonariusze Policji	96 611⁸ stan zatrudnienia <i>dane na dzień 1.03.2020 r.</i>	https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/183752,Liczba-policjantow-w-polskiej-Policji-fakty.html	Uprawnienia do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które dokonały ucieczki z aresztu śledczego, zakładu karnego, ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, lub dokonały ucieczki w trakcie konwojowania lub zatrudnienia lub na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład

⁸ Stan etatowy na dzień 1.03.2020 to 103 309 etaty

			karny i nie powróciły do niego w wyznaczonym terminie.
Funkcjonariusze Straży Granicznej	ok. 14 800	https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/6511,SG-w-liczbach.html	Uprawnienia do zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które dokonały ucieczki z aresztu śledczego, zakładu karnego, ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców lub dokonały ucieczki w trakcie konwojowania lub zatrudnienia lub na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i nie powróciły do niego w wyznaczonym terminie.
Służba Celno-Skarbowa	1	Informacja ogólnodostępna	Możliwość umieszczenia w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych także tymczasowo aresztowanych i skazanych konwojowanych przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.
Prokuratorzy	5 839 <i>stan na dzień 31.12.2019 r.</i>	Główny Urząd Statystyczny Mały Rocznik Statystyczny Polski 2020	Obowiązkowy udział prokuratora w posiedzeniu w przedmiocie warunkowego zwolnienia oraz w posiedzeniu w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia. Przyznanie prawa do: <ul style="list-style-type: none"> • udziału w posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia, • zgłoszenia sprzeciwu wobec wstrzymania wykonania orzeczenia - skutkującego zwolnieniem skazanego z aresztu śledczego lub zakładu karnego, • wniesienia zażalenia na postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia.
Osoby, które nie stawily się do odbycia kary pomimo uplywu terminu	38 513 (stan na 31 marca 2021 r.)	Centralny Zarząd Służby Więziennej	Utrudnienie ukrywania się przez zmianę zasady publikacji listów gończych oraz utrudnienie ubiegania się o warunkowe zwolnienie w przypadku bezprawnego utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności.
Skazani i tymczasowo aresztowani	74 567 - liczba tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych <i>dane za 2019 r.</i>	Centralny Zarząd Służby Więziennej	Zmieniono procedury składania i rozpoznawania wniosków, skarg i próśb skazanego – dodano możliwość pozostawienia bez rozpoznania również wniosków, skarg i próśb bezzasadnych; wprowadzono termin na złożenie skargi – 7 dni). Uregulowano zasady realizacji rozmów telefonicznych skazanych i tymczasowo aresztowanych – za pośrednictwem samoinkasujących aparatów telefonicznych i co najmniej raz w tygodniu. Brak możliwości korzystanie z innych środków

			<p>komunikacji (tymczasowo aresztowani).</p> <p>Możliwość kontroli rozmów skazanych w trakcie widzeń, rozmów telefonicznych lub prowadzonych za pomocą innych środków łączności – zakłady karne typu zamkniętego i otwartego.</p> <p>Możliwość kontroli rozmów skazanych prowadzonych za pomocą innych środków łączności – zakłady karne typu półotwartego.</p> <p>Możliwość cenzurowania korespondencji – zakłady typu otwartego.</p> <p>Możliwość wykonywania przez skazanych pracy społecznie użytecznej orzeczonej w zamian za grzywnę.</p> <p>Zmiany w zakresie zatrudnienia skazanych.</p> <p>Wprowadzenie nowych regulacji dotyczących zasad zatrudniania skazanych cudzoziemców.</p> <p>Doprecyzowano regulacje dotyczące wynagrodzenia skazanych wykonujących pracę w systemie wynagrodzenia akordowego.</p> <p>Wprowadzono możliwość poddania skazanego lub tymczasowo aresztowanego badaniom seksuologicznym.</p> <p>Wydłużono okresy, po upływie których może nastąpić przeniesienie skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności do zakładu karnego typu półotwartego (z 15 do 20 lat) i do zakładu karnego typu otwartego (z 20 do 25 lat) oraz wprowadzono obowiązkowe badania psychologiczne, psychiatryczne i seksuologiczne.</p> <p>Wprowadzono limity zezwoleń na udział skazanych w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych poza zakładem – 28 w ciągu roku dla zakładów karnych typu półotwartego oraz 56 dla zakładów karnych typu otwartego.</p> <p>Wprowadzono możliwość udziału skazanych w usuwaniu skutków sytuacji kryzysowych oraz klęsk żywiołowych.</p> <p>Zmiana zasad ponoszenia kosztów prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej – ponosi je skazany.</p>
--	--	--	--

			<p>Doprecyzowano regulacje dotyczące przedmiotów, których skazany nie może posiadać poza depozytem.</p> <p>Doprecyzowano jakie przedmioty nie mogą być dostarczane w paczkach.</p> <p>Wylimitowano możliwość przekazywania przez skazanych środków pieniężnych na książeczki oszczędnościowe.</p> <p>Doprecyzowano kwestię nagród, ulg i kar dyscyplinarnych.</p> <p>Ograniczono zasady bezpośredniego przesyłania korespondencji tymczasowo aresztowanego jedynie do korespondencji z obrońcą ustanowionym lub wyznaczonym w sprawie.</p> <p>Doprecyzowano regulacje w zakresie kontroli skazanych i tymczasowo aresztowanych.</p> <p>Wprowadzono zmianę dotyczącą wysokości udzielanej zapomogi.</p> <p>Doprecyzowano regulacje dotyczące obowiązku leczenia i rehabilitacji skazanych i tymczasowo aresztowanych.</p> <p>Możliwość udziału w rozprawie i posiedzeniu w postępowaniu karnym wykonawczym, postępowaniu administracyjnym, postępowaniu sądowniczym i postępowaniu cywilnym w formie zdalnej.</p> <p>Określono obowiązki związane z oświadczeniem dotyczącym używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych, lub papierosów elektronicznych.</p> <p>Obowiązek uiszczania zryczałtowanej miesięcznej opłaty za dodatkowy sprzęt elektroniczny i elektryczny.</p>
Komenda Główna Policji	1		Możliwość umieszczania danych osób poszukiwanych listem gończym na stronie internetowej.
Osoby odbywające karę w SDE	7 328 osób sprawozdanie MS-S10o (stan na 30 czerwca 2021 r.)	Ministerstwo Sprawiedliwości	Uproszczenie procedur i zwiększenie liczby osób odbywających karę w SDE (zmiana przesłanek; właściwość komisji penitencjarnej przy karze do 4 miesięcy pozbawienia wolności).
Przedsiębiorcy świadczący usługi telekomunikacyjne dla osób osadzonych w jednostkach Służby Więziennej	Brak danych		Wyznaczenie jednego, centralnego podmiotu, będącego przywieziennym zakładem pracy, który miałby zapewnić realizację usług telefonicznych we wszystkich jednostkach penitencjarnych.

Instytuty badawcze		Zawieranie porozumień z Ministrem Sprawiedliwości w celu realizacji zadań, o których mowa w k.k.w.
--------------------	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. z 2022 r. poz. 348).

W ramach opiniowania projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Krajowej Radzie Sądownictwa;
2. Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;
3. Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego;
4. Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
5. Prokuraturze Krajowej;
6. Komisji Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany następującym podmiotom:

7. Prezesom sądów apelacyjnych (wszystkich);
8. Prezesom wojewódzkich sądów administracyjnych (wszystkich);
9. Rzecznikowi Praw Obywatelskich;
10. Rzecznikowi Praw Dziecka;
11. Rzecznikowi Praw Pacjenta;
12. Krajowej Radzie Radców Prawnych;
13. Naczelnej Radzie Adwokackiej;
14. Naczelnej Radzie Lekarskiej;
15. Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”;
16. Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”;
17. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych;
18. Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych LEX IUSTA;
19. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów;
20. Niezależnemu Stowarzyszeniu Prokuratorów „Ad Vocem”;
21. Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej;
22. Stowarzyszeniu Prokuratorów „Lex super omnia”;
23. Porozumieniu samorządów zawodowych i stowarzyszeń prawniczych;
24. Krajowej Radzie Kuratorów;
25. Krajowemu Stowarzyszeniu Zawodowych Kuratorów Sądowych;
26. Helsińskiej Fundacja Praw Człowieka;
27. Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju;
28. Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej;
29. Fundacji Court Watch Polska;
30. Stowarzyszeniu Amnesty International;
31. Ogólnopolskiej Federacja Organizacji Pozarządowych;
32. Przewodniczącemu Zarządu Głównego NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa;
33. Przewodniczącemu Krajowej Sekcji Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”.

Czas trwania opiniowania i konsultacji publicznych – 21 dni.

Krajowa Rada Sądownictwa, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego poinformowali o braku uwag do projektu. Uwagi do projektu przedstawił Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Zestawienie przedstawionych uwag wraz z odniesieniem Ministra Sprawiedliwości zawiera odrębna tabela. W ramach opiniowania projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego uwagi przedstawił Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP. Odniesienie Ministerstwa Sprawiedliwości do zgłoszonych uwag przekazano w dniu 17 listopada 2021 r. Rzecznik Praw Dziecka wyraził poparcie dla projektowanych zmian dotyczących sposobu kontaktu małoletnich z osobami tymczasowo aresztowanymi i odbywającymi karę. Prezes SA w Poznaniu, Wiceprezes SA w Warszawie, Prezes SA we Wrocławiu i Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” poinformowali o braku uwag do projektu. Uwagi do projektu przedstawił SA w Krakowie, SA w Gdańsku (SO w Gdańsku i SR w Wejherowie), SA w Katowicach (SO w Gliwicach i SR w Bytomiu), SA w Szczecinie, SO w Szczecinie, Fundacja Lepsze Prawa Człowieka, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej, Krajowa Rada Kuratorów, Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych, Pika Polska Sp. z o.o. w Warszawie, rodziny osób osadzonych, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Pacjenta, NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa Zestawienie przedstawionych uwag wraz z odniesieniem Ministra Sprawiedliwości zawiera odrębna tabela.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łącznie (0-10)
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Dochody ogółem	0,00	0,00	126,9	190,3	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	2093,8

FPPiPP	0,00	0,00	126,9	190,3	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	2093,8
Wydatki ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo ogółem	0,00	0,00	126,9	190,3	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	2093,8
FPPiPP	0,00	0,00	126,9	190,3	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	253,8	2093,8

Źródła finansowania	<p>Wprowadzenie w życie projektowanych zmian będzie generować dodatkowe skutki finansowe dla sektora finansów publicznych, w części 37 budżetu państwa – <i>Sprawiedliwość</i>, w ramach środków na funkcjonowanie Służby Więziennej. Projektowany rozwój Systemu Dozoru Elektronicznego posiada zabezpieczenie środków finansowych w budżecie Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Zgodnie z planowanym <i>vacatio legis</i> ustawy, rozwój Systemu Dozoru Elektronicznego rozpocznie się w roku 2023 r.</p> <p>Jednocześnie należy zaznaczyć, że skutki finansowe kolejnych, dalszych etapów rozwoju systemu mają swoje źródło i zabezpieczenie w uchwalonej już ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. <i>o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025”</i>, <i>o ustanowieniu „Programu Modernizacji Służby Więziennej w latach 2022-2025”</i> oraz <i>o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw</i> (Dz. U. poz. 2448).</p> <p>Ponadto rozszerzenie katalogu typów przestępstw, za które skazanie będzie wiązać się z obligatoryjnym orzeczeniem świadczenia pieniężnego na rzecz FPPiPP nie wpłynie na budżet państwa.</p>
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wprowadzenie zmiany polegającej na objęciu skazanego (oprócz badań psychologicznych i psychiatrycznych) również badaniem seksuologicznym nie będzie pociągało za sobą istotnych kosztów, gdyż badania seksuologiczne sprawców przestępstw seksualnych, co do zasady, wykonywane są na etapie postępowania karnego. Projektowany przepis usankcjonuje możliwość przeprowadzania tego typu badań w sytuacji występowania diagnoz sprzecznych lub niejednoznacznych. Badania będą przeprowadzane przez specjalistów zewnętrznych, a ich liczba będzie uzależniona od aktualnie występujących potrzeb. Ewentualne środki finansowe niezbędne do przeprowadzenia badań seksuologicznych będą zabezpieczane z budżetów jednostek penitencjarnych.</p> <p><u>FPPiPP</u></p> <p>Projektowana ustawa przyniesie dodatkowe dochody FPPiPP. Wysokość tych dochodów będzie uzależniona od decyzji sądów w poszczególnych sprawach.</p> <p>Jednocześnie biorąc pod uwagę liczbę osób skazanych w 2020 r., za wskazane w projekcie typy przestępstw, wysokość zasądzanych kwot, których średnia kształtuje się głównie w dolnych granicach możliwego świadczenia⁹ oraz poziom ściągłości tych należności, najbardziej realne wydaje się, że dochody z tego tytułu będą kształtowały się maksymalnie na poziomie ok. 253,8 mln zł.</p>																																																																																
	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th colspan="4"><u>Art. 43a § 1 i 2 kk (świadczenie pieniężne)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości</th> </tr> <tr> <th>Rok</th> <th>Liczba orzeczeń</th> <th>Kwota w zł</th> <th>średnia kwota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">SĄDY OKRĘGOWE</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>53</td> <td>179 300</td> <td>3 383</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>42</td> <td>172 300</td> <td>4 102</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>57</td> <td>235 700</td> <td>4 135</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">SĄDY REJONOWE</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>46 862</td> <td>347 961 807</td> <td>7 425</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>43 627</td> <td>267 294 606</td> <td>6 127</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>50 659</td> <td>292 077 059</td> <td>5 766</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th colspan="4"><u>Art. 47 § 1 kk, 57a § 2kk (nawiązka)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości</th> </tr> <tr> <th>Rok</th> <th>Liczba orzeczeń</th> <th>Kwota w zł</th> <th>średnia kwota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">SĄDY OKRĘGOWE</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>32</td> <td>103 500</td> <td>3 234</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>16</td> <td>26 750</td> <td>1 672</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>18</td> <td>87 500</td> <td>4 861</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">SĄDY REJONOWE</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>556</td> <td>2 451 952</td> <td>4 410</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>244</td> <td>2 073 000</td> <td>8 496</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>220</td> <td>463 520</td> <td>2 107</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Art. 43a § 1 i 2 kk (świadczenie pieniężne)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości				Rok	Liczba orzeczeń	Kwota w zł	średnia kwota	SĄDY OKRĘGOWE				2019	53	179 300	3 383	2020	42	172 300	4 102	2021	57	235 700	4 135	SĄDY REJONOWE				2019	46 862	347 961 807	7 425	2020	43 627	267 294 606	6 127	2021	50 659	292 077 059	5 766	<u>Art. 47 § 1 kk, 57a § 2kk (nawiązka)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości				Rok	Liczba orzeczeń	Kwota w zł	średnia kwota	SĄDY OKRĘGOWE				2019	32	103 500	3 234	2020	16	26 750	1 672	2021	18	87 500	4 861	SĄDY REJONOWE				2019	556	2 451 952	4 410	2020	244	2 073 000	8 496	2021	220	463 520	2 107
<u>Art. 43a § 1 i 2 kk (świadczenie pieniężne)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości																																																																																	
Rok	Liczba orzeczeń	Kwota w zł	średnia kwota																																																																														
SĄDY OKRĘGOWE																																																																																	
2019	53	179 300	3 383																																																																														
2020	42	172 300	4 102																																																																														
2021	57	235 700	4 135																																																																														
SĄDY REJONOWE																																																																																	
2019	46 862	347 961 807	7 425																																																																														
2020	43 627	267 294 606	6 127																																																																														
2021	50 659	292 077 059	5 766																																																																														
<u>Art. 47 § 1 kk, 57a § 2kk (nawiązka)</u> na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości																																																																																	
Rok	Liczba orzeczeń	Kwota w zł	średnia kwota																																																																														
SĄDY OKRĘGOWE																																																																																	
2019	32	103 500	3 234																																																																														
2020	16	26 750	1 672																																																																														
2021	18	87 500	4 861																																																																														
SĄDY REJONOWE																																																																																	
2019	556	2 451 952	4 410																																																																														
2020	244	2 073 000	8 496																																																																														
2021	220	463 520	2 107																																																																														

⁹ na podstawie sprawozdania MS-S6 w sprawie osób osądzonych w pierwszej instancji w SR i SO

Łącznie w 2021 r. w sądach okręgowych i rejonowych z tytułu art. 43a § 1 i 2 k.k. orzeczono 292 312 759 zł świadczeń pieniężnych na podstawie 50 716 wydanych orzeczeń. Natomiast z tytułu art. 47 § 1 kk, 57a § 2 k.k. orzeczono 551 020 zł świadczeń pieniężnych na podstawie 238 wydanych orzeczeń.

Średnio dają to kwotę ok. 5 748 zł na jedno orzeczenie.

Biorąc pod uwagę liczbę osób skazanych w 2020 r. za poszczególne przestępstwa, która kształtowała się na poziomie 72 372 oraz średnią zasądzaną kwotę w wysokości 5 748 zł oraz ściągalność należności na poziomie ok. 61%, dodatkowe dochody na rzecz FPPiPP wyniosą ok. 253,8 mln zł.

$$72\,372 * 5\,748\,zł * 61\% = 253\,756\,496,16\,zł$$

Artykuł	Liczba skazanych w 2020 r.	Maks. wysokość świadczenia	Min. Wysokość świadczenia
164 § 1	0	60000	5000
165 § 1	0	60000	5000
165a § 1 lub 2	1	60000	5000
171 § 1, 2 lub 3	0	60000	5000
174 § 1	0	60000	5000
178a § 1	36096	60000	5000
178b	1041	60000	5000
179	0	60000	5000
180	0	60000	5000
200a § 4b lub 4c	0	60000	5000
244	9796	60000	5000
255a § 1 lub 2	0	60000	5000
258 § 1	0	60000	5000
263 § 2	0	60000	5000
178a § 4	6184	60000	10000
202 § 3, 4, lub 4a	258	60000	10000
258 § 2, 3 lub 4	0	60000	10000
263 § 1	0	60000	10000
narkomania	18996	60000	1000
Łączna liczba skazanych	72 372		Suma dochodów:

Analizując potencjalne dochody z tytułu zasądzonych należności należy mieć na uwadze brzmienie art. 4 § 1 k.k., zgodnie z którym, jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawy.

biorąc pod uwagę powyższe oraz projektowane *vactio legis* pierwsze wpływy z zasądzonych należności zaczęłyby wpływać do FPPiPP uprawomocnieniu i egzekucji świadczeń pieniężnych za czyny karalne, które zostałyby popełnione od chwili wejścia projektowanych przepisów w życie.

W związku z powyższym zakłada się, że skutki finansowe projektowanych przepisów w postaci wpływu świadczeń na rzecz FPPiPP wystąpiłyby od 1 lipca 2023 r.

Poniżej przedstawiono sprawy pozostałe na następny okres sprawozdawczy według procesowego czasu trwania postępowania w 2021 r.¹⁰ na etapie postępowania przygotowawczego.

Czas trwania według procesowego czasu trwania postępowania przygotowawczego	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do roku	Powyżej roku do 2 lat	Powyżej dwóch lat
Liczba spraw	37 697	26 559	14 639	4 872	3 580

Jak wynika z powyżej przedstawionych danych większość spraw w postępowaniu przygotowawczym trwa do 6 miesięcy.

Poniżej przedstawiono średni czas trwania spraw karnych procesowych oraz czas trwania spraw komorniczych¹¹.

Średni czas trwania spraw karnych procesowych w pierwszej instancji w sądach rejonowych (rep. K) i karnych procesowych w drugiej instancji w sądach okręgowych (rep. Ka) – w miesiącach (średnia ważona) - w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
SR sprawy karne procesowe I inst. (rep. K)	5,1	5,8	6,0
SO sprawy karne procesowe II inst. (rep. Ka)	3,5	4,8	3,9

W roku 2021 średni czas trwania spraw karnych procesowych w pierwszej instancji w sądach rejonowych (rep. K) wyniósł 6,0 miesiąca i karnych procesowych w drugiej instancji w sądach okręgowych (rep. Ka) – 3,9 miesiąca.

Średni czas trwania spraw karnych procesowych w pierwszej instancji w sądach okręgowych (rep. K) i karnych procesowych w drugiej instancji w sądach apelacyjnych (rep. AKa) – w miesiącach (średnia ważona) - w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
SO sprawy karne procesowe I inst. (rep. K)	7,6	8,7	8,7
SA sprawy karne procesowe II inst. (rep. AKa)	4,7	6,9	6,9

W roku 2021 średni czas trwania spraw karnych procesowych w pierwszej instancji w sądach okręgowych (rep. K) wyniósł 8,7 miesiąca i karnych procesowych w drugiej instancji w sądach apelacyjnych (rep. AKa) – 6,9 miesiąca.

Z próby Sądu Okręgowego w Poznaniu i 12 Sądów Rejonowych Funkcjonalnych za II półrocze 2021 r. wynika, że ok. 45-50% zasądzonych nawiązek i świadczeń pieniężnych jest płacone dobrowolnie bez konieczności wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Wysokość należności zasądzonych na rzecz Funduszu Sprawiedliwości	wysokość należności wpłaconych dobrowolnie, w tym
---	---

¹⁰ PK-P1K Sprawozdanie z działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w sprawach karnych za rok 2021

¹¹ Na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości

nawiązek	świadczeń pieniężnych	wysokość wpłaconych nawiązek	wysokość wpłaconych świadczeń pieniężnych
23 200,00 zł	4 081 586,00 zł	10 250,50 zł	2 078 520,09 zł

W roku 2021 średni czas trwania spraw komorniczych z rep. Km dot. egzekucji świadczeń pieniężnych wyniósł 15,8 miesiąca. Podkreślić należy, że czas ten dotyczy wszystkich świadczeń pieniężnych, bez możliwości wyodrębnienia spraw dot. zasądzonych świadczeń lub nawiązek na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, jednak wydaje się, że ta kategoria spraw nie powinna znacząco odbiegać od przeciętnego czasu trwania tych spraw.

W celu zobrazowania potencjalnego wpływu należności wzięto pod uwagę powyższe dane tj.

- średni czas trwania postępowania przygotowawczego, zakładając czas ok. 4 miesięcy
- średni czas trwania spraw karnych procesowych w pierwszej instancji w sądach rejonowych – 6 miesięcy oraz
- średni czas trwania spraw karnych procesowych w sądach okręgowych drugiej instancji – 3,9 miesiąca
- średni czas trwania spraw komorniczych 15,8 miesiąca, przy założeniu, że ok. 50% zasądzonych nawiązek płaconych jest dobrowolnie.

Z powyższego wynika, że pierwsze zapłaty zasądzonych kwot mogłyby wpłynąć na rzecz FPPiPP dopiero w drugiej połowie 2024 r. – przy założeniu, że część nawiązek jest płacona bez konieczności wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Zatem z zakładanego maksymalnego wpływu na poziomie 253,8 mln zł na rzecz FPPiPP w 2024 r. może wpłynąć 126,9 mln zł.

W 2025 r. zakłada się, że na rzecz FPPiPP wpłynie 75% zakładanej maksymalnej kwoty wpływu, ponieważ już wtedy zaczną wpływać pierwsze kwoty z egzekucji komorniczych, co da kwotę ok. 190,3 mln zł.

W 2026 r. zakłada się wpływ pełnej kwoty zasądzonych świadczeń.

Przeznaczenie środków FPPiPP określa art. 43 § 8 k.k.w., który wskazuje na cztery podstawowe cele:

- pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, zwłaszcza pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną, udzielaną przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje;
- pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, udzielaną przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną;
- pomoc postpenitencjarną
- działalność podejmowaną lub powierzoną przez dysponenta FPPiPP, mającą na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz pomocy postpenitencjarnej, a także przeciwdziałanie przyczynom przestępczości

Dodatkowe wpływy do FPPiPP, związane z projektowaną zmianą przepisów, rozdysponowane zostaną w granicach ustawowego upoważnienia, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb związanych z rozwojem nowej Sieci Pomocy Pokrzywdzonym na lata 2022-2024, której celem jest zapewnienie jak najszerszego dostępu osób pokrzywdzonych przestępstwem do pomocy świadczonej w ramach Sieci. Należy mieć także na uwadze, że przez środki FPPiPP są także podejmowane działania mające na celu realizację obowiązującej od 30 listopada 2020 r. tzw. ustawy antyprzemocowej, której celem jest zapewnienie natychmiastowej izolacji sprawcy przemocy domowej od osoby pokrzywdzonej.

Obciążenie sądów powszechnych

Projektowane zmiany wpłyną na obciążenie sądów. Jednakże, wobec niemożności wygenerowania danych statystycznych umożliwiających nawet szacunkowe określenie liczby spraw, które wpłyną do sądów w związku z projektowanymi rozwiązaniami, nie sposób, nawet w przybliżeniu, określić liczby dodatkowych ewentualnych etatów orzeczniczych, o które należałoby wzmocnić sądy powszechne. Przykładowo wprowadzenie kompetencji komisji penitencjarnych do orzekania w przedmiocie zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w wymiarze do 4 miesięcy w systemie dozoru elektronicznego - zmniejszy liczbę wniosków wpływających do sądów penitencjarnych, jednakże sądy te orzekać będą jako instancja odwoławcza

od orzeczeń komisji penitencjarnej, a nie sposób ustalić jaki procent tych orzeczeń zostanie zaskarżony. Podobnie w przypadku wydawania postanowień stwierdzających, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności. Dokonanie wstępnej oceny skali wzrostu obciążenia pracą będzie możliwe najwcześniej po uzyskaniu odpowiednich danych za pierwszy pełny okres statystyczny od wejścia w życie ww. rozwiązań legislacyjnych. Jednocześnie nie można wykluczyć, że wzrost obciążeń będzie kształtował się na poziomie na tyle niewysokim, że nie będzie uzasadniał przydzielenia dodatkowych etatów orzecznich czy pomocniczych, lub też będzie uzasadniał przydzielenie etatów jedynie do kilku konkretnych jednostek, co być może będzie mogło zostać zrealizowane w ramach aktualnie funkcjonującej liczby etatów w strukturze sądownictwa powszechnego, przez dokonanie odpowiednich przesunięć pomiędzy sądami.

Koszty rozszerzenia stosowania Systemu Dozoru Elektronicznego¹²

1. Potencjalna populacja skazanych spełniających formalne warunki do odbywania kary w SDE.

Skazanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i którym do odbycia kary w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy, aktualnie jest 1 935, którzy przebywają w izolacji penitencjarnej (stan na 16 sierpnia 2021 r.).

Liczba skierowanych do SDE decyzją komisji penitencjarnej, skazanych przebywających w izolacji penitencjarnej na karę pozbawienia wolności od 1 miesiąca do 4 miesięcy:

- populacja skazanych do 4 miesięcy – 2778;
- populacja skazanych do 4 miesięcy, orzeczenia oczekujące - 6971 skazanych.

2. Koszty osobowe Służby Więziennej, wynikające z niezbędnego zwiększenia zasobu kadrowego Zespołów Terenowych SDE.

a) 51 etatów funkcjonariuszy Służby Więziennej:

- 1 etat funkcjonariusza SW x 27 Zespołów Terenowych SDE,
- 12 etatów funkcjonariuszy SW x utworzenie 2 nowych Zespołów Terenowych.

b) 20 etatów pracowników cywilnych Służby Więziennej w Biurze Dozoru Elektronicznego CZSW, niezbędnych do wykonania zwiększonych zadań Centrali Monitorowania SDE i Ośrodka Głównego Podmiotu Dozorującego:

- 3 etaty x 4 zmiany Ośrodka Głównego Podmiotu Dozorującego;
- 2 etaty x 4 zmiany Centrali Monitorowania.

Szacunkowe skutki finansowe dodatkowych etatów funkcjonariuszy SW i pracowników cywilnych do obsługi SDE (zakłada się zwiększenie zatrudnienia od 1 stycznia 2023 r.)

Rok	uposażenie funkcyjniarzy	nagroda roczna	fundusz nagród i zapomóg	wydatki relacyjne do uposażeń	wynagrodzenia osobowe pracowników	dodatkowe wynagrodzenie roczne	skł. na ubezpieczenia społeczne	składki na Fundusz Pracy i ZFSS
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	3 475 000	0	41 000	382 000	1 631 000	0	285 000	73 000
2024	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2025	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2026	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2027	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2028	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2029	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000

¹² Opracowanie na podstawie danych CZSW.

2030	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
2031	3 475 000	290 000	41 000	382 000	1 631 000	139 000	309 000	76 000
Suma	31 275 000	2 320 000	369 000	3 438 000	14 679 000	1 112 000	2 757 000	681 000

Dobór liczby etatów i stanowisk uwzględnia szereg kryteriów, m.in.:

- zapewnienie bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych i bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy i pracowników;
- terytorialny zasięg działania jednostek organizacyjnych oraz liczbę współpracujących z nimi organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości;
- typ, rodzaj oraz przeznaczenie jednostki organizacyjnej;
- infrastrukturę, strukturę organizacyjną, w tym podział na oddziały aresztu śledczego i zakładu karnego oraz podległe oddziały zewnętrzne;
- liczbę działających szkół, ośrodków diagnostycznych, podmiotów leczniczych, aptek i przywieziennych zakładów pracy;
- pojemność każdej jednostki organizacyjnej, pod kątem maksymalnej liczby osób skazanych, które wymagają izolacji penitencjarnej.

W zakresie przepisów dotyczących sposobów ochrony jednostek organizacyjnych SW, rodzaj i liczbę stanowisk różnicuje się w zależności od zakresu, ilości i rodzaju stosowanych przedsięwzięć ochronnych oraz zabezpieczeń techniczno-ochronnych.

Powyższe stałe kryteria mają bezpośredni wpływ na liczbę etatów ustalaną dla poszczególnych jednostek organizacyjnych SW, zaś zaludnienie tych jednostek osobami skazanymi na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanymi jest uzależnione od aktualnego orzecznictwa sądów.

Specyfika zadań związanych z koordynacją działań, nadzorem i kontrolą, wykonywaniem czynności materialno-technicznych i innych aktywności podejmowanych w ramach SDE w wymiarze 24 godzin na dobę w środowisku „pozawięziennym”, wymagają oddzielnego zasobu kadrowego SW, dedykowanego wyłącznie do dozoru elektronicznego, spełniającego kryteria właściwego doboru, predyspozycji i przeszkolenia funkcjonariuszy i pracowników.

Aktualnie, statystycznie w skali roku, w odniesieniu do ilości kar pozbawienia wolności orzekanych przez sądy I i II instancji, dla zabezpieczenia odpowiedniej ilości miejsc do odbywania kary pozbawienia wolności w izolacji więziennej oraz wykonywania tymczasowego aresztowania, w jednostkach penitencjarnych musi być zagwarantowany stały zasób kadrowy funkcjonariuszy i pracowników SW przewidziany przepisami i przyjętymi standardami. Przy aktualnym stanie orzecznictwa sądów karnych i projektowanych zmianach, niezbędne jest zwiększenie liczby miejsc do odbywania kary w SDE, do wykonywania której konieczny jest nowy zasób kadrowy funkcjonariuszy i pracowników SW, którego nie można pozyskać przez zmniejszanie kadry funkcjonariuszy i pracowników SW w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Mając na względzie uwarunkowane ustawą o *Służbie Więziennej* kryteria ustalania etatów funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej dla jednostek organizacyjnych SW, wobec planowanej perspektywy rozwoju systemu dozoru elektronicznego, niezbędnym sposobem na sprawne wykonywania kar, środków karnych oraz zabezpieczających w tym systemie jest pozyskanie nowych etatów.

Ze względu na agregację danych wynagrodzeń w obliczeniach znajdujących się w tabeli 6 OSR nie dokonano osobnych obliczeń DWR oraz potencjalnych nagród oraz dochodów z tytułu wynagrodzeń w kolejnych latach obowiązywania ustawy.

3. Dodatkowe wydatki Służby Więziennej.

a) Zakup niezbędnych środków transportu:

jednorazowy koszt zakupu dwóch samochodów x 100 000 zł = **200 000,00 zł.**

b) Eksploatacja pojazdów:

roczny koszt eksploatacji dwóch pojazdów (koszty ubezpieczenia, paliwa, przeglądów, opłat drogowych, napraw i pozostałych) – **100 000,00 zł.**

c) Umundurowanie i odzież ochronna funkcjonariuszy i pracowników

łącznie koszt umundurowania i odzieży ochronnej dla 51 funkcjonariuszy będzie wynosił (51 x 3 166,36 zł) – **161 484,36 zł.**

d) równoważnik za umundurowanie i czyszczenie chemiczne umundurowania dla 51 funkcjonariuszy – **59 435,40 zł.**

Zmiana roli komisji penitencjarnych

Niezbędne przygotowania do wejścia w życie tej projektowanej zmiany roli komisji penitencjarnych przeprowadzi w swoim zakresie Służba Więzienna, zgodnie z obowiązującymi procedurami i w ramach dotychczasowych limitów budżetowych, bez potrzeby ich zwiększenia.

Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieźlennych Zakładów Pracy

Wysokość zryczałtowanej miesięcznej opłaty za użytkowanie przez skazanych dodatkowych sprzętów elektronicznych i elektrycznych zostanie określona w wydawanym rozporządzeniu. Obecnie nie jest możliwe określenie skutków finansowych dla Funduszu.

Możliwość połączenia przywieźlennych zakładów pracy funkcjonujących w formie przedsiębiorstwa państwowego oraz instytucji gospodarki budżetowej

Na obecnym etapie zakłada się, że zmniejszeniu ulegną koszty:

- ✓ administracyjne – połączenie spowoduje obniżenie kosztów administracyjnych wskutek scentralizowania funkcji zarządczych, administracyjnych oraz kontrolnych w ramach jednego podmiotu,
- ✓ sprawozdawczości – funkcjonowanie dwóch odrębnych podmiotów wymusza sporządzanie przez każde z nich własnego sprawozdania finansowego, raportów, dokumentów księgowych, deklaracji podatkowych oraz prowadzenia odrębnych rejestrów dla potrzeb rozliczeń podatkowych. Połączenie pozwoli także znacznie ograniczyć nakład pracy i koszty związane z realizacją obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych.

Dzięki połączeniu osiągnięte zostaną wymierne korzyści zarówno w sferze ekonomicznej jak również organizacyjnej. Przewiduje się, że połączenie spowoduje:

- ✓ redukcję kosztów zarządzania oraz racjonalizację struktur organizacyjnych,
- ✓ ujednoczenie polityki zakupów: zmniejszenie kosztów dostaw, koordynację i konsolidację zakupów materiałów do produkcji, co umożliwi negocjacje przy zakupach większej ilości materiałów niezbędnych do produkcji i funkcjonowania zakładu,
- ✓ integrację systemów IT pozwalającą na zmniejszenie kosztów zarządzania, a także kosztów serwisowych,
- ✓ obniżenie kosztów pracy przez efektywniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi,
- ✓ osiągnięcie znacznie lepszej pozycji negocjacyjnej oraz większej siły przetargowej wobec dostawców i odbiorców.

Wskazane wyżej przesłanki ekonomiczne uzasadniają merytorycznie przeprowadzenie procesu połączenia przywieźlennych zakładów pracy. Wydaje się, że zostaną osiągnięte wymierne korzyści ekonomiczne oraz korzyści w zakresie organizacji funkcjonowania przedsiębiorstw.

Jednak na obecnym etapie nie jest możliwe określenie dokładnych korzyści, ponieważ nie jest wiadome ile takich przedsiębiorstw zostanie połączonych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	Funkcjonariusze Służby Więziennej i pracownicy cywilni			5,53	5,96	5,96	5,96	53,19

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wyznaczenie jednego, centralnego podmiotu, będącego przywieziennym zakładem pracy, który miałby zapewnić realizację usług telefonicznych we wszystkich jednostkach penitencjarnych wpłynie na przedsiębiorców, którzy obecnie świadczą usługi telefoniczne w jednostkach penitencjarnych. Stracą oni możliwość świadczenia usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych.
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Projektowana ustawa będzie miała wpływ na pracowników cywilnych oraz funkcjonariuszy Służby Więziennej. Zmiany wprowadzane ustawą prowadzą do zwiększenia zatrudnienia w jednostkach CZSW.
Niemierzalne	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Projektowane zmiany wpłyną pozytywnie na ochronę społeczeństwa przed działalnością osób pozbawionych wolności, w tym również przed sprawcami najcięższych przestępstw. Wprowadzane zmiany dotyczące określenia minimalnej częstotliwości rozmów pozwolą zagwarantować osadzonym równe prawo do kontaktu telefonicznego z obrońcą i pozwolą na zniwelowanie zwłoki w ich realizacji. Uprawnienie do minimum jednej rozmowy tygodniowo umożliwi odpowiednie zaplanowanie i realizację wszystkich zgłoszeń w tym zakresie. Forma zdalna rozpraw i posiedzeń sądów pozwala na kontakt skazanego z sądem w ramach rozprawy i posiedzenia, pozwala na udział skazanego w czynnościach sądowych w różnych okolicznościach – m.in. stanu epidemii. Skazany ma zapewnioną możliwość kontaktu z sądem za pomocą urządzeń technicznych, a sąd nie rozstrzyga sprawy bez udziału skazanego pod jego nieobecność i bez zapoznania się z jego stanowiskiem, które może być zaprezentowane osobiście przez samego skazanego. Projektowane rozwiązanie może przyczynić się do skrócenia czasu procedowania sądu w sprawach dotyczących osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania oraz do łatwiejszego kontaktu skazanego z sądem. Rozszerzenie stosowania SDE pozwala sądzić, że zwiększy się populacja osób skazanych i odbywających karę w tym systemie i jednocześnie nastąpi odciążenie jednostek penitencjarnych i w dalszej perspektywie może prowadzić do polepszenia warunków bytowych skazanych. Ponadto wydaje się, że dzięki możliwości zastosowania SDE 6 miesięcy przed zakończeniem kary pozbawienia wolności, skazany będzie miał czas na dostosowanie się do nowych warunków życia na wolności po zakończeniu kary. Doprecyzowanie regulacji dotyczącej przedmiotów, których skazany nie może posiadać poza depozytem, przez dodanie przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie karnym oraz doprecyzowuje jakie przedmioty nie mogą być dostarczane w paczkach, tj. przedmioty niedozwolone oraz substancje psychoaktywne będzie miało bezpośredni wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa w jednostkach penitencjarnych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Należy również wspomnieć o wielkości skali pomocy ze środków Funduszu Sprawiedliwości dla uchodźców z Ukrainy oraz udzielonego wsparcia służbie zdrowia m.in. podczas trwającej epidemii Covid-19.</p> <p>Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym</p> <p>Od pierwszego dnia zbrojnej napaści Rosji na terytorium Ukrainy uchodźcy otrzymują bezpłatne wsparcie ze środków Funduszu Sprawiedliwości w ramach ogólnopolskiej Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem. To przede wszystkim pomoc: prawna, psychologiczna i materialna. W Polsce działa 305 takich placówek, w których osoby pokrzywdzone przestępstwem mogą uzyskać profesjonalne i natychmiastowe wsparcie. Pomocą objęto już prawie 10 tys. uchodźców uciekających z Ukrainy. Dla ułatwienia przygotowano wniosek o udzielenie pomocy w języku ukraińskim.</p> <p>W Programie Pomocy Osobom Pokrzywdzonym na lata 2022-2025 na rok 2022 przewidziano 120 mln zł. Pieniądze te zostaną przeznaczone na rzecz pokrzywdzonych przestępstwem, w tym na rzecz pokrzywdzonych zbrojną napaścią Rosji.</p> <p>Informacje o wszystkich dostępnych formach pomocy znajdują się na stronie internetowej Funduszu, również w języku ukraińskim: https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl/ua/</p> <p>Zorganizowano szkolenie dla osób udzielających wsparcia w placówkach w ramach Sieci oraz systemu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego, a także dla kuratorów sądowych. Uczestnicy szkolenia zostali zapoznani z regulacjami prawnymi związanymi z zakresem udzielania pomocy cudzoziemcom, z uwzględnieniem pomocy udzielanej uchodźcom z Ukrainy.</p>	

Linia Pomocy Pokrzywdzonym (+48 222 309 900)

Pomoc ze środków Funduszu Sprawiedliwości jest świadczona również za pośrednictwem Infolinii.

- Podjęto decyzję o wydłużeniu czasu pracy konsultantów posługujących się językiem ukraińskim. Infolinia jest czynna przez całą dobę, siedem dni w tygodniu.
- W pierwszym kwartale bieżącego roku Linia Pomocy Pokrzywdzonym obsłużyła 13 376 zgłoszeń, z czego niemal 8 280 dotyczyło spraw związanych z wojną na terytorium Ukrainy.
- Liczba udzielonych konsultacji w języku ukraińskim wzrosła z 2 połączeń w styczniu do ponad 2,2 tys. w marcu. Poziom udzielanej pomocy w języku ukraińskim w kwietniu utrzymał się również na podobnym, wysokim poziomie (w marcu i kwietniu łączna liczba połączeń 4 482).

Wsparcie dla jednostek sektora finansów publicznych

Minister Sprawiedliwości podjął również decyzje o przekazaniu wsparcia finansowego jednostkom samorządu terytorialnego, w szczególności z terenów południowo-wschodniej Polski.

Łączna kwota zawartych umów to ponad milion zł. Ze środków FS zakupiono m.in. środki higieniczne, artykuły dla małych dzieci, spożywcze i medyczne. Środki te są przeznaczone na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem, przekraczających granicę Rzeczypospolitej Polskiej z Ukrainą w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Materiały informacyjne

W ramach działalności Funduszu Sprawiedliwości przygotowano również ulotki informujące o bezpłatnym i doraźnym wsparciu ze środków funduszu dla osób pokrzywdzonych zbrojną agresją na Ukrainie. Ulotka jest dostępna w języku ukraińskim.

Pomoc dla jednostek służby zdrowia (szpitali)

Dysponent Funduszu Sprawiedliwości realizując zadania związane z pomocą osobom pokrzywdzonym przestępstwem podjął działania mające na celu wsparcie szpitali szczególnie w okresie pandemii Covid-19 w celu zapewnienia optymalnych warunków udzielania ww. pomocy medycznej. Od początku 2019 roku do 2021 roku Dysponent Funduszu Sprawiedliwości zawarł ponad 150 umów ze szpitalami i jednostkami samorządu terytorialnego na zakup specjalistycznego sprzętu medycznego na łączną kwotę ponad 57 mln zł udzielonych dotacji. W 2020 roku w okresie szczególnie trudnym dla całej służby zdrowia zawarto 112 umów na kwotę ponad 28,1 mln zł.

W sumie FS wyposażył w specjalistyczny sprzęt medyczny już ponad 150 szpitali w całej Polsce. W ramach udzielonych dotacji zakupiony został sprzęt specjalistyczny, dzięki któremu możliwe jest zwiększenie bezpieczeństwa i zapewnienia opieki nad pacjentami, w tym będącymi ofiarami zdarzeń powodujących urazy w szczególności wypadków drogowych.

W okresie pandemii istotne było także wyposażenie szpitali w środki ochrony osobistej, aby pomoc medyczna mogła być udzielona w sposób maksymalnie bezpieczny zarówno dla pacjenta jak i personelu.

W ramach udzielonych dotacji zakupiono m.in.:

- ambulans sanitarny wraz z wyposażeniem, ultrasonograf z sondami, laser biostymulacyjny ze skanerem, zainstalowano i uruchomiono ramię C z możliwością rekonstrukcji 3D, system neuromonitoringu mózgowo rdzeniowego, mikroskop operacyjny na bloku operacyjnym, bronchofibroskop pediatryczny, zestaw narzędzi chirurgicznych do operacji urazowych i powypadkowych, system do trepanacji wraz z oprzyrządowaniem, akcesoria i niezbędne wyposażenie wspomagające zabezpieczenie poszkodowanego po wypadkach, USG z przeznaczeniem dla dzieci (1 szt.), USG z przeznaczeniem dla osób dorosłych (9 szt.), analizatory badań (9 szt.), kardiomonitor z przeznaczeniem dla osób dorosłych (ponad 51 szt.), respiratory z przeznaczeniem dla osób dorosłych (ponad 25 szt.), aparaty RTG (4 szt.), łóżka szpitalne (ponad 56 sztuk), środki ochrony osobistej personelu medycznego – ponad 170 tys. sztuk masek ochronnych, ponad 16 tys. kombinezonów i fartuchów ochronnych, ponad 13 tys. czepków ochronnych, ponad 1 mln par rękawiczek, ponad 13 tys. środków do dezynfekcji.

Ze środków FS sfinansowano również budowę nowej kliniki „Budzik”. Jest to projekt realizowany przez fundację Ewy Błaszczyk, w której najlepsi lekarze w kraju prowadzą innowacyjny program wybudzania ludzi ze śpiączki. Na to specjalistyczne centrum medyczne związane z rehabilitacją osób pokrzywdzonych przestępstwami Fundusz przeznaczył ponad 44 mln złotych. Nowy „Budzik” dla dorosłych po ciężkim udarze mózgu powstanie na terenie Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
<p>Komentarz:</p> <p>W szczególnie uzasadnionych wypadkach, skazany lub tymczasowo aresztowany może skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego kontaktu. W takim przypadku, wymagana jest zgoda dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego na taki kontakt.</p> <p>Zgodnie z projektowanymi regulacjami, skorzystanie przez skazanego z samoinkasującego aparatu następuje po wcześniejszym zgłoszeniu takiej potrzeby funkcjonariuszowi Służby Więziennej.</p> <p>Warunkiem skorzystania przez skazanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą, o której mowa w art. 8 § 3, będzie uprzednie poinformowanie na piśmie dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego przez tę osobę o numerze telefonu, pod którym można nawiązać z nią kontakt.</p> <p>Wprowadzenie obowiązku obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego podczas udziału skazanych w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych.</p> <p>Wprowadzenie obowiązku obecności w miejscu przebywania osoby pozbawionej wolności w postępowaniu karnym wykonawczym, cywilnym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym w czynnościach procesowych w formie zdalnej przedstawiciela administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.</p> <p>W projektowanej ustawie proponuje się przekazywanie pokrzywdzonemu zawiadomienia o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego również w wypadkach, gdy skazany w wyznaczonym terminie nie powrócił z przepustki lub czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego.</p> <p>Wyeliminowano konieczność opracowywania projektu indywidualnego programu oddziaływania przy odbywaniu kary w systemie programowego oddziaływania. Propozycja ta organicznie podejmuje zbędnych działań biurowych i znacząco odciąży Służbę Więzienną przez odstępianie od realizacji zadań czysto technicznych.</p> <p>Projekt zakłada możliwość odbycia rozpraw i posiedzeń w postępowaniu karnym wykonawczym, cywilnym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym z udziałem skazanego pozbawionego wolności w formie zdalnej. Proponowane rozwiązanie może przyczynić się do skrócenia czasu procedowania w sprawach dotyczących osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych, umożliwiając szybkie i sprawne przeprowadzenie postępowania.</p>	
<p>9. Wpływ na rynek pracy</p>	
<p>Projektowane zmiany będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy, ponieważ zostanie zwiększone zapotrzebowanie na nowych pracowników cywilnych oraz funkcjonariuszy.</p> <p>Projektowana regulacja wpłynie na rynek pracy poprzez zmianę zasad zatrudnienia skazanych.</p>	
<p>10. Wpływ na pozostałe obszary</p>	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne, wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	<p>Projekt przewiduje zmianę zasad upubliczniania listów gończych przez domyślne upublicznianie w Internecie, a jedynie w drodze postanowienia prokuratora lub sądu – w inny sposób.</p> <p>Wpływ na sądy został omówiony w pkt 2, 4, 6.</p>
<p>11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego</p>	
<p>Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu dotyczącego obowiązku dostosowania porządków wewnętrznych zakładów karnych i aresztów śledczych do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą do dnia jej wejścia w życie, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Przepisy art. 1 pkt 1, 2, 21, 32, 36, 38, 39, pkt 40 lit. a, b, d i e, pkt 44 lit. a, pkt 45, pkt 46 lit. a–c, pkt 47, pkt 49 lit. b i c, pkt 62 lit. b, pkt 65, 66, 77, 78, pkt 80 lit. a, b i c, pkt 82 lit. a–d, art. 18, art. 22, art. 24 i art. 29 ust. 2, wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Przepisy art. 1 pkt 9, pkt 46 lit. d, pkt 59, 60, pkt 82 lit. e, pkt 92 lit. b, art. 7 pkt 4, art. 9 pkt 1 i art. 13 pkt 1 wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu od dnia ogłoszenia. Z uwagi na wygaśnięcie w dniu 1 października 2022 r. umowy na rozwój i eksploatację systemu dozoru elektronicznego oraz nakłady szkoleniowe i organizacyjne, konieczne do wdrożenia nowelizacji w zakresie systemu dozoru elektronicznego, a także konieczność zabezpieczenia odpowiedniej liczby urządzeń monitorujących, projektuje się wejście w życie tych rozwiązań z dniem 1 stycznia 2023 r.</p>	

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proponuje się ewaluację po 3 latach od wejścia w życie proponowanych rozwiązań w oparciu o następujące mierniki:

- liczbę zdarzeń naruszających bezpieczeństwo w jednostkach penitencjarnych;
- liczbę samoagresji;
- liczbę udzielonych zezwoleń na uczestniczenie w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych organizowanych poza terenem zakładu karnego;
- liczbę samowolnych przedłużeń czasu zwolnienia skazanym;
- liczbę osób odbywających karę w Systemie Dozoru Elektronicznego;
- długość oczekiwania do lekarzy specjalistów;
- liczbę prawomocnie skazanych, którzy nie stawili się do odbycia kary pozbawienia wolności w jednostce penitencjarnej;
- wysokość dodatkowych dochodów dla FPPiPP;
- zmiany w zatrudnieniu skazanych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

Raport z konsultacji

projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 29 października 2021 r. (UD282)

W ramach opiniowania projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Krajowa Rada Sądownictwa;
2. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego;
3. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego;
4. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
5. Prokuratura Krajowa;
6. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Krajowa Rada Sądownictwa, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego poinformowali o braku uwag do projektu. Uwagi do projektu przedstawił Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Zestawienie przedstawionych uwag wraz z odniesieniem Ministra Sprawiedliwości zawiera odrębna tabela. W ramach opiniowania projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego uwagi przedstawił Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP. Odniesienie Ministerstwa Sprawiedliwości do zgłoszonych uwag przekazano w dniu 17 listopada 2021 r.

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Prezesi sądów apelacyjnych (wszystkich);
2. Prezesi wojewódzkich sądów administracyjnych (wszystkich);
3. Rzecznik Praw Obywatelskich;
4. Rzecznik Praw Dziecka;
5. Rzecznik Praw Pacjenta;
6. Krajowa Rada Radców Prawnych;
7. Naczelna Rada Adwokacka;
8. Naczelna Rada Lekarska;
9. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”;
10. Stowarzyszenie Sędziów „Themis”;
11. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych;
12. Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA;
13. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Sędziów;
14. Niezależne Stowarzyszenie Prokuratorów „Ad Vocem”;

15. Stowarzyszenie Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej;
16. Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex super omnia”;
17. Porozumienie samorządów zawodowych i stowarzyszeń prawniczych;
18. Krajowa Rada Kuratorów;
19. Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych;
20. Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
21. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju;
22. Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
23. Fundacja Court Watch Polska;
24. Stowarzyszenia Amnesty International;
25. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
26. Przewodniczący Zarządu Głównego NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa;
27. Przewodniczący Krajowej Sekcji Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”.

Rzecznik Praw Dziecka wyraził poparcie dla projektowanych zmian dotyczących sposobu kontaktu małoletnich z osobami tymczasowo aresztowanymi i odbywającymi karę. Prezes SA w Poznaniu, Wiceprezes SA w Warszawie, Prezes SA we Wrocławiu i Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” poinformowali o braku uwag do projektu. Uwagi do projektu przedstawił SA w Krakowie, SA w Gdańsku (SO w Gdańsku i SR w Wejherowie), SA w Katowicach (SO w Gliwicach i SR w Bytomiu), SA w Szczecinie, SO w Szczecinie, Fundacja Lepsze Prawa Człowieka, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej, Krajowa Rada Kuratorów, Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych, Pika Polska Sp. z o.o. w Warszawie, Rodziny osób osadzonych, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Pacjenta, NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa Zestawienie przedstawionych uwag wraz z odniesieniem Ministra Sprawiedliwości zawiera odrębna tabela.

Projekt nie był przedstawiany właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

Zgłoszenie zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa przedstawił podmiot – YOLO Katarzyna Wierzbicka, wpisany do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową pod numerem 00530.

**UWAGI ZGŁOSZONE W RAMACH KONSULTACJI PUBLICZNYCH
DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS KARNY WYKONAWCZY ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW
Z DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 2021 R.**

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
1.	art. 6 § 3 pkt 4 k.k.w.	Istnieje przy tym ryzyko ze względu na znaczną pojemność treściową pojęcia „oczywiście bezzasadna”, że przesłanka ta będzie wykorzystywana do nierozpoznawania spraw szczególnie drażliwych dla administracji penitencjarnej. HFPC obawia się przy tym, że jedną z kategorii takich skarg będą skargi dotyczące zarzutów znęcania się przez funkcjonariuszy Służby Więziennej nad osobami pozbawionymi wolności. Dodatkowo przedmiotowa zmiana w istocie zakłada, że rozpoznawane będą jedynie te skargi, w których skazani wykażą w minimalnym stopniu dowody uzasadniające podnoszone zarzuty. W końcu na problematykę skargi z art. 6 k.k.w. spojrzeć należy z punktu widzenia art. 63 Konstytucji. Analiza projektowanej regulacji wskazuje, że nie spełnia ona wymogów konieczności oraz proporcjonalności wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wreszcie istnieje znaczne ryzyko, że względu na niedookreśloność proponowanej przesłanki, że posłuży ona jako norma-wytrych pozwalając na nierozpoznawanie merytoryczne znacznego odsetka skarg osób	HFPC	Uwagi nieuwzględnione. Pojęcie wniosku, skargi, próśby „oczywiście bezzasadnej” nie pozwala administracji penitencjarnej na dowolność oceny ich zasadności. Skargi bezzasadne podlegają merytorycznemu rozpoznaniu na ogólnych zasadach a jedynie w przypadku skarg „oczywiście” bezzasadnych istniałaby możliwość pozostawienia ich bez rozpoznania. Proponowane zmiany mają na celu usprawnienie postępowania skargowego, a nie zmniejszenie liczby skarg rozpoznawanych przez organy postępowania. Zmiana ta pozwoli zoptymalizować postępowanie skargowe, gdyż przyczyni się do ograniczenia nadużywania przez część skazanych swoich uprawnień poprzez generowanie skarg, wniosków i próśb oczywiście bezzasadnych, na skutek których administracja penitencjarna musi podejmować z urzędu szereg czynności, które na samym wstępie, z założenia są zbyteczne i znacząco wydłużają rozpoznawanie innych spraw. Na skutek konieczności merytorycznego rozpoznawania skarg „oczywiście bezzasadnych” pracownicy SW w sposób nieefektywny wykorzystują swój czas pracy, kosztem braku możliwości zapewnienia prawidłowej realizacji praw pozostałych skazanych w postępowaniu skargowym. Słusznym jest twierdzenie, że prawo do składania skarg, próśb i wniosków ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia jednostki pozbawionej wolności i jest praktycznie jedynym narzędziem, z którego korzystać może osadzony spotykający się z niehumanitarnym, nieludzkim traktowaniem albo wręcz tortur. Jednakże administracja zakładu karnego ma obowiązek podejmowania odpowiednich działań celem zapewnienia skazanym bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary (art. 108 § 1 k.k.w.), które są podejmowane „z urzędu” i nie są uzależnione od ewentualnie wniesionej skargi. Obowiązek

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>pozbawionych wolności. Tym samym spowoduje de facto naruszenie istoty prawa do skargi.</p> <p>Zaproponowana zmiana umożliwia zbyt szeroko idącą możliwość korzystania z opcji skarga „oczywiście bezzasadna” dla zarządzających jednostkami penitencjarnymi. W skrajnych przypadkach może objąć większość skarg, bo umożliwią to przepisy. Wobec powyższego Fundacja Lepsze Prawa Człowieka proponuje nie dodawanie tej zmiany do dotychczasowych przepisów.</p> <p>Projektowane rozwiązania nie mogą być zaakceptowane, bowiem w bardzo istotny sposób ograniczają prawo osób skazanych do złożenia i rozpoznania wniosku, skargi i prośby. wprowadzenie do przepisów k.k.w. możliwości pozostawienia bez rozpoznania skarg uznanych przez organ rozpatrujący za oczywiście bezzasadne - w ocenie Rzecznika - w jeszcze większym stopniu ograniczy prawa osób pozbawionych wolności w przedmiotowym zakresie. Niektóre skargi (nie tylko w zakresie środków przymusu bezpośredniego, ale w każdym aspekcie związanym z wykonaniem kary) uznane przez Służbę Więzienną za bezzasadne, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego przez Rzecznika,</p>	<p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka</p> <p>RPO</p>	<p>skazanego do niezwłocznego poinformowania przełożonego o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego (art. 108 § 2 k.k.w.), również nie wymaga formy pisemnej (skargi). Nie można zgodzić się również ze stwierdzeniem, że proponowana zmiana ogranicza możliwość konstytucyjnego prawa skazanych do składania petycji, wniosków i skarg, określonego w art. 63 Konstytucji RP. Proponowana zmiana ma właśnie zapewnić efektywność prawa do skargi skazanym, poprzez ograniczenie nadużywania skarg oczywiście bezzasadnych, aby właściwe zaangażowanie i nakład pracy zostały przeznaczone na wyjaśnienie spraw, które stanowią faktyczne naruszenie praw osadzonych i wymagają merytorycznego rozpoznania. Bezpodstawne jest również twierdzenie, że przedmiotowa zmiana zakłada, że rozpoznawane będą jedynie te skargi, w których skazani wykażą w minimalnym stopniu dowody uzasadniające podnoszone zarzuty, gdyż w przeciwnym razie narażą się na uznanie skargi za oczywiście bezzasadną. Oczywiście jest, że osoby pozbawione wolności co do zasady nie dysponują możliwością gromadzenia czy wskazywania dowodów i że to organ rozpoznający skargę ma obowiązek dokonać stosownych ustaleń. Nieuprawnione jest jednakże założenie, że organ nie będzie miał woli gromadzenia materiału dowodowego tylko dlatego, że uzyska kompetencje do pozostawienia bez rozpoznania skargi oczywiście bezzasadnej. Natomiast wyeliminowanie sytuacji nadużywania instytucji skargi poprzez ograniczenie merytorycznego rozpoznawania spraw oczywiście bezzasadnych, przyczyni się do sprawniejszego wyjaśnienia pozostałych spraw skargowych. Pojęcie „oczywiście bezzasadnej skargi” jest pojęciem zobiektywizowanym i nie powinno budzić wątpliwości. Funkcjonuje ono na gruncie prawa karnego i brak jest zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie rozbieżności, co do interpretacji tego pojęcia. Dodatkowo wskazać należy, że na sposób załatwienia skargi również przysługuje skarga do organu nadrzędnego, a zatem</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		okazują się uzasadnione. Rzecznik dostrzega, że niektórzy osadzeni prawo do skargi traktują w sposób instrumentalny i ich działania zmierzają do destabilizacji pracy administracji więziennej, jednakże nie może zaakceptować zaproponowanego rozwiązania tego problemu.		brak jest podstaw do przyjęcia tezy o dowolności rozstrzygnięcia organu właściwego do rozpoznania skargi.
2.	art. 6 § 4 k.k.w.	<p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka proponuje wprowadzenie zmiany poprzez dodanie w par. 4 w drugim zdaniu sformułowania „albo z przyczyn leżących po stronie zakładu karnego lub aresztu śledczego”.</p> <p>Dochowanie terminu 7 dni może nie być możliwe dla osadzonych należących do tzw. grupy osób wymagających szczególnego traktowania (osoby z niepełnosprawnością intelektualną, w kryzysie psychicznym, cudzoziemcy), a także z powodu obawy skazanego o swoje bezpieczeństwo. Ponadto, osoby przebywające w izolacji penitencjarnej są w trudniejszej sytuacji życiowej niż osoby pozostające na wolności. Sporządzenie skargi, w tym sformułowanie i uzasadnienie swoich zarzutów może niekiedy rodzić trudności. Nie we wszystkich jednak przypadkach wystąpią trudności w zakresie weryfikacji podnoszonych przez skarżącego zarzutów, nawet jeśli</p>	<p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka</p> <p>RPO</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przyczyny niezależne od osadzonego to także przyczyny leżące po stronie zakładu karnego lub aresztu śledczego.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Wskazać należy, że termin 7.dniowy nie ogranicza prawa skazanych do składania skarg w sytuacji gdy nie mogą dotrzymać terminu z przyczyn od nich niezależnych. Jedynym w tym zakresie obowiązkiem będzie wykazanie przyczyn, które spowodowały niemożność złożenia skargi w terminie.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>skarga została złożona po upływie dłuższego czasu od zdarzenia. Wobec faktu, iż osoby pozbawione wolności nie otrzymują potwierzeń odbioru korespondencji kierowanej do dyrektorów jednostek penitencjarnych, o co Rzecznik wnioskował, problematyczne może być dla osadzonego udowodnienie, że dotrzymał siedmiodniowego terminu na złożenie skargi. Na uwadze należy mieć także fakt, iż określenie terminu na wniesienie skargi nie zwolni Służby Więziennej z konieczności rozpatrywania skarg osób pozbawionych wolności złożonych z opóźnieniem.</p>		
3.	art. 6 k.k.w.	<p>W art. 6 dodaje się § 5 w brzmieniu: § 5. Skazany ma prawo złożenia maksymalnie 4 skarg w miesiącu. - wprowadzenie ograniczenia ilościowego składanych skarg wyeliminuje przypadki osadzonych, którzy w ciągu roku przesyłają kilkaset bezzasadnych skarg często na koszt podatnika.</p>	<p>NSZZ FiP Więziennictwa</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Propozycja ograniczenia liczby skarg do 4 w miesiącu (48 skarg w ciągu roku) jest nieuzasadniona, a dodatkowo może narazić resort sprawiedliwości na zarzut ograniczenia prawa do skargi osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Wprowadzenie limitu wnoszonych skarg może bowiem pozbawić osoby osadzone możliwości zgłoszenia nieprawidłowości lub innych okoliczności uzasadniających wniesienie skargi (w przypadku wyczerpania limitu 4 skarg w miesiącu). Prawo do składania petycji, wniosków i skarg w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji instytucji społecznych w związku z wykonywaniem przez nie zadań zleconych z zakresu administracji publicznej określa art. 63 Konstytucji RP. Jednocześnie art. 63 Konstytucji RP stanowi, że tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa - co zostało uwzględnione w projekcie nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego. Nie znajduje</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
				żadnego uzasadnienia wprowadzenie ograniczeń ilościowych w tym zakresie dla osób pozbawionych wolności.
4.	art. 8 § 2 k.k.w.	W wystąpieniu skierowanym do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego Rzecznik wskazywał, że mankamentem wskazanej regulacji w stosunku do osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną jest odwoływanie się do przesłanek poczytalności. Ustawodawca nie był konsekwentny i dokonując zmian w k.p.k. i rozdzielając przesłankę poczytalności w czasie popełnienia czynu zabronionego i w czasie prowadzenia postępowania karnego, nie dokonał konsekwentnej zmiany w k.k.w. Materia ta wymaga zmian legislacyjnych, które nie zostały uwzględnione w opiniowanym projekcie.	RPO	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.
5.	art. 8 § 4-6 k.k.w.	W obecnym stanie prawnym przepisy Kodeksu w żaden sposób nie limitują częstotliwości kontaktów pomiędzy osadzonym a jego obrońcą. Projekt dąży do zmiany tej reguły i ograniczenia takich kontaktów pod pozorem zagwarantowania ich „co najmniej” raz w tygodniu. Efektem takiej zmiany będzie ograniczenie liczby kontaktów i uzależnienie możliwości każdego dodatkowego kontaktu z obrońcą od dobrej woli administracji penitencjarnej.	HFPC	Uwaga nieuwzględniona. Odnosząc się do kwestii kontaktu telefonicznego z obrońcą wskazać należy w pierwszej kolejności, że kontakt telefoniczny jest kontaktem dodatkowym, ponieważ osadzony ma zagwarantowany bezpośredni kontakt z obrońcą w postaci widzeń, a co za tym idzie trudno przyjąć by regulacja, która pozwala na co najmniej jeden kontakt telefoniczny z obrońcą w tygodniu naruszała prawo do obrony, zwłaszcza w sytuacji gdy osadzony ma zagwarantowany kontakt telefoniczny z obrońcą z uwagi na wyznaczone terminy czynności procesowych, zachowując prawo do takiego kontaktu poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Zdaniem HFPC, tego rodzaju modyfikacja nie koresponduje z rolą prawa do obrony, a także znaczeniem bezpośredniego kontaktu na linii klient - obrońca. W istotny sposób utrudni ona prawo do efektywnej obrony, zwłaszcza w postępowaniach o skomplikowanym, wielowątkowym charakterze, a także w tych sytuacjach, w których osadzony występuje w wielu równoległe toczących się postępowaniach.</p> <p>Obecnie nienormowane żadnym limitem uprawnienie do kontaktu telefonicznego z obrońcą nie powinno podlegać żadnej zmianie. W następstwie proponowanych zmian wystąpią niekorzystne sytuacje w których nastąpi naruszenie prawa pozbawionego wolności do obrony i swobodnego kontaktu telefonicznego z ustanowionym obrońcą lub obrońcami. Ponadto zwraca uwagę, że warunek poinformowania uprzednio na piśmie o chęci skorzystania z prawa do kontaktu telefonicznego z obrońcą stwarza ryzyko, że materiały piśmienne nie zostaną udostępnione pozbawionemu wolności lub dostarczone. Ponadto implikuje dodatkowe czynności administracyjne jednostki penitencjarnej. W nawiązaniu do proponowanych zmian Fundacja proponuje o niewnoszenie tychże zmian do przepisów w obecnym kształcie.</p>	<p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecnie kontakt telefoniczny z obrońcą również jest limitowany, gdyż skazany może skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego, co do zasady, jeden raz w ciągu dnia (§ 24 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności), podobnie jak tymczasowo aresztowany (§ 28 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania). Co więcej, ograniczenie to jest rozpatrywane łącznie, wraz z telefonami do innych osób. Osadzony może zawsze realizować kontakt także w inny sposób (widzenia, korespondencyjnie). Przepis projektowanego art. 8 § 4 k.k.w. obliguje dyrektora zakładu karnego do udzielenia zgody („udziela zgody”, a nie „może udzielić”) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego skorzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Dodać trzeba, że jeżeli dyrektor zakładu karnego błędnie nie udzieli zgody na dodatkowy kontakt telefoniczny, osadzony będzie mógł podnosić taką okoliczność przed sądem (prokuratorem) i będzie mogło być</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Oдноśnie zmian w art. 6 i 8 k.k.w. to są one potrzebne, aby ukrócić pieniactwo i nadużywanie praw do kontaktu z obrońcą. Wydaje się, że kontakt co najmniej raz w tygodniu z adwokatem może być wystarczający. Jednak uwagę, że od dłuższego czasu odnotowuje się znaczący wzrost liczby tymczasowo aresztowanych, natomiast rozbudowa infrastruktury jednostek penitencjarnych w tym tempie nie idzie, pojawią się kolejki do aparatów samoinkasujących i kolejne skargi osadzonych, że z przyczyn od nich niezależnych nie mogli skorzystać ze swojego prawa do wskazanego kontaktu.</p> <p>Art. 8 § 4 i art. 217c § 1a k.k.w - takie brzmienie przepisu oznacza jednak, że wprowadzenie jako zasady jednej</p>	<p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p> <p>RPO</p>	<p>to konwalidowane np. poprzez odroczenie posiedzenia. Obowiązek informacyjny z art. 8 § 5 k.k.w. nie dotyczy skazanego, ale osoby, o której mowa w projektowanym przepisie art. 8 § 3 k.k.w., tym samym nie ma ryzyka, że „materiały piśmienne nie zostaną udostępnione pozbawionemu wolności lub dostarczone”. Abstrahując już od tego, że uwaga mogłaby zostać uznana za słuszną tylko w przypadku, gdyby adresatem przepisu była osoba pozbawiona wolności, to nadmienić należy, że teza opiera się na założeniu, że administracja jednostki nie udostępni takiej osobie odpowiednich materiałów piśmiennych, co nie ma swojego uzasadnienia faktycznego.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca szczegółowo na stronach 7-12 uzasadnienia wskazał przede wszystkim, że projektowane zmiany mają charakter gwarancyjny dla osób pozbawionych wolności, które również określają minimalny standard dostępu do rozmów telefonicznych osób skazanych i tymczasowo aresztowanych z obrońcą. Projektowane minimalne gwarancje ustawowe mogą być rozszerzane (z korzyścią dla osób osadzonych) w ramach porządków wewnętrznych poszczególnych jednostek penitencjarnych wydawanych na podstawie delegacji ustawowej. Przyjęcie takiego rozwiązania z jednej strony zobowiązuje administrację jednostek penitencjarnych do zapewnienia podstawowego (gwarantowanego ustawą) prawa kontaktowania się z obrońcą za pośrednictwem samoinkasującego aparatu telefonicznego, z drugiej strony umożliwi dyrektorom zakładów karnych i aresztów śledczych zwiększenie częstotliwości tych rozmów (przy uwzględnieniu specyfiki jednostki, możliwości technicznych i kadrowych).</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowane przepisy nie ograniczają prawa do kontaktu z obrońcą, a Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>rozmowy telefonicznej w tygodniu ze wskazanymi podmiotami będzie w pełni realizowało dyspozycję projektowanego przepisu. Uzasadniona jest obawa, że ten minimalny standard zostanie przyjęty jako obowiązujący w zdecydowanej większości jednostek penitencjarnych, jako że będzie realizował oczekiwania Służby Więziennej zmniejszenia obciążenia pracą funkcjonariuszy. Nie można zgodzić się, że potrzebę kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem lub przedstawicielem przed ETPC wyznaczają wyłącznie terminy czynności procesowych. Tak restrykcyjne ograniczenie przypadków, w których osoba pozbawiona wolności, a zwłaszcza oskarżony, będzie mogła skorzystać z dodatkowego kontaktu telefonicznego prowadzi w istocie do praktycznego pozbawienia jej możliwości szybkiego nawiązania kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem lub przedstawicielem przed ETPC, jeśli potrzeba taka zaistnieje w terminie niezbiegającym się z wyznaczonym terminem czynności procesowej.</p>		<p>2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności pozostawia państwom członkowskim wprowadzenie praktycznych rozwiązań co do czasu trwania, częstotliwości i sposobu porozumiewania się z adwokatem. Podnieść należy natomiast, że kontakt telefoniczny jest jednym ze sposobów kontaktu, albowiem osoba pozbawiona wolności ma także prawo do widzeń z obrońcą, jak i korespondowania z nim. Wprowadzone rozwiązania nie naruszają istoty prawa do kontaktu z obrońcą, a wprowadzone rozwiązanie ma na celu zapewnienie równych prawa do kontaktu telefonicznego dla wszystkich osadzonych.</p>
6.	art. 8 § 4-6 k.k.w. art. 105b § 1 i 1a k.k.w., art. 105c § 1 i 2 k.k.w.	<p>Apelujemy o wycofanie się z pomysłu zapisów: - osadzonym z codziennego telefonu do rodziny oraz pełnomocników zrobiony zostanie 1;</p>	Rodziny osób osadzonych	<p>Uwagi nieuwzględnione. W pierwszej kolejności wskazać należy, że zmiany zasad korzystania z telefonów przez osadzonych mają charakter gwarancyjny bowiem określają minimalną częstotliwość tych rozmów. Celem projektowanej zmiany jest zagwarantowanie wszystkim osadzonym równego prawa do kontaktu telefonicznego</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>- 2 telefony w tygodniu (to pokazuje praktyka np. spacerów, gdzie określenie „minimum jedna godzina dziennie” oznacza, że jest to maksymalnie jedna godzina w praktyce);</p> <p>- nastąpi ograniczenie prawa do obrony swoich racji przez osoby osadzone;</p> <p>- osadzonym rodzinom zostanie odebrana możliwość kontaktu telefonicznego;</p> <p>- zmiany uderzą finansowo w operatorów świadczących usługi dla osób osadzonych i tym samym zmniejszą przychody Skarbu Państwa z tytułu odprowadzanych przez te podmioty podatków.</p>		<p>z obrońcą, jak również osobami najbliższymi. Dotychczasowe przepisy o nieograniczonym dostępie osadzonych do tego typu rozmów często powodowały zwłokę w ich realizacji. Możliwość wielokrotnego kontaktu telefonicznego powodowała, że niektórzy osadzeni świadomie wykorzystywali tą możliwość, zgłaszając potrzebę wielokrotnego kontaktu telefonicznego, co powodowało, że osadzeni nie mieli równego dostępu do rozmów telefonicznych, czy to z obrońcą czy rodziną, z uwagi na ograniczoną liczbę aparatów telefonicznych. Wprowadzenie gwarancji dla każdego osadzonego do przeprowadzenia co najmniej jednej rozmowy tygodniowo nie ma na celu ograniczenia ilości rozmów, a wręcz przeciwnie umożliwi odpowiednie zaplanowanie i realizację wszystkich zgłoszeń w tym zakresie. Po wprowadzeniu projektowanych zmiany, co do zasady, rozmowy telefoniczne będą realizowane niezwłocznie po zgłoszeniu lub we wskazanym przez osadzonego terminie. Dodatkowo należy zauważyć, że podstawową formą kontaktu skazanego ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem, jak również z rodziną są kontakty bezpośrednie podczas widzeń, dlatego też wprowadzenie zmian o jakich mowa wyżej nie narusza ani prawa do obrony ani też prawa do kontaktu z osobami najbliższymi. Zauważyć także należy, że wyrażone w piśmie twierdzenie, iż wprowadzane zmiany w Kodeksie karnym wykonawczym niosą za sobą negatywne skutki dla „operatorów telefonii komórkowej”, nie ma potwierdzenia w rzeczywistości. Projekt nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego nie wprowadza wymogu realizowania połączenia telefonicznego przez osoby osadzone tylko i wyłącznie z rozmówcą, który dysponuje aparatem telefonicznym uniemożliwiającym przekierowanie rozmowy telefonicznej lub włączenia usługi telekonferencji. Projektowane przepisy określają natomiast zasady realizacji rozmowy telefonicznej skazanych lub rozmowy skazanych za pomocą innych środków łączności, które (zgodnie z wymogami ustawowymi), nie będą mogły być realizowane poprzez przekierowanie na inny niż wybrany numer telefonu lub jako</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>ustawodawcy będzie trzeba dokonywać szeregu czynności dotychczas niepraktykowanych. Chodzi zwłaszcza o konieczność uzasadniania decyzji pozytywnych w zakresie składanych wniosków. Do tej pory decyzje, co do wstrzymania wykonania kary były niezaskarżalne i nie wymagały uzasadnienia.</p> <p>Wydaje się, że w przypadku przyjęcia proponowanej treści § 5 w art. 9 k.k.w. należy konsekwentnie przyjąć, że uzasadnienia wymaga postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia wyłącznie w tej kategorii (tj. skutkującego zwolnieniem skazanego z jednostki penitencjarnej) i tylko na takie postanowienie o wstrzymaniu winno przysługiwać prokuratorowi zażalenie.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SR w Wejherowie)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Ideą zmiany jest umożliwienie prokuratorowi zaskarżenia każdej decyzji o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, a co za tym idzie każda wymaga uzasadnienia. Wskazać należy, że zasadą postępowania wykonawczego jest niezwłoczne wykonanie orzeczenia, a zatem każda decyzja o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, jako zakłócająca tok postępowania wykonawczego musi być objęta odpowiednimi rygorami.</p>
8.	art. 9 § 5-8 k.k.w.	art. 9 § 5 i 6 k.k.w. Organizacja wskazuje na zbyt rygorystyczne obwarowanie uprawnieniami dodatkowymi prokuratora i zbyt dużą ingerencję w uprawnienia pozbawionego wolności bowiem należy wziąć pod uwagę, że mogą zaistnieć różne podstawy wstrzymania orzeczenia.	<p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie sposób podzielić przedstawionego stanowiska, że projektowane przepisy nadają cytując: „zbyt rygorystyczne obwarowanie uprawnieniami dodatkowymi prokuratora i zbyt dużą ingerencję w uprawnienia pozbawionego wolności”. Niezależnie od istnienia projektowanego przepisu, udział prokuratora w posiedzeniu, które dotyczy wstrzymania wykonania orzeczenia, jest możliwy w oparciu o art. 5 ustawy z dnia 28.11.2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2021 r. poz. 66). Natomiast sprzeciw prokuratora skutkujący odroczeniem w czasie zwolnienia skazanego jest znany w polskim porządku prawnym, ponieważ dotyczy przerw w karze (art. 154 § 1 k.k.w.), a także</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Art. 9 § 6 k.k.w. - tego rodzaju uprawnienie naraża jednostkę, której orzeczenie dotyczy, na to, że zostanie arbitralnie pozbawiona wolności, wbrew decyzji niezawisłego sądu, co w określonych konfiguracjach procesowych, wiązać się może z naruszeniem innych praw i wolności, w tym wolności od niehumanitarnego traktowania (gdy wstrzymanie wykonania orzeczenia uzasadnione jest np. leczeniem w warunkach wolnościowych) oraz prawa do prywatności (gdy wstrzymanie wykonania orzeczenia uzasadnione jest np. opieką nad bliskimi). Wreszcie, tak opisanych uprawnień prokuratora jako nadsędziwego, nie można rozpatrywać z dala od aktualnej regulacji ustrojowej samej prokuratury, w szczególności braku niezależności prokuratorów. Tego rodzaju regulacja prowadzić będzie do arbitralnego, nieuzasadnionego naruszenia praw stron postępowania wykonawczego, a także nieuzasadnionej ingerencji w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy.</p>	<p>HFPC</p>	<p>warunkowego przedterminowego zwolnienia (art. 162 § 2 zdanie trzecie w zw. z art. 154 § 1 k.k.w.).</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. W zakresie zarzutów dot. zmian art. 9 k.k.w. wskazać należy, że wynikają one z konieczności zapewnienia skuteczności wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych. Uprawnienie prokuratora do udziału w posiedzeniu w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia planowane jest tylko w zakresie dotyczącym orzeczeń wstrzymujących, które będą skutkowały zwolnieniem skazanego już osadzonego w jednostce penitencjarnej. Wprowadzenie możliwości złożenia sprzeciwu przez prokuratora, który wyłączy natychmiastową skuteczność takiego wstrzymania do czasu podjęcia decyzji przez sąd drugiej instancji, wzorowane jest na analogicznych rozwiązaniach dla wykonalności postanowień o udzieleniu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, również skutkujących ewentualnym natychmiastowym opuszczeniem przez skazanego zakładu karnego lub aresztu śledczego. Należy podkreślić, że prokurator ma prawo do udziału w posiedzeniu oraz zgłoszenia sprzeciwu w sytuacji, w której <i>de facto</i> postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia wywołuje skutki właściwe dla postanowienia merytorycznego rozstrzygającego dany wniosek. Zwolnienie skazanego z odbywania kary może nastąpić na skutek złożenia wniosku o przerwę w odbywaniu kary lub warunkowe przedterminowe zwolnienie. Wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania kary w sytuacji złożenia jednego z powyższych wniosków skutkuje zwolnieniem skazanego z jednostki penitencjarnej, czyli wywołuje skutek właściwy wyłącznie dla rozstrzygnięcia merytorycznego wniosku. W takiej sytuacji zasadnym jest zachowanie daleko posuniętej ostrożności i kontroli nad rozstrzygnięciem wniosku o wstrzymanie wykonania postanowienia.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Z kolei dodanie do art. 9 § 4 i § 5 k.k.w. może sugerować utrwalanie nierównego traktowania stron postępowania i nadawanie większej rangi urzędowi prokuratorskiemu. Jeżeli ustawodawca obawia się zwalniania skazanych z zakładów karnych bez jakiegokolwiek nadzoru to powinien zredagować proponowany przepis w sposób mniej kontrowersyjny. Zamiast paragrafów od 5 do 8 powinno być jedynie zastrzeżenie, że np. „art. 9 § 4 k.k.w. nie stosuje się, jeśli wniosek dotyczy skazanego ubiegającego się o udzielenie przerwy w wykonywaniu kary bądź warunkowe zwolnienie, który przebywa w zakładzie karnym”. Natomiast można się zastanowić, czy sugerowany zakaz, jak wyżej, powinien odnosić się również do spraw o udzielenie zezwolenia na wykonywanie kary w systemie elektronicznym, gdyż pojawiają się przypadki skazanych nieporadnych, którzy rozpoczęli już odbywać krótkoterminową karę w zakładzie karnym (często nawet w wymiarze krótszym niż trzy miesiące), nie złożyli wcześniej wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia w trybie art.9 § 4 k.k.w., bo nie wiedzieli, że mogą, a zasługują na udzielenie zezwolenia na wykonywanie kary w systemie elektronicznym. W tym kontekście uruchamianie procedury odwoławczej z</p>	<p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Prawo prokuratora do zaskarżenia postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia wynika z faktu, że postanowienie to przerywa tok postępowania wykonawczego. Natomiast odmowa wstrzymania nie wywołuje żadnych skutków ani w sytuacji skazanego, wobec którego toczy się postępowanie wykonawcze ani też w odniesieniu do toczącego się postępowania wykonawczego. Postanowienie wydane na podstawie art. 9 k.k.w. jest odstępstwem od zasady niezwłoczności wykonania orzeczenia i to uzasadnia przyznanie prokuratorowi prawa do spowodowania kontroli decyzji sądu.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>proponowanego art. 9 § 8 k.k.w. byłoby zbędne, nie obciążałoby dodatkowo sądów odwoławczych, w tym wypadku głównie sądów apelacyjnych, rozpoznanie zażaleń w terminie 7 dni byłoby nierealne.</p> <p>Art. 9 par. 5 do par. 7 k.k.w. narusza w sposób zasadniczy zasadę równości stron w postępowaniu przed sądem. Proponowane rozwiązanie prowadzi do wprowadzenia kontroli prokuratora nad decyzją sądu, a wprowadzenie wykonalności orzeczenia dopiero po jego prawomocności przy sprzeciwie prokuratora, w przypadku kar w krótkim wymiarze np. do 3-4 miesięcy, w rzeczywistości pozbawi skazanych możliwości korzystania z tej instytucji. Kuriozalne jest również proponowane rozwiązanie, że prokurator może zgłosić swój sprzeciw także na posiedzeniu już po ogłoszeniu postanowienia sądu o wstrzymaniu wykonania orzeczenia. W mojej ocenie zgłoszony przez prokuratora sprzeciw powinien być uzasadniony skoro sąd ma brać pod uwagę argumenty prokuratora w procesie podejmowania decyzji w przedmiocie wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia chyba, że sprzeciw prokuratora ma być jedynie swoistą blokadą przed opuszczeniem jednostki penitencjarnej przez stronę</p>	<p>Sąd Okręgowy w Gliwicach</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>jawnego posiedzenia. Ponadto należy uznać za naruszenie prawa do obrony jedynie umożliwienie Prokuratorowi udziału w przedmiotowym posiedzeniu. Wprowadzenie powyższych przepisów wskazywałoby też na brak zaufania ustawodawcy do sądu, podejrzliwość w jego działaniu, bowiem należałoby rozumieć, że sądy szafują instytucją wstrzymania wykonania kary i tylko udział Prokuratora może temu zapobiec. Jeśli ustawodawca chce poddać kontroli decyzje w tym przedmiocie, wystarczającym wydaje się dopuszczenie możliwości zaskarżenia decyzji, ale również dla obu stron. Zażalenie przysługujące jedynie Prokuratorowi także należy uznać za naruszenie prawa do obrony.</p> <p>Obowiązkowa obecność prokuratora na posiedzeniu - jawnym - Sądu, w sytuacji gdy w posiedzeniu nie musi brać udziału skazany ani jego obrońca, prowadzi do nierówności stron postępowania. To samo dotyczy przyznania prawa do złożenia zażalenia tylko prokuratorowi w przypadku pozytywnej decyzji Sądu. Dodatkowo orzekanie w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia na posiedzeniach jawnych znacząco będzie przedłużać postępowanie, albowiem będzie wymagało</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		powiadomienia/wezwania stron na wyznaczony termin posiedzenia.		
9.	art. 11 § 1a k.k.w.	Podzielając uzupełnienie zdania 1, o klauzulę „niezwłocznie”, wydaje się, że proponowane zdanie drugie w tym paragrafie staje się bezprzedmiotowe. W większości przypadków „niezwłocznie” nie przekroczy 7 dni, a zatem wprowadzanie terminu instrukcyjnego zgodne z pojęciem „niezwłoczności” jest niecelowe.	Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SR w Wejherowie)	Uwaga nieuwzględniona. Połączenie terminu „niezwłocznie” ze wskazaniem granicy 7 dni zostało wprowadzone celowo, z uwagi przede wszystkim na konieczność sprawnego prowadzenia postępowania.
10.	art. 14a k.k.w.	Uważam, że jest to zbyt ciężkie, a przy tym zwiększy znacznie obciążenie pracą pracowników sekretariatu. W mojej ocenie dotychczasowe rozwiązania nie nakładające takiego rygoryzmu w zakresie wydawania zarządzenia o poszukiwaniu skazanych listami gończymi były wystarczające i realizowały cele postępowania wykonawczego tj. natychmiastowości wykonania kary.	Sąd Rejonowy w Bytomiu	Uwaga nieuwzględniona. Projektowane zmiany, w szczególności obligatoryjność wydania listu gończego, są jednym z elementów szeregu działań legislacyjnych związanych z usprawnieniem i przyspieszeniem osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych (vide uzasadnienie s. 15-17). Wydanie listu gończego, zgodnie z projektowanymi przepisami, jest konsekwencją wprowadzenia obowiązku doprowadzenia skazanych do wykonania kary pozbawiania wolności oraz ustaleń, które wynikają z niemożliwości doprowadzenia. W przypadku czasowej nieobecności skazanego w miejscu pobytu nie będzie podstaw do wydania listu gończego. Natomiast dopiero w sytuacji ustalenia, że miejsce pobytu skazanego na terenie kraju nie jest znane będzie podstawą do wydania listu gończego. W tej sytuacji zarządzenie poszukiwań przez Policję w celu ustalenia miejsca pobytu w warunkach obowiązywania zarządzenia o doprowadzeniu skazanego do zakładu karnego, jawi się jako środek o niedostatecznej dolegliwości. Poza tym z zarządzeniem przeprowadzenia takich poszukiwań wiąże się przeprowadzenie większej ilości czynności niż w przypadku wydania i rozesłania listu gończego. Nie ulega także wątpliwości, że poszukiwanie

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Uregulowanie listu gończego w Kodeksie postępowania karnego ma charakter kompleksowy i tworzenie dodatkowej konstrukcji w Kodeksie karnym wykonawczym, według sędziów nie jest celowe.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SR w Wejherowie)</p>	<p>listem gończym w warunkach nie ustalenia miejsca pobytu skazanego jest skuteczniejsze niż poprzez zarządzenie poszukiwań policyjnych.</p> <p>Uwaga niezasadna. Regulacji poszukiwania listem gończym przewidziana w k.p.k. jest zbyt odmienna w zakresie swej funkcji i warunków by było możliwe właściwe jej odpowiednie stosowanie na podstawie art. 1 § 2 k.k.w. w postępowaniu wykonawczym. W szczególności nie jest możliwe w postępowaniu wykonawczym zachowanie przesłanki uprzedniego wydania postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, wydania listu gończego przez prokuratora, zastosowania art. 279 § 3 i 4 k.p.k. (środek zapobiegawczy), a nadto w zakresie treści listu gończego (art. 280 § 1 pkt 3 k.p.k.). Nieadekwatna jest również na etapie postępowania wykonawczego, w którym mamy do czynienia z osobą prawomocnie skazaną za przestępstwo, w celu osadzenia jej w zakładzie karnym, dowodzenie przesłanki ukrywania się skazanego przed odbyciem kary, czyli intencjonalnego i świadomego zachowania, które to ustalenia jest przesłanką poszukiwania listem gończym.</p>
11.	art. 14b k.k.w.	<p>Proponowany przepis art. 14b k.k.w. jest zbędny, gdyż od dawna w praktyce, w opiniach zakładów karnych zamieszcza się informacje o tym, czy skazany zgłosił się sam, czy został doprowadzony i po jakim czasie, czy był poszukiwany do odbycia kary, a te informacje wykorzystuje prokurator a także sąd i mają one znaczenie dla oceny, czy na danym etapie skazany już zasługuje na warunkowe zwolnienie, czy też nie. Okoliczności te są więc brane</p>	<p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p>	<p>Uwagi nieuwzględnione. Projektowane zmiany są jednym z elementów szeregu działań legislacyjnych związanych z usprawnieniem i przyspieszeniem osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych (vide uzasadnienie s. 15-17). Kwestia ustalenia okresów, po upływie których, jest możliwe warunkowe zwolnienie, należy do swobodnego uznania ustawodawcy, byleby te okresy nie wskazywały na iluzoryczność stosowania warunkowego zwolnienia. W tym przypadku tak nie jest, albowiem wskazane okresy odpowiadają obecnie już przewidzianym w ustawie. Wprowadzona przesłanka związana z utrudnianiem kary ma bezpośredni związek z kwestią resocjalizacji i oddziaływania</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>pod uwagę i nie ma potrzeby wprowadzania kontrowersyjnego przepisu art. 14b k.k.w., który dodatkowo biurokratyzuje postępowanie wykonawcze. Podstawą udzielenia warunkowego zwolnienia jest przede wszystkim osiągnięty efekt resocjalizacyjny, zatem nie można podwyższać progu uprawnień formalnych do niebagatelnego progu % jak w proponowanej zmianie art. 78 § 2 k.k. i 79 § 1 k.k., gdyż dla multirecydywistów z art. 64 § 2 k.k. zmiana taka byłaby i tak bez znaczenia, zaś negatywne skutki spadły by na sprawców drobnych przestępstw, co do których zapadają często wyroki pod ich nieobecność np. w trybie nakazowym i często nawet dopiero po doprowadzeniu do zakładu karnego dowiadują się oni, że w ogóle zostali skazani. Należałoby się zastanowić na tym, czy nadać ustawowe znaczenie uchylaniu się przed odbyciem kary (to brane jest obecnie dostatecznie pod uwagę), bo wielu osadzonych mogłoby zostać w ten sposób skrzywdzonych, utrudniłoby to ich resocjalizację, a sądy obciążone zostałyby dodatkowymi i niepotrzebnymi sprawami, które miałyby zostać dodatkowo rozstrzygane w terminie 7 dni, a nie jak w tym dotychczas określonym w art. 20 § 4 k.k.w. (21 dni).</p>		<p>szczególnoprewencyjnego na skazanego, gdyż wskazuje na jego wewnątrz nastawienie co do konieczności odbycia prawomocnie orzeczonej kary. Ustawodawca ma prawa zakładać, że osoba, która umyślnie uchyła się od wykonania kary, jest osobą, która co do zasady wymaga wzmożonego oddziaływania penitencjarnego w ramach orzeczonej wobec niej kary, co nie wyłącza wobec niej zastosowania warunkowego zwolnienia. Dodatkowo należy podnieść, że opcja wydłużenia okresu odbycia kary do uzyskania warunkowego przedterminowego zwolnienia ma na celu doprowadzenie do sytuacji, w której jak najmniejsza liczba skazanych, świadomych wynikających z tego konsekwencji będzie utrudniać wykonanie kary. Istotą wprowadzonego rozwiązania jest uniknięcie sytuacji automatyzmu wiążącego wydanie listu gończego z wydłużeniem okresu uprawniającego do uzyskania warunkowego przedterminowego zwolnienia. Powyższe wynika z faktu, że nie jest możliwe wykluczenie sytuacji w której wydano list gończy wobec osoby, która nie podejmowała świadomych zabiegów w celu utrudnienia wykonania kary. Konieczność wydania przez sąd postanowienia powoduje, że musi on zbadać okoliczności wydania listu gończego i przesłankę utrudniania postępowania.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Te zmiany odnoszące się do zmian zasad warunków formalnych do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie doprowadzą do tego, że np. skazany odbywający pierwszy raz w życiu karę 1 roku pozbawienia wolności np. za kradzież (np. będzie to kara po zarządzeniu wykonania początkowo warunkowo zawieszanej kary) warunki formalne do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie uzyska tak, jak wielokrotny recydywista, czyli po odbyciu 3/4 kary.</p> <p>Z uwagi na ocenny charakter tego stanu, może dojść do rozbieżności orzeczniczych w poszczególnych sądach w tej materii, co będzie miało brzemienne skutki z uwagi na propozycję nowej treści art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k. Ponadto z uwagi na dość częste przypadki dotychczasowego niestawiennictwa skazanych do zakładu karnego w wyznaczonym terminie, może dojść do wydania takich postanowień co do znacznej ilości osób skazanych, co z kolei może przełożyć się na wydłużenie ich pobytu w zakładzie karnym z uwagi na proponowaną treść art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k.</p> <p>Należy wskazać, że jeżeli skazany był poszukiwany listem gończym do odbycia kary przez Policję — to</p>	<p>Sąd Okręgowy w Gliwicach</p> <p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p> <p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SR w Wejherowie)</p>	

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>niewątpliwie utrudniał wykonanie orzeczenia (choćby zaniechując obowiązku informacyjnego). Wynika to z istoty poszukiwania listem gończym oraz art. 15 § 3 k.k.w. Dlatego też wprowadzanie nowej instytucji prowadzącej do wydania postanowienia de facto potwierdzającego ukrywanie się jest niecelowe i wprowadza nadmierny formalizm. Ograniczenia dla warunkowego zwolnienia mogą być, w ocenie sędziów, powiązane z poszukiwaniami listem gończym -bez konieczności wydawania przez sąd dodatkowych postanowień (podlegających zaskarżeniu).</p> <p>Wydaje się, że zwrot „bezprawnego utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności” z uwagi na ewentualne konsekwencje dla skazanego winien być odpowiednio zdefiniowany w k.k.w. Pozostawienie art. 79 § 1 k.k.w. bez zmian spowoduje, że Sąd wydając postanowienie w trybie projektowanego art. 14b k.k.w. w sytuacji braku dobrowolnego stawiennictwa skazanego, będzie dysponował wiedzą na temat stanu faktycznego uprawdopodobniającego możliwość wydania takiego postanowienia (brak dobrowolnego stawiennictwa uprawdopodobnia uchylanie się od odbycia kary). W sytuacji</p>	<p>OZZKS</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Bezprawność jest pojęciem niewymagającym definicji, natomiast rezygnacja z wzywania skazanych do dobrowolnego stawienia się w zakładzie karnym lub areszcie śledczym spowoduje konieczność oceny innych przesłanek niż faktu braku dobrowolnego stawienia się, skoro nie jest ono przewidziane przepisami.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>bezpośredniego stosowania art. 79 §1 w brzmieniu projektowanym nie ma żadnych obiektywnych przesłanek do stwierdzenia czy postanowienie w trybie art. 14b jest zasadne.</p> <p>Nie jest znana instytucja zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia o karze pozbawienia wolności. W projekcie nie wyjaśniono, kto zawiadamia kogo o przystąpieniu do wykonywania kary. W jaki sposób można określić, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary, skoro art. 79 § 1 k.k.w. w zmienionej treści nie przewiduje wzywania skazanego do stawienia się w wyznaczonym terminie do aresztu śledczego. Rodzi się pytanie, w którym momencie skazany zaczyna bezprawnie utrudniać wykonanie kary. Część osób skazanych nie ma nawet wiedzy o tym, że w stosunku do nich zapadł wyrok skazujący. Przepis ten musi być precyzyjnie sformułowany. Na postanowienie Sądu przysługuje zażalenie, jednak w sytuacji, gdy skazany nie przebywa w miejscu zamieszkania (niekoniecznie w związku z ukrywaniem się przed odbyciem kary), nie będzie nawet miał wiedzy o zapadłym postanowieniu, co w przyszłości będzie prowadzić do licznych wniosków o zmianę lub uchylenie postanowienia, czy</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	<p>Uwaga niezasadna. Wbrew przedstawionemu stanowisku istnieje instytucja, jak zawiadomienie o przystąpieniu do wykonania orzeczenia (zatem także, z którego wynika pozbawienie wolności). Obowiązek takiego zawiadomienia wynika z art. 11 § 5 k.k.w. W przypadku orzeczenia o karze pozbawienia wolności takie zawiadomienie jest realizowane poprzez przesłanie obliczenia kary, zgodnie z treścią § 41 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23.06.2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz. U. z 2020 r. poz. 869).</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		przywrócenie terminu do złożenia zażalenia.		
12.	art. 20 § 2 k.k.w.	<p>Proponuję, by zmodyfikować art. 20 § 2 k.k.w. w ten sposób, że do sądu wyższego rzędu przekazaniu podlegać będą zażalenia na postanowienia, które stanowią modyfikację orzeczenia o karze zawartego w wyroku, do których zaliczam:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 15 § 2a k.k.w. - zażalenie na umorzenie postępowania wykonawczego, 2) art. 431n k.k.w. - zażalenie na warunkowe zwolnienie po zastosowaniu SDE (ale tylko na udzielenie zwolnienia), 3) art. 45 k.k.w. - zamiana grzywny na pracę społecznie użyteczną, 4) art. 46 k.k.w. - zamiana grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności, 5) art. 48 k.k.w. - zarządzenie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności, 6) art. 51 k.k.w. - umorzenie grzywny (ale tylko na decyzję pozytywną o umorzeniu tej kary), 7) art. 64a k.k.w. - zwolnienie z odbycia reszty kary ograniczenia wolności, 8) art. 65 k.k.w. - zamiana kary ograniczenia wolności na zastępczą kary pozbawienia wolności, 9) art. 155 k.k.w. - warunkowe zwolnienie z odbycia reszty kary po upływie odpowiedniej przerwy, 	Sąd Apelacyjny w Szczecinie	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>10) art. 159 k.k.w. — udzielenie warunkowego zwolnienia, 11) art. 160 k.k.w. - odwołanie warunkowego zwolnienia, 12) art. 178 §4 k.k.w. - skrócenie kary przy zarządzeniu wykonania kary warunkowego zawieszanej, 13) art. 179a k.k.w. - uznanie pozbawienia praw publicznych za wykonane, 14) co do środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, jak również rozstrzygnięcia, co do których można rozważać, czy właściwym powinien być sąd nadrzędny w rozumieniu art. 20 k.k.w., do których zaliczam: 1) art. 151 k.k.w. - odroczenie wykonania kary, 2) art. 153 k.k.w. - udzielenie przerwy w obu przypadkach, mówiąc oczywiście tylko o decyzji pozytywnej; uważam, że jednak kara w dalszym ciągu pozostanie w takiej samej wysokości, jak orzeczona w wyroku, tyle, że w jej wykonaniu nastąpi przerwa, albo oddali się moment początku jej wykonania, 3) art. 431a k.k.w. - na udzielenie zgody na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego; mam wątpliwość, czy orzeczenie w przedmiocie dozoru elektronicznego w ogóle stanowi modyfikację orzeczenia zawartego w</p>		

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>wyroku, gdyż jest to tylko sposób wykonania kary; gdyby jednak uznać, że jest to modyfikacja, to trzeba wskazać, że tylko decyzja o udzieleniu zgody na odbywanie kary w tym systemie i następnie - o uchyleniu zgody stanowiłyby modyfikację kary, co znacząco zmniejszyłoby ruch spraw między sądem penitencjarnym, a sądem nadrzędnym.</p> <p>W pozostałych przypadkach zażalenia na postanowienia sądu i zarządzenia przewodniczącego rozpoznawałby ten sam sąd w składzie jednego sędziego. Oczywistym jest, że dotychczasowy sprawozdawca jako autor zaskarżonego rozstrzygnięcia będzie wyłączony od rozpoznania zażalenia.</p>		
13.	art. 23a k.k.w.	<p>Redakcja przepisu art. 23a k.k.w. jest błędna, bo skoro przewiduje się, że sąd może przeprowadzić posiedzenie zdalnie, ale nie musi, to w jakim celu należy uzasadniać odstąpienie od takiego posiedzenia, jak w art. 23a § 2 k.k.w. Jeśli taka jest intencja ustawodawcy, to w art. 23a § 1 k.k.w. powinien być kategoriyczny zapis o prowadzeniu posiedzenia zdalnie, a w przepisie art. 23a § 2 k.k.w. zastrzeżenie, że sąd może od tego odstąpić, co korespondowałoby z dalszym zapisem, że wymaga to uzasadnienia. W tym zakresie powinna</p>	Sąd Okręgowy w Szczecinie	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Celem projektowanego przepisu jest wprowadzenie systemowego rozwiązania umożliwiającego przeprowadzenie posiedzenia sądu w postępowaniu wykonawczym w formie zdalnej. W każdym przypadku to od decyzji sądu powinno zależeć, czy zastosuje tryb zdalny, czy też rozwiązanie tradycyjne. Wpłynie ono również na usprawnienie postępowań wykonawczych oraz ograniczenie liczby konwojów. W zakresie udziału obrońcy w posiedzeniu sądu w miejscu przebywania skazanego norma ma charakter gwarancyjny w zakresie realizacji prawa do obrony.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		strona ma prawo wziąć udział) lub wręcz określonych kategorii tych posiedzeń. Po drugie winno dotyczyć to posiedzeń, w których sąd uznał obecność skazanego za niezbędną lub skazany wniósł o umożliwienie mu obecności. W braku jednej z tych okoliczności wymóg uzasadniania odstąpienia od tego rodzaju posiedzenia jawi się jako przejaw nadmiernego formalizowania.		2 k.k.w. znajduje zastosowanie tylko w sytuacji, gdy sąd podejmuje decyzje o odbyciu posiedzenia w siedzibie sądu z udziałem skazanego pozbawionego wolności i doprowadza go na to posiedzenie.
14.	art. 43e § 1 i 2 k.k.w.	<p>Wątpliwości wzbudza przekazanie komisjom penitencjarnym uprawnień do udzielania zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Zasadniczo, rozstrzygnięcie to dotyczy orzeczenia o karze pozbawienia wolności (jej formie), a zatem istnieje podejrzenie, że taka regulacja narusza konstytucyjnie wyrażoną normę, określoną w art. 41 Konstytucji RP. Stanowi ona jasno, że pozbawienie wolności może nastąpić tylko na podstawie wyroku sądowego.</p> <p>Zmiany w art.43b k.k.w. i następne związane z możliwością udzielania zezwoleń na wykonywanie kary w systemie elektronicznym przez komisję penitencjarną mogą budzić słuszne wątpliwości, co do tego, czy są konstytucyjne, gdyż zgodnie z art.175 Konstytucji RP wymiar sprawiedliwości</p>	<p>KRK</p> <p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p>	<p>Uwagi nieuwzględnione.</p> <p>Odnośc do uwag dotyczących kwestionowania możliwości i zasadności powierzenia komisji penitencjarnej rozpoznawania wniosków skazanych o odbywanie kary w wymiarze do 4 miesięcy, którzy rozpoczęli już jej odbywanie, jako że rodzi to wątpliwości natury konstytucyjnej stwierdzić należy, że uwagi te nie zasługują na uwzględnienie. Stacjonarny dozór elektroniczny jest sposobem odbywania kary pozbawienia wolności, która orzeczona może być wyłącznie przez niezawisły sąd. Sama okoliczność, że kara pozbawienia wolności wykonywana jest w formie dozoru elektronicznego, nie zmienia faktu, że nadal kara ta pozostaje formą kontrolowanego pozbawienia wolności, tyle że nie w warunkach izolacji penitencjarnej a w miejscu zamieszkania skazanego, pozwalającą na resocjalizację skazanego w warunkach kontroli elektronicznej. Doświadczenia zebrane na przestrzeni lat związane z funkcjonowaniem SDE wskazują, że instytucja ta z powodzeniem mogłaby być stosowana w szerszym zakresie niż dotychczas. Praktyka wskazuje, że w szczególności wykonywanie krótkoterminowej kary pozbawienia wolności (do 4 miesięcy) w SDE mogłoby być wykonywane szerzej wobec skazanych, którzy rozpoczęli już jej odbywanie w jednostkach penitencjarnych. Proponowane regulacje prawne mają na celu usprawnienie</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>sprawują sądy i wątpliwe jest, czy urzędnik nie będący sądem może zarządzić opuszczenie zakładu karnego przez skazanego i zmienić mu formę wykonywania kary. Nałożenie dodatkowych czynności na i tak obciążoną obowiązkami komisję penitencjarną nie jest potrzebne, nie zrealizuje celów pokładanych w takich zmianach, jeśli nie zmieni się podejścia prokuratorów do wykonywanych przez nich obowiązków na bardziej elastyczne. Bardziej racjonalne byłoby przyjęcie zasady, że jeśli wniosek o udzielenie zezwolenia dotyczy kary lub sumy kar nie przekraczającej cztery miesiące, sąd wstrzymuje wykonanie orzeczenia do czasu rozpoznania wniosku, nie dłużej niż przez dwa miesiące, chyba że szczególne względy przemawiają za odmową wstrzymania wykonania. I dodatkowo: jeśli okoliczności te ujawnią się już po wydaniu postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, sąd uchyla wydane postanowienie.</p> <p>Mam wątpliwość co do słuszności przekazania komisjom penitencjarnym możliwości wyrażania zgody na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego. Wywoła to bowiem zróżnicowanie orzecznictwa sądów i komisji, które będą mogły prowadzić odmienne polityki stosowania tego</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Szczecinie</p>	<p>rozpoznawania wniosków o dozór elektroniczny w przypadku krótkich kar pozbawienia wolności. Statystyki wskazują, że niemal połowa skazanych na kary do 4 miesięcy pozbawienia wolności, którzy złożyli wnioski o SDE przebywa w jednostkach penitencjarnych, w takich sytuacjach możliwe jest sprawniejsze rozpoznanie wniosków „na miejscu” przez komisję penitencjarną z zastrzeżeniem możliwości pełnej kontroli sprawowanej przez sąd penitencjarny. Wniosku, który zostanie złożony przez osobę odbywającą karę do 4 miesięcy pozbawienia wolności nie trzeba będzie przekazywać do sądu penitencjarnego, co w praktyce oznacza przynajmniej kilkudniowe przyspieszenie, a w przypadku konieczności uzupełnienia jego braków formalnych oznacza to dodatkowe kilka tygodni. Do propozycji w zakresie systemu dozoru elektronicznego, w tym określenia, iż w przypadku osób skazanych na krótkoterminowe kary pozbawienia wolności, decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary w SDE będą mogły być podejmowane przez komisje penitencjarne, z zachowaniem kontroli sądu penitencjarnego w trybie skargi przysługującej na mocy art. 7 k.k.w. pozytywnie odniósł się Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Do zadań komisji penitencjarnej należy m.in. kierowanie skazanego do właściwego zakładu karnego oraz kierowanie skazanego do określonego systemu odbywania kary. o ile kwestii tych nie określił sąd w wyroku (at. 76 § 1 pkt 1 i 2 k.k.w.), a co za tym idzie już w tych kwestiach komisja niejako podejmuje decyzje, które pozostają także w kompetencjach sądu. Podobne rozwiązanie przewiduje art. 74 § 1 i § 2 k.k.w. stanowiący, że zmianę określonego w wyroku rodzaju i typu zakładu karnego, a także orzeczonego systemu terapeutycznego wykonywania kary może orzec tylko sąd penitencjarny, z zastrzeżeniem, że w wypadku ucieczki skazanego z zakładu karnego typu półotwartego albo otwartego lub niezgłoszenia się do takiego zakładu po jego opuszczeniu na podstawie stosownego zezwolenia, decyzję o skierowaniu skazanego do danego rodzaju i typu zakładu karnego</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>środka, a tym samym powodować może zarzut braku spójności stosowania tej formy odbywania kary.</p> <p>Wprowadzający zasadę udzielania zgody na SDE przez komisję penitencjarną co do zasady w mojej ocenie jest chybionym rozwiązaniem. Czas trwania postępowań sądowych przed sądem penitencjarnym także w zakresie wniosków skazanych, którzy rozpoczęli odbywanie kary w jednostkach penitencjarnych jest tak krótki, że w żaden sposób nie uzasadnia wyłączenia tego rodzaju spraw z prerogatywy sądu. Nie mam przekonania co do tego, że takiej oceny powinni dokonywać funkcjonariusze służby więzienne. Od takiej oceny jest obecnie i powinien pozostać jednak sąd. Rozpatrując wniosek komisja penitencjarna będzie wydawała decyzję, na którą będzie przysługiwała skarga, taka sama jak skarga w trybie art. 7 k.k.w. Ta skarga jak wiadomo nie jest zażaleniem. Przysługuje ona tylko i wyłącznie z powodu niezgodności decyzji z prawem, a więc jej zakres jest o wiele węższy niż zakres zażalenia skierowanego do sądu, co w rzeczywistości pozbawia pewną grupę skazanych możliwości zaskarżenia tego typu decyzji i wprowadza np. zasadę, że skazany mający do wykonania karę</p>	<p>Sąd Okręgowy w Gliwicach</p>	<p>podejmuje komisja penitencjarna. Natomiast jeżeli po wydaniu postanowienia przez sąd penitencjarny znajdą nowe okoliczności uzasadniające zmianę rodzaju i typu zakładu karnego lub systemu terapeutycznego, decyzję w tym przedmiocie może podjąć komisja penitencjarna. Tym samym kompetencje sądu i komisji uzupełniają się wzajemnie i kwestia ta nie stanowi problemu w zakresie chociażby zaskarżalności takich orzeczeń. Na przewidziane art. 74 § 1 k.k.w. postanowienie sądu penitencjarnego przysługuje zażalenie, a na decyzję komisji penitencjarnej przewidzianą § 1 i § 2 tegoż artykułu skarga, a orzeczenia dotyczą tych samych kwestii. Oznacza to zarazem, że skazani mogą mieć określony typ i rodzaj zakładu karnego przez sąd lub przez komisję penitencjarną, na które to orzeczenia przysługują różne środki odwoławcze, a mimo to kwestia ta nie jest przejawem nierównego traktowania. Ponadto nie można mówić o nierównym traktowaniu skazanych w sytuacji, gdy ci, którzy nie rozpoczęli jeszcze odbywania kary mogą całość kary odbyć w SDE, a ci którzy rozpoczęli odbywanie kary i przebywają w zakładzie karnym tylko jej część, albowiem nie jest to taka sama sytuacja faktyczna i prawna. Biorąc pod uwagę panującą obecnie sytuację w tej kwestii, aktualnie w znacznie gorszej sytuacji jest skazany, który stanął się w terminie do odbycia kary pozbawienia wolności niż skazany, który złożył wniosek o SDE i nie stanął się w terminie do odbycia kary pozbawienia wolności. Odnosząc się do kwestii braku przymiotu niezależności komisji penitencjarnej i możliwości wkraczania wyższych organów w jej kompetencje w zakresie rozstrzygania indywidualnych spraw to przeciwko takiemu stanowisku przemawia przede wszystkim obowiązkowy udział prokuratora w posiedzeniach komisji penitencjarnej dotyczących udzielenia zezwolenia na odbywanie kary w SDE i możliwość złożenia przez niego sprzeciwu, który wstrzymuje natychmiastową wykonalność tego rodzaju postanowień. Ponadto na decyzję komisji penitencjarnej przysługuje skarga, która uruchamia kontrolę sądową decyzji. Powyższe oznacza, że decyzja o SDE wydana przez komisję nie</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>zastępczą w wymiarze 120 dni pozbawienia wolności zostaje całkowicie wyłączony z procedury sądowej zarówno przed sądem penitencjarnym jak i sądem apelacyjny, a skazany mający do wykonania taką samą karę tylko w wymiarze 125 dni w tej procedurze pozostanie. Wniosek o udzielenie zgody na SDE może złożyć dyrektor jednostki. W proponowanym rozwiązaniu w przedmiocie części takich wniosków będzie orzekała komisja penitencjarna, w składzie której zawsze zasiada m. in także dyrektor jednostki. Będzie więc orzekał sam w sprawie swojego wniosku, a jeszcze dodatkowo przed podjęciem decyzji jako członek komisji penitencjarnej będzie miał obowiązek wysłuchania swojego podwładnego, czyli przedstawiciela administracji zakładu, a nawet będzie mógł złożyć skargę na decyzję w wydaną w rozpoznaniu wniosku złożonego przez dyrektora, jednostki. Rozwiązanie kuriozalne.</p> <p>Decyzja w przedmiocie zezwolenia na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego i to niezależnie od jej wymiaru, powinna należeć tylko i wyłącznie do niezawisłego sądu. Wprawdzie w uzasadnieniu projektu powołuje się tu art. 76 § 1 k.k.w., zgodnie z którym Komisja penitencjarna</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	<p>jest decyzją arbitralną, niepodlegającą jakiejkolwiek kontroli, a co za tym idzie nie sposób przyjąć by przyznanie takiej kompetencji komisji penitencjarnej mogło służyć doraźnym potrzebom jednostek penitencjarnych. Propozycja wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności na okres do 2 miesięcy wobec skazanych na karę do 4 miesięcy pozbawienia wolności składających wnioski o SDE nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż w przypadku osób już osadzonych wiązałaby się z koniecznością wykonania szeregu biurokratycznych czynności związanych z przyjęciem do jednostki penitencjarnej i ze zwolnieniem, co wiąże się dodatkowo z określonymi kosztami. Istotną kwestią, która wpływa na sprawność wykonywania kary pozbawienia wolności w SDE jest relatywnie długi czas rozpatrywania przez sąd wniosków o odbywanie kary w SDE, czas ten ulegnie skróceniu poprzez zwiększenie kompetencji komisji penitencjarnej, która zostanie upoważniona do udzielania zezwolenia na odbywanie kary w SDE w terminie 14 dni w odniesieniu do skazanych, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą 4 miesięcy.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>posiada kompetencje do kierowania skazanego do określonego systemu odbywania kary, jednakże odbywa się to w ramach zakładu karnego, w którym skazany nadal przebywa. Ponadto rodzi się pytanie, dlaczego Komisja penitencjarna w sytuacji wymiaru kary pozbawienia wolności do 4 miesięcy, nie mogłaby także udzielać osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia czy też przerwy w karze.</p> <p>Przyznanie komisjom penitencjarnym uprawnienia do orzekania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary do 4 miesięcy pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego jest mocno chybione. Nie można również zapomnieć o tym, że komisja penitencjarna nie jest niezależnym organem wymiaru sprawiedliwości. Rodzi się pytanie, czy przepis ten będzie zgodny z Konstytucją w zakresie organów powołanych do sprawowania władzy sądowniczej. Bowiem w tej samej materii w zależności jedynie od konfiguracji związanej z osadzeniem skazanego oraz wymiarem kary decyzję wydawał będzie sąd oraz organ z poza wymiaru sprawiedliwości. Orzeczenie dozoru elektronicznego istotnie wpływa na zmniejszenie dolegliwości wynikających z kary pozbawienia</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>wolności po stronie skazanego, a zgodnie z przepisami postępowania karnego aspekty te należą do oceny sądu, a nie organów administracji systemu penitencjarnego. Ponadto organy jednostek penitencjarnych nierzadko winny uwzględniać także inne niż prewencja indywidualna aspekty działalności penitencjarnej (np. stopień zaludnienia jednostek penitencjarnych), które to aspekty nie powinny być rozpatrywane przy udzielaniu zgody na dozór elektroniczny. Zdaniem sędziów penitencjarnych, komisja penitencjarna powinna ograniczać się do wydania opinii w przedmiocie zasadności udzielenia zezwolenia na odbycie kary w systemie dozom elektronicznego.</p> <p>Nasze wątpliwości budzi nadanie uprawnienia komisji penitencjarnej do udzielania zgody na odbywanie kary pozbawienia wolności nie przekraczającej 4 miesięcy. W pierwszej kolejności należy podnieść, iż w projekcie nie zmienia się usytuowanie oraz zależność komisji penitencjarnej określone w art.75 k.k.w., a więc nadal będzie to organ powołany przez dyrektora zakładu karnego i głównie składający się z osób podległych dyrektorowi. Zgodnie z nie zmienianym art.43lc k.k.w. dyrektor zakładu karnego będzie uprawniony do składania</p>	<p>OZZKS</p>	

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>wniosku o wyrażenie zgody na odbywanie kary w SDE również w tym przypadku, o którym mowa w projektowanym art. 431la i 431lb k.k.w. Budzić to może uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezależności w sprawie, w która dotychczas była wyłączną domeną sądu. Zresztą na marginesie wspomnieć należy, iż zgodnie z projektowanym §7 art. 431la (,) do czasu osadzenia, wobec osoby w sprawach związanych z udzieleniem zgody na SDE właściwy ma być sąd penitencjarny, natomiast po osadzeniu takiej osoby wyłącznie właściwa staje się komisja penitencjarna. O ile w pierwszym przypadku zgodę na SDE i zażalenie na odmowę rozpatruje niezależny i bezstronny sąd, o tyle w drugim przypadku organ rozpatrujący zażalenie w trybie art. 7 k.k.w. ma taki przymiot. Wydaje się być wysoce wątpliwe różnicowanie standardu w tym zakresie. Tu zresztą projektodawca jest niekonsekwentny, ponieważ komisja penitencjarna nie ma uprawnień (zgodnie z projektowanym art. 43nb §1 zdanie drugie k.k.w. może o to wnioskować do sądu) do nakładania obowiązków probacyjnych. To wydaje się być kolejnym argumentem za pozostawieniem domeny orzekania o zgodzie na SDE, co do osób określonych w projektowanym art. 431la§1 k.k.w. w</p>		

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>sądzie penitencjarnym. Kolejnym argumentem jest fakt, iż Sądy Penitencjarne posiadają już doświadczenie jak i ukształtowane orzecznictwo w zakresie wykonywania kary w SDE.</p> <p>Właściwość miejscowa w sprawach dotyczących udzielenia zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego powinna być jasna i nie budzić żadnych zastrzeżeń. Właściwość miejscowa wskazana w projekcie jest skomplikowana i może budzić duże problemy, przede wszystkim dla osób skazanych.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	<p>Uwaga niezasadna. Projektowany przepis w sposób jasny i precyzyjny określa właściwość sądu i komisji penitencjarnej w sprawach związanych z udzieleniem i wykonywaniem zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w SDE.</p>
15.	art 43h k.k.w. w zw. z art. 431la § 4 k.k.w.	<p>Kurator sądowy będzie musiał wykonać te czynności w zdecydowanie krótszym terminie. Taka regulacja niesie bardzo wysokie ryzyko podejmowania decyzji na podstawie pobieżnych i słabo zweryfikowanych informacji (co może determinować ich wadliwość i sprzyjać ich podważeniu). Pośpiech nie pozwoli na rzetelną analizę sytuacji, warunków osobistych i bytowych osadzonego. Niezależnie od aspektów merytorycznych podkreślić należy również, że projektowane rozwiązanie będzie skutkowało zwiększeniem obciążenia kuratorów sądowych obowiązkami służbowymi.</p>	<p>KRK</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Idea wprowadzenia uprawnienia do orzekania w przedmiocie SDE przez komisje penitencjarne ma na celu umożliwienie odbycia kary w tym systemie osobom, które już rozpoczęły dobywanie kary, skazanym na krótkoterminowe kary nieprzekraczające 4 miesięcy pozbawienia wolności. Oznacza to konieczność maksymalnego skrócenia procedowania komisji w tym przedmiocie, a co za tym idzie także czasu na wykonanie czynności kuratora. Powyższe jest jednak konieczne dla osiągnięcia założonego celu polegającego na umożliwieniu odbycia kary w SDE tej grupie skazanych. Termin do wydania decyzji w przedmiocie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego przewidziany został na 14 dni od dnia wpływu wniosku, co wymaga sprawnego wykonania przez kuratora sądowego czynności przewidzianych w art 43h § 4 k.k.w. Ryzyko na które wskazuje KRK nie wydaje się jednakże wysokie. Informacje nie muszą być zebrane w każdym przypadku, tylko „w</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Należy wskazać na ewentualną potrzebę uregulowania, iż zebranie przez kuratora informacji, o której mowa w tym przepisie następuje po wstępnym formalnym zbadaniu wniosku jak i warunków technicznych. W praktyce zdarza się, iż kuratorzy przeprowadzali takie wywiady wobec co osób, które jak się okazało, przekraczały wymiar ustawowy kary uprawniający do wniosku o SDE, miejsce monitorowania nie spełniało warunków technicznych, bądź wnioski takie były składane przy karze ograniczenia wolności, gdzie nie była orzeczona jeszcze kara zastępcza. Powyższe powodowało, iż faktycznie kurator przeprowadzał czynność niepotrzebną, co ma znaczenie zwłaszcza w okresie ponownego wzrostu zagrożenia zarażeniem wirusem COVID.</p>	<p>OZZKS</p>	<p>razie potrzeby”. Dotyczą one głównie tego, czy skazany zamieszkuje wspólnie z inną osobą lub osobami pełnoletnimi, a jeżeli tak, to uzyskać należy dane personalne tych osób, a następnie pouczyć je o warunkach wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego oraz konsekwencjach, jakie wynikają z jej wykonywania dla osób zamieszkujących ze skazanym. Kurator sądowy ustala warunki rodzinne oraz socjalno-bytowe, w których zamieszkuje skazany, w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania kary w systemie dozoru elektronicznego</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Komisja penitencjarna orzeka w ściśle określonych wypadkach i tylko wobec skazanych przebywających w zakładzie karnym i odbywających karę nieprzekraczającą 4 miesięcy pozbawienia wolności, a zatem podnoszone okoliczności nie dotyczą tej grupy skazanych. Komisja penitencjarna może zlecić wykonanie czynności o których mowa w art. 43h§ 4 k.k.w po wstępnym formalnym badaniu wniosku. Argument, że kuratorzy przeprowadzali niepotrzebnie wywiady nie wydaje się uzasadniony.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
16.	art. 43la § 1 pkt 1 k.k.w.	<p>Przepis wymaga oceny pod kątem poprawności językowej.</p> <p>W art. 43la w § 1 pkt 1 proponuję zmienić „w wymiarze niższym niż 3 lata” na „w wymiarze nieprzekraczającym 3 lat” - taka zmiana wprowadzi możliwość stosowania przepisu wobec szerszej grupy skazanych.</p> <p>Proponowana zmiana jest niecelowa i wygeneruje dodatkowe postępowania sądowe. Jeśli już, to taka zmiana mogłaby dotyczyć wyłącznie kar zastępczych, z których odbycia skazany nie może uzyskać warunkowego zwolnienia. W innym wypadku należałoby się zastanowić, czy można skierować do dozoru elektronicznego skazanego, któremu nie udało się uzyskać warunkowego zwolnienia</p>	<p>HFPC</p> <p>NSZZ FiP Więziennictwa</p> <p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p>	<p>Z uwagi na brak wyjaśnienia na czym polegać miałyby owa niepoprawność, nie sposób odnieść się merytorycznie do wskazanej uwagi.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Zastąpienie brzmienia „w wymiarze niższym niż 3 lata” brzmieniem „w wymiarze nieprzekraczającym 3 lat”, miałyby wpływ na zwiększenie populacji osób, które mogłyby ubiegać się o zezwolenie na odbywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (SDE), ale zwiększenie to nie jest jedynym kryterium projektowanych zmian Kodeksu karnego wykonawczego. Należy w pierwszej kolejności zauważyć, że kara pozbawienia wolności wykonywana w warunkach dozoru elektronicznego realizowana jest w kontrolowanych warunkach wolnościowych. Nie może zatem dotyczyć osób skazanych, które dopuściły się przestępstw wymagających zastosowania izolacji penitencjarnej kontroli w warunkach zakładu karnego, przy czym kara 3 lat pozbawienia wolności może zostać orzeczona także wobec skazanego za czyn stanowiący zbrodnię (zagrożony karą od 3 lat pozbawienia wolności). Zastosowanie wobec takich osób Systemu Dozoru Elektronicznego pozostawałoby w sprzeczności z celami wykonywania kary oraz polityką penitencjarną.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Jakkolwiek skazany wobec którego orzeczono wykonanie części kary w systemie SDE nie przebywa w okresie odbywania kary w jednostce penitencjarnej to nie oznacza, że nie jest on pozbawiony wolności, w sytuacji gdy sposób jego funkcjonowania jest ściśle uregulowany orzeczeniem sądowym, a nadto miejsce jego pobytu podlega kontroli. Przy czym SDE stosowany wobec skazanych, których dotyczy art. 43la§1, ma znaleźć zastosowanie do sytuacji, w której zostały osiągnięte wobec skazanego cele izolacji penitencjarnej, natomiast nie zostały spełnione warunki do zyskania przedterminowego zwolnienia, albowiem skazany</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>pomimo tak bliskiego okresu do końca kary. Można się więc spodziewać, że kryteria formalne będą w tym wypadku spełniać przede wszystkim skazani karani dyscyplinarnie i co do których stosowane oddziaływania są nieskuteczne, co pod znakiem zapytania stawia sens takiej zmiany, która tylko wygeneruje dodatkowe czynności po stronie różnych organów, a efekt w skali kraju będzie niewielki.</p> <p>Stosowanie do takich skazanych systemu dozoru elektronicznego wydaje się być mało zrozumiałe, albowiem osoby, wobec których wymierzono karę w wymiarze niższym niż 3 lata, a jednocześnie przekraczającym wymiar kary 1 roku i 6 miesięcy, są zazwyczaj osobami o znacznym stopniu demoralizacji, co do których cele kary zasadniczo mogą być osiągnięte poprzez ich resocjalizację w zakładzie karnym.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	<p>wymaga kontroli w większym stopniu niż przebywający na warunkowy przedterminowym zwolnieniu.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w. Przepis ten daje możliwość, a nie obowiązek zastosowania SDE, co oznacza, że każda sprawa będzie podlegała indywidualnej ocenie sądu badającego przesłanki do orzeczenia SDE.</p>
17.	art. 431a § 1 pkt 2 k.k.w.	<p>Niezrozumiałym jest przerwienie na sąd obowiązku wykazywania i uzasadnienia przyczyn odmowy udzielenia zgody na odbywanie kary w SDE, w sytuacji gdy w dzisiejszym stanie prawnym to skazany powinien uzasadnić, że cele kary zostaną w stosunku do niego osiągnięte „pomimo” zastosowania SDE zwłaszcza, że</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zmiana ta ma na celu spowodowanie większej efektywności stosowania SDE, poprzez zobligowanie sądu penitencjarnego/komisji penitencjarnej do wskazania i uzasadnienia przyczyn odmowy udzielenia zgody na odbywanie kary w SDE. W obecnym stanie prawnym to skazany we wniosku powinien wykazać, że cele kary zostaną osiągnięte „pomimo” zastosowania SDE, a sąd podejmuje decyzję według swojego uznania.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>postępowania w tym przedmiocie nie są wszczynane z urzędu przez sąd, lecz na wniosek skazanego, jego obrońcy lub Dyrektora jednostki penitencjarnej i to właśnie te podmioty powinny wykazać, że odbywanie kary w SDE będzie wystarczające dla osiągnięcia wobec osoby skazanej celów kary.</p> <p>Automatyczne udzielanie skazanym dozoru elektronicznego z krótkoterminowych kar (zastępczych czy pozbawienia wolności będących elementem kary mieszanej) powoduje, że kary takie tracą swoją dolegliwość i swój sens. Możliwość odbycia kary w systemie dozoru elektronicznego może spowodować, iż skazani nie będą chcieli wykonywać kary ograniczenia wolności czy też uiścić grzywny, ponieważ byłoby to dla nich bardziej dolegliwe, niż wykonanie kary zastępczej w systemie dozoru elektronicznego, która to forma wykonania kary, jak wynika z uzasadnienia projektu, jedynie w sytuacjach wyjątkowych nie ma być stosowana.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Żaden przepis nie wprowadza automatyzmu odbywania kar krótkoterminowych w systemie SDE. Stacjonarny dozór elektroniczny jest sposobem odbywania kary pozbawienia wolności, która orzeczona może być wyłącznie przez niezawisły sąd. Kara pozbawienia wolności wykonywana w formie dozoru elektronicznego nadal pozostaje formą kontrolowanego pozbawienia wolności, tyle że w miejscu zamieszkania skazanego, pozwalającą na resocjalizację skazanego w warunkach kontroli elektronicznej. Decyzja o wydaniu SDE przez komisje penitencjarną poprzedzana jest badaniem ustawowych przesłanek tj. wymaga ustalenia, czy jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary oraz czy przemawia za tym dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego.</p>
18.	art. 431la § 1 pkt 3 k.k.w.	<p>Podkreślić także należy, iż co do osób mających odbywać karę do 4 miesięcy pozbawienia wolności ocena przesłanki: „za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego w trakcie</p>	<p>OZZKS</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskazana przesłanka jest tylko jedną z kilku wymienionych w przepisie, który nakazuje ich łączne spełnienie. A ponadto w przypadku skazanych, którzy nie rozpoczęli wykonywania kary pozbawienia wolności taka przesłanka w ogóle nie podlega ocenie, a również mogą oni wykonać karę w SDE. Proponowane regulacje</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		odbywania kary pozbawienia wolności” może okazać się być bardzo powierzchowna.		prawne mają na celu usprawnienie rozpoznawania wniosków o dozór elektroniczny w przypadku krótkich kar pozbawienia wolności. W przypadku skazanych na karę do 4 miesięcy pozbawienia wolności, którzy złożyli wnioski o SDE przebywających w jednostkach penitencjarnych będzie możliwe sprawniejsze rozpoznanie wniosków w jednostce penitencjarnej przez komisję penitencjarną z zastrzeżeniem możliwości pełnej kontroli sprawowanej przez sąd penitencjarny, nie wydaje się, ażeby ocena przesłanki do udzielenia SDE w postaci „oceny dotychczasowej postawy i zachowania skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności” przez komisję penitencjarną była nader utrudniona.
19.	art. 431la § 4 k.k.w.	<p>14 dni zmienić na 30 dni. Pozostawienie koniczności rozpatrzenia wniosku w tak krótkim czasie może okazać się niemożliwe z uwagi na konieczność brania pod uwagę dotychczasowej postawy i zachowania skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności.</p> <p>Komisja penitencjarna nie jest w stanie ustalić - w terminie 14 dni - czy skazany ma do odbycia tylko karę aktualnie wprowadzoną do wykonania, czy też ma oczekujące na wprowadzenie kolejne orzeczenia. Nie będzie posiadać informacji, czy ubiegał się na wolności o dozór elektroniczny i ewentualnie, kiedy nie uwzględniono wniosku skazanego. Przypomnieć należy, iż skazany nie musi odbywać kary w tym samym okręgu, w</p>	<p>NSZZ FiP Więziennictwa</p> <p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Propozycja jest sprzeczna z celem projektowanej zmiany, która służyć ma usprawnieniu rozpatrywania wniosków o wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego dotyczących kar krótkoterminowych, które dotychczas były poza zakresem sprawnego procedowania sądów. Z tych też względów termin zaproponowany w projekcie ustawy, jest jedynym adekwatnym do osiągnięcia zakładanych rezultatów, a zarazem możliwym do dotrzymania.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Komisja penitencjarna ma możliwość zwrócenia się o wskazane informacje. Ustalony termin ma na celu skrócenie postępowania tak, aby grupa skazanych, których przepisy te dotyczą miała szansę na uzyskanie zezwolenia na odbycie reszty kary w SDE.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		którym ubiegał się o dozór elektroniczny w warunkach wolnościowych. Komisja penitencjarna może mieć również trudności w ustaleniu, czy przed osadzeniem skazany nie złożył do sądu wniosku o dozór elektroniczny, który nie został jeszcze rozpoznany (wówczas zgodnie z art. 431la § 7 k.k.w.) nie byłaby właściwa do orzekania w sprawie.		
20.	art. 431la § 5 k.k.w.	Taka regulacja oznacza, że skazany tylko raz podczas pobytu w zakładzie karnym może złożyć wniosek o udzielenie mu zezwolenia na odbycie kary w SDE. Wprowadzenie w art. 431la § 5 k.k.w. 3-miesięcznej cenzury czasowej nie znajduje zatem uzasadnienia.	RPO OZZKS	Uwagi uwzględnione. Proponuje się zmianę cenzury czasowej w tym przepisie na 1 miesiąc.
21.	art. 431lb § 3 k.k.w.	<p>Proponowana redakcja art. 431lb § 3 k.k.w., to niestety obciążenie komisji penitencjarnej i prokuratury dodatkowymi czynnościami.</p> <p>Także i w tym wypadku nie mam zrozumienia dla proponowanego rozwiązania, iż prokurator może sprzeciwić się udzieleniu zgody na SDE najpóźniej na posiedzeniu sądu penitencjarnego czy też komisji penitencjarnej już po ogłoszeniu postanowienia sądu lub decyzji komisji. Obligatoryjny udział prokuratora w posiedzeniu komisji penitencjarnej rozpatrującej wnioski o SDE dodatkowo</p>	<p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p> <p>Sąd Okręgowy w Gliwicach</p>	Uwagi nieuwzględnione. Rola zarówno komisji penitencjarnej, jak i prokuratora jest podejmowanie określonych, przewidzianych przepisami prawa czynności w toku postępowania wykonawczego. Ratio legis zmiany, zakładające rozszerzenie możliwości uzyskania zezwolenia na odbywanie kary w SDE dla skazanych na krótkoterminowe kary pozbawienia wolności uzasadnia zakres obowiązków nałożonych na komisję i prokuratora. Ponadto przepis przewiduje, że prokurator oświadczenie takie może złożyć najpóźniej na posiedzeniu pod ogłoszeniu decyzji, co oznacza że może je złożyć także wcześniej.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>obciąża prokuratorów, bo poza posiedzeniami przed sądem penitencjarnym (a także rozprawami i posiedzeniami przed innymi sądami niż sąd penitencjarny) będą oni zobowiązani uczestniczyć także w posiedzeniach komisji penitencjarnych- należy założyć, że przynajmniej jeden raz w tygodniu.</p> <p>Nałożenie obowiązku udziału prokuratora w posiedzeniach komisji penitencjarnych, których odbywa się kilkanaście w ciągu tygodnia, sparaliżuje pracę prokuratury i sądów i w sposób negatywny wpłynie na rozpoznawanie spraw w innych kategoriach spraw.</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p>	
22.	art. 431lb § 4 i 5 k.k.w.	<p>Jeśli prawomocną decyzję komisji penitencjarnej będzie doręczało się wraz z uzasadnieniem właściwemu sądowi penitencjarnemu, to jeszcze pozostaje kwestia ustalenia, czy będzie potrzebne wydanie nakazu zwolnienia przez sąd, czy zrobi to sam dyrektor zakładu karnego.</p> <p>W tym przypadku rodzi się pytanie, czy decyzję Komisji penitencjarnej doręcza się wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o prawie do wniesienia skargi skazanemu lub jego obrońcy,</p>	<p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p> <p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	<p>Zgodnie z projektowanym art. 43e § 2 k.k.w. w sprawach związanych z wykonaniem decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego i ich uchyleniem właściwy jest sąd penitencjarny, w którego okręgu kara jest wykonywana, z wyjątkiem uchylenia zezwolenia z powodów, o których mowa w art. 43zaa § 1 pkt 1 k.k.w., kiedy to właściwy jest sąd penitencjarny, który zezwolenia udzielił albo sąd penitencjarny, w okręgu którego działa komisja penitencjarna, która udzieliła zezwolenia. Z tym, że decyzja jeżeli nie zgłosi sprzeciwu prokurator jest wykonalna a więc to dyrektor zakładu karnego wydaje nakaz zwolnienia.</p> <p>Przepis przewiduje obowiązkowe doręczenie decyzji z uzasadnieniem i pouczeniem, a zatem termin do złożenia zażalenia biegnie od doręczenia.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia także wówczas, gdy te osoby były obecne na posiedzeniu Komisji, a jeżeli tak, to od kiedy wówczas biegnie termin do wniesienia skargi na taką decyzję - czy od chwili jej ogłoszenia czy od daty doręczenia jej odpisu wraz z uzasadnieniem.		
23.	art. 43nb § 1 k.k.w.	KRK konsekwentnie stoi na stanowisku, że kwestie dotyczące orzekania o karze pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, w tym obowiązkach, powinny pozostawać w wyłącznej gestii sądu. Dlatego nie dostrzegamy również potrzeby nadania komisji penitencjarnej uprawnień do składania wniosków o nałożenie obowiązków, o których mowa w art. 72 k.k. Możliwości jakie w tym zakresie posiada kurator zawodowy są w naszej opinii wystarczające dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania.	KRK	Uwaga nieuwzględniona. Wyrażone wątpliwości nie mają uzasadnienia merytorycznego, ponieważ wiedza komisji penitencjarnej o sposobie funkcjonowania skazanego wyłącznie w warunkach izolacji nie wyklucza prawidłowych i adekwatnych decyzji w zakresie wnioskowania o nałożenie odpowiednich obowiązków probacyjnych. Zaproponowane rozwiązanie nie wyklucza kuratorów z możliwości wnioskowania w przedmiotowym zakresie, co w efekcie czyni projektowany model komplementarnym. Komisja penitencjarna i kuratorzy zawodowi, wnioskując ze swoich poziomów o nałożenie odpowiednich obowiązków, bez wątplenia podnoszą efektywność postępowania wykonawczego – twierdzenie, że możliwości posiadane przez kuratorów zawodowych są w tym zakresie „wystarczające” wydaje się zatem chybione.
24.	art. 43o k.k.w.	Dodanie § 5. Dostrzegamy potrzebę wprowadzenia podstawy dla możliwości usprawiedliwienia przez kuratora sądowego, w drodze decyzji, naruszenia przez skazanego harmonogramu kary pozbawienia wolności w systemie	KRK	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana przez KRK zmiana polegająca na dodaniu § 5 w art. 43o k.k.w. nie ma uzasadnienia merytorycznego - przedstawione przykłady, w których dochodzi do naruszeń harmonogramu z powodów niezależnych od skazanych, tj. choroba, potrzeba udzielenia pomocy bliskim, czy akcja porodowa, pokazują raczej

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>dozoru elektronicznego przy zastrzeżeniu jednoczesnego poinformowania o niej sędziego penitencjarnego (poprzez jej wprowadzenie do systemu komunikacyjno-monitorującego), a także zabezpieczeniu możliwości uchylecia takiej decyzji przez sąd, przy jednoczesnym usunięciu lub zmodyfikowaniu wynikających z niej zmian. Oddalenie się skazanych z miejsca monitorowania niejednokrotnie następuje w sposób nagły z przyczyn od nich niezależnych uwarunkowanych np. chorobą, akcją porodową, potrzebą udzielenia pomocy osobom bliskim, itp. Takie naruszenia widnieją w systemie jako nieuprawnione.</p>		<p>sytuacje incydentalne, nie zaś takie, które zdarzają się często. Aktualnie obowiązujące rozwiązania są w przedmiotowej materii wystarczające, bowiem w ramach czynności związanych z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kar z zastosowaniem dozoru elektronicznego oraz nałożonych w związku z nim obowiązków kurator dokonuje oceny zachowania skazanego, które powoduje naruszenie harmonogramu. W sytuacji gdy z zebranych przez kuratora informacji wynika, że naruszenie harmonogramu jest wynikiem zdarzeń niezależnych od skazanego, wynikających z przyczyn obiektywnych, kurator informuje o tym sąd. Jeżeli zaś naruszenie harmonogramu jest, w ocenie kuratora, zawinione, kurator podejmuje wobec skazanego czynności dyscyplinujące, w tym – jeśli uzna to za adekwatny środek – kieruje do Sądu wnioski o uchylenie zgody na odbywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. To na skazanym ciąży obowiązek udowodnienia, że naruszenie nie odbyło się w sposób intencjonalny, a niezawiniony – postulat „usprawiedliwiania” skazanego jawi się zatem jako nadmiarowy.</p>
25.	art. 43ra § 1 k.k.w.	<p>Takie unormowanie nie gwarantuje, że nadajnik zostanie zdjęty na czas pobytu w placówce zamkniętej. Tymczasem, w moim przekonaniu powinna to być czynność obligatoryjna. Istotnym jest także, by przepis określał, iż podmioty uprawnione do złożenia wniosku o zdjęcie bransoletki elektronicznej, zobligowane były do podjęcia niezwłocznych działań w tym zakresie. Przepis nie przewiduje również możliwości, by sam skazany mógł złożyć wniosek o usunięcie nadajnika, co w mojej ocenie powinno zostać uwzględnione. W przypadku, gdy</p>	RPO	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie art. 43ra k.k.w., mającego na celu umożliwienie dokonania czasowej deinstalacji urządzeń monitorujących, wobec osób z orzeczonym środkiem zabezpieczającym, jest uzasadnione praktycznymi względami w postępowaniu wykonawczym. Osoba, wobec której zastosowano środek karny lub środek zabezpieczający wykonywany w systemie dozoru elektronicznego, wyposażona jest w urządzenia monitorujące, na które składa się nadajnik z lokalizacją GPS, komunikator z wbudowaną kartą GSM, która umożliwi połączenia na telefon alarmowy 112 oraz połączenia z Centralą Monitorowania, a także zestaw ładowarek z kablami zasilającymi dla obu tych urządzeń. W sytuacji osadzenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym albo szpitalu psychiatrycznym, w większości przypadków istnieje potrzeba</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		organy uprawnione mocą projektowanego przepisu do złożenia wniosku, z jakiś przyczyn tego nie uczynią, bądź uczynią to z opóźnieniem, sam skazany będzie mógł zadbać o swoje interesy.		zdemontowania tych urządzeń, gdyż istnieje ryzyko niezgodnego z przeznaczeniem ich użycia.
26.	art. 43ra § 2 k.k.w.	Wątpliwości budzi również projektowane brzmienie art. 43ra § 2 k.k.w., bowiem trudno wskazać na okoliczności, które mogą uzasadnić ponowne zainstalowanie rejestratora lub założenie nadajnika wobec skazanego, o którym mowa w § 1 tego przepisu.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy te mają na celu uporządkowanie sytuacji związanej z zachowaniem bezpieczeństwa na terenie jednostek penitencjarnych czy zakładu psychiatrycznego, nie ingerując w treść orzeczonego środka karnego lub środka zabezpieczającego
27.	art. 43ra § 3 k.k.w.	Szczególne zaniepokojenie budzi sformułowanie „albo w terminie 7 dni od wydania zarządzenia, o którym mowa w § 2”. Oznacza ono bowiem, że decyzja o ponownym zainstalowaniu nadajnika może zapaść w każdym czasie podczas pobytu skazanego w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub zakładzie psychiatrycznym. Dlatego pożądane jest, aby przepis określił w jakich okolicznościach możliwa jest decyzja o ponownym zainstalowaniu nadajnika.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Mogą zaistnieć sytuacje, kiedy nadal istnieje potrzeba kontrolowania takich osób, np. dotyczyć to może zakładów karnych typu otartego, czy półotwartego.
28.	art. 45 § 2 i 5 k.k.w.	Projektowany przepis art. 45 § 5 k.k.w. wprowadza niespotykaną dotychczas, a zarazem niezrozumiałą instytucję wykonywania kary wolnościowej w warunkach izolacji więziennej. Tym bardziej niezrozumiałą, że zakłada	KRK	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiona argumentacja mogłaby mieć swoje uzasadnienie, gdyby cel kary grzywny był inny, aniżeli dolegliwość finansowa dla skazanego tzn. kara pełniłaby szerszą funkcję, jak np. resocjalizacyjną (art. 67 § 1 k.k.w.). Kara grzywny nie ma aspektu <i>stricte</i> wychowawczego, ma być dolegliwością finansową,

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>wykonywanie dwóch kar jednocześnie- odbywając karę pozbawienia wolności skazany realizował będzie jednocześnie karę zastępczą pracy społecznie użytecznej (w zamian za nieuiszczoną grzywnę). Może to sprzyjać deprecjonowaniu kary wolnościowej i pomijaniu jej aspektu wychowawczego. Dlatego, choć KRK stara się zrozumieć intencje projektodawcy, to stoi na stanowisku, że prace społecznie użyteczne w zamian za nieuiszczoną grzywnę, powinny odbywać się w warunkach wolnościowych przy merytorycznym udziale kuratorów sądowych. Chcemy także zwrócić uwagę, że opiniowany projekt nie reguluje ponadto postępowania w przypadku, gdy skazany uchyla się od wykonywania pracy społecznie użytecznej lub jest niezdolny do jej wykonywania ze względu na nagłe okoliczności wynikające ze stanu zdrowia.</p> <p>Należy się zastanowić, czy orzeczenie w trybie tego przepisu winno następować wyłącznie na wniosek skazanego, czy też nie powinno być możliwości orzekania takich prac przez sąd z urzędu, po uzyskaniu zgody dyrektora zakładu karnego - takie sytuacje mają miejsce w przypadku osób nie odbywających kary pozbawienia wolności. Warto w tym</p>	<p>OZZKS</p>	<p>ekonomiczną. Wyrazem tego jest chociażby fakt, że skazany w każdym czasie może się zwolnić od zastępczej kary pozbawienia wolności lub wykonywania pracy, o której mowa w art. 45 § 1 k.k.w. przez złożenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia tytułem grzywny (art. 47 § 2 k.k.w.). W obecnym stanie prawnym skazany może zatem wykonać karę grzywny w trakcie odbywania kary. Skazany może również na ten cel pozyskać środki świadcząc pracę odpłatną (w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności). Wydaje się zatem, że stworzenie kolejnej ścieżki do uwolnienia się skazanego od grzywny, będzie miało pozytywny wydźwięk i zmotywuje do podjęcia w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności zatrudnienia, które jest jednym z podstawowych form oddziaływania w procesie resocjalizacyjnym (art. 67 § 3 k.k.w.).</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowany art. 45 § 2 i 5 k.k.w. przewiduje uzupełnienie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie wykonywania pracy społecznie użytecznej orzeczonej w zamian za nieuiszczoną grzywnę. Rozwiązanie to umożliwi skazanym wykonywanie w warunkach więziennych pracy, która mogłaby zostać zaliczona na poczet orzeczonej w innej sprawie pracy społecznie użytecznej. W zakładach karnych przebywają skazani, którzy oprócz wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności, winni także</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>miejscu również pochylić się nad sytuacjami jakie mogą wynikać z praktyki tj. np. w przypadku uzyskania przez osadzonego warunkowego przedterminowego zwolnienia - czy nadzór nad wykonaniem takiego orzeczenia miałby być sprawowany przez kuratora zawodowego. Może również dojść do sytuacji odwrotnej, tj. skazany może już mieć zamienioną grzywnę na prace społecznie użyteczne i w tym czasie rozpocząć odbywanie kary pozbawienia wolności w innej sprawie. W obecnym stanie prawnym postępowanie takie sprawy ulegają zawieszeniu. Być może warto by było, aby były kontynuowane w jednostce penitencjarnej po uzyskaniu zgody jej dyrektora. Biorąc pod uwagę, iż projektodawca dopuszcza do organizowania i kontroli nowy podmiot jakim jest dyrektor zakładu karnego warto podnieść wnoszony już do Ministerstwa Sprawiedliwości postulat ujednolicenia dokumentacji w tym zakresie. Warto też przy okazji tego przepisu zadać pytanie, czy projektodawca optymistycznie zakłada, iż nie będą miały miejsce przypadki uchylania się od wykonywania pracy społecznie użytecznych, skoro w projektowanym przepisie nie daje się dyrektorowi uprawnienia do składania wniosku o orzeczenie kary zastępczej</p>		<p>uregulować grzywny orzeczone w innych sprawach. W konsekwencji dochodzi do sytuacji, w której skazany na karę grzywny nie tylko jej nie reguluje, ale jeszcze koszty jego utrzymania przeniesione zostają na Skarb Państwa. Wprowadzenie możliwości zaliczania pracy wykonywanej na zasadach określonych w art. 123a k.k.w. na poczet pracy społecznie użytecznej, orzeczonej na podstawie art. 45 k.k.w., ułatwi skazanym wywiązywanie się z wynikających z orzeczonej kary powinności, zmniejszy skalę orzekanych zastępczych kar pozbawienia wolności oraz liczbę osób trafiających do jednostek penitencjarnych za stosunkowo błahe przestępstwa. Przyjęcie rozwiązania możliwości orzekania takich prac przez sąd z urzędu jest niezasadne ze względu na specyfikę i uwarunkowania pracy określonej w art. 123 a k.k.w. wykonywanej w zakładach karnych, która ma charakter bezpłatnych prac porządkowych i pomocniczych na cele społeczne. Orzekanie wyłącznie na wniosek skazanego ma na celu uniknięcie sytuacji, w której skazany nie będzie chciał wykonywać prac społecznie użytecznych. Ponadto skoro to sąd orzeka o tym, że kara zastępcza będzie wykonywana w zakładzie karnym to także do sądu będą należały wszelkie decyzje dot. zmiany podmiotu wykonującego, gdy skazany opuści zakład karny, czy też zostanie osadzony po częściowym wykonaniu kary zastępczej. W postępowaniu wykonawczym dot. orzeczenia kary zastępczej za grzywnę sąd może działać z urzędu, więc informacja o niewykonywaniu prac stanowić będzie podstawę do podjęcia działań przez sąd.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		pozbawienia wolności - przepis § 5 nie przewidział odpowiedniego stosowania art. 57 k.k.w.		
29.	art. 45 § 5 k.k.w.	Możliwość wykonywania pracy społecznie użytecznej przez skazanego w trakcie odbywania zasadniczej kary pozbawienia wolności, co do zasady jest słuszne, jak w proponowanym art. 45, jednak brzmienie § 5 jest niestosowne w brzmieniu „sąd może orzec, po wyrażeniu zgody przez dyrektora zakładu karnego, że praca społecznie użyteczna będzie wykonywana na rzecz podmiotów i na zasadach określonych w art. 123 a /../”. W tym wypadku organ sądowy musiałby oczekiwać na zgodę urzędnika. Wydaje się, że zapis powinien brzmieć, że sąd może orzec na wniosek skazanego, jeśli skazany uzyskał zgodę dyrektora zakładu karnego na wykonywanie takich prac. Taką zgodę skazany powinien dołączyć do wniosku.	Sąd Okręgowy w Szczecinie	Uwaga nieuwzględniona. Przepis nie wskazuje kto ma uzyskać zgodę, sąd czy skazany.
30.	art. 73b § 3 k.k.w.	W art. 73b § 3 proponuję w brzmieniu „skazanemu ani osobom trzecim nie udostępnia się dokumentacji zgromadzonej w toku stosowania czynności profilaktycznych” - w jasny sposób uniemożliwi to przekazywanie informacji uzyskanych w toku czynności profilaktycznych np. rodzinie skazanego.	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Wydaje się być nadregulacją.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
31.	art. 76 § 4 k.k.w.	Należy zwrócić uwagę, że ustalenie indywidualnych programów oddziaływań na skazanego i dokonywanie ocen ich wykonywania oraz ustalenie indywidualnych programów terapeutycznych i dokonywanie ocen ich wykonywania przez komisję penitencjarną (art. 76 § 1 pkt 3) nie przybiera formy decyzji, a więc oczywistym jest, że skarga w tym zakresie nie przysługuje. Bezzasadnym jest zatem odniesienie się do tego punktu w projektowanym przepisie art. 76 § 4 k.k.w. Natomiast, projektowany przepis tego nie przewiduje, jednak skazany powinien mieć możliwość złożenia skargi na działania komisji penitencjarnej określone w punkcie 5, 8 oraz 11 tego przepisu, gdyż w tym zakresie organ postępowania wykonawczego, jakim jest komisja penitencjarna, wydaje decyzje.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w projektowanym przepisie czynności komisji penitencjarnej mają charakter decyzji. W odniesieniu do uwagi zgłoszonej do art. 76 § 4 k.k.w. RPO słusznie zauważył, że cyt. „[...] na decyzje, o których mowa w § 1 pkt 3 – 5 i 8 - 11 skarga nie przysługuje”. Należy zauważyć, że ze wskazanych uprawnień komisja penitencjarna korzysta podczas posiedzenia, konsekwencją którego jest (re)klasyfikacja skazanego. Podkreślenia wymaga fakt, że w rzeczonym posiedzeniu zawsze uczestniczy osadzony, którego sprawa dotyczy, a decyzja klasyfikacyjna, na którą skarga przysługuje, stanowi ocenę wskazanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich przepisów jako elementów podlegających ocenie przed utrzymaniem lub zmianą klasyfikacji. Sposób i okoliczności zbadania skargi na ww. decyzję leżą w kompetencjach sądu. Stąd obawy Rzecznika Praw Obywatelskich przepisów, nie wydają się być uzasadnione.
32.	art. 76 § 1 pkt 8 k.k.w.	W art. 76 § 1 pkt 8 usunąć weryfikowanie indywidualnych programów oddziaływania” z uwagi na zbyt zbiurokratyzowane funkcjonowanie IPO. Każda zmiana czy dodanie zadania w IPO przez wychowawcę powodują potrzebę angażowania komisji penitencjarnej (4 osoby) oraz wprowadzania kolejnych danych do systemu CBDOPW (Komisja Penitencjarna, weryfikacja IPO).	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Zakres działania komisji penitencjarnej obejmuje ustalenie indywidualnego programu oddziaływania na skazanego i dokonywanie ocen jego wykonania, Dlatego też weryfikacja IPO powinna należeć do kompetencji komisji penitencjarnej. Organ kolegialny podejmując decyzję w ww. sprawie poprzedza ją wnikliwą analizą dokumentacji osobopoznawczej.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		Wystarczające jest, że komisja w swoich zadaniach ustala IPO i dokonuje oceny jego wykonania.		
33.	art. 79 k.k.w.	<p>Zmiana ta spowoduje w naszej ocenie znaczne zaangażowanie jednostek policji w doprowadzanie skazanych, jednocześnie nie gwarantując spadku liczby osób, które nie stawiają się do jednostek penitencjarnych. Wydaje się również, że konstytucyjne zasady, takie jak zasada proporcjonalności, czy powiązany z nią obowiązek traktowania pozbawienia wolności jako ultima ratio, sprzeciwiają się automatycznemu zatrzymywaniu osób i doprowadzeniu ich do jednostek penitencjarnych, bez jakiegokolwiek oceny prawdopodobieństwa ucieczki albo niestawiennictwa skazanego.</p> <p>Odnośnie wprowadzenia tej zmiany Fundacja Lepsze Prawa Człowieka wskazuje, że przepisy powinny zostać utrzymane w dotychczasowym kształcie, bez wprowadzania tej zmiany, a stawiennictwo pozbawionego wolności powinno zostać poprzedzone wezwaniem.</p> <p>Zmiana przepisu art. 79 k.k.w. nie będzie dobra w proponowanym kształcie i uderzy głównie w sprawców drobnych przestępstw, którzy mogą podjąć</p>	<p>HFPC</p> <p>Fundacja Lepsze Prawa Człowieka</p> <p>Sąd Okręgowy w Szczecinie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. U podstaw projektowanej zmiany legły dane statystyczne, z których wynika, że faktycznie do zakładu karnego celem odbycia kary stawia się w wyznaczonym terminie tylko niewielki odsetek skazanych. Pozostali są doprowadzani przez funkcjonariuszy Policji. Oznacza to, że zaangażowanie jednostek Policji zwiększy się w sposób nieznaczny, natomiast niewątpliwie skróci to czas do rozpoczęcia odbywania kary przez skazanego, albowiem wyeliminowany zostanie okres konieczny do przesłania skazanemu wezwania do stawienia się w zakładzie karnym w wyznaczonym terminie. Nie należy również wiązać kwestii doprowadzenia z oceną prawdopodobieństwa ucieczki albo niestawiennictwa skazanego, albowiem także w świetle obecnie obowiązujących przepisów możliwym jest zarządzenie doprowadzenia skazanego do odbycia kary bez uprzedniego wezwania.</p> <p>Uwagi nieuwzględnione. Vide uzasadnienie s. 15-17 i stanowisko j.w.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>starania o uzyskanie zezwolenia na wykonywanie kary w systemie elektronicznym, ponadto dodatkowo obciąży czynnościami policję, gdyż jest jednak pewien odsetek skazanych, którzy dobrowolnie stawiają się do odbycia kary. Można więc zostawić instytucję wezwania do stawiennictwa, zastrzegając co najwyżej, że nie stosuje się jej, jeśli wymiar kary pozostającej do wykonania jest wyższy niż dwa lata..</p> <p>Negatywnie oceniono jego zmianę poprzez wykreślenie jakiegokolwiek możliwości wezwania skazanego do dobrowolnego stawiennictwa do Aresztu Śledczego. O ile zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie jest oczywiście zasadne w przypadku poważnych przestępstw, w przypadku wysokich kar, w przypadku podejrzenia możliwości ucieczki, ukrywania się, zwłaszcza gdy skazany już w toku postępowania nie stawiał się na wezwania, o tyle nie ma podstaw do stosowania takich reżimów w przypadku drobnych przestępstw i krótkotrwałych kar pozbawienia wolności. Nie można domniemywać, że każdy skazany będzie utrudniał osadzenie, zaś okres trwający pomiędzy wezwaniem a terminem stawiennictwa w Areszcie Śledczym zazwyczaj trwa pomiędzy 3-4 tygodni, co pozwalało w pewien sposób na</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>przygotowanie się przez skazanego i jego rodzinę na czas izolacji. Zatrzymanie i doprowadzenie w każdej sytuacji może w tym zakresie wprowadzać wiele niepotrzebnych dolegliwości. Dotychczasowe brzmienie § 1 przedmiotowego przepisu mogłoby zostać uszczegółowione, ograniczone np. do krótkotrwałych kar, lecz nie powinno zostać zupełnie wykreślone.</p> <p>Nasze wątpliwości budzi rezygnacja w art. 79 k.k.w. z wezwania do dobrowolnego stawienia się do zakładu karnego na rzecz obligatoryjnego doprowadzenia do jednostki penitencjarnej przez policję.</p>	OZZKS	
34.	art. 84 § 2 k.k.w.	Proponowana zmiana: art. 84. § 2. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami oddziaływania, dorośli skazani po raz pierwszy, wyróżniający się dobrą postawą, mogą, za swoją zgodą, odbywać karę w zakładzie karnym dla młodocianych; korzystają oni wtedy z takich uprawnień jak młodociani.	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Kwestia dotycząca rozmieszczenia wyjątkowo zdemoralizowanych młodocianych została uwzględniona w propozycji zmiany art. 85 k.k.w.. Projektowany przepis ma na celu umożliwienie kierowania szczególnie zdemoralizowanych młodocianych (skazanych za najcięższe przestępstwa), do odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym dla dorosłych odbywających karę po raz pierwszy. Istotą tej nowelizacji jest zapewnienie możliwości oddzielenia takich skazanych młodocianych od pozostałych młodocianych, a tym samym ograniczenie negatywnych oddziaływań i wpływu na ich postawę.
35.	art. 88a k.k.w.	Jeśli chodzi o art. 88a k.k.w., to należy sprecyzować wyraźnie, czy za osadzonego niebezpiecznego można	Sąd Okręgowy w Szczecinie	Uwaga niezasadna. Dla przyjęcia popełnienia czynu niezbędne jest prawomocne skazanie.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		uznać wyłącznie skazanego za określone przestępstwa, czy już wtedy, gdy o takie przestępstwa jest on podejrzany bądź oskarżony.		
36.	art. 88d § 1 pkt 6 k.k.w. i art. 212ba § 1 pkt 7 k.k.w.	Szczególna ochrona skazanego/tymczasowo aresztowanego w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia może polegać na wzmożonej obserwacji zachowania skazanego/tymczasowo aresztowanego. W toku prowadzonych spraw w Biurze Rzecznika ustalono, iż w stosunku do osadzonych, wobec których istniała konieczność zapewnienia im szczególnie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, stosowano obserwację bezpośrednią. Polegała ona na prowadzeniu przez funkcjonariusza Służby Więziennej całodobowej, bezpośredniej kontroli zachowania osoby pozbawionej wolności przez otwarte drzwi celi. Takiego sposobu prowadzenia obserwacji nie można zaakceptować, bowiem narusza naczelną zasadę wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania w sposób humanitarny, wyrażoną w art. 4 § 1 k.k.w. Jest to nadmierny środek, zbyt daleko ingerujący w codzienne funkcjonowanie osadzonego i stanowiący nieuzasadnioną dolegliwość. Obecnie projektowane regulacje	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Istotą zapewnienia szczególnej ochrony jest przyznanie takich narzędzi Służbie Więziennej, które pozwolą na skuteczną realizację tego zadania z uwzględnieniem indywidualnych wskazań dostosowanych do konkretnego zagrożenia dla osoby objętej tą ochroną, dlatego też nadmierna interpretacja zapisów zawartych w projekcie oparta o wskazanie jednostkowego przypadku ma na celu wypaczenie sensu zaprojektowanej regulacji i nie oddaje jej ratio legis, gdzie m. in. szczególna ochrona ma polegać na obserwacji osoby pozbawionej wolności przede wszystkim po to, by zapewnić jej ochronę w jednostce penitencjarnej, jednocześnie temu samemu celowi służyć ma zindywidualizowane stosowanie zabezpieczeń techniczno-ochronnych. W projektowanych przepisach zawarto szereg gwarancji dla skazanego i tymczasowo aresztowanego m.in. dotyczących czasu, sposobu, ciągłości stosowania oraz maksymalnych warunków, które nie mogą być przekroczone w przypadku objęcia skazanego lub tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną. Z całą stanowczością należy podkreślić, iż przepis ma przede wszystkim na celu chronić osadzonego i wskazywać rodzaje środków, które będą miały zastosowanie. Środki te muszą być zastosowane w granicach niezbędnych do osiągnięcia celu oraz z poszanowaniem godności osadzonego i bez wyrządzania mu zbędnych dolegliwości.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		sankcjonują natomiast taki sposób obserwacji zachowania osadzonego.		
37.	art. 88d § 1 pkt 9 k.k.w. oraz art. 212ba § 1 pkt 10 k.k.w.	Nie jest również jasne co oznacza sformułowanie, iż szczególna ochrona skazanego/tymczasowo aresztowanego w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia może polegać na określeniu szczególnego sposobu korzystania z zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celi mieszkalnej. Brak precyzji sformułowania może potencjalnie prowadzić do naruszenia praw skazanych/tymczasowo aresztowanych bądź stanowić nadmierną dolegliwość, nieproporcjonalną do zamierzonego celu.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w.
38.	art. 89 § 3 i 3a k.k.w.	Doświadczenia HFPC wskazują, że populacja skazanych na tak surową karę ma charakter zróżnicowany i nie powinna być traktowana zbiorczo. Proponowany przez projektodawcę wymóg upływu 20 lat kary, de facto oznacza, że dopiero po odbyciu ponad 7000 dni kary osadzeni dożywotni będą w ogóle mogli starać się o przeniesienie do jednostki o charakterze półotwartym. Wydaje się, że tak zaostrzone regulacje jawią się jako zbyt daleko idące.	HFPC	Uwaga nieuwzględniona. Wykonywanie kary pozbawienia wolności odbywa się w poszczególnych typach zakładów karnych, różniących się w szczególności stopniem zabezpieczenia, izolacji skazanych oraz wynikającymi z tego obowiązkami i uprawnieniami, które im przysługują. Celem podziału zakładów karnych na rodzaje i typy jest zapewnienie społeczeństwu ochrony przed sprawcami przestępstw, a także zagwarantowanie bezpieczeństwa zakładu i osób w nim przebywających. Skazani na karę dożywotniego pozbawienia wolności kierowani do zakładu karnego typu półotwartego mają cechować się zdolnością do podjęcia zatrudnienia poza terenem jednostki penitencjarnej, a zatem muszą dawać rękojmię przestrzegania obowiązujących norm w warunkach zmniejszonego nadzoru. W realiach powyższego wydłużenie okresu, po którym sprawcy najcięższych przestępstw zostają skierowani do zakładu karnego typu półotwartego lub

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>W tym kontekście KMPT podkreśla zauważalną, negatywną tendencję (odnotowaną także przez CPT), zgodnie z którą wykonywanie wyroków dożywotniego pozbawienia wolności często opiera się o założenie, że osoby skazane na ten rodzaj kary są szczególnie niebezpieczne, a w związku z tym wymagają szczególnego reżimu odbywania kary pozbawienia wolności. Doświadczenia CPT pokazują natomiast, że więźniowie odbywający kary dożywotniego pozbawienia wolności nie są, co do zasady, bardziej niebezpieczni niż inni skazani i nie obserwuje się w ich przypadku zwiększonego odsetka wydarzeń nadzwyczajnych. W swoim Dwudziestym Piątym Sprawozdaniu Generalnym CPT skrytykowała państwa członkowskie, które dopuściły odmienne traktowanie skazanych odbywających karę dożywotniego pozbawienia wolności, tylko na podstawie tej jednej przesłanki. Oddalanie perspektywy zmiany typu zakładu karnego na mniej izolacyjny, w oderwaniu od postępów czynionych przez konkretnego</p>	<p>RPO</p>	<p>otwartego, podyktowane jest realizacją ustawowego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa szeroko rozumianego społeczeństwa, w sytuacji funkcjonowania takiego skazanego w warunkach zakładu karnego półotwartego z możliwością wykonywania pracy poza zakładem karnym.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. W zakresie art. 89 § 3 i 3a k.k.w. wyrażony przez RPO pogląd cyt. „Doświadczenia CPT pokazują [...], że więźniowie odbywający kary dożywotniego pozbawienia wolności nie są, co do zasady, bardziej niebezpieczni i nie obserwuje się w ich przypadku zwiększonego odsetka wydarzeń nadzwyczajnych.” może sugerować, że czas pozostałej do odbycia kary pozbawienia wolności, w tym przypadku dożywotni, stanowi mniej istotne kryterium niż poprawność zachowania skazanego, które de facto jest jego obowiązkiem. Przede wszystkim należy zauważyć, że proponowana zmiana nie pozbawia możliwości przeniesienia do zakładu karnego typu półotwartego i otwartego skazanych z dożywotnią karą pozbawienia wolności, a poprzez podniesienie granicy czasowej zwraca uwagę na konieczność szczególnej wrażliwości respektowania obowiązku ochrony społeczeństwa przed sprawcami przestępstw. Należy także zauważyć, że kara dożywotniego pozbawienia wolności jest wymierzana przez sąd z uwagi na rodzaj i charakter popełnionego przestępstwa, a także uwzględnia społeczną szkodliwość i zagrożenia jakie społeczeństwu stwarza sprawca.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		skazanego, pozbawia go nadziei i może skutkować wręcz pogorszeniem efektów w procesie resocjalizacji.		
39.	art. 90 pkt 9 k.k.w.	Budzi wątpliwości KIKE, jako że z zasady, w zakładach karnych typu zamkniętego przebywają najciężsi przestępcy. Sam projektodawca wydaje się dostrzegać zagrożenia związane z realizacją rozmów telefonicznych przez osadzonych projektując przepis art. 105c k.k.w. W ocenie KIKE, założenia projektodawcy pozostają wewnętrznie sprzeczne, a rezygnacja z obowiązkowej kontroli rozmów w zakładach karnych typu zamkniętego nie tylko uniemożliwi realizację postanowień art. 105c § 2 (przerwanie lub uniemożliwienie rozmowy przekierowywanej lub telekonferencji), ale także doprowadzi do zwiększenia ryzyk związanych z wykorzystywaniem przez osadzonych rozmów telefonicznych w celach innych niż kontakty z najbliższymi lub osobami wskazanymi w art. 8 § 3 k.k.w.	Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga ma charakter polemiczny, jej treść jest sprzeczna z ratio legis projektowanych zmian, mających na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku. Vide uzasadnienie s. 7-13.
40.	art. 91 pkt 4 k.k.w. i art. 92 pkt 4 k.k.w.	Wprowadzenie w przepisach limitu wyjść wydaje się niecelowe, szczególnie wobec zawartej w uzasadnieniu argumentacji. Niezbędnym jest zaznaczenie, iż o zgodzie na wyjście skazanego każdorazowo decyduje dyrektor zakładu karnego. Dbałość o racjonalne wykorzystanie potencjału	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie limitów na opuszczenie zakładu karnego określi zasadę i konieczność racjonalnego korzystania z tej możliwości przez skazanych. Limity zostały określone w sposób liberalny, a dotychczasowe doświadczenia wskazują, że skazani nie wykorzystywali tego rodzaju zezwoleń w tak szerokim zakresie. Ponadto zdarzały się przypadki nadużywania tego rodzaju wyjść lub były one stosowane jako alternatywa w przypadku, gdy skazany

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>tęgo rodzaju oddziaływań resocjalizacyjnych spoczywa na administracji jednostki. Wprowadzenie maksymalnego limitu stwarza ryzyko pozbawienia możliwości udziału w takich zajęciach osób, które spełniają wszelkie przesłanki do korzystania z zajęć poza jednostką, tylko dlatego, że przysługujący im limit został wyczerpany. Przyznanie uprawnienia dyrektorowi do kontroli wyjść skazanych w wystarczający sposób zabezpiecza interes wymiaru sprawiedliwości, w przypadku, gdyby uczestnictwo danego skazanego w zajęciach poza terenem zakładu karnego nie było wskazane, dyrektor ma zawsze możliwość niewyrażenia zgody na udział w nich skazanego, niezależnie od istnienia bądź nieistnienia kodeksowego limitu.</p>		<p>nie posiadał formalnych uprawnień do korzystania z innych przepustek lub zezwoleń skutkujących pobytem poza terenem zakładu karnego. Wprowadzenie obowiązku obecności funkcjonariusza lub pracownika zakładu karnego podczas udziału skazanych w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych uzasadnione jest potrzebą wprowadzenia nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zajęć oraz sprawdzenia sposobu uczestnictwa skazanych w zajęciach. Formuła taka pozwoli jednocześnie na niezwłoczną reakcję w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sposobie wykorzystywania zezwolenia przez skazanych.</p>
41.	art. 99 § 2 k.k.w.	<p>W art. 99 § 2 dodać po słowach „odbywają je” zwrot „w miarę możliwości”. Mając na uwadze notoryczne problemy z właściwym rozmieszczeniem zwłaszcza z uwagi na duże zróżnicowanie grup klasyfikacyjnych, a także wymóg podziału na palących i niepalących przepis w obecnym brzmieniu jest czasami niemożliwy do wykonania.</p>	<p>NSZZ FiP Więziennictwa</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Mając na uwadze konieczność zapewnienia porządku i bezpieczeństwa jednostek penitencjarnych, należy przepis ten pozostawić w niezmienionym brzmieniu.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
42.	art. 105 § 6a k.k.w.	<p>Przerzucenie na skazanego ponoszenia kosztów prowadzenia korespondencji urzędowej może stanowić problem dla skazanych, którzy bronią swoich praw poprzez składanie skarg, zażaleń, lub urzędowych pism terminowych. W przypadku, gdy nie mogą liczyć na pomoc rodziny w zakupie znaczków pocztowych, są uzależnieni od decyzji dyrektora jednostki, czy dyrektor uzna sprawę skazanego za szczególnie uzasadniony wypadek. Osoby osadzone mogą zostać pozbawione możliwości składania środków odwoławczych od różnych decyzji, czy orzeczeń, gdzie należy dochować terminu, co narusza ich prawo do obrony.</p> <p>Projektowane przepisy całkowicie pomijają potrzebę udostępnienia artykułów piśmiennych i kopert. W tym miejscu należy natomiast podkreślić, że rezygnacja z finansowania przez administrację pewnej minimalnej liczby przesyłek listowych pozbawia osoby nieposiadające środków finansowych korespondencyjnego kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem i przedstawicielem przed ETPC, co w sposób zasadniczy rzutuje na możliwość korzystania przez te osoby z prawa do obrony. W ocenie Rzecznika podjęcie działań w celu ograniczenia tak znaczącego nadużywania uprawnień jest potrzebne,</p>	<p>SA w Gdańsku (SO w Gdańsku)</p> <p>RPO</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przedstawiona teza opiera się na założeniu, iż projektowany przepis będzie stosowany błędnie tj. w sytuacji, gdy osoba pozbawiona wolności nie posiadając środków finansowych a mając określony termin do dokonania określonej czynności, nie otrzyma środków od administracji jednostki. Obecnie koszt prowadzenia korespondencji także ponosi skazany. Skazany ponosi koszty prowadzenia korespondencji, w tym korespondencji urzędowej. Projektowane przepisy nie wyłączają możliwości otrzymania przez skazanego znaczków pocztowych na korespondencję, a jedynie ograniczają tę sytuację do szczególnie uzasadnionych wypadków, co oznacza, że skazany osadzony w zakładzie karnym nie zostanie pozbawiony prawa do obrony.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w. Natomiast jeśli chodzi o kontakty korespondencyjne to możliwość otrzymania znaczków od administracji zakładu karnego nie została całkowicie wyeliminowana, a jedynie ograniczona do szczególnie uzasadnionych wypadków. Uwzględniając przepisy obowiązujące w innych państwach członkowskich UE [m.in. Francji] brak jest podstaw do przyjęcia, by projektowany przepis w jakikolwiek sposób naruszał prawo osób pozbawionych wolności do kontaktów korespondencyjnych. Brak jest natomiast do obciążania tymi kosztami podatników co do zasady, zwłaszcza, że prawo to jest przez osoby pozbawione wolności nadużywane.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		natomiast nie może to następować w taki sposób, aby pozbawiło osoby najuboższe prawa do wysłania dwóch listów ekonomicznych w miesiącu. Ograniczy to również kontakt skazanych ze światem zewnętrznym, gdyż wysoce prawdopodobnym jest, że osoby najuboższe nie posiadają również możliwości finansowych, by zakupić kartę telefoniczną, co przekłada się na brak możliwości korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Ograniczony zostanie również kontakt skazanych z urzędami.		
43.	art. 105b k.k.w.	Ponownie podkreślić należy, że określenie w przepisach minimalnej liczby kontaktów telefonicznych na poziomie co najmniej jednej rozmowy telefonicznej w tygodniu, może spowodować przyjęcie interpretacji na niekorzyść skazanych, co będzie swoistym krokiem wstecz.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Celem proponowanego przepisu nie jest ograniczenie rozmów telefonicznych lecz zagwarantowanie wszystkim osadzonym możliwości realizacji uprawnienia do skorzystanie z prawa skutecznego porozumienia się z obrońcą. Podkreślenia wymaga również fakt, że w uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego.
44.	art. 105c k.k.w.	Należy także wskazać, że postanowienia projektowanego art. 105c pozostają mało precyzyjne, a projektodawca nie wprowadza mechanizmów uniemożliwiających przekierowanie połączenia, na które podmiot realizujący połączenie może nie mieć realnego wpływu.	Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga ma charakter polemiczny, jej treść jest sprzeczna z ratio legis projektowanych zmian, mających na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku. Przepis nie budzi wątpliwości. W przypadku zaistnienia wskazanych okoliczności dojdzie do uniemożliwienia lub przerwania rozmowy, w zależności od możliwości środków technicznych SW.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Prowadzi do uniemożliwienia realizacji usług telekonferencji dla osób osadzonych co spowoduje brak możliwości kontaktu osadzonym małżeństwom i ich rodzinom. Ponadto zakaz świadczenia usług przekierowywania rozmów oraz telekonferencji należy rozpatrywać szerzej - poza tym, że uderza on bezpośrednio m. in. w operatorów telefonii komórkowej, gdyż musieliby oni wyłączyć u wszystkich swoich abonentów możliwość realizacji takich usług to uniemożliwi legalną możliwość realizacji połączeń do instytucji korzystających z rozbudowanych central z systemami IVR takich jak Sądy, Prokuratury i inne Urzędy Państwowe.</p>	<p>Pika Polska Sp. z o.o. w Warszawie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowany przepis art. 105c k.k.w. ma na celu umożliwienie podejmowania działań przez funkcjonariuszy w wypadku nawiązywania połączeń osób pozbawionych wolności w formie wideokonferencji lub przekierowania na inny numer. Działania te mają na celu jedynie zwiększenie stopnia bezpieczeństwa, gdyż niejednokrotnie osadzeni z różnych jednostek penitencjarnych w jednym czasie podejmują próby nawiązywania połączeń między sobą. Sytuacje takie są niezwykle groźne dla funkcjonowania jednostek penitencjarnych, gdyż w jednym czasie osadzeni mogą podejmować skoordynowane działania przeciwko administracji więziennej. Również realizacja przekierowań na inny numer telefonu może powodować że osoba osadzona będzie prowadziła rozmowę z zupełnie inną osobą niż zadeklarowana. Proponowany przepis nie ingeruje w żaden sposób w świadczenia oferowane przez usługodawców, a jedynie daje możliwość przerwania przez funkcjonariusza takiego połączenia i wyciągnięcia konsekwencji dyscyplinarnych względem osadzonego za jego realizację.</p>
45.	art. 110 § 2 k.k.w.	<p>Jak zauważa Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur, projekt nowelizacji powtarza obowiązujący obecnie standard 3m², przypadający na jednego osadzonego. Nie został on zwiększony, pomimo wieloletnich rekomendacji nie tylko ze strony KMPT, ale również organów międzynarodowych. Warto zatem raz jeszcze podkreślić, że niezapewnienie minimalnego metrażu 4 m² w celi mieszkalnej, znacznie zwiększa ryzyko naruszenia zakazu tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, określonego w art. 3 EKPC.</p>	<p>RPO</p>	<p>Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
46.	art. 110 § 2a k.k.w.	Przepis art. 110 § 2a k.k.w. może budzić wątpliwości co do standardów wymaganych w ramach ochrony prawa człowieka. Możliwość przetrzymywania osadzonych w celach, gdzie przypada 2m ² na osobę może generować skargi do trybunałów międzynarodowych, a 90 dni pobytu w takiej celi to dość długo.	Sąd Okręgowy w Szczecinie	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.
47.	art. 116a k.k.w.	Wprowadzić do art. 116a k.k.w. zakaz wnoszenia jakichkolwiek przedmiotów (w szczególności wyrobów tytoniowych) przez skazanych powracających ze wszystkich wyjść poza teren jednostki, poza rzeczami, z którymi osadzony opuszczał jednostkę, (zatrudnieni na zewnątrz, przepustki i widzenia poza terenem, korzystający z zajęć k-o itp.).	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zmiany omawianego przepisu jest nieprecyzyjna i niejednoznaczna, bowiem przewiduje wprowadzenie zakazu „wnoszenia jakichkolwiek przedmiotów” (w szczególności wyrobów tytoniowych), przez skazanych powracających „ze wszystkich wyjść poza teren jednostki, poza rzeczami, z którymi osadzony opuszczał jednostkę”. Podkreślić jednak należy, że osoby osadzone używające wyroby tytoniowe, opuszczając teren jednostki penitencjarnej (np. w związku z wykonywanym zatrudnieniem zewnętrznym) mogą posiadać wyroby tytoniowe zakupione w kantynie jednostki penitencjarnej. Wprowadzenie zaproponowanego zakazu, uniemożliwi wnoszenie uprzednio zakupionych w więziennej kantynie wyrobów tytoniowych, a w skrajnych przypadkach pozbawi osadzonych korzystania z tych już po powrocie do jednostki penitencjarnej.
48.	art. 116a pkt 4 k.k.w.	W art. 116a pkt 4 k.k.w. dodać słowo „posiadać lub używać...”.	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zmiany brzmienia art. 116a pkt 4 k.k.w. poprzez dodanie zwrotu „posiadania lub używania” w odniesieniu do alkoholu oraz środków odurzających lub substancji psychotropowych, uwzględniając aktualny stan prawny i faktyczny, nie jest konieczna do osiągnięcia celu, któremu przedmiotowa zmiana legislacyjna ma służyć. Zauważyć należy bowiem, że aktualne brzmienie analizowanego przepisu stanowi zakaz spożywania alkoholu oraz używania środków odurzających

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
				lub substancji psychotropowych przez skazanego. Przedmioty, które mogą posiadać osoby osadzone w zakładzie karnym lub areszcie śledczym określa Kodeks karny wykonawczy oraz akty wykonawcze wydane na jego podstawie (dla przykładu art. 110a k.k.w.). Osoby osadzone nie mogą posiadać przedmiotów niedozwolonych, którymi są m.in. alkohol, środki odurzające lub substancje psychotropowe.
49.	art. 117 § 2, 5 i 7 k.k.w.	W art. 117 § 2 k.k.w. wskazano, iż wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego. Użycie sformułowania „również” prowadzi do nieścisłości, gdyż sugeruje, że jeszcze inne podmioty uprawnione są do złożenia takiego wniosku, a jednocześnie żaden przepis ich nie określa. Analogicznego sformułowania użyto w § 5 projektowanego przepisu, co także prowadzi do twierdzenia, że poza dyrektorem zakładu karnego, jeszcze inny organ jest uprawniony do złożenia wniosku o zmianę lub uchylenie obowiązku leczenia lub rehabilitacji. Paragraf 7 stanowi natomiast, że „Na postanowienie w przedmiocie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji przysługuje zażalenie. Zażalenie przysługuje także dyrektorowi zakładu karnego”. Zasadnym jest, by przepis brzmiał w sposób, który wprost stanowił będzie, że zażalenie przysługuje skazanemu,	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Jak wskazano w uzasadnieniu „Dodanie w projektowanym art. 117 § 2 k.k.w. przepisu wskazującego, że wniosek o orzeczenie obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji może złożyć również dyrektor zakładu karnego, związane jest z propozycją zawartą w art. 117 § 5 k.k.w. i ma na celu sformalizowanie uprawnienia dyrektora zakładu karnego do inicjowania postępowania nie tylko w sprawie zmiany lub uchylenia obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji, ale również w sprawie orzeczenia tego obowiązku. Zasadne jest bowiem konsekwentne przyjęcie możliwości złożenia przez dyrektora zakładu karnego stosownego wniosku w razie zaistnienia podstaw w zakresie dotyczącym wykonywania obowiązku poddania się przez skazanego leczeniu lub rehabilitacji w związku z jego uzależnieniem od substancji psychoaktywnej, a także w przypadku skazania za przestępstwo określone w art. 197-203 k.k. popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.” Przyjęta w projektowanym art. 117 § 2, 5 i 7 k.k.w. konstrukcja jest zgodna z brzmieniem innych przepisów k.k.w. (np. art. 153 § 2a k.k.w., art. 161 § 2 k.k.w., art. 162 § 3 k.k.w.) i uwzględnia treść art. 6 § 1 k.k.w., art. 19 § 1 k.k.w., art. 21 k.k.w.).

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		dyrektorowi zakładu karnego oraz innym podmiotom, jeśli takie było założenie projektodawcy.		
50.	art. 137 k.k.w.	Skreślenie zdania drugiego w art 137 k.k.w. „Nagroda może być również przyznana skazanemu w celu poprawy zachowania” - powyższe powinno być przesłanką tylko do przyznania ulgi.	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga niezasadna. Przesłanki stosowania wobec skazanych nagród wskazują na funkcję nagrody jako czynnika kształtującego postawny skazanych poprzez wyrażenie dodatniej oceny postępowania skazanego i inspirowanie do takiego zachowania, które w przyszłości spotkałoby się z taką oceną. Nagroda ma zatem stanowić pozytywny impuls dla skazanego do zmiany i przewartościowania swojego zachowania, co biorąc pod uwagę nacisk, jaki kładzie się na pozytywne bodźce w resocjalizacji, wydaje się być niezwykle ważne z punktu widzenia skutecznego oddziaływania. Zdanie drugie aktualnego przepisu nie ma charakteru obligatoryjnego, ale daje możliwość wykorzystania środka oddziaływania w postaci nagrody jako stymulanta motywacyjnego, istotnego z punktu widzenia metodyki pracy pedagogicznej oraz wymiernego w warunkach więziennych bodźca zachęcającego do poprawy. Podkreślenia wymaga fakt, że wskazany pogląd znajduje odzwierciedlenie w literaturze przedmiotu między innymi: A. Jaworska, Leksykon resocjalizacji, Kraków 2012, K. Dąbkiewicz, Kodeks karny wykonawczy, komentarz, Warszawa 2013. Pozostawienie możliwości udzielenia nagrody w celu poprawy zachowania wzmacnia także indywidualizację wykonania kary pozbawienia wolności.
51.	art. 141 § 1 k.k.w.	Nie mogą przeze mnie zostać zaakceptowane także zmiany proponowane w art. 141 § 1 k.k.w., a zatem rezygnacja ze stosowania części nagród jako ulg. Jest to bowiem zmiana niekorzystna dla osób pozbawionych wolności i odbierająca administracji	RPO	Uwaga nieuwzględniona. W zakresie uwagi dotyczącej art. 141 § 1 k.k.w. zauważyć należy, że tak jak w przypadku stosowanie kary, nagroda również ma spełniać określony cel. Jak zauważa RPO środki oddziaływania, w tym przypadku nagrody cyt. „[...] powinny spełniać funkcję kształtującą i utrwalającą pozytywne, społecznie pożądane postawy [...]”. Mając powyższe na uwadze możliwość stosowania

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		więziennej istotne narzędzie oddziaływań.		wszystkich nagród jako ulg nie wypełnia zakładanego celu nagrody. Realizacja ulgi i nagrody, poza zmienną nomenklaturą, w rzeczywistości niczym się nie różni.
52.	art. 143 k.k.w.	Dodanie kary dyscyplinarnej: pozbawienie możliwości korzystania z prywatnego sprzętu radiowo-telewizyjnego, playstation - na okres do 3 miesięcy. Obecny katalog kar dyscyplinarnych zwłaszcza wobec osadzonych, którzy nie otrzymują pomocy z zewnątrz jest bardzo ograniczony. Zaproponowana kara zwiększy środek oddziaływania i dyscyplinowania osadzonych poprzez kary dyscyplinarne.	NSZZ FiP Więziennictwa	Uwaga nieuwzględniona. Brak jest podstaw do rozszerzenia katalogu kar dyscyplinarnych poprzez wprowadzenie kary dyscyplinarnej przewidującej „pozbawienie możliwości korzystania z prywatnego sprzętu radiowo-telewizyjnego, playstation — na okres do 3 miesięcy”. Zgodnie z art. 110a 2 k.k.w., „dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na posiadanie w celi mieszkalnej sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, w tym także podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań skazanego, jeżeli posiadanie tych przedmiotów nie narusza zasad porządku i bezpieczeństwa obowiązujących w zakładzie karnym.” Zgodnie z przytoczonym przepisem dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na posiadanie w celi mieszkalnej sprzętu RTV komputerowego, zatem ma również uprawnienie, w uzasadnionych przypadkach, do zmiany uprzednio wydanego zezwolenia.
53.	art. 143 § 1 pkt 7a k.k.w.	Wprowadzenie nowego rodzaju kary dyscyplinarnej w proponowanym kształcie pozostaje w dysharmonii z innymi przepisami Kodeksu karnego wykonawczego i stanowi regres w rozwoju myśli penitencjarnej. Skoro w wielu przepisach Kodeksu położony jest nacisk na szeroki kontakt skazanego ze środowiskiem zewnętrznym w różnych formach, wspierający osadzonego w readaptacji społecznej, powstaje pytanie, w jaki sposób zastosowanie tego rodzaju kary ma wspierać osiągnięcie celów kary	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Rzecznik Praw Obywatelskich w odniesieniu do art. 143 par. 1 pkt 7a k.k.w. wskazuje, że kary i nagrody cyt. „[...] nie mają spełniać jedynie funkcji punitywnej, a być służebne wobec zakładanych celów wykonywania kary pozbawienia wolności”. Przepisywanie proponowanej karze dyscyplinarnej celowe ograniczenie kontaktu ze światem zewnętrznym kontrastuje z pryncypialnym założeniem stosowania kary dyscyplinarnej, której wychowawczym celem, zauważonym zresztą przez Rzecznika jest cyt. „[...] przeciwdziałanie zjawiskom, które mają negatywny wpływ na skazanego”. Oznacza, to że ewentualne zastosowanie tej kary przez swoją dolegliwość uświadomi skazanemu konieczność

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>pozbawienia wolności. Zmiana katalogu kar, ukierunkowana na rozwój form bardziej surowej represji, nie wiąże się z wykazaniem przez projektodawcę funkcjonalnej korzyści, jaka miałyby nastąpić dla kształtowania pozytywnej postawy skazanych i realizacji celów kary pozbawienia wolności.</p>		<p>przestrzegania przepisów regulujących wykonywanie kary pozbawienia wolności.</p>
54.	<p>art. 177 § 1 k.k.w. i art. 178 § 1 k.k.w.</p>	<p>Spowoduje to szereg komplikacji w postaci przekazywania akt między sądami celem wykonania takiej kary w sytuacji, gdy skazani dość często nie przebywają pod wskazanymi przez siebie adresami, tylko np. są poza granicami kraju, albo wręcz podają fikcyjne adresy jako miejsca swojego pobytu i wówczas dochodzi do sporów kompetencyjnych między tymi sądami, z których żaden nie czuje się właściwy do wykonywania kary, w tym np. do złożenia wniosku o zarządzenie wykonania kary w sytuacji upływającego okresu próby na jaki warunkowo zawieszono wykonane kary. Wyjątki od takiej właściwości związane z dozorem są aż nadto wystarczające i ich rozszerzenie na całość tych postępowań przy warunkowym umorzeniu i warunkowym zawieszeniu wykonania kary doprowadzi często do iluzoryczności nadzoru Sądu nad wykonaniem orzeczenia, bo skazani zmieniając miejsce pobytu mogą</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Krakowie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowane przepisy art. 177 § 1 k.k.w. oraz art. 178 § 1 k.k.w. przewidujące odstępstwo od zasady z art. 3 § 1 k.k.w. podyktowane są względami pragmatycznymi mającymi na celu usprawnienie postępowania wykonawczego, kiedy to skazany lub sprawca ma miejsce stałego pobytu w obszarze właściwości sądu innego niż sąd pierwszej instancji, niejednokrotnie w innym regionie kraju. W takich przypadkach wykonywanie kontroli przez sąd wydający orzeczenie w sprawie jest znacząco utrudnione zwłaszcza w odniesieniu do kontrolowania takich obowiązków probacyjnych, jak powstrzymanie się od nadużywania alkoholu,łożenie na utrzymanie innej osoby, poddanie się terapii lub terapii uzależnień, uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, czy też powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach. Prawidłowe i rzetelne wykonywanie zadań dotyczących kontroli obowiązków, w szczególności obowiązków o charakterze stałym i często wieloletnim, wymaga systematycznego kontaktu ze skazanym oraz ze środowiskiem, w którym ten skazany na co dzień funkcjonuje. W praktyce, w obecnym stanie prawnym, oznacza to konieczność angażowania przez sąd pierwszej instancji w trybie swoistej pomocy prawnej innych sądów wykonawczych i innych zespołów kuratorskich w miejscu zamieszkania (stałego pobytu) skazanego, gdyż tylko one mają realną możliwość weryfikacji przebiegu okresu próby oraz sposobu realizacji obowiązków. Proponowana zmiana przewiduje</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>doprowadzić do niewłaściwości Sądu, zyskując na czasie, zaś okresy warunkowego umorzenia i zawieszenia są stosunkowo krótkie. Wszelkie odstępstwa od ogólnej zasady co do właściwości, a więc działania sądu wydającego orzeczenie w pierwszej instancji, muszą być czynione bardzo ostrożnie. W okresie od 1.01.2012r. do 30.06.2015r. zasadą w postępowaniu wykonawczym było działanie sądu właściwego dla miejsca pobytu skazanego i okres ten bardzo negatywnie odbił się na sprawności postępowania wykonawczego, dlatego słusznie ustawodawca zrezygnował z tego od dnia 1.07.2015r. Wątpliwość budzi też zgodność regulacji z art. 177 § 1 k.k.w. z art. 550 § 1 k.p.k., gdzie kwestia właściwości została uregulowana odmiennie.</p> <p>Podzielając argumenty zawarte w uzasadnieniu projektu, zwrócić należy uwagę, że odnoszą się one do sytuacji, gdy wobec skazanego lub oskarżonego orzeczono - dozór kuratora lub zobowiązania z art. 72 k.k. W takich wypadkach rzeczywiście celowe jest powierzenie właściwości sądowi według miejsca stałego pobytu sprawcy. Jednak w przypadkach, w których wobec oskarżonego nie orzeczono tego rodzaju środków (zwłaszcza w sprawach</p>	<p>Sąd Apelacyjny w Gdańsku (SR w Wejherowie)</p>	<p>skupienie w jednym sędzie (tj. sędzie właściwym dla miejsca stałego pobytu skazanego) wykonania kar i środków probacyjnych, co pozwoli na lepszą kontrolę jego zachowania w okresie próby i podejmowanie szybkich oraz skuteczniejszych działań zmierzających do jego resocjalizacji. Proponowana zmiana brzmienia art. 177 § 1 k.k.w i art. 178 § 1 k.k.w. pozostaje bez wpływu na właściwość sądu w sprawach dotyczących wykonania kar i sankcji innych niż probacyjne, a także w sprawach związanych z podjęciem postępowania warunkowo umorzonego (art. 550 § 1 k.p.k.).</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w. Brak potrzeby wprowadzania przepisów przejściowych o właściwości dot. postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		dotyczących warunkowego umorzenia postępowania) celowe wydaje się pozostawienie nadzoru w gestii sądu orzekającego w pierwszej instancji. Przemawia za tym, w ocenie sędziów, sprawność postępowania oraz posiadane narzędzia kontroli tych spraw, jak też w przypadku warunkowego umorzenia postępowania relatywnie wysoką efektywność orzeczeń. Jednocześnie zasadne wydaje się ustalenie, że do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosować się będzie dotychczasowe przepisy o właściwości. Pozwoli to uniknąć niecelowego przekazywania spraw czynnych między sądami.		
55.	art. 204b k.k.w.	Warto jednak również stworzyć podstawy prawne do przeprowadzenia kontroli osobistej w stosunku do osób internowanych w zakładach psychiatrycznych o podstawowym zabezpieczeniu, co projekt aktualnie pomija.	RPO	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.
56.	art. 204b k.k.w.	W projektowanym przepisie art. 204b k.k.w. wskazano na odpowiednie stosowanie przepisów art. 223f § 1, 4, 6, 7, 12 i 13 oraz art. 223g-223j k.k.w. Zatem do czynności kontroli w zakładach psychiatrycznych nie będzie miał zastosowania projektowany przepis art. 223f § 8 k.k.w., dotyczący	RPO	Stanowisko MZ – Uwaga nieuwzględniona. Kwestia dokumentowania tj. sporządzania protokołu z każdej kontroli wydaje się zbędna z uwagi na fakt częstotliwości przeprowadzanych kontroli.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>obowiązku sporządzania protokołu z kontroli, w tym protokołu z kontroli osobistej na żądanie kontrolowanego. Sporządzenie takiego protokołu jest niezbędne, celem prawidłowego udokumentowania realizowanej czynności. Stanowi też ważny instrument przeciwdziałający nadużyciom w zakresie traktowania osób internowanych.</p>		
57.	art. 217 § 1g k.k.w.	<p>Wprowadzenie takiego rozwiązania nie wydaje się jednak być celowe i racjonalne. Założeniem postulowanej zmiany ma być wprowadzenie reguły i jednolitej praktyki w udzielaniu przez organ dysponujący zgody na widzenie jednorazowe. Tym samym tymczasowo aresztowany, aby otrzymać kolejne widzenie z tą samą osobą najbliższą, będzie każdorazowo występował do organu dysponującego z nowym wnioskiem. Powyższe będzie obowiązywało organ dyspozycyjny do rozpoznawania zdecydowanie większej liczby wniosków w tym zakresie. Przyjęcie postulowanego rozwiązania utrudni uzyskanie zgody na widzenie oraz zwiększy obciążenie organów dysponujących z uwagi na konieczność rozpoznawania znacznej liczby wniosków w tym zakresie.</p>	RPO	<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowany przepis nie wyłącza możliwości udzielenia zgody na wielokrotne widzenie – decyzja należy do organu, do którego dyspozycji pozostaje tymczasowo aresztowany.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
58.	art. 217b § 1a k.k.w.	<p>Należy mieć na uwadze, że w stosunku do osób tymczasowo aresztowanych nierzadko toczy się jednocześnie kilka postępowań karnych, a nie w każdej sprawie stosuje się tymczasowe aresztowanie, a także postępowania cywilne. W tych postępowaniach korespondencja tymczasowo aresztowanego z obrońcą lub pełnomocnikiem nie podlega cenzurze. Przekazywanie jej do organu dysponującego nie ma zatem uzasadnienia. Taki tryb postępowania będzie natomiast ograniczał sprawność komunikowania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą lub pełnomocnikiem. W uzasadnieniu do projektu wskazuje się, że za wprowadzeniem tej zmiany przemawia brak możliwości ustalenia przez Służbę Więzienną, czy adresat bądź nadawca korespondencji jest istotnie oznaczonym w sprawie obrońcą lub pełnomocnikiem tymczasowo aresztowanego. Argument ten nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ podstawą do takiej weryfikacji jest przedstawione administracji pełnomocnictwo udzielone przez skazanego, bądź zarządzenie sądu w sprawie przyznania obrońcy lub pełnomocnika z urzędu.</p>	RPO	<p>Uwaga nieuwzględniona Wprowadzony przepis ma na celu wyeliminowanie sytuacji, w której tymczasowo aresztowany kieruje korespondencję do adwokata lub radcy prawnego innego niż ustanowiony w sprawie, w której stosowane jest tymczasowe aresztowanie, aby podejmować działania mające na celu utrudnianie postępowania. Organ dysponujący w takiej sytuacji jest właściwy do ustalenia czy korespondencja ta kierowana jest do obrońcy lub pełnomocnika ustanowionego w innej sprawie.</p>
59.	art. 217b § 2 k.k.w.	W celu ujednoczenia przepisów w zakresie kontaktów tymczasowo	RPO	Uwaga uwzględniona.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		aresztowanego z podmiotami, o których mowa w art. 215 § 1 k.k.w. zaleca się, by w projektowanym art. 217b § 2 k.k.w., stanowiącym o korespondencji tymczasowo aresztowanego, uwzględnić przedstawiciela niebędącego adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem.		
60.	art. 217c § 1 k.kw.	W projektowanych przepisach utrzymano bezwzględny zakaz korzystania przez tymczasowo aresztowanego ze środków łączności innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny (art. 217c § 1 k.k.w.), nie uwzględniając tym samym postulatu Rzecznika wyrażonego w wystąpieniach do Ministra Sprawiedliwości o dopuszczeniu korzystania przez tymczasowo aresztowanych z komunikatora internetowego, zapewniającego przekaz obrazu i dźwięku.	RPO	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.
61.	art. 217c § 1c k.k.w.	Trudno zidentyfikować argumenty, które przemawiałyby za przyjęciem takiego rozwiązania. W proponowanym kształcie nawet w sytuacji, gdy organ dysponujący pozytywnie zweryfikuje wniosek o wyrażenie zgody na kontakt	RPO	Uwaga uwzględniona. Proponuje się w projektowanym art. 217c § 1c k.k.w. po słowach „o którym mowa w § 2 lub 3” zapisu: „,chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje zarządzi inaczej.”.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>telefoniczny w zakresie przesłanek destabilizacji procesu oraz popełnienia czynu zabronionego, to zgoda taka nie zostanie udzielona wobec niespełnienia dodatkowych przesłanek, jakimi mają być szczególne, wyjątkowe bądź nagłe sytuacje życiowe. Tymczasem w projektowanym kształcie przepis art. 217c § 1c k.k.w. wyklucza praktycznie możliwość korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych przez tymczasowo aresztowanych, nawet w sytuacji, gdy nie ma już konieczności zabezpieczenia toku postępowania, a środek zapobiegawczy stosowany jest w dalszym ciągu, np. z uwagi na grożącą oskarżonemu surową karę. Trzeba z całą stanowczością podkreślić, że taka regulacja zdecydowanie zwiększy obciążenie organów dysponujących rozpatrywaniem większej liczby wniosków.</p>		
62.	art. 223f § 1 k.k.w.	<p>Z przepisu tego wybrzmiewa bowiem generalna reguła prewencyjna tj., że kontrolę przeprowadza się w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz zapobieganiu popełnianiu przestępstw. Nie jest ona przeprowadzana w związku z konkretnym powodem odnoszącym się do skazanego poddawanego kontroli osobistej. Dopiero protokół kontroli, o</p>	RPO	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane zapisy w art. art. 223f § 1 k.k.w. stanowią ogólną przesłankę do podjęcia czynności kontrolnych. Dotychczasowe brzmienie przepisu, związane z możliwością przeprowadzenia kontroli, znajdujące się w art. 116 § 2 k.k.w. również było generalną regułą prewencyjną „w wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa” a nie szczegółowym określeniem sytuacji w których taka kontrole można przeprowadzić. Nie ma możliwości wskazania w przepisie tej rangi precyzyjnych sytuacji, w których funkcjonariusze mogą</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		ile zostanie sporządzony, zawiera wskazanie podstawy faktycznej (jak również prawnej) jej przeprowadzenia. Przedstawione w projekcie przesłanki kontroli osobistej rozszerzają zatem możliwości kontroli w stosunku do dotychczas uregulowanych w art. 116 § 2 k.k.w.		przeprowadzić poszczególne rodzaje kontroli. Brzmienie tego przepisu musi zawierać jedynie ogólne przesłanki do przeprowadzenia czynności kontrolnych. Stwierdzenie więc, że nowe regulacje rozszerzają możliwość przeprowadzenia kontroli osobistej należy uznać za nieuzasadnione.
63.	art. 223f § 2, art. 223g § 2, art. 223h § 5 zd. 2, art. 223h § 11 k.k.w.	Zwracam się o dodanie w projektowanym art. 223f § 2 po wyrazach: „Kontrolę, o której mowa w § 1, mogą przeprowadzać funkcjonariusze Służby Więziennej” wyrazów: „lub osoby wykonujące zawód medyczny w przypadku zakładu psychiatrycznego”. Analogiczną uwagę Rzecznik Praw Pacjenta zgłasza również w zakresie projektowanych przepisów: art. 223g § 2, art. 223h § 2, art. 223h § 5 zd. 2 oraz art. 223h § 11. Wskazana propozycja pozwoli na dostosowanie projektowanych przepisów do funkcjonowania zakładów psychiatrycznych.	RPP	Uwaga nieuwzględniona. Projektowane przepisy rozdziału XVb k.k.w. dotyczą skazanych i tymczasowo aresztowanych osadzonych w zakładach karanych i aresztach śledczych, a nie sprawców umieszczonych w zakładach psychiatrycznych. Zauważyć należy, że we wszystkich jednostkach penitencjarnych funkcjonują podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności. Statutowe działania więziennej służby zdrowia i jej personelu związane są z organizacją opieki zdrowotnej nad osobami pozbawionymi wolności. Na terenie szpitali więziennych, w tym zakładów psychiatrycznych, znajdują się predysponowani i uprawnieni do przeprowadzania kontroli funkcjonariusze Służby Więziennej, gdyż podmiot leczniczy jest częścią jednostki penitencjarnej. Wykonywanie zadań kontrolnych w zakładach karnych i aresztach śledczych przypisany jest (co do zasady) służbie ochronnej. Dodanie zadań kontrolnych medycznym pracownikom cywilnym wydaje się nie znajdować jakościowo merytorycznego uzasadnienia. Jeżeli chodzi natomiast o pozostałe zakłady psychiatryczne, to brak jest podstaw do wprowadzania regulacji dot. ich funkcjonowania i uprawnień personelu w ustawie – Kodeks karny wykonawczy, albowiem są to jednostki podległe Ministrowi Zdrowia.
64.	art. 223f § 8 pkt 4 k.k.w.	Sporządzenie protokołu z przeprowadzenia kontroli osobistej, przewidziane w przepisach projektu, jest	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Obligatoryjne sporządzanie protokołu z przeprowadzenia kontroli osobistej (nawet w przypadku nieujawnienia przedmiotów

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		pozytywną zmianą. Natomiast powinna być to czynność obligatoryjna, każdorazowo w przypadku kontroli osobistej, nie zaś jak przewiduje projekt, czynność fakultatywna, gdy takie żądanie zostanie wyrażone przez osobę poddawaną kontroli.		niedozwolonych oraz braku zainteresowania osoby kontrolowanej sporządzeniem przedmiotowego protokołu), wydaje się zbędne, z uwagi na cel jakiemu służy sporządzanie przedmiotowego protokołu. Będzie jednocześnie dodatkową czynnością biurokratyczną. Dlatego proponuje się pozostawienie fakultatywnego charakteru omawianego przepisu (sporządzenie protokołu z przeprowadzonej kontroli, na żądanie osoby poddanej kontroli).
65.	art. 223h § 3 k.k.w.	Mimo bowiem wprowadzenia przesłanek ograniczających dokonanie kontroli przez osobę odmiennej płci, tego rodzaju norma prawna może potencjalnie prowadzić do naruszenia prawa do prywatności i intymności oraz poniżającego traktowania. Organizacja konwoju zawsze powinna uwzględniać płeć osoby pozbawionej wolności, z którą są dokonywane czynności poza terenem jednostki penitencjarnej.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana regulacja dotycząca możliwości dokonywania kontroli osobistej przez osobę odmiennej płci stanowi wyjątek ograniczony nie tylko do konieczności bezzwłocznego jej przeprowadzenia, ale także dodatkowo wyłącznie w trakcie realizacji zadań poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego i tylko w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, a zatem nie dotyczy to kontroli przeprowadzanych w jednostkach penitencjarnych, gdzie istnieje możliwość zapewnienia by kontrolę osobistą przeprowadziła osoba tej samej płci. Ogranicza się to zatem wyłącznie do sytuacji, do których może dojść w trakcie konwojowania osadzonych ewentualnie ich przebywania poza jednostką w związku z innymi przewidzianymi przepisami okolicznościami, typu zatrudnienie czy udział w zajęciach sportowych poza zakładem karnym. Przesłanka dokonania kontroli osobistej przez osobę odmiennej płci w postaci zagrożenia życia lub zdrowia, przy spełnieniu pozostałych warunków opisanych w kwestionowanym przepisie, jest tego rodzaju, że uzasadnia odstępianie od naczelnej reguły by kontrola osobista dokonywana była przez osoby tej samej płci. Wskazać w tym miejscu należy, że art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka dopuszcza ingerencję władzy publicznej w korzystanie z prawa do prywatności w sytuacji dotyczącej m.in. ochrony zdrowia. Wykluczenie możliwości przeprowadzenia takiej kontroli w przypadku o którym mówi kwestionowany przepis skutkować

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
				mogłoby negatywnymi konsekwencjami w zakresie ochrony życia lub zdrowia człowieka, które są dobrami nadrzędnymi.
66.	art. 223h § 6 k.k.w.	Moim zdaniem istotne jest również, aby w projektowanej regulacji doprecyzować przepis art. 223h § 6 k.k.w. Stanowi on bowiem, że kontrolę osobistą dokonuje się poprzez oględziny ciała. Kodeks nie zawiera też definicji takiej czynności, a projekt nowelizacji ustawy o Służbie Więziennej stanowi z kolei, że kontrola osobista polega na sprawdzeniu miejsc trudno dostępnych osoby kontrolowanej lub jej miejsc intymnych, w sytuacji, gdy miejsca trudno dostępne mogą być kontrolowane wizualnie i manualnie. Takie sformułowanie rodzi poważne obawy, że oględziny ciała mają być również przeprowadzane w tych dwóch postaciach - wzrokowej, jak i manualnej. Dookreślenie zasad dokonywania oględzin ciała jest zatem niezbędne. W aktualnym stanie prawnym kwestię tę precyzuje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1804) - zob. § 68 pkt. 4 i 6 rozporządzenia. W projektowanych przepisach kwestia ta powinna zostać doprecyzowana na poziomie ustawy. Postulowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie zapisu	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Wątpliwości dotyczące manualnego przeprowadzania kontroli osobistej nie są uzasadnione. W analogiczny sposób przeprowadzanie kontroli osobistych a zatem „wzrokowo i manualnie” uregulowane jest w art. 11aa ust. 4 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz w art. 15d ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Nie można tutaj odwoływać się do kwestii oględzin, które już z samej nazwy winny być przeprowadzane wyłącznie wzrokowo, a zatem treść projektowanego art. 223h § 6 k.k.w. nie zmienia standardów dokonywania oględzin, a jedynie ustala sposób i granice dokonywania kontroli osobistej. Analogicznie zostało ustalony i jest obowiązujący w przypadku kontroli osobistych przeprowadzanych przez funkcjonariuszy innych służb. Wskazać należy, że dokonywanie wyłącznie wzrokowej kontroli, a zatem oględzin przewidziane jest dla sprawdzenia miejsc intymnych osoby kontrolowanej. Kontrolę osobistą dokonywaną wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, przeprowadza się w taki sposób, aby upewnić się, na ile to możliwe, że kontrolowana osoba nie przenosi przedmiotów zabronionych. Kontrola ta jest czynnością wykonywaną ręcznie bez ingerencji w wewnętrzne powłoki ciała (np. sprawdzenie włosów, nosa, jamy ustnej), mającą na celu wykrycie w odzieży lub na ciele oraz w przedmiotach zabronionych przedmiotów, urządzeń lub substancji. W jak najmniejszym stopniu kontrola ta ma naruszać intymność człowieka.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		analogicznego do § 68 pkt. 4 i 6 powyższego rozporządzenia. Jeżeli zamysłem ustawodawcy jest kontrola manualna miejsc intymnych, to czynność ta powinna zostać obwarowana wyjątkowymi gwarancjami w zakresie możliwości jej zastosowania.		
67.	art. 223h k.k.w.	Moim zdaniem, do projektowanych zmian warto także dodać odpowiednią regulację odnoszącą się do kontroli osobistej osób pozbawionych wolności, które są osobami z niepełnosprawnością fizyczną. W szczególności przepisy powinny odnosić się do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, korzystających z protez i innych urządzeń, uwzględniać stopień i rodzaj dysfunkcji.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Brak jest podstaw do odmiennego traktowania osób z niepełnosprawnościami.
68.	art. 43a § 2 i 3 k.k.	Zmianę tę należy ocenić krytycznie jako znacznie zwiększającą represyjność prawa karnego i ograniczającą samodzielność jurysdykcyjną sądu w dostosowaniu sankcji karnej do stopnia zawinienia sprawcy. Wydaje się, że tak istotna zmiana powinna być dogłębnie uzasadniona z punktu widzenia polityki karnej państwa, danych dotyczących przestępczości, a także potrzeb samego Funduszu Sprawiedliwości. Tymczasem uzasadnienie projektu w żaden sposób nie odnosi się do tych zagadnień, skupiając się jedynie na opisie	HFPC	Uwaga nieuwzględniona. Funduszu Sprawiedliwości finansowany jest szeroki katalog działań służących niesieniu realnej pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom i osobom im najbliższym, obejmujących w szczególności pomoc prawną, psychologiczną oraz materialną. Obecnie pomoc świadczona jest przez 336 placówek tworzących ogólnopolską Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym, rozlokowanych na terenie kraju. Rodzaj udzielanej pomocy wynika z indywidualnej sytuacji. Oprócz pomocy prawnej i psychologicznej, duże znaczenie dla wsparcia osób, które doświadczyły pokrzywdzenia przestępstwem, ma pomoc materialna obejmująca między innymi pokrywanie kosztów: leczenia i rehabilitacji; leków nierefundowanych i wyrobów medycznych; czasowego zakwaterowania; kosztów

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>omawianych zmian. Jednocześnie zmiany tego rodzaju trudno nie ocenić z punktu widzenia praktyki wykorzystania środków zgromadzonych w Funduszu Sprawiedliwości. Wydaje się, że dopóki dysponent Funduszu nie wdroży w pełni wniosków wynikających z kontroli, powinien on wstrzymać się z dokonywaniem zmian w źródłach finansowania Funduszu.</p>		<p>związanych z nauką dzieci w szkołach i przedszkolach; opieki nad dziećmi w żłobkach; szkoleń i kursów zawodowych; przejazdów środkami komunikacji publicznej; żywności (bony żywnościowe); zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej. Obecnie trwa procedura konkursowa związana z utworzeniem sieci placówek wsparcia na lata 2022-2025. Nowo utworzone placówki będą zlokalizowane na obszarze siedzib sądów, co pozwoli na jeszcze skuteczniejsze niesienie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz zapewni dogodny dostęp osobom pokrzywdzonym przestępstwem do najbliższego okręgowego lub lokalnego punktu celem uzyskania wsparcia. Należy podkreślić, że w oparciu o środki z Funduszu Sprawiedliwości jedynie w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym od początku 2021 roku do końca października 2021 r. udzielono pomocy ponad 13 800 osobom. W ramach Funduszu Sprawiedliwości funkcjonuje także Linia Pomocy Pokrzywdzonym. Przez całą dobę można dzięki niej anonimowo uzyskać informacje o możliwości pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnie wybranej placówce, działającej w ramach Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym, na terenie całej Polski. Kontakt z infolinią możliwy jest za pośrednictwem numeru telefonu +48 222 309 900 oraz adresu e-mail: info@numerosos.pl. W ramach obecnej Sieci Ośrodków zlokalizowanych na terenie całej Polski (sieć ośrodków + całodobowa infolinia) łącznie od 2019 roku do końca października 2021 roku udzielono pomocy łącznie ponad 123 tys. osobom pokrzywdzonym, świadkom i im najbliższym. Zwiększenie budżetu Funduszu zapewni jeszcze lepszą możliwość realizacji zadań ustawowych w szczególności realizację programów kierowanych na rzecz osób pokrzywdzonym przestępstwem. Przez jedenaście miesięcy obowiązywania ustawy antyprzemocowej (stan na dzień: 31.10.2021), w ramach działalności Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym udzielono pomocy 9 021 osobom w związku z przemocą domową, a w tym</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>Przedstawione istotne zakresowe zwiększenie zastosowania i represyjności środka karnego, o którym mowa w art. 39 pkt 7 k.k. nie zostało, jak</p>	<p>RPO</p>	<p>ponad 42 tys. godzin pomocy prawnej oraz 64 tys. godzin pomocy psychologicznej. Niemniej istotne są również działania podejmowane w zakresie udzielenia pomocy postpenitencjarnej osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym, udzielaną przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną. Wsparcie osób opuszczających zakłady karne oraz areszty jest także niezwykle istotne przy właściwym realizowaniu zadań Funduszu Sprawiedliwości. Udzielanie pomocy osobom wychodzącym na wolność w znacznym stopniu może przyczynić się do wzmocnienia efektu podjętej resocjalizacji. Dzięki wsparciu ze środków publicznych byłych więźniów, zmniejsza się ryzyko recydywy, a co za tym idzie, w efekcie mniej osób zostanie pokrzywdzonych przestępstwem w przyszłości.</p> <p>Negatywnie ocenić należy zastrzeżenia odnośnie rozszerzenia katalogu przestępstw za który obligatoryjne będzie orzeczenie świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Sankcje finansowe są w ramach polityki karnej najbardziej dotkliwą karą, a zatem zawierającą element odstraszący dla potencjalnych sprawców. Jednocześnie katalog przestępstw rozszerzony został na czyny przeciwko m.in. bezpieczeństwu powszechnemu, bezpieczeństwu w ruchu drogowym, wolności seksualnej oraz działaniem w zorganizowanej grupie przestępczej czy posiadaniem broni palnej, a zatem czyny o wysokim stopniu szkodliwości społecznej, których popełnienie winno być szczególnie surowo karane. Natomiast kwestia wyników kontroli dotyczącej dystrybucji środków pozostaje bez wpływu na zasadność ich orzekania w ramach polityki karania.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Stanowisko j.w. Uzasadnieniem projektowanej obligatoryjności orzekania świadczenia pieniężnego jest wzmoczenie finansowej dolegliwości reakcji prawnokarnej wobec sprawców takich</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>się wydaje, w dostateczny sposób uzasadnione. Wypada zauważyć, iż projektodawca nie określił jakim kluczem kierował się podczas doboru nowych przestępstw dodawanych do art. 43a k.k., biorąc pod uwagę, iż do kategorii „przestępstw bez pokrzywdzonego” można zaliczyć znacznie obszerniejszą od wskazanej w projekcie grupę. Wydaje się zatem, że projekt powinien wskazywać w odniesieniu do każdego „nowego” typu przestępstwa dodawanego do art. 43a k.k. jakie motywy przemawiają za tym, aby wobec danego konkretnego przestępstwa obligatoryjne stało się orzeczenie świadczenia pieniężnego. W braku takiego przekonującego uzasadnienia doboru konkretnych przestępstw, propozycję zmian w art. 43a k.k. należy ocenić negatywnie.</p>		<p>przestępstw, w szczególności dlatego, że w przypadku orzekania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania często sprawca nie ponosi dolegliwości finansowej i w konsekwencji tego kara nie spełnia w wystarczający sposób swojej funkcji. Projekt przewiduje orzeczenie świadczenia pieniężnego za przestępstwa, które z reguły nie mają pokrzywdzonych (w rozumieniu art. 49 k.p.k.). Katalog przestępstw ukształtowany właśnie w oparciu o to kryterium na celu wyłączenie sytuacji, w której wymierzenie świadczenia pieniężnego mogłoby utrudnić lub wydłużyć egzekucję środków kompensacyjnych orzekanych na rzecz pokrzywdzonego. Oczywistym jest, że ww. katalog nie obejmuje wszystkich przestępstw, w których nie ma pokrzywdzonych, a ogranicza się wyłącznie do tych, które w opinii projektodawcy wymagają wzmożenia dolegliwości. Ustawodawca ma prawo dokonywać takiej oceny w ramach prowadzonej polityki karnej.</p>
69.	art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k.	<p>Przesłanki udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia powinny być jasno określone i nie powinny być uzależnione od wydawanych w postępowaniu wykonawczym postanowień sądowych, które będą miały charakter ocenny co do zachowania osób skazanych.</p>	Sąd Apelacyjny w Krakowie	<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowane zmiany są jednym z elementów szeregu działań legislacyjnych związanych z usprawnieniem i przyspieszeniem osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych (vide uzasadnienie s. 15-17). Kwestia ustalenia okresów, po upływie których, jest możliwe warunkowe zwolnienie, należy do swobodnego uznania ustawodawcy, byleby te okresy nie wskazywały na iluzoryczność stosowania warunkowego zwolnienia. W tym przypadku tak nie jest, albowiem wskazane okresy odpowiadają obecnie już przewidzianym w ustawie. Wprowadzona przesłanka związana z utrudnianiem kary ma bezpośredni związek z kwestią resocjalizacji i oddziaływania</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
				szczególnoprewencyjnego na skazanego, gdyż wskazuje na jego wewnątrz nastawienie co do konieczności odbycia prawomocnie orzeczonej kary. Ustawodawca ma prawa zakładać, że osoba, która umyślnie uchyla się od wykonania kary, jest osobą, która co do zasady wymaga wzmożonego oddziaływania penitencjarnego w ramach orzeczonej wobec niej kary, co nie wyłącza wobec niej zastosowania warunkowego zwolnienia.
70.	art. 177 § 1b pkt 1 k.p.k., art. 250 § 3c k.p.k. oraz art. 374 § 5 k.p.k.	Doprecyzowania wymaga zastąpienie dotychczasowej ściśle regulowanej ustawowo kategorii „funkcjonariuszy służby więziennej”, kategorią „przedstawicieli administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego”. Kategorie te mogą pozostawać tożsame, bądź nie, zważywszy, iż funkcjonariusz Służby Więziennej może być każdorazowo przedstawicielem administracji, ale nie zawsze ów przedstawiciel jest jednocześnie funkcjonariuszem Służby.	RPO	Uwaga nieuwzględniona. Już obecnie udział przedstawiciela administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego przewiduje art. 14f ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych i nie powoduje to żadnych problemów interpretacyjnych. Nieuzasadnione jest, by udział w posiedzeniu brał obligatoryjnie funkcjonariusz Służby Więziennej. Regulacja powinna mieć charakter szeroki i obejmować zarówno funkcjonariuszy, jak i pracowników zakładu karnego lub aresztu śledczego.
71.	art. 24 projektu	Wydaje się, że projektodawca przewiduje w tym zakresie zbyt daleko idący skutek, który znacznie przysporzy biurokratycznej pracy osobom starającym się o widzenie lub kontakt telefoniczny z osadzonym (w tym obrońcom), a także samej administracji penitencjarnej oraz organom, do dyspozycji których osadzony pozostaje.	HFPC	Uwaga nieuwzględniona. Przepis art. 24 projektu koreluje z treścią projektowanego art. 217c k.k.w., a zarządzenia o zgodzie na kontakt telefoniczny z obrońcą itp. nie utracą mocy. Nie jest natomiast możliwe pozostawienie w mocy zarządzeń o zgodzie na widzenie wielorazowe w świetle projektowanego art. 217c, k.k.w. albowiem będą one musiały podlegać weryfikacji po wejściu w życie niniejszej zmiany.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
72.	Środki zabezpieczające	<p>1. Zarówno aktualnie obowiązujące przepisy k.k.w., jak i projektowane zmiany, w dalszym ciągu nie regulują praw osób internowanych w zakładach psychiatrycznych, Koniecznym jest zatem uregulowanie w przepisach k.k.w. praw i obowiązków osób, wobec których stosowany jest środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym bądź stworzenie podstaw prawnych do ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw.</p> <p>2. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na istotne luki w przepisach dotyczących przepustek dla osób internowanych w zakładach psychiatrycznych. Przepisy Kodeksu nie dają natomiast podstaw prawnych do udzielenia jakiegokolwiek formy przepustki osobom internowanym, przebywającym w zakładzie psychiatrycznym o wzmocnionym i maksymalnym poziomie zabezpieczenia. Zasadnym jest zatem uregulowanie takiej możliwości odnośnie tzw. przepustek losowych, na wzór rozwiązań z art. 141a k.k.w.</p> <p>3. Ponadto, pragnę raz jeszcze zwrócić uwagę na nową koncepcję środków zabezpieczających, jaką Rzecznik Praw Obywatelskich obszernie przedstawił w wystąpieniu z dnia 29.10.2020 r.. Procedowana aktualnie nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego oraz Kodeksu karnego, jest dobrą okazją, aby</p>	RPO	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		ustawodawca przeanalizował zaproponowane w nim rozwiązania.		

**UWAGI ZGŁOSZONE W RAMACH OPINIOWANIA
DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS KARYNY WYKONAWCZY ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH
USTAW Z DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 2021 R.**

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
1.	art. 6 § 3 pkt 4 k.k.w.	<p>Aczkolwiek, jak słusznie wskazuje Projektodawca, pojęcie „oczywista bezzasadność” funkcjonuje na gruncie prawa karnego, niemniej jednak jest ono terminem wysoce ocennym, a jako takie nasuwa wątpliwości interpretacyjne, w praktyce prowadząc do krańcowo różnych rozstrzygnięć. Z uwagi na brak jednolitych ustawowych kryteriów, które pozwalałyby uznać, kiedy wniosek, skarga czy prośba jest oczywiście bezzasadna, w procesie oceny istotną rolę odgrywać będą osoby wchodzące w skład właściwego organu wykonującego orzeczenie, a zwłaszcza ich wiedza, przekonania, suma doświadczenia życiowego i określony sposób myślenia. W rezultacie więc ocena tych samych okoliczności przez różne osoby, jeśli nawet wychodzą one z tych samych założeń, nie zawsze będzie prowadzić do takich samych wniosków i w jednej sprawie organ uzna wniosek, skargę lub prośbę za „oczywiście bezzasadną”, a w innej nie. To prowadzić może do istotnego ograniczenia praw skazanych zgłaszających faktyczne naruszenia i brak adekwatnej reakcji na nie.</p>	SN	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie można podzielić zarzutu, że pojęcie „oczywistej bezzasadności” jest pojęciem nieprecyzyjnym i niedookreślonym. Funkcjonuje ono bowiem na gruncie prawa karnego i brak jest zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie rozbieżności, co do interpretacji tego pojęcia. Dodatkowo wskazać należy, że na sposób załatwienia skargi również przysługuje skarga do organu nadrzędnego, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia tezy o dowolności rozstrzygnięcia organu właściwego do rozpoznania skargi.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
2.	art. 8 § 4-6 k.k.w., art. 105b § 1,1a i 2 k.k.w., art. 105c k.k.w., art. 217c § 1-1c k.k.w.	Wbrew twierdzeniom Projektodawcy proponowane zmiany zmierzają w kierunku ograniczenia nawiązywania kontaktów telefonicznych przez tymczasowo aresztowanych i skazanych. Ograniczenia te mają dotyczyć zarówno kontaktów z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 k.k.w., jaki z innymi osobami, w szczególności z rodziną i osobami bliskimi. Projektowane regulacje wprowadzają znaczne zaostrzenie warunków na jakich odbywają się kontakty telefoniczne w stosunku do obowiązujących rozwiązań. Nie sposób nie zauważyć, że proponowane brzmienie przepisów regulujących nawiązywanie kontaktów telefonicznych przez skazanego (tymczasowo aresztowanego) z osobami, o których mowa w art. 8 § 3 k.k.w. oraz z osobami najbliższymi narusza zasadę humanitaryzmu (art. 4 k.k.w.) oraz pozostaje w opozycji do Rekomendacji Rec (2006)2 Komitetu Ministrów do państw członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych, które stanowią że restrykcje nałożone na osoby pozbawione wolności są ograniczone do koniecznego minimum i proporcjonalne do uzasadnionego celu, dla którego zostały nałożone. W tym kontekście należy zatem zasugerować rezygnację z	SN	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Projektowane przepisy nie ograniczają prawa do kontaktu z obrońcą, a Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności pozostawia państwom członkowskim wprowadzenie praktycznych rozwiązań co do czasu trwania, częstotliwości i sposobu porozumiewania się z adwokatem. Podnieść należy natomiast, że kontakt telefoniczny jest jednym ze sposobów kontaktu, albowiem osoba pozbawiona wolności ma także prawo do widzeń z obrońcą, jak i korespondowania z nim. Wprowadzone rozwiązania nie naruszają istoty prawa do kontaktu z obrońcą, a wprowadzone rozwiązanie ma na celu zapewnienie równych prawa do kontaktu telefonicznego dla wszystkich osadzonych. Proponuje się objęcie regulacją art. 217c § 1c k.k.w. innych osób niż wskazane w § 1a, a także dodanie po słowach „o którym mowa w § 2 lub 3” zapisu: „chyba że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje zarządzi inaczej.”.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		wprowadzania projektowanych regulacji.		
3.	art. 9 § 5-8 k.k.w.	Proponowana przez Projektodawcę konstrukcja sprzeciwu prokuratora budzi zasadnicze wątpliwości z perspektywy prawa do rzetelnego procesu, mającego szczególne znaczenie w postępowaniu karnym wykonawczym, wtedy gdy jednostka jest pozbawiona wolności. Uzasadnioną staje się obawa, że przedłużenie pozbawienia wolności osadzonego, wbrew treści postanowienia sądu o wstrzymaniu wykonania orzeczenia, będzie mogło nastąpić w wyniku złożenia sprzeciwu stanowiącego całkowicie arbitralne oświadczenie procesowe strony postępowania. Zwrócić należy uwagę, że oświadczenie prokuratora o tym, że sprzeciwia się postanowieniu o wstrzymaniu wykonania orzeczenia nie obliguje go do wniesienia zażalenia na to postanowienie.	SN	Uwaga nieuwzględniona. Istotą postanowienia w trybie art. 9 k.k.w. jest wstrzymanie wykonania orzeczenia, którego wykonywania jeszcze nie rozpoczęto. Sytuacja w której postanowienie wydane w tym trybie przerywa wykonywanie orzeczenia jest sprzeczna z celem art. 9 k.k.w i dlatego musi doznawać ograniczeń. Przykładowo, złożenie wniosku o przerwę w karze i jednocześnie wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia do czasu rozpoznania takiego wniosku, <i>de facto</i> powoduje już przerwę w wykonaniu kary bez konieczności merytorycznego rozpoznania wniosku. Wywołuje zatem skutek całkowicie sprzeczny z celem przepisu art. 9 k.k.w., który dopuszcza wstrzymanie wykonania orzeczenia, a nie wstrzymanie wykonywania orzeczenia. Szczególne uprawnienia prokuratora w tym przypadku uzasadnione są zatem potrzebą zabezpieczenia prawidłowego wykonywania kary.
4.	art. 79 § 1 k.k.w.	Proponowane rozwiązanie budzi wątpliwości z perspektywy jego adekwatności i proporcjonalności do celu, jaki Projektodawca zamierza osiągnąć tj. poprawy skuteczności wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych. Pozostaje ono również	SN	Uwaga nieuwzględniona. W okresie od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 1 grudnia 2021 r. w aresztach śledczych wysłano 71.023 zawiadomienia o niezgłoszeniu się w wyznaczonym terminie skazanego (ukaranego) do odbycia kary w trybie § 82 ust. 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowanie tych

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>w opozycji do głównych zasad oraz systemu wartości stanowiących podstawę Kodeksu karnego wykonawczego, które opierają się przede wszystkim na poszanowaniu praw ludzi skazanych oraz humanitarnym, godnym, sprawiedliwym i zindywidualizowanym ich traktowaniu. Negatywną ocenę planowanej nowelizacji art. 79 k.k.w. uzasadnia również fakt, że projektowane rozwiązanie pozbawia możliwości dobrowolnego stawienia się w zakładzie karnym przez dużą część skazanych, stanowiąc tym samym dodatkową i nieuzasadnioną dolegliwość związaną z wykonywaniem kary pozbawienia wolności.</p>		<p>czynności (Dz. U. z 2020 r. poz. 869). Zawiadomienia dotyczyły 59.278 skazanych (ukaranych). We wskazanym okresie jedynie 2.649 osoby zgłosiły się do odbycia kary. Zatem, gdyby przyjąć, jak w projekcie ustawy, że w stosunku do tych osób zostanie wydane polecenie zatrzymania i doprowadzenia, o tyle szacunkowo wzrosłaby liczba osób, wobec których Policja musiałaby podjąć czynności – co stanowi niewielki odsetek w ujęciu do ogółu osób, które we wskazanym okresie były wzywane do stawienia się w wyznaczonym terminie do aresztu śledczego (ok. 4,27 %). Przywołane dane oznaczają, że zmiana dotyczyć będzie niecałych 5% skazanych (ukaranych), a oskarżony, który wie o toczącym się wobec niego postępowaniu od momentu postawienia mu zarzutów w postępowaniu przygotowawczym, niezależnie od tego czy bierze udział w czynnościach czy też rezygnuje z tego prawa, nie stawiając się, będąc o nich zawiadomionym lub nie odbierając kierowanej do niego pod wskazany przez niego adres korespondencji, ma świadomość konieczności poniesienia konsekwencji swoich czynów. Dysponuje on również podczas całego toczącego się postępowania czasem do poukładania swoich spraw rodzinnych i osobistych. Projektowana zmiana powoduje, że skazany musi się liczyć z koniecznością odbycia kary w terminie, w którym stawią się po niego funkcjonariusze Policji celem doprowadzenia go do odbycia kary. Przy czym nie dzieje się to następnego dnia po zapadnięciu wyroku skazującego, a zatem skazany ma czas na uregulowanie swojej sytuacji życiowej.</p>
5.	art. 92 pkt 11, 13 i 14 k.k.w.	Wprowadzenie kontroli rozmów telefonicznych nie znajduje uzasadnienia mając na uwadze warunki, w jakich skazani ci odbywają karę pozbawienia wolności (tj. mogą sami opuszczać teren zakładu karnego udając się do pracy, do szkoły, na zajęcia terapeutyczne,	SN	Uwaga nieuwzględniona. Vide uzasadnieni s. 12-13.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		kulturalno-oświatowe czy sportowe). Projektowana regulacja stoi również w opozycji do przepisów przewidujących stopniowe zwiększanie uprawnień skazanych w miarę przenoszenia ich do zakładów karnych o zmniejszonym stopniu kontroli.		
6.	art. 91 pkt 4 k.k.w. i art. 92 pkt 4 k.k.w.	Wprowadzenie w przepisach limitu wyjść wydaje się nieuzasadnione mając na uwadze w szczególności tryb, w jakim dopuszcza się udział skazanego w zajęciach odbywających się poza terenem zakładu karnego (konieczność uzyskania zezwolenia). Projektowana zmiana stwarza również ryzyko pozbawienia możliwości udziału w takich zajęciach osób, które spełniają wszelkie przesłanki do korzystania z zajęć poza jednostką penitencjarną, wyłącznie z tego powodu, że przysługujący im limit wyjść został wyczerpany. Wydaje się, że przyznanie uprawnień dyrektorowi zakładu karnego do kontroli wyjść skazanych na zajęcia kulturalno-oświatowe lub sportowe organizowane poza terenem zakładu karnego w wystarczający sposób zabezpiecza interes wymiaru sprawiedliwości, w przypadku gdyby uczestnictwo skazanego w zajęciach poza terenem zakładu karnego nie było wskazane.	SN	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie limitów na opuszczenie zakładu karnego określi zasadę i konieczność racjonalnego korzystania z tej możliwości przez skazanych. Limity zostały określone w sposób liberalny, a dotychczasowe doświadczenia wskazują, że skazani nie wykorzystywali tego rodzaju zezwoleń w tak szerokim zakresie. Ponadto zdarzały się przypadki nadużywania tego rodzaju wyjść lub były one stosowane jako alternatywa w przypadku, gdy skazany nie posiadał formalnych uprawnień do korzystania z innych przepustek lub zezwoleń skutkujących pobytem poza terenem zakładu karnego.

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
7.	art. 223f § 8 pkt 4 k.k.w.	Projektowane przepisy przewidują, że z kontroli osobistej sporządza się protokół tylko na żądanie osoby kontrolowanej (art. 223f § 8 pkt 4 k.k.w.). Z uwagi na fakt, że protokół z kontroli pełni funkcję prewencyjną, wydaje się zasadnym, żeby był sporządzany za każdym razem, gdy osadzony jest poddawany kontroli osobistej, niezależnie od tego czy wyraził on takie żądanie czy nie. Zwrócić należy uwagę, że obowiązek każdorazowego sporządzania protokołu z kontroli osobistej nakłada na funkcjonariuszy Służby Więziennej ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej stanowiąc w art. 18 ust. 3c, że „z kontroli osobistej, o której mowa w ust. 1 pkt 3, sporządza się protokół”.	SN	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W pierwszej kolejności należy wskazać, że obowiązek każdorazowego sporządzania protokołu z kontroli osobistej, o którym mowa w art. 18 ust. 3c ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej dotyczy osób ubiegających się o wstęp oraz opuszczających teren jednostek organizacyjnych, a także funkcjonariuszy i pracowników wchodzących i wychodzących z jednostki organizacyjnej, a nie dotyczy osób osadzonych, których kontrola osobista uregulowana jest w projektowanym rozdziale XVb k.k.w. Zważywszy na specyfikę funkcjonowania jednostek penitencjarnych oraz ilość osób osadzonych w nich przebywających, a co za tym idzie ilość przeprowadzanych kontroli osobistych obligatoryjne sporządzanie za każdym razem protokołów z kontroli osobistej, wiązałoby się koniecznością wprowadzenia znacznych obciążeń biurowo-administracyjnych dla funkcjonariuszy, co jest sprzeczne z celem niniejszego projektu. Ponadto jeżeli osadzony nie żąda sporządzenia protokołu, to brak jest przyczyn uzasadniających jego sporządzenie. Sporządzenie protokołu z czynności kontroli osobistej ma służyć ochronie praw osadzonych, a zatem zasadnym jest pozostawienie w gestii osadzonego prawa do żądania sporządzenia takiego protokołu. Wprowadzenie takich zapisów wiązałoby się również z koniecznością przeznaczania dodatkowych etatów dla służby, przeznaczonych tylko i wyłącznie na sporządzanie tego typu dokumentacji.</p>
8.	art. 223h § 3 k.k.w.	Projektowane przepisy powinny zostać w sposób znaczący zmienione w części przewidującej możliwość dokonania kontroli osobistej przez osobę odmiennej płci (wówczas, gdy kontrola będzie musiała zostać przeprowadzona bezzwłocznie). Kontrola osobista jako czynność głęboko ingerująca w prawo do	SN	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Proponowana regulacja dotycząca możliwości dokonywania kontroli osobistej przez osobę odmiennej płci stanowi wyjątek ograniczony nie tylko do konieczności bezzwłocznego jej przeprowadzenia, ale także dodatkowo wyłącznie w trakcie realizacji zadań poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego i tylko w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, a zatem nie dotyczy to kontroli przeprowadzanych w</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>prywatności, powinna zawsze odbywać się przy zachowaniu wymogu jej dokonywania przez osobę tej samej płci co osoba kontrolowana. Odstępstwa od tych gwarancji nie powinny mieć miejsca nawet w sytuacjach wyjątkowych. W tym kontekście należy zasugerować rezygnację z regulacji zawartej w art. 223h § 3 k.k.w.</p>		<p>jednostkach penitencjarnych, gdzie istnieje możliwość zapewnienia by kontrolę osobistą przeprowadziła osoba tej samej płci. Ogranicza się to zatem wyłącznie do sytuacji, do których może dojść w trakcie konwojowania osadzonych lub ewentualnie ich przebywania poza jednostką w związku z innymi przewidzianymi przepisami okolicznościami, typu zatrudnienie czy udział w zajęciach sportowych poza zakładem karnym. Przesłanka dokonania kontroli osobistej przez osobę odmiennej płci w postaci zagrożenia życia lub zdrowia, przy spełnieniu pozostałych warunków opisanych w kwestionowanym przepisie, jest tego rodzaju, że uzasadnia odstępstwo od naczelnej reguły by kontrola osobista dokonywana była przez osoby tej samej płci. Wskazać w tym miejscu należy, że art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka dopuszcza ingerencję władzy publicznej w korzystanie z prawa do prywatności w sytuacji dotyczącej m.in. ochrony zdrowia. Wykluczenie możliwości przeprowadzenia takiej kontroli w przypadku o którym mówi kwestionowany przepis skutkować mogłoby negatywnymi konsekwencjami w zakresie ochrony życia lub zdrowia człowieka, które są dobrami nadrzędnymi.</p>
9.	art. 223h § 6 k.k.w.	<p>Wątpliwości rodzi przewidziana w projektowanym art. 223h § 6 k.k.w. możliwość manualnej kontroli osoby kontrolowanej. W obecnym stanie prawnym zasadą jest, że „podczas oględzin funkcjonariusz nie powinien dotykać osadzonego” (§ 68 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej). Od tego standardu odchodzi projektowana regulacja, która</p>	SN	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wątpliwości dotyczące manualnego przeprowadzania kontroli osobistej nie są uzasadnione. W analogiczny sposób przeprowadzanie kontroli osobistych a zatem „wzrokowo i manualnie” uregulowane jest w art. 11aa ust. 4 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz w art. 15d ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Nie można tutaj odwoływać się do kwestii oględzin, które już z samej nazwy winny być przeprowadzane wyłącznie wzrokowo, a zatem treść projektowanego art. 223h § 6 k.k.w. nie zmienia standardów dokonywania oględzin, a jedynie ustala sposób i granice dokonywania kontroli osobistej. Analogicznie zostało ustalony i jest obowiązujący w przypadku kontroli osobistych</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>w szczególności stanowi, iż sprawdzenia jamy ustnej, nosa, uszu, włosów oraz miejsc trudno dostępnych osoby kontrolowanej, dokonuje się wzrokowo i manualnie (art. 223h § 6 k.k.w.). Mimo tego, że jest to daleko posunięta ingerencja w prawo osoby kontrolowanej do wolności i nietykalności osobistej, w uzasadnieniu do projektu nowelizacji nie wskazuje się, dlaczego uznano za konieczne wprowadzenie tej zmiany. Tymczasem prowadzenie kontroli w taki sposób może być uznane za naruszające godność ludzką osoby kontrolowanej i noszące cechy poniżającego traktowania.</p>		<p>przeprowadzanych przez funkcjonariuszy innych służb. Wskazać należy, że dokonywanie wyłącznie wzrokowej kontroli, a zatem oględzin przewidziane jest dla sprawdzenia miejsc intymnych osoby kontrolowanej. Kontrolę osobistą dokonywaną wzrokowo i manualnie lub za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, sprawdzenia biochemicznego lub z wykorzystaniem psa służbowego wytresowanego do wyszukiwania przedmiotów niedozwolonych lub substancji psychoaktywnych, przeprowadza się w taki sposób, aby upewnić się, na ile to możliwe, że kontrolowana osoba nie przenosi przedmiotów zabronionych. Kontrola ta jest czynnością wykonywaną ręcznie bez ingerencji w wewnętrzne powłoki ciała (np. sprawdzenie włosów, nosa, jamy ustnej), mającą na celu wykrycie w odzieży lub na ciele oraz w przedmiotach zabronionych przedmiotów, urządzeń lub substancji. W jak najmniejszym stopniu kontrola ta ma naruszać intymność człowieka.</p>
10.	art. 204b k.k.w.	<p>Za konieczne uznać należy uzupełnienie go o odpowiednie stosowanie art. 223f § 8 i § 11 odnoszących się do sporządzenia protokołu z przebiegu kontroli, z tym zastrzeżeniem, że protokół ten winien być sporządzany za każdym razem, gdy sprawca jest poddawany kontroli osobistej, tj. bez konieczności wyrażania przez niego takiego żądania. Pozwoli to nie tylko na zbadanie prawidłowości przebiegu kontroli, ale także umożliwi weryfikację zasadności i legalności jej przeprowadzania. Konieczność protokolowania przebiegu kontroli osobistej stanowić będzie również</p>	SN	<p>Stanowisko MZ – Uwaga nieuwzględniona. Kwestia dokumentowania tj. sporządzania protokołu z każdej kontroli wydaje się zbędna z uwagi na fakt częstotliwości przeprowadzanych kontroli.</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		narzędzie, które przyczyni się do ograniczenia sięgania po nią bez uzasadnionej potrzeby.		
11.	art. 88d § 1 k.k.w i art. 212ba § 1 k.k.w.	Rozważenia wymagałoby takie zmodyfikowanie treści tego przepisu, by umożliwił on również objęcie szczególną ochroną skazanego lub tymczasowo aresztowanego, co do którego wystąpiło „poważne zagrożenie dla jego życia lub zdrowia” (ewentualnie bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia) nie związane z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym. Nadto należałoby się zastanowić, czy wskazanego katalogu osób, które mogą być objęte szczególną ochroną nie rozszerzyć również na inne podmioty np. biegłego.	SN	Propozycja wykracza poza materię regulowaną projektowaną ustawą.
12.	art. 43a § 2 i § 3 k.k. oraz art. 70 ust. 4a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	Ponownego rozważenia wymaga projektowany kształt art. 43a § 2 i § 3 k.k. oraz art. 70 ust. 4a u.p.n.. Zasadność planowanych zmian w pierwszej kolejności należy szczegółowo ocenić przez pryzmat zasady proporcjonalności jako granicy karania. Cele środka karnego, jakie miałyby spełniać świadczenie pieniężne realizowane są przez istniejący już środek o charakterze majątkowym (art. 70 ust. 4 u.p.n.) Przepisy budzą zastrzeżenia z punktu widzenia konstytucyjnych zasad	SN	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy nie zachodzi niespójność lub kolizja art. 70 ust. 4 u.p.n., zgodnie z którym w razie skazania za przestępstwa określone w art. 53-63 u.p.n. - sąd może orzec nawiązkę w wysokości do 50 000 zł na cele zapobiegania i zwalczania narkomanii. Ww. nawiązka jest orzekana fakultatywnie, a więc jeżeli w ocenie sądu wymierzenie obligatoryjnego świadczenia pieniężnego na podstawie projektowanych przepisów spowoduje, że będzie to wystarczająca dolegliwość - to nawiązka nie będzie orzekana. Należy zwrócić również uwagę, że oba środki są orzekane na rzecz innych podmiotów i mają inne cele. Nie można zgodzić się z sugestią SN, że projektowana obligatoryjność orzekania

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>funkcjonowania władzy sądowniczej Wymiar kary i środków karnych, będący elementem orzekania o odpowiedzialności karnej, należy do sądów. Z tych powodów krytycznie należy odnieść się do rozwiązania, które przewiduje obligatoryjność orzeczenia świadczenia pieniężnego w razie popełnienia wskazanych w projektowanych przepisach czynów zabronionych. Wątpliwości co do zasadności proponowanych zmian pogłębia brak szczegółowego uzasadnienia, dlaczego właśnie w przypadku skazania za wskazane w projektowanych przepisach (art. 43 a § 2 i § 3 k.k., art. 70 ust. 4a u.p.n.) przestępstwa, orzeczenie świadczenia pieniężnego stanowić ma obowiązek sądu. Ponownego przemyślenia wymaga nadto wprowadzenie w art. 70 ust.4a u.p.n., a w przypadku nowelizacji art. 43a k.k. utrzymanie, dolnych progów orzekań swobodnego uznania sądu świadczenia pieniężnego. Projektowane rozwiązanie uniemożliwia zastosowanie zawartych w Kodeksie karnym zasad i dyrektyw sądowego wymiaru kary. Niesie ono ze sobą nie tylko ryzyko orzekania środków karnych niejednokrotnie przewyższających możliwości finansowe sprawcy, a więc niewykonalnych, ale również prowadzi do fiskalizacji prawa karnego.</p>		<p>świadczenia pieniężnego może budzić wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnej zasady 3-podziału władzy. Z zasady tej w żadnym razie nie wynika zakaz wprowadzania obligatoryjności orzekania określonych środków reakcji prawnokarnej. Wręcz przeciwnie, ustawodawca ma prawo, w ramach przyjmowanej polityki kryminalnej, wprowadzać takie rozwiązania, a sugerowanie, że nie może tego robić stanowi właśnie naruszenie zasady 3-podziału władzy, poprzez ograniczenie kompetencji władzy ustawodawczej. W obowiązującym stanie prawnym występują już środki reakcji prawnokarnej wymierzone obligatoryjnie, a w literaturze nie są zgłaszane wątpliwości, co do ich konstytucyjności. Uzasadnieniem projektowanej obligatoryjności orzekania świadczenia pieniężnego jest wzmożenie finansowej dolegliwości reakcji prawnokarnej wobec sprawców takich przestępstw, w szczególności dlatego, że w przypadku orzekania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania często sprawca nie ponosi dolegliwości finansowej i w konsekwencji tego kara nie spełnia w wystarczający sposób swojej funkcji. Nie można zgodzić się z sugestią, że projektowane rozwiązanie uniemożliwia zastosowanie zawartych w Kodeksie karnym zasad i dyrektyw sądowego wymiaru kary, to jest zasady swobodnego uznania sądu w granicach ustawy co do rodzaju i rozmiaru sankcji karnej, zasady indywidualizacji kary, zakazu wymierzania kary przekraczającej stopniem swojej dolegliwości przypisany sprawcy stopień winy, czy wreszcie dyrektywy rządzącej wymiarem kary nieletnim i młodocianym (art. 56 k.k.). W prawie karnym pozakodeksowym wielokrotnie zdarzają się przestępstwa zagrożone grzywną np. od 2 tys zł, od 5 tys zł lub nawet wyższą (np. 50 tys zł.) albo od 180 lub od 240 stawek dziennych (np. ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw) i nie są zgłaszane podobne wątpliwości. Ponadto</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
				<p>w obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 43 § 2 k.k., w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 1, art. 179 lub art. 180 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych, a w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 co najmniej 10 000 złotych, do wysokości określonej w § 1. De lege lata również więc występują dolne granice świadczenia pieniężnego 5 tys zł lub 10 tys zł, a projekt ich nie podwyższa. Kwoty 5 tys zł lub 10 tys zł będą stanowić dolne granice świadczenia pieniężnego wyłącznie dla poważnych przestępstw, a więc trudno uznać, że orzeczone świadczenie pieniężne nie będzie dostosowane do stopnia winy sprawcy lub społecznej szkodliwości czynu . Projekt przewiduje orzekanie świadczenia pieniężnego za przestępstwa, które z reguły nie mają pokrzywdzonych (w rozumieniu art. 49 k.p.k.). Katalog przestępstw ukształtowany właśnie w oparciu o to kryterium na celu wyłączenie sytuacji, w której wymiar świadczenia pieniężnego mogłoby utrudnić lub wydłużyć egzekucję środków kompensacyjnych orzekanych na rzecz pokrzywdzonego. Oczywistym jest, że ww. katalog nie obejmuje wszystkich przestępstw, w których nie ma pokrzywdzonych, a ogranicza się wyłącznie do tych, które w opinii projektodawcy wymagają wzmożenia dolegliwości. Ustawodawca ma prawo dokonywać takiej oceny w ramach prowadzonej polityki karnej.</p>
13.	art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k.	Odnosząc się do kształtu proponowanej nowelizacji, w pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę, że wobec treści obowiązujących regulacji wydaje się wątpliwą potrzeba jakiegokolwiek interwencji ustawodawcy w treść art. 78 § 2 k.k. i art. 79 § 1 k.k. Planowane	SN	<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowane zmiany są jednym z elementów szeregu działań legislacyjnych związanych z usprawnieniem i przyspieszeniem osadzania skazanych w aresztach śledczych i zakładach karnych (vide uzasadnienie s. 15-17). Kwestia ustalenia okresów, po upływie których, jest możliwe warunkowe zwolnienie, należy do swobodnego uznania ustawodawcy, byleby te okresy nie</p>

Lp	Przepis	Treść uwagi	Podmiot zgłaszający uwagę	Stanowisko MS
		<p>rozwiązanie należy ocenić krytycznie również z tego względu, że prowadzi ono do znacznego zwiększenia represyjności prawa karnego przy jednoczesnym ograniczeniu swobody orzeczniczej sądu. Nie sposób jednocześnie nie zauważyć, że zaostrenie warunków przedterminowego zwolnienia sprawcy przestępstwa po to, by „poprawić skuteczność wykonania kary pozbawienia wolności w zakresie osadzania prawomocnie skazanych w jednostkach penitencjarnych” (s. 15 uzasadnienia projektu), narusza również konstytucyjną zasadę ochrony godności człowieka (art. 30 Konstytucji RP) oraz zasadę humanitaryzmu wykonywania kary (art. 4 k.k.w.). Analizując przedmiotowe zagadnienie trzeba także podkreślić, że proponowana regulacja rodzi niebezpieczeństwo naruszenia wewnętrznej spójności kodeksu karnego pod kątem wartościowania przesłanek formalnych pozwalających na zastosowanie warunkowego przedterminowego zwolnienia.</p>		<p>wskazywały na iluzoryczność stosowania warunkowego zwolnienia. W tym przypadku tak nie jest, albowiem wskazane okresy odpowiadają obecnie już przewidzianym w ustawie. Wprowadzona przesłanka związana z utrudnianiem kary ma bezpośredni związek z kwestią resocjalizacji i oddziaływania szczególnieprewencyjnego na skazanego, gdyż wskazuje na jego wewnątrz nastawienie co do konieczności odbycia prawomocnie orzeczonej kary. Ustawodawca ma prawa zakładać, że osoba, która umyślnie uchyla się od wykonania kary, jest osobą, która co do zasady wymaga wzmoczonego oddziaływania penitencjarnego w ramach orzeczonej wobec niej kary, co nie wyłącza wobec niej zastosowania warunkowego zwolnienia. W związku z powyższym nie można mówić o naruszeniu zasady ochrony godności człowieka oraz zasady humanitaryzmu wykonywania kary, gdyż skazany w dalszym ciągu ma prawo ubiegania się o warunkowe zwolnienie po upływie kwalifikowanych okresów już wcześniej przewidzianych w ustawie.</p>

**ZGŁOSZENIE
ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD PROJEKTEM - ZGŁOSZENIE ZMIANY DANYCH***

ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z dnia 02.11.2021 r. (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów **UD287**) oraz projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 29.10.2021 r. (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów **UD282**)

A. OZNACZENIE PODMIOTU ZAINTERESOWANEGO PRACAMI NAD PROJEKTEM

1. Nazwa/imię i nazwisko** **YOLO Katarzyna Wierzbicka**

2. Adres siedziby/adres miejsca zamieszkania**
ul. Nowogrodzka 31, 00-511 Warszawa

3. Adres do korespondencji i adres e-mail
ul. Nowogrodzka 31, 00-511 Warszawa, biuro@yolo.waw.pl

B. WSKAZANIE OSÓB UPRAWNIONYCH DO REPREZENTOWANIA PODMIOTU WYMIENIONEGO W CZĘŚCI A W PRACACH NAD PROJEKTEM

Lp.	Imię i nazwisko	Adres
1	Katarzyna Wierzbicka	ul. Nowogrodzka 31, 00-511 Warszawa
2		
3		
4		
5		

C. OPIS POSTULOWANEGO ROZWIĄZANIA PRAWNEGO, ZE WSKAZANIEM INTERESU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OCHRONY

Obecne działania legislacyjne w sposób istotny naruszają prawo przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących swoje usługi w jednostkach penitencjarnych, prowadząc tym samym do wyeliminowania przedsiębiorców telekomunikacyjnych z rynku.

Aktualnie w Polsce, zgodnie z danymi za rok 2020, istnieją 174 jednostki penitencjarne, tj. areszty śledcze, zakłady karne, oddziały zewnętrzne i oddziały tymczasowego zakwaterowania skazanych. Zgodnie z obecnymi rozwiązaniami, skazani są uprawnieni do codziennego korzystania z

samoinkasujących aparatów telefonicznych, co trwa nieprzerwanie od wielu lat.

Niezaprzeczalnie usługi korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych w jednostkach penitencjarnych świadczone są przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, m. in Pika Polska Sp. Z o. o. (KRS: 0000636571) itd.

Zgodnie z opublikowanymi projektami ustaw, tj. projektem ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z dnia 02.11.2021 r. (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD287) oraz projektem ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 29.10.2021 r. (numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów **UD282**) oraz ich uzasadnieniami, działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących usługi w jednostkach penitencjarnych nie została w żadnym stopniu uwzględniona. Uzasadnienia w/w projektów wskazują, że istotą nowelizacji jest "realizacja uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do komunikowania się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem oraz utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi, które jest realizowane w znaczącym zakresie poprzez zapewnienie osobom pozbawionym wolności w jednostkach penitencjarnych możliwości nawiązywania połączeń przy pomocy samoinkasujących aparatów telefonicznych." Projekt nie uwzględnia, że takie aparaty oraz usługi świadczone są od wielu lat przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

W ślad za projektami ustaw:

Art. 1. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. O Służbie Więziennej (Dz. U. Z 2021 r. poz. 1064 i 1728) wprowadza się następujące zmiany:

2) w art. 4:

1. a) uchyla się ust. 3,
2. b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

4. Służba Więzienna współdziała z przywieziennym zakładem pracy, wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 i art. 217c § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, przy realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do rozmów telefonicznych.

5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej zawiera z dyrektorem przywieziennego zakładu pracy, o którym mowa w ust. 4, porozumienie, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do rozmów telefonicznych, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.”;

Art. 5. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, 472 i 1236):

2) w art. 105b po § 3 dodaje się § 4-6 w brzmieniu:

§ 4. Realizację uprawnień, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy, o którym mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179), wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości w drodze decyzji, która podlega opublikowaniu w dzienniku urzędowym tego Ministra.

5. Uprawnienie, o którym mowa w § 1, realizowane jest w oparciu o odrębne dla każdego zakładu karnego umowy, podpisane przez dyrektorów tych zakładów z podmiotem, o którym mowa w § 4.

Z kolei **ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności stanowi, że:**

Przywięzienny zakład pracy może być utworzony i prowadzony jako:

- 1) przedsiębiorstwo państwowe;
- 2) spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji;
- 3) (uchylony)
- 4) instytucja gospodarki budżetowej

Powyższe zmiany prowadzą do znacząco negatywnej ingerencji w sferę swobody działalności gospodarczej oraz konstytucyjnego prawa własności, rażąco naruszając art. 20, 21 oraz 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiany te również prowadzą do całkowitego wyeliminowania z rynku przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy świadczą swoje usługi w jednostkach penitencjarnych, bez jakiegokolwiek odniesienia się do aktualnego stanu faktycznego, czy uwarunkowań prawnych. Nie sposób pominąć, że w/w przedsiębiorcy telekomunikacyjni świadczą swoje usługi m.in. w reżimie ustawy prawo telekomunikacyjne.

Wskazane wyżej projekty ustaw oraz ich uzasadnienia w żaden sposób nie regulują dalszej działalności przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących w/w usługi, dodatkowo nie precyzują kwestii dotyczących własności infrastruktury, czy też stosownych odszkodowań za uniemożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej. **W zasadzie istota tych projektów sprowadza się do całkowitego unicestwienia przedsiębiorców telekomunikacyjnych z rynku, gdyż te podmioty w znacznej mierze opierają swoją działalność na świadczeniu określonego rodzaju usług.** Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że projektowane zmiany będą stanowiły swoistego rodzaju wyłączenie bez uwzględnienia interesów przedsiębiorców telekomunikacyjnych, gdyż zarówno w treści ustaw, jak również ich uzasadnieniach - brak jest jakiegokolwiek informacji o dalszych losach tychże przedsiębiorców telekomunikacyjnych, czy infrastruktury stanowiącej ich własność.

Ponadto zamierzam wnieść o wycofanie się z pomysłu zapisów Art. 8 § 4 – 6 KKW oraz Art. 105B § 1 i 1a KKW a także Art. 105c § 1 i 2 KKW gdyż zakłócają one sprawnie i wydajnie działający od lat system kontaktu z rodziną i pełnomocnikami.

W obecnej chwili działając na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 Dz. U. z 2016r poz. 2231. § 24 pkt. 1-3, mówiącego, że:

„§ 24.

1. Skazany może skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego jeden raz w ciągu dnia. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może zezwolić skazanemu na przeprowadzenie dodatkowej rozmowy. W porządku wewnętrznym zakładu karnego typu półotwartego lub otwartego można określić większą częstotliwość korzystania przez skazanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Dziennik Ustaw – 5 – Poz. 2231

2. Realizacja rozmów telefonicznych następuje w kolejności zgłoszeń.

3. Czas korzystania z aparatu telefonicznego, z wyłączeniem rozmów z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 Kodeksu, jednorazowo nie może przekraczać 5 minut. Porządek wewnętrzny zakładu karnego może przewidywać dłuższy czas korzystania z aparatu telefonicznego” - każdy skazany z

podgrupą zamkniętą (Art 90 KKW) może codziennie w ramach telefonu prywatnego wykonywać połączenie trwające od 5 do 20 minut w zależności od jednostki w której się znajduje. I jak widać po braku skarg w tym temacie każdy jeśli tylko tego potrzebuje korzysta z możliwości rozmowy ze swoimi bliskimi.

Także połączenia do pełnomocników (Art. 8 § 3 KKW) są bez najmniejszego problemu realizowane od lat 90-tych, co daje obecnie pełnię możliwości obrony swoich racji. Tym samym wprowadzenie proponowanych zapisów spowoduje wbrew twierdzeniu Ministerstwa Sprawiedliwości znaczne ograniczenie tego prawa. Do tego trudno wyobrazić sobie, że wszyscy pełnomocnicy będą pełnić swoisty dyżur telefoniczny wyznaczony przez grafik dyrektorów aresztów i zakładów karnych (np. tylko w piątki w godz. 12-16) i nie będą w tym czasie uczestniczyć np. w posiedzeniach sądów.

Ponadto ograniczenie kontaktów z Rodzinami spowoduje trwały rozpad więzi m. in. małżeńskich, a przecież to Rodzina jest na sztandarach Zjednoczonej Prawicy.

Dodatkowo Art. 18. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nakazuje ochronę teje Rodziny.

Artykuł ten mówi, że „małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że propozycja uniemożliwienia realizacji usług telekonferencji dla osób osadzonych spowoduje brak możliwości kontaktu osadzonym małżeństwom i ich rodzinom. Ponadto zakaz świadczenia usług przekierowywania rozmów oraz telekonferencji należy rozpatrywać szerzej – poza tym, że uderza on bezpośrednio m. in. w operatorów telefonii komórkowej, gdyż musieliby oni wyłączyć u wszystkich swoich abonentów możliwość realizacji takich usług to uniemożliwi legalną możliwość realizacji połączeń do instytucji korzystających z rozbudowanych central z systemami IVR takich jak Sądy, Prokuratury i inne Urzędy Państwowe.

W mojej ocenie tak znaczące ograniczenie kontaktu z rodzinami (z kontaktu codziennego do „minimum raz w tygodniu”) jeszcze mocniej zwiększy poziom demoralizacji osób trafiających do jednostek penitencjarnych.

Co więcej w dobie pandemii COVID-19, kiedy ograniczono widzenia z rodziną (często do jednego razu w miesiącu bez możliwości np. przytulenia dzieci) dodatkowe ograniczenie liczby telefonów w miesiącu z 30 do „minimum” 4 można po prostu uznać za formę tortury psychicznej – i to nie tylko samych osadzonych ale i ich rodzin.

Należy pamiętać, że potrzeba korzystania z kontaktu z pełnomocnikiem (8 § 3 KKW) jest różna u osadzonych - więc może dojść do kuriozalnych sytuacji, że oddziały/cele, które będą mogły danego dnia wykonać połączenie do pełnomocnika nie będą tym zainteresowane, więc samoinkasujące aparaty telefoniczne będą „stały” wolne, w momencie gdy inne osoby mające potrzebę rozmowy z pełnomocnikiem będą tej rozmowy pozbawione. Ponadto rozmowa z pełnomocnikiem może dotyczyć jeszcze nierozpoczętej sprawy lub złożenia wniosku o zabezpieczenie dowodu w trybie pilnym – np. dowodu na przekroczenie uprawnień funkcjonariusza Służby Więziennej - gdzie monitoring CCTV jest przechowywany do 7 dni – i tym samym taki dowód przepadnie.

Dodatkowo żądanie uzasadnienia Dyrektorowi jednostki penitencjarnej kontaktu z pełnomocnikiem narusza w sposób bezpośredni między innymi tajemnicę adwokacką oraz zakaz rozpowszechniania informacji z postępowań - za co grozi dodatkowa odpowiedzialność karna (Art. 241 KK).

Zaznaczyć należy, że dotychczas nie było skarg na uniemożliwianie kontaktu z pełnomocnikiem ale po wprowadzeniu ustawy z tymi zapisami pojawią się ich tysiące – tyle tylko, że będą uznawane za „oczywiście bezzasadne” i pozostawione bez rozpatrzenia i poza oficjalną statystyką.

Jakby powyżej przytoczone argumenty przeciw zmianom były niewystarczające to należy dodać, że wprowadzenie wyżej wymienionych zapisów spowoduje straty w sektorze MŚP (dla firm specjalizujących się w realizacji rozmów osób osadzonych z ich bliskimi). Straty te mogą sięgnąć w skrajnym wypadku ponad 85% rocznego dochodu. Piszemy tu o sytuacji gdy doprowadzone zostanie do stanu, gdy osadzony będzie mógł realizować jedno połączenie w tygodniu. Tym samym dojdzie do likwidacji mniejszych firm, utraty miejsc pracy oraz pogorszenia statusu materialnego wielu rodzin pracowników tych firm. Opierając się na raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2020 roku (rozdział 2.2.2 Przychody, str. 48) przychody tych operatorów wynosiły 6,3 % z ogólnej kwoty 0,3 miliarda złotych netto pochodzącej z realizacji połączeń w sieciach VoIP, czyli doprowadzi to w skrajnym przypadku do utraty przez Skarb Państwa dochodu z podatków, w tym z VAT w kwocie 4 347 000 zł.

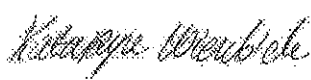
D. ZAŁĄCZONE DOKUMENTY

1	Oświadczenie o wpisie do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową
2	Oświadczenie wskazujące podmioty, na rzecz których wykonywana jest zawodowa działalność lobbingowa
3	Pismo w sprawie - Pika Polska Sp. Z o. o.
4	Apel Rodzin osób osadzonych
5	Pismo w sprawie – KIGEIT
6	Pismo w sprawie - KIGC
7	Pismo w sprawie - KIKE
8	Artykuł z Dziennika Gazety Prawnej z dnia 23.11.2021.

E. Niniejsze zgłoszenie dotyczy uzupełnienia braków formalnych/zmiany danych** zgłoszenia dokonanego dnia

(podać datę z części F poprzedniego zgłoszenia)

F. OSOBA SKŁADAJĄCA ZGŁOSZENIE

Imię i nazwisko	Data	Podpis
Katarzyna Wierzbicka	02.01.2022.	 YOLO Katarzyna Wierzbicka ul. Brodzińskiego 31 00-515 Warszawa NIP: 526 24 89 872, REGON: 143872282

G. KLAUZULA ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA SKŁADANIE FAŁSZYWYCH ZEZNAN		
Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia		
(podpis)		
 <small>Wzrost: 160 cm, Waga: 55 kg, Ciężar ciała: 34 kg, Ciężar głowy: 5,5 kg, Ciężar serca: 0,3 kg, Ciężar piersi: 0,5 kg, Ciężar nóg: 10 kg, Ciężar rąk: 2,5 kg, Ciężar twarzy: 1,5 kg, Ciężar włosów: 0,1 kg, Ciężar skóry: 10 kg, Ciężar kości: 12 kg, Ciężar mięśni: 30 kg, Ciężar krwi: 5 kg, Ciężar mózgu: 1,5 kg, Ciężar wątroby: 1,5 kg, Ciężar płuca: 0,5 kg, Ciężar serca: 0,3 kg, Ciężar nerek: 0,2 kg, Ciężar trzustki: 0,1 kg, Ciężar śledziony: 0,1 kg, Ciężar wątroby: 1,5 kg, Ciężar płuca: 0,5 kg, Ciężar serca: 0,3 kg, Ciężar nerek: 0,2 kg, Ciężar trzustki: 0,1 kg, Ciężar śledziony: 0,1 kg</small>		Dokument podpisany przez Katarzyna Wierzbicka Data: 2022.01.02 12:09:51 CET

- * Jeżeli zgłoszenie nie jest składane w trybie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, treść: "- Zgłoszenie zmiany danych" skreśla się.
- ** Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie:

1. Jeżeli zgłoszenie ma na celu uwzględnienie zmian zaistniałych po dacie wniesienia urzędowego formularza zgłoszenia (art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa) lub uzupełnienie braków formalnych poprzedniego zgłoszenia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych oraz projektami założeń projektów ustaw (Dz. U. Nr 181, poz.1080), w nowym urzędowym formularzu zgłoszenia należy wypełnić wszystkie rubryki, powtarzając również dane, które zachowały swoją aktualność.
2. Część B formularza wypełnia się w przypadku zgłoszenia dotyczącego jednostki organizacyjnej oraz w sytuacji, gdy osoba fizyczna, która zgłasza zainteresowanie pracami nad projektem założeń projektu ustawy lub projektem aktu normatywnego, nie będzie uczestniczyła osobiście w tych pracach.
3. W części D formularza, stosownie do okoliczności, uwzględnia się dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, a także pełnomocnictwa do wniesienia zgłoszenia lub do reprezentowania podmiotu w pracach nad projektem aktu normatywnego lub projektu założeń projektu ustawy.
4. Część E formularza wypełnia się w przypadku uzupełnienia braków formalnych lub zmiany danych dotyczących wniesionego zgłoszenia.

Warszawa, 29.12.2021.

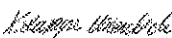
OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zawodową działalność lobbingową, wykonuję na rzecz następujących podmiotów:

Pika Polska Sp. Z o. o. (KRS: 0000636571)

Hack&Phack Defence LTD (NIP: 8522285856)

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Wzrost 152cm, Ciężar ciała 50kg, Data urodzenia 20.03.1985, Miejsce urodzenia Warszawa, NIP: 525-222-85-856, PESEL: 85032710221

Dokument
podpisany przez
Katarzyna
Wierzbicka
Data: 2022.01.02
12:10:53 CET

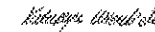
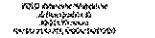
.....
(podpis Wnioskodawcy)

Warszawa, 29.12.2021.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że podmiot, który reprezentuję – YOLO Katarzyna Wierzbicka – wpisany jest do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową (prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji) pod numerem 00530.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Dokument
podpisany przez
Katarzyna
Wierzbicka
Data: 2022.01.02
12:12:43 CET

.....
(podpis Wnioskodawcy)

Warszawa, dn 18.11.2021.

Szanowni Państwo,

W nawiązaniu do projektu zmian w Ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021r. poz. 1064 i 1728), który wpłynął do Państwa z prośbą o opiniowanie chcielibyśmy przedstawić stanowisko naszej Spółki w przedmiotowej sprawie i prosić Państwa o jego uwzględnienie w opinii projektu.

Jesteśmy jednym z Operatorów Telekomunikacyjnych świadczącym usługi dla osób osadzonych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych i proponowana zmiana dotknie nas bezpośrednio.

Propozycja dodania zapisu par. 4 ust. 4 i 5 do Ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 105 b par. 4 -6 i art. 217 c par. 5 – 7 do Ustawy Kodeks Karny Wykonawczy, które to tworzą z Przywieźnienego Zakładu Pracy - Operatora Telekomunikacyjnego oraz dają mu jako jedynemu – bez żadnego przetargu – ustawowe prawo obsługi połączeń osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych spowoduje wykluczenie wielu firm, w tym naszej z tego rynku.

Nowelizacja ta de facto zlikwiduje naszą i inne firmy zapewniające aktualnie osobom osadzonym kontakt telefoniczny ze światem zewnętrznym – gdzie w 2020 roku według raportu UKE wypracowaliśmy 6,3 % dochodu netto z 0,3 mld zł. zarobionych ze świadczenia usług VoIP w Polsce.

Propozycja zmian w Ustawie o Służbie Więziennej to nic innego jak nacjonalizacja rynku telekomunikacyjnego, wprowadzająca ręczne sterowanie rynkiem oraz powodująca likwidację naszych firm – **pozostawiając nas z długami pochodzącymi choćby z tytułu zwrotu niewykorzystanych środków finansowych naszym abonentom** przez co dojdzie do wielu zwolnień, a tym samym wielu dramatów Rodzin naszych Pracowników oraz Współpracowników.

Wprowadzenie jednego Operatora Telekomunikacyjnego – w rzeczywistości rządowego, będącego ponadto pod nadzorem Ministra Sprawiedliwości – spowoduje też brak możliwości kształtowania konkurencji na rynku usług dla osób osadzonych, co zapewne doprowadzi do niekontrolowanego wzrostu opłat za połączenia dla tych osób, ostatecznie obciążając budżety ich Rodzin.

Do tej pory obowiązywały w Aresztach Śledczych i Zakładach Karnych w tej kwestii przetargi lub konkursy ofert, a Operatorzy Telekomunikacyjni zarejestrowani w Rejestrze Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych mieli – mając na uwadze ustawowo przyznane prawo swobody działalności gospodarczej – gwarancję braku interwencji Państwa polegającej na ręcznym sterowaniu rynkiem, tym samym inwestowali i rozwijali swoje biznesy – powyższa zmiana oznacza dla tych firm (w tym naszej) w większości przypadków po prostu likwidację.

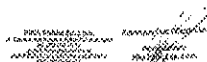
Służba Więzienna już **wielokrotnie próbowała wprowadzić jednego Operatora samoinkasujących aparatów telefonicznych do jednostek penitencjarnych**, ale między innymi interwencja Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – zalecająca objęcie tych planów osłoną

antykorupcyjną Centralnego Biura Śledczego – spowodowała wycofanie się z tego pomysłu przez Centralny Zarząd Służby Więziennej.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że złożona równoległe z tym projektem propozycja zmian Kodeksu Karnego Wykonawczego poprzez dodanie art. 105 c par. 1, 2 prowadzi do uniemożliwienia realizacji usług telekonferencji dla osób osadzonych co spowoduje brak możliwości kontaktu osadzonym małżeństwom i ich rodzinom. Ponadto zakaz świadczenia usług przekierowywania rozmów oraz telekonferencji należy rozpatrywać szerzej – poza tym, że uderza on bezpośrednio m. in. w operatorów telefonii komórkowej, gdyż musieliby oni wyłączyć u wszystkich swoich abonentów możliwość realizacji takich usług to uniemożliwi legalną możliwość realizacji połączeń do instytucji korzystających z rozbudowanych central z systemami IVR takich jak Sądy, Prokuratury i inne Urzędy Państwowe.

Ponieważ w założeniu Ministerstwa znajdującym się w Ocenie Skutków Regulacji, cyt. „Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. Poz. 162)” – **INFORMUJEMY PAŃSTWA, ŻE TAKOWY WPŁYW ISTNIEJE I SPOWODUJE DLA CAŁOŚCI RYNKU WIELOMILIONOWE STRATY WYNIKAJĄCE MIĘDZY INNYMI Z WYMIENIONEGO POWYŻEJ NAKAZU ZWROTU NIETYKORZYSTANYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH ABONENTOM USŁUG ORAZ SPOWODUJE ZAMKNIĘCIE FIRM, KTÓRE SPECJALIZUJĄ SIĘ W ŚWIADCZENIU USŁUG TELEFONICZNYCH DLA OSÓB OSADZONYCH, CO DODATKOWO BĘDZIE NIOSŁO ZA SOBĄ POWSTANIE DŁUGÓW WYNIKAJĄCYCH Z LEASINGÓW, KREDYTÓW ORAZ INNYCH ZOBOWIĄZAŃ, KTÓRE WIERZĄC W STABILNOŚĆ LEGISLACYJNĄ W NASZYM KRAJU WZIĘŁY NA SIEBIE TE FIRMY.**

Dlatego mając na względzie wynikającą z Kodeksu Spółek Handlowych odpowiedzialność za prowadzone przez nas firmy oraz fakt, że proponowane zmiany doprowadzą do monopolizacji rynku, co za tym idzie odebrania prawa wyboru najlepszej oferty usług telekomunikacyjnych osobom osadzonym, które w końcu nie są pozbawione praw obywatelskich liczymy na Państwa pomoc i zaangażowanie oraz mamy nadzieję, że przekazane przez Państwa do Ministerstwa uwagi spotkają się ze zrozumieniem, właściwą oceną i przyczynią się w efekcie do wycofania niekorzystnych, wręcz nieakceptowalnych propozycji zmian w prawie.

Z Poważaniem,
Katarzyna Wierzbicka
Dokument
podpisany przez Katarzyna
Wierzbicka
Data: 2021.11.19
16:48:10 CET
Prezes Zarządu
Pika Polska Sp. z o. o.

APEL o powstrzymanie niekorzystnych zmian w Kodeksie Karnym Wykonawczym

Szanowni Państwo,

Jako osoby, których zmiany w Kodeksie Karnym Wykonawczym dotkną bezpośrednio, osoby, które już i tak nie mają łatwego kontaktu z bliskimi osadzonymi w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych i które ten kontakt budują głównie poprzez rozmowy telefoniczne jesteśmy bardzo zaniepokojeni planami drastycznego ograniczenia naszym bliskim kontaktem telefonicznym z nami i światem zewnętrznym. Pragniemy aby pochylił się Państwo, jako mogący wpłynąć na kształt proponowanych zmian, nad sytuacją, w jakiej znajdziemy się niebawem, jeśli wejdą one w życie. Bardzo prosimy o rozważenie i zgłębienie niżej wymienionych, poważnych naszym zdaniem wątpliwości, jakie niesie za sobą przedstawiony przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt. Poniżej przedstawiamy jak wygląda sytuacja w realiach i praktyce, a jak bardzo na niekorzyść dla nas jako rodzin i naszych bliskich przebywających w miejscach odosobnienia zadziałają proponowane zmiany. Z całą pewnością pociągną one dramaty wielu ludzi, dlatego staramy się zainteresować Państwa tą niezwykle krzywdzącą propozycją zmian. Podkreślamy z całą stanowczością – zmian na gorsze. Żywimy głęboką nadzieję, że jako ludzie prawi i ceniący sobie wartości gwarantowane obywatelom poprzez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej nie pozostaną Państwo obojętni na nasz Apel i zechcą nam pomóc nie dopuszczając tych niezwykle niekorzystnych zapisów w Kodeksie Karnym Wykonawczym.

W obecnej chwili działając na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. Dz. U. z 2016r poz. 2231. § 24 pkt. 1-3, mówiącego, że:

„§ 24.

1. Skazany może skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego jeden raz w ciągu dnia. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może zezwolić skazanemu na przeprowadzenie dodatkowej rozmowy. W porządku wewnętrznym zakładu karnego typu półotwartego lub otwartego można określić większą częstotliwość korzystania przez skazanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Dziennik Ustaw – 5 – Poz. 2231

2. Realizacja rozmów telefonicznych następuje w kolejności zgłoszeń.

3. Czas korzystania z aparatu telefonicznego, z wyłączeniem rozmów z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 Kodeksu, jednorazowo nie może przekraczać 5 minut. Porządek wewnętrzny zakładu karnego może przewidywać dłuższy czas korzystania z aparatu telefonicznego” - każdy skazany z podgrupą zamkniętą (Art 90 KKW) może codziennie w ramach telefonu prywatnego wykonywać połączenie trwające od 5 do 20 minut w zależności od jednostki w której się znajduje. I jak widać po braku skarg w tym temacie każdy jeśli tylko tego potrzebuje korzysta z możliwości rozmowy ze swoimi bliskimi.

Także połączenia do pełnomocników (Art. 8 § 3 KKW) są bez najmniejszego problemu realizowane od lat 90-tych, co daje obecnie pełnię możliwości obrony swoich racji. Tym samym wprowadzenie proponowanych zapisów spowoduje wbrew twierdzeniu Ministerstwa Sprawiedliwości znaczne ograniczenie tego prawa. Do tego trudno wyobrazić sobie, że wszyscy pełnomocnicy będą pełnić swoisty dyżur telefoniczny wyznaczony przez grafik dyrektorów aresztów i zakładów karnych (np. tylko w piątki w godz.12-16) i nie będą w tym czasie uczestniczyć np. w posiedzeniach sądów.

Ponadto ograniczenie kontaktów z Rodzinami spowoduje trwały rozpad więzi m. in. małżeńskich, a przecież to Rodzina jest na sztandarach Zjednoczonej Prawicy.

Dodatkowo Art. 18. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nakazuje ochronę tejże Rodziny.

Artykuł ten mówi, że „małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że propozycja uniemożliwienia realizacji usług telekonferencji dla osób osadzonych spowoduje brak możliwości kontaktu osadzonym małżeństwom i ich rodzinom. Ponadto zakaz świadczenia usług przekierowywania rozmów oraz

telekonferencji należy rozpatrywać szerzej – poza tym, że uderza on bezpośrednio m. in. w operatorów telefonii komórkowej, gdyż musieliby oni wyłączyć u wszystkich swoich abonentów możliwość realizacji takich usług to uniemożliwi legalną możliwość realizacji połączeń do instytucji korzystających z rozbudowanych central z systemami IVR takich jak Sądy, Prokuratury i inne Urzędy Państwowe.

Twierdzimy, że tak znaczące ograniczenie kontaktu z rodzinami (z kontaktu codziennego do „minimum raz w tygodniu”) jeszcze mocniej zwiększy poziom demoralizacji osób trafiających do jednostek penitencjarnych.

Dlatego apelujemy o wycofanie się z pomysłu zapisów Art. 8 § 4 - 6 oraz Art. 105B § 1 i 1a a także Art. 105c § 1 i 2 gdyż zakłócają one sprawnie i wydajnie działający od lat system kontaktu z rodziną i pełnomocnikami.

Wartym podkreślenia jest także fakt, że propozycja omawianej zmiany **oparta jest na zanizonej w niektórych przypadkach nawet dziesięciokrotnie liczbie samoinkasujących aparatów telefonicznych w jednostkach penitencjarnych** (za przykład niedoboru samoinkasujących aparatów telefonicznych w jednostkach penitencjarnych zostały podane - Areszt Śledczy w Łodzi, gdzie nie ma jak podaje Ministerstwo Sprawiedliwości 12 aparatów samoinkasujących, a jest ich aż 64 oraz Areszt Śledczy Warszawa – Białołęka, gdzie aparatów jest ok. 80 - ciu, a nie 32). Wynika to z prostego faktu, że liczba zainstalowanych budek telefonicznych na oddziałach mieszkalnych to od 2 do 6, a operatorzy telekomunikacyjni bez najmniejszego problemu są gotowi instalować kolejne (według zgłoszonych potrzeb przez Służbę Więzienną).

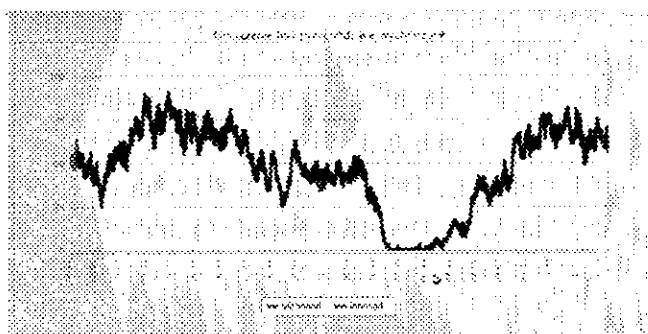
Co więcej w dobie pandemii COVID-19, kiedy ograniczono widzenia z rodziną (często do jednego razu w miesiącu bez możliwości np. przytulenia dzieci) dodatkowe ograniczenie liczby telefonów w miesiącu z 30 do „minimum 4” można po prostu uznać za formę tortury psychicznej – i to nie tylko samych osadzonych ale i ich rodzin.

Przypomnijmy:

a) obecnie osoby z podgrupą zamkniętą (art 90 kkw) codziennie mogą rozmawiać od 5 do 20 minut zależnie od jednostki w której są osadzone.

b) osoby z podgrupami półotwartą i otwartą (Art.91 oraz Art.92 kkw) mają codzienny najczęściej w żaden sposób nielimitowany dostęp do telefonu.

Pokazuje to otrzymany od jednego z operatorów dobowy wykaz średniego użycia samoinkasujących aparatów telefonicznych w jednostkach penitencjarnych na terenie całego kraju bez podziału osadzonych na podgrupy kwalifikacyjne.

Należy pamiętać, że potrzeba korzystania z kontaktu z pełnomocnikiem (8 § 3 KKW) jest różna u osadzonych - więc może dojść do kuriozalnych sytuacji, że oddziały/cele, które będą mogły danego dnia wykonać połączenie do pełnomocnika nie będą tym zainteresowane, więc samoinkasujące aparaty telefoniczne będą „stały” wolne, w momencie gdy inne osoby mające potrzebę rozmowy z pełnomocnikiem będą tej rozmowy pozbawione. Ponadto rozmowa z pełnomocnikiem może

dotyczyć jeszcze nierozpoczętej sprawy lub złożenia wniosku o zabezpieczenie dowodu w trybie pilnym – np. dowodu na przekroczenie uprawnień funkcjonariusza Służby Więziennej - gdzie monitoring CCTV jest przechowywany do 7 dni – i tym samym taki dowód przypadnie.

Dodatkowo żądanie uzasadnienia Dyrektorowi jednostki penitencjarnej kontaktu z pełnomocnikiem narusza w sposób bezpośredni między innymi tajemnicę adwokacką oraz zakaz rozpowszechniania informacji z postępowań - za co grozi dodatkowa odpowiedzialność karna (Art. 241 KK).

Zaznaczyć należy, że dotychczas nie było skarg na uniemożliwianie kontaktu z pełnomocnikiem ale po wprowadzeniu ustawy z tymi zapisami pojawią się ich tysiące – tyle tylko, że będą uznawane za „oczywiście bezzasadne” i pozostawione bez rozpatrzenia i poza oficjalną statystyką.

Jakby powyżej przytoczone argumenty przeciw zmianom były niewystarczające to należy dodać, że wprowadzenie wyżej wymienionych zapisów spowoduje straty w sektorze MŚP (dla firm specjalizujących się w realizacji rozmów osób osadzonych z ich bliskimi). Straty te mogą sięgnąć w skrajnym wypadku ponad 85% rocznego dochodu. Piszemy tu o sytuacji gdy doprowadzone zostanie do stanu, gdy osadzony będzie mógł realizować jedno połączenie w tygodniu. Tym samym dojdzie do likwidacji mniejszych firm, utraty miejsc pracy oraz pogorszenia statusu materialnego wielu rodzin pracowników tych firm. Opierając się na raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2020 roku (rozdział 2.2.2 Przychody, str. 48) przychody tych operatorów wynosiły 6,3 % z ogólnej kwoty 0,3 miliarda złotych netto pochodzącej z realizacji połączeń w sieciach VoIP, czyli doprowadzi to w skrajnym przypadku do utraty przez Skarb Państwa dochodu z podatków, w tym z VAT w kwocie 4 347 000 zł.

Podsumowując:

- osobom osadzonym z codziennego telefonu do rodziny oraz pełnomocników zrobiony zostanie 1 – 2 telefony w tygodniu (to pokazuje praktyka np. spacerów, gdzie określenie „minimum jedna godzina dziennie” oznacza, że jest to maksymalnie jedna godzina w praktyce)
- nastąpi ograniczenie prawa do obrony swoich racji przez osoby osadzone
- osadzonym rodzinom zostanie odebrana możliwość kontaktu telefonicznego
- zmiany uderzą finansowo w operatorów świadczących usługi dla osób osadzonych i tym samym zmniejszą przychody Skarbu Państwa z tytułu odprowadzanych przez te podmioty podatków

Dlatego zwracamy się do Państwa jak na wstępie żywiąc nadzieję, że nie zostaną wprowadzone wyżej wymienione zmiany, które uderzą w nas i naszych bliskich.

Rodziny osób osadzonych

EKIG/07/IV/2021

Warszawa, dnia 24 XI 2021

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

*dotyczy: projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw
(UD287)*

Szanowny Panie Ministrze,

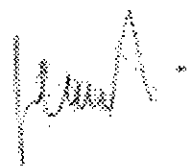
Ministerstwo Sprawiedliwości opublikowało 4 listopada br. projekt zmian w ustawie o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw, a także zainicjowało publiczne konsultacje. Niestety planowane zmiany w art. 105b § 4-6 i art. 217 c Kodeksu karnego wykonawczego naruszają zasadę wolności prowadzenia działalności gospodarczej, niedyskryminacji i uczciwej konkurencji przedsiębiorstw, poprzez uniemożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcom telekomunikacyjnym zapewniającym obecnie telekomunikację w zakładach dla osadzonych. Projektowane zmiany są ujęte w akcie, który swoim zakresem przedmiotowym nie powinien regulować działalności telekomunikacyjnej, podlegającej reżimowi prawa telekomunikacyjnego. Nie sposób pominąć faktu, że w

Jednostkach penitencjarnych działają obecnie podmioty, które wykonują działalność gospodarczą – telekomunikacyjną - polegającą na świadczeniu usług telekomunikacyjnych osadzonym, wpisane w rejestrze przedsiębiorców telekomunikacyjnych. .

Przyjęcie Projektu w aktualnym brzmieniu oznacza:

1. **Naruszenie zasady swobody prowadzenia działalności gospodarczej, ochrony trwałości prowadzenia działalności gospodarczej i uczciwej konkurencji, istotne i rażące naruszenie praw przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących swoje usługi w jednostkach penitencjarnych, poprzez nieuwzględnienie faktu prowadzenia przez nich działalności.**

Jeśli nowe przepisy zostaną przyjęte, rynek komercyjny będzie podlegał państwowej ingerencji, która całkowicie wyeliminuje przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy obecnie świadczą swoje usługi w jednostkach penitencjarnych. Ograniczenie tych usług, poprzez umożliwienie ich świadczenia wyłącznie przez podmioty kontrolowane przez Ministra Sprawiedliwości, spowoduje całkowite wyeliminowanie zarówno tych przedsiębiorców, jak również spowoduje zanik branży na rynku właściwym, w zakresie przewidującym powierzenie realizacji świadczenia usług telefonicznych jednostkom podległym i nadzorowanym przez Ministra Sprawiedliwości. Warto jest jednocześnie wskazać, że przedmiotowy projekt ustawy nie zawiera w swojej treści żadnych przepisów przejściowych i dostosowujących regulujących sytuację obecnie istniejących przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących swoje usługi w jednostkach penitencjarnych. Projekt swoją treścią całkowicie pomija te podmioty w taki sposób, jakby obecnie osoby osadzone nie miały zagwarantowanego uprawnienia do komunikowania się ze swoim obrońcą, pełnomocnikiem oraz utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi, co jest w istocie działaniem wprowadzającym w błąd i jednocześnie sprzecznym z aktualnym stanem faktycznym. Projektowane zmiany rażąco naruszają swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, która jest zagwarantowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt oraz jego uzasadnienie w obecnym brzmieniu dodatkowo narusza ochronę trwałości prowadzenia działalności gospodarczej i ochronę inwestycji, których koszty zostały poniesione bezpośrednio przez przedsiębiorców. Z istoty prowadzenia działalności gospodarczej wynika konieczność poniesienia kosztów, aby móc świadczyć usługi. Wskazane koszty obejmują m.in. instalację infrastruktury umożliwiającej wykonywanie połączeń przez osadzonych, wraz z niezbędnym sprzętem, poniesione na przestrzeni

kilkunastu lat. Krytycznie należy ocenić kwestię dotyczące braku przepisów przejściowych. Taka sytuacja jest niedopuszczalna z punktu widzenia zasad techniki legislacyjnej, a przede wszystkim z punktu widzenia ochrony praw przedsiębiorców, którzy z dnia na dzień będą zobligowani do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, bez możliwości przygotowania się do wejścia przepisów w życie, jak również brakiem możliwości zagospodarowania i dostosowania przedsiębiorstwa do nowej sytuacji rynkowej. Takie działania niezaprzeczalnie pozbawią źródła zarobków podmioty funkcjonujące do tej pory na rynku. Podkreślić należy, że funkcjonowanie podmiotów gospodarczych na rynku usług telekomunikacyjnych dla osadzonych ma swoją wieloletnią historię sięgającą przynajmniej czasów wprowadzenia do kodeksu karnego wykonawczego przepisu art. 105 b (tj. roku 2003r.) A zatem przez prawie 20 lat przedsiębiorcy telekomunikacyjni dokonywali stałe nakładów, ponoszą koszty utrzymania infrastruktury i generują dochody.

2. Wyraźna dyskryminacja i nieuzasadnione twierdzenia w zakresie braku możliwości zapewnienia osobom osadzonym kontaktów telefonicznych.

Obecne brzmienie projektowanych przepisów, jak również uzasadnienie projektu niesie ze sobą sprzeczne ze stanem faktycznym tezy. Z treści uzasadnienia można wyczytać, że projekt ustawy ma na celu „zapewnienie realizacji kodeksowego prawa osób pozbawionych wolności do prowadzenia rozmów telefonicznych, przy założeniu, że rozmowy te odbywać się będą w jednakowy sposób i na takich samych zasadach we wszystkich jednostkach penitencjarnych”, nie uwzględniając tym samym, że obecnie na rynku występują podmioty, które gwarantują wyżej wskazane usługi, bez jakiegokolwiek ingerencji w realizację kodeksowego prawa osób pozbawionych wolności do prowadzenia rozmów telefonicznych. Uzasadnienie całkowicie pomija ten fakt. Również chybiające są zagadnienia związane z rzekomym zagwarantowaniem bezpieczeństwa ochrony danych osobowych, biorąc pod uwagę, że świadczenie usług w jednostkach penitencjarnych jest prowadzone obecnie przez wysoce wyspecjalizowane podmioty, które ze wszech miar gwarantują oraz zobowiązane są do przestrzegania w istocie rygorystycznych przepisów z zakresu ochrony danych osobowych. Ponadto w naturalnym związku z prowadzeniem działalności gospodarczej pozostaje zatrudnianie pracowników, czy korzystanie z usług innych firm polskich. W zakres takich usług możemy zaliczyć współpracę wielu przedsiębiorców m.in. z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie kompleksowej obsługi oprogramowania niezbędnego do należytego wykonywania tego rodzaju działalności. Projektowane zmiany zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio negatywnie wpłyną na sytuację

gospodarczą podmiotów w kraju, które dodatkowo zmagają się ze skutkami pandemii wirusa SARS-CoV-2, która trwa niemalże nieprzerwanie od 2 lat, wpłynie na zwiększenie stopy osób bezrobotnych, jak również obciąży skarb państwa.

3. Brak technicznych kryteriów oceny, kwestia infrastruktury, kwalifikacje osób zaangażowanych w projekt.

Projekt nie uwzględnia dodatkowo kwestii dotyczącej warunków demontażu infrastruktury telekomunikacyjnej znajdującej się obecnie w zakładach penitencjarnych, która pozostaje własnością przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Rzeczy te obejmują m.in. samoinkasujące aparaty telefoniczne, infrastrukturę techniczną, na którą składają się m.in. kable telekomunikacyjne doprowadzone do jednostek penitencjarnych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz pozostające w ich władaniu. Proponowane zmiany nie uwzględniają, że proces obejmujący umiejscowienie tych urządzeń na terenie jednostek penitencjarnych, jak również ich utrzymanie, bieżąca konserwacja oraz usuwanie awarii wymagały i wymagają środków pieniężnych, nadto odpowiedniej i wykwalifikowanej kadry, która jest zatrudniona u przedsiębiorców. Ważna z punktu widzenia projektowanych zmian jest okoliczność dotycząca kadry, która ma odpowiadać za realizację usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych, na gruncie projektowanych zmian. Z istoty rynku telekomunikacyjnego wynika, że jest to obszar wysoce specjalistyczny. W sytuacji, gdy nadzór nad świadczeniem usług powierzony zostanie m.in. przywieziennym zakładom pracy, nieposiadającym żadnego doświadczenia w prowadzeniu działalności telekomunikacyjnej, wówczas istotna jest odpowiedź na pytanie, czy jednostki te będą posiadały odpowiednią kadrę, która sprosta wymaganiom tego rynku, skoro na skutek wejścia w życie projektowanych zmian przedsiębiorcy, którzy istnieją na rynku od wielu lat przestaną świadczyć swoje usługi.

4. Status podmiotów świadczących usługi telekomunikacyjne oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za ich regulację.

Świadczone przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych usługi należą do dostępnych usług telekomunikacyjnych. Wskazane usługi są regulowane m.in. w ustawie prawo telekomunikacyjne, co więcej – organem regulacyjnym w tym zakresie jest Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Zgodnie z treścią art. 10 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo Telekomunikacyjne w zw. z art. 43 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo

przedsiębiorców – działalność telekomunikacyjna będąca działalnością gospodarczą jest działalnością regulowaną i podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Kwestia, która powoduje uzasadnione obawy jest okoliczność dotycząca uregulowania działalności podmiotów, które będą odpowiadać za świadczenie usług w jednostkach penitencjarnych. Projekt oraz jego uzasadnienie w swojej treści nie odnoszą się w żadnym stopniu do kontroli regulacyjnej podmiotów, które mają odpowiadać za świadczenie usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych.

5. Tryb prac legislacyjnych.

Niezrozumiały jest brak zwrócenia się o zajęcie stanowiska przez Izby branżowe zrzeszające przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Mimo faktu, iż wnioskodawcą projektu jest Minister Sprawiedliwości, projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw w sposób bezpośredni wpływa na działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Projekt nie uwzględnia, że działania legislacyjne uniemożliwiają dalsze prowadzenie działalności gospodarczej stanowią **sw**oistego rodzaju wywłaszczenie. Na próżno doszukiwać się również w dokumentach kwestii ewentualnej rekompensaty za eliminację z rynku istniejących na nim podmiotów, stosownego odszkodowania, czy uwzględnienia okoliczności związanych choćby z utraconymi przychodami

W związku z powyższymi uwagami, niniejszym wskazujemy, że:

1. Należy przeprowadzić pełną analizę skutków płynących z projektu nowelizacji ustawy oraz konsultacji publicznych.
2. Konieczna jest szersza debata na temat projektu z udziałem organizacji reprezentujących przedsiębiorców telekomunikacyjnych.
3. Należy zmienić przepisy eliminujące przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących usługi w jednostkach penitencjarnych w taki sposób, aby umożliwić tym podmiotom dalsze prowadzenie działalności gospodarczej, uwzględnić kwestie, że obecnie w jednostkach penitencjarnych usługi telekomunikacyjne są świadczone, jak również uwzględnić potencjalne straty finansowe przedsiębiorców telekomunikacyjnych, na skutek możliwych zmian w wyniku przyjęcia projektowanej ustawy w obecnym brzmieniu.

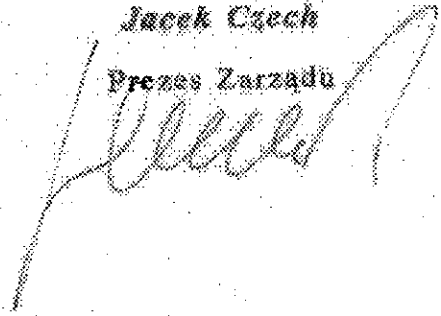
4. Przepisy powinny uwzględniać kwestię demontażu infrastruktury, stanowiącej własność przedsiębiorców telekomunikacyjnych, która obecnie znajduje się oraz jest aktywnie wykorzystywana przez osadzonych w jednostkach penitencjarnych oraz przez personel jednostek, dzięki czemu może on sprawować kontrolę nad sposobem korzystania z prawa do rozmowy przez osadzonych.
5. Przepisy projektowane nie uwzględniają kwestii odszkodowawczych za *de facto* wywłaszczenie przedsiębiorców, zgodnie z obecną treścią projektu.
6. Przepisy nie uwzględniają przynajmniej okresu przejściowego, w którym podmioty istniejące obecnie na rynku będą mogły nadal prowadzić działalność gospodarczą.
7. Przepisy powinny przewidzieć tryb wypłaty odszkodowania przez Skarb Państwa za dokonane *de facto* wywłaszczenie.

Należy podkreślić, że niedopuszczalne jest przyjęcie projektowanych zmian w obecnym brzmieniu gdyż prowadzą one do wywłaszczenia istniejących podmiotów gospodarczych świadczących usługi telekomunikacyjne, co prowadzi do naruszenia podstawowych praw tych przedsiębiorców.

Z poważaniem

Janek Czech

Prezes Zarządu

Do wiadomości:

- 1) Minister właściwy do spraw informatyzacji,
- 2) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
- 3) Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- 4) Krajowa Izba Gospodarki Elektronicznej i Telekomunikacji,
- 5) Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji,
- 6) Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej,
- 7) Rządowe Centrum Legislacji
- 8) Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji

Warszawa, dn. 24.11.2021 r.

KIGEiT/2173/11/2021

Sz. P. Michał Woś
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Stanowmy Janie Ministrze,

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji (zwana dalej „KIGEiT”) z niepokojem odnotowała projekt zmian w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy oraz w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (projekt ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z dnia 02.11.2021 r. – numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD287 oraz projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 29.10.2021 r. – numer wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD282) (zwanych dalej „Projektami”).

- (1.) Niestety zmiany faktycznie mogą prowadzić do **nacjonalizacji kolejnej dziedziny, która objęta jest obecnie działalnością telekomunikacyjną.**
- (2.) Zwracamy przy tym uwagę, że **obecnie rynek świadczenia usług w zakładach penitencjarnych jest rynkiem konkurencyjnym** [zarówno w aspekcie infrastrukturalnym (przywiezione aparaty samoinkasujące), jak i usługowym (rynek kart prepaid)].
- (3.) **Faktyczna monopolizacja** (zakładając, że podmioty obecnie zapewniające usługi nie będą mogły ich świadczyć) **nie jest dobrym kierunkiem.** Stanowczo się temu sprzeciwiamy.
- (4.) Pragniemy podkreślić, że **Projekty nie zawierają Oceny Skutków Regulacji.** Chodzi tu o skutki w postaci podania danych co do **wielkości niezbędnych wydatków budżetowych** związanych z wybudowaniem telefonii dla Osadzonych oraz wpływu na funkcjonujących na tym rynku przedsiębiorców telekomunikacyjnych.
- (5.) Co do pierwszego aspektu zwracamy uwagę, że **obecnie usługi są świadczone (z punktu widzenia Państwa polskiego) bezkosztowo** (nie są z tym związane jakiegokolwiek koszty i wydatki budżetowe).

I w tym kontekście **należy wyliczyć, ile będzie kosztowało Podatników świadczenie usług dla Osadzonych.**

- (6.) Co do drugiego aspektu należy wskazać, że szereg podmiotów poniosło znaczące wydatki inwestycyjne niezbędne do zapewnienia telefonii dla Osadzonych.

Należy zatem ocenić **skutki w postaci sytuacji prawnej tych przedsiębiorców po podjęciu decyzji o budowie telefonii dla Osadzonych, w tym czy ci przedsiębiorcy będą mogli w dalszym ciągu świadczyć usługi telekomunikacyjne dla Osadzonych.**

- (7.) Z uzasadnienia do Projektów wynika, że ich celem zmian jest „realizacja uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do komunikowania się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem oraz utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi, które jest realizowane w znaczącym zakresie poprzez zapewnienie osobom pozbawionym wolności w jednostkach penitencjarnych możliwości nawiązywania połączeń przy pomocy samoinkasujących aparatów telefonicznych”.

Pragniemy podkreślić, że ten cel jest obecnie zrealizowany. Nie są niezbędne żadne dodatkowe działania (zwłaszcza związane z obciążeniami budżetowymi za które ostatecznie zapłaca Podatnicy).

(8.) W uzasadnieniu wskazano również (s. 66), że chodzi o „zapewnienie osobom osadzonym takich samych warunków rozmów telefonicznych we wszystkich zakładach karnych i aresztach śledczych”.

Cel ten zupełnie abstrahuje od realiów (tym samym jest fikcyjny). Otóż obecnie świadczenie usług (poza aparatami dotyczącymi kilku jednostek penitencjarnych) jest z punktu widzenia Osadzonych jednakowe!

(9.) Zatem podane cele są czysto fikcyjne.

Na marginesie w sposób oczywisty celem nie jest również to, że „przywieszienne zakłady pracy są ważnym ogniwem w procesie readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności, dając możliwość pracy, zdobycia i podniesienia umiejętności zawodowych”.

Świadczenie usług telekomunikacyjnych wymaga wyspecjalizowanych umiejętności. Osadzeni a limine nie powinni mieć dostępu do systemów IT, stąd zadania będą z reguły nieskomplikowane. Powyższe powoduje, że rola Osadzonych będzie minimalna. Zatem również ten cel jest celem fikcyjnym.

(10.) Ponadto zwracamy uwagę, że wyrażamy obawy co do podmiotu, który miałby świadczyć usługi. W projekcie wskazano, że będzie to przywieszenny zakład pracy. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności: „W celu tworzenia warunków do zatrudniania osób pozbawionych wolności oraz prowadzenia działalności gospodarczej mogą być tworzone przy zakładach karnych przywieszienne zakłady pracy”.

W tym kontekście można mieć wątpliwości np. co do jakości świadczonych usług.

(11.) Co więcej, w przywieszonym zakładzie pracy co najmniej 20% pracowników mają stanowić więźniowie. Powyższe może budzić wątpliwości w kontekście bezpieczeństwa przesyłanych komunikatów.

Nie sposób również pominąć faktu fluktuacji Osadzonych i związanych z tym problemów związanych z brakiem dostępu do wykwalifikowanej i wyszkolonej kadry pracowniczej.

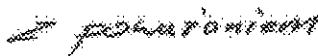
(12.) Należy przy tym wskazać, że świadczenie usług telekomunikacyjnych jest działalnością regulowaną i wymaga spełnienia wielu wymogów określonych w Prawie telekomunikacyjnym (nawet przyjmując, że świadczone usługi będą niepubliczne).

Z tego punktu widzenia jak się wydaje jest bardziej racjonalne powierzenie (jak to ma miejsce obecnie) świadczenia usług podmiotom profesjonalnie trudniącym się świadczeniem usług telekomunikacyjnych (o określonych parametrach jakościowych oraz zgodnie z wymaganiami określonymi przez przepisy prawa).

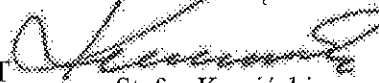
Powyższy aspekt jest również niezwykle istotny z punktu widzenia kosztów realizowanej działalności.

Mając powyższe na uwadze wnosimy o:

- 1) przekazanie Oceny Skutków Regulacji (o czym była mowa powyżej);
- 2) wycofanie się z projektowanych zmian.

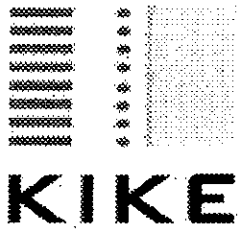
Prezes Zarządu

Stefan Kamiński

Podpis jest prawidłowy

Dokument podpisany przez: Stefan Kamiński; KIGEiT
Data: 2021.11.24 19:45:00 CET
Powód: Złożenie podpisu

KRAJOWA IZBA KOMUNIKACJI ETHERNETOWEJ

ul. Lindleya 16, 02-013 Warszawa
tel. + 48 22 2928700, fax +48 22 2928701
www.kike.pl, e-mail: biuro@kike.pl, grap@kike.pl
KRS 0000316678, REGON 141637224, NIP 9512270210

Warszawa, dnia 24 listopada 2021 r.

ID KIKE: GRAP-621/21

Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

**STANOWISKO W KONSULTACJACH PUBLICZNYCH PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O
SŁUŻBIE WIĘZIENNEJ ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (UD287)
ORAZ USTAWY KODEKS KARNY WYKONAWCZY ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (UD282)**

Działając w imieniu Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (dalej: „KIKE” lub „Izba”) pragniemy przedstawić stanowisko KIKE w toku prac legislacyjnych nad:

- 1) **Projektem UD287 ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (dalej: Projekt UD287) skierowanym do konsultacji publicznych pismem z dnia 3 listopada 2021 r. (opublikowanym w portalu RCL w dniu 4 listopada);**
- 2) **Projektem UD 282 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (dalej: Projekt UD282) skierowanym do konsultacji publicznych pismem z dnia 3 listopada 2021 r. (opublikowanym w portalu RCL w dniu 4 listopada).**

KIKE jest organizacją samorządu gospodarczego (izbą gospodarczą) powołaną w celu ochrony i reprezentowania interesów gospodarczych zrzeszonych w niej przedsiębiorców, których stanowią głównie mikro, mali i średni przedsiębiorcy działający na szeroko pojętym rynku telekomunikacyjnym. Do naczelných celów Izby, zgodnie z jej statutem należy m. in. wyrażanie opinii o projektach rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania branży informatycznej i telekomunikacyjnej oraz branży z nimi związanych oraz uczestniczenie na zasadach określonych w odrębnych przepisach w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w tym zakresie.

KIKE nie została oficjalnie wskazana w pismach Ministra Sprawiedliwości jako podmiot uprawniony do zaopiniowania ww. projektów. Zakres proponowanych zmian wpływa jednak znacząco na rynek usług telekomunikacyjnych, w tym na prawa i obowiązki członków KIKE, dlatego Izba ze względu na swoją

Razem możemy więcej!

statutową działalność czuje się upoważniona i zarazem zobowiązana do wskazania poniższych uwag i zastrzeżeń.

Po analizie Projektu UD287, KIKE dostrzega w jego treści postanowienia, które w jej ocenie:

- prowadzą do powstania **monopolu** na rynku świadczenia usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych;
- **ograniczają swobodę działalności gospodarczej** przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy na chwilę obecną świadczą usługi telekomunikacyjne na rzecz osadzonych w jednostkach penitencjarnych;
- pozostają **sprzeczne z prawem unijnym** - Dyrektywą Komisji nr 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej, Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej;
- w istotny sposób wpływają na **bezpieczeństwo realizacji usług telekomunikacyjnych** w jednostkach penitencjarnych;
- całkowicie **pozbawiają konsumentów wyboru** w zakresie dostawcy usług telekomunikacyjnych.

Mając powyższe na uwadze KIKE wnosi o uwzględnienie w toku prac nad Projektem UD287 stanowiska KIKE wyrażonego w niniejszym piśmie.

I. Obowiązujący stan prawny

Podstawowym prawem skazanych jest utrzymanie więzi rodzinnej, więzi z osobami bliskimi, o czym stanowi wyraźnie art. 105 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 53 z późn. zm., dalej: KKW). Wskazuje on, że skazanemu należy umożliwiać utrzymywanie więzi przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi przez widzenia, korespondencję, rozmowy telefoniczne, paczki i przekazy pieniężne, a w uzasadnionych wypadkach, za zgodą dyrektora zakładu karnego, również przez inne środki łączności, oraz ułatwiać utrzymywanie kontaktów z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1. Przywołany przepis statuuje zatem również prawo do kontaktu skazanego z innymi osobami, w tym z duchownymi. Dotyczy to również podstawowego prawa oskarżonego czy podejrzanego – prawa do obrony. To ostatnie jest realizowane także poprzez kontakt z obrońcą czy profesjonalnym pełnomocnikiem z miejsca osadzenia (adwokatem, radcą prawnym). Możliwość telefonicznego kontaktowania się osadzonego z pełnomocnikiem obecnie wprost gwarantuje treść art. 8 § 3 KKW.

Zgodnie z jego treścią, skazany pozbawiony wolności może porozumiewać się ze swoim obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym (...) podczas nieobecności innych osób, a rozmowy z tymi osobami w trakcie wizyt i rozmowy telefoniczne nie podlegają kontroli.

Natomiast art. 105b § 1 KKW wyraźnie przewiduje uprawnienie skazanego do skorzystania przez niego z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Nadto, w uzasadnionych przypadkach dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na korzystanie z innego aparatu niż samoinkasujący aparat telefoniczny (art. 105b § 2 KKW).

Oprócz tego, art. 217c § 1 i 2 KKW, wskazuje na możliwość korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego – na zasadach określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania tymczasowego aresztowania, za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje. Na korzystanie z aparatu telefonicznego organ, do którego dyspozycji pozostaje tymczasowo aresztowany, musi wyrazić zgodę.

Uprawnienia skazanego i tymczasowo aresztowanego w tym zakresie doprecyzowuje odpowiednio § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności z dnia 21 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2231) oraz § 25-28 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania z dnia 22 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2290). Rozmowy telefoniczne pełnią również ważną funkcję w procesie resocjalizacji skazanych – jedną z nagród za dobre sprawowanie jest zezwolenie na telefoniczne porozumienie się skazanego ze wskazaną przez niego osobą na koszt zakładu karnego (art. 138 pkt 15 KKW).

Możliwość korzystania z usług telekomunikacyjnych już na podstawie obowiązujących przepisów umożliwia osadzonemu realizację przysługujących mu praw a niektórzy przedsiębiorcy wręcz specjalizują się w usługach świadczonych w jednostkach penitencjarnych.

II. Obecny stan obsługi zakładów penitencjarnych

Na wstępie, KIKE pragnie wskazać, że obecnie usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych świadczone są przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Przedsiębiorcy Ci w znacznej mierze należą do grupy małych i średnich.

Przez wiele lat przedsiębiorcy Ci ponieśli znaczne nakłady na zorganizowanie infrastruktury, zbudowanie sieci w jednostkach penitencjarnych, zorganizowanie systemu wsparcia dla użytkowników (osadzonych), a co szczególnie istotne **wyspecjalizowali się w świadczeniu usług**

telekomunikacyjnych w szczególnych warunkach, jakim z całą pewnością są jednostki penitencjarne. Można zatem mówić o istnieniu grupy podmiotów, która posiada doświadczenie i wszelkie warunki (w tym techniczne) do świadczenia usług telekomunikacyjnych dla osadzonych. Przedsiębiorcy ci zapewniają należyte wykonywanie usług na rzecz osadzonych oraz odpowiedni poziom bezpieczeństwa tych usług.

Wejście w życie rozwiązań projektowanych w Projekcie UD287 w sposób diametralny zmieni sytuację tych przedsiębiorców, a wręcz uniemożliwi im prowadzenie dalszej działalności. To zaś pozostaje nie do pogodzenia z zasadami gospodarki rynkowej i swobodą działalności gospodarczej, które w tej sferze nie były i nie powinny być w jakikolwiek sposób ograniczone.

III. Monopol i ograniczenie swobody działalności gospodarczej

Zgodnie z treścią art. 1 pkt 1 lit. a) Projektu UD287, do przepisów ustawy o Służbie Więziennej, w art. 4 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

*„4. Służba Więzienna **współdziała z przywieziennym zakładem pracy, wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 i art. 217c § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, przy realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do rozmów telefonicznych.***

*5. Dyrektor Generalny Służby Więziennej zawiera z dyrektorem przywieziennego zakładu pracy, o którym mowa w ust. 4, **porozumienie, w którym określone zostaną warunki techniczne i wymogi dla systemu służącego realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do rozmów telefonicznych, a także czas trwania porozumienia i inne istotne jego elementy.**”;*

Uzupełnieniem ww. jest następująca zmiana treści art. 105b oraz 217c Kodeksu karnego wykonawczego (art. 5 pkt 2 i 6 Projektu UD287):

2) w art. 105b po § 3 dodaje się § 4-6 w brzmieniu:

*„§ 4. **Realizację uprawnień, o którym mowa w § 1, można powierzyć przywieziennemu zakładowi pracy, o którym mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179), wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości w drodze decyzji, która podlega opublikowaniu w dzienniku urzędowym tego Ministra.***

*§ 5. **Uprawnienie, o którym mowa w § 1, realizowane jest w oparciu o odrębne dla każdego zakładu karnego umowy, podpisane przez dyrektorów tych zakładów z podmiotem, o którym mowa w § 4.***

§ 6. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 5.”.

6) w art. 217c po § 4 dodaje się § 5-7 w brzmieniu:

„§ 5. Realizację uprawnień, o którym mowa w § 1 pkt 1, powierza się przywieziennemu zakładowi pracy, o którym mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2021 r. poz. 179), wskazanemu przez Ministra Sprawiedliwości w drodze decyzji, która podlega opublikowaniu w dzienniku urzędowym tego Ministra.

§ 6. Uprawnienie, o którym mowa w § 1 pkt 1, realizowane jest w oparciu o odrębne dla każdego aresztu umowy, podpisane przez dyrektorów tych aresztów z podmiotem, o którym mowa w § 5.

§ 7. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, warunki umów, o których mowa w § 6.”.

Cytowane projektowane przepisy zakładają wyznaczenie – w drodze jednostronnej decyzji Ministra Sprawiedliwości – **jednego, centralnego podmiotu, będącego przywieziennym zakładem pracy, który miałby zapewnić realizację usług telefonicznych we wszystkich jednostkach penitencjarnych. Podmiot ten będzie miał zatem pozycję monopolisty na rynku świadczenia usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych.**

Projektowane przepisy prowadzą do całkowitego wykluczenia z rynku usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych przedsiębiorców, którzy dziś takie usługi z powodzeniem świadczą. W przypadku przedsiębiorców, których jedynym przedmiotem działalności jest właśnie świadczenie usług telefonicznych w jednostkach penitencjarnych – **do całkowitego pozbawienia ich możliwości prowadzenia swojej działalności.**

Powyzszych okoliczności projektodawca zdaje się nie dostrzegać. **Fakt wpływu na działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych nie został bowiem uwzględniony ani w uzasadnieniu Projektu UD287, ani też w Ocenie Skutków Regulacji.** Jednocześnie Izba zwraca uwagę, że Ocena Skutków Regulacji projektowanych ustaw **całkowicie pomija koszty prowadzenia przez przywiezienny zakład pracy działalności telekomunikacyjnej, w tym budowę infrastruktury telekomunikacyjnej.** Infrastruktura kablowa czy aparaty telefoniczne znajdujące się w jednostkach penitencjarnych, nie są własnością tej jednostki, lecz należą do różnych przedsiębiorców (infrastruktura ta stanowi część

składową prowadzonego przez nich przedsiębiorstwa)¹, z których część jest członkami KIKE. Przypomnieć należy, że obecnie do tych operatorów należy również obsługa zarówno sprzętu (aparatów samoinkasujących oraz systemów kontroli i nadzoru), jak i całej infrastruktury zainstalowanej w poszczególnych jednostkach. Operatorzy ci ściśle współpracują z zakładami penitencjarnymi, na bieżąco reagując na przedstawiane im uwagi czy zapotrzebowania – zawsze zgłaszają gotowość do zwiększenia liczby montowanych automatów oraz rozwoju systemów kontroli i nadzoru by sprostać potrzebom usługobiorców. Pojawia się zatem problem w jaki sposób przywiezienny zakład pracy miałby świadczyć te usługi, skoro nie posiada niezbędnego do tego zaplecza technicznego oraz kadrowego.

Sprzeciw KIKE budzi także sposób wyboru podmiotu będącego przywieziennym zakładem pracy, który miałby realizować opisywane usługi. Należy bowiem wskazać, że będzie on wyznaczony jednostronną decyzją Ministra Sprawiedliwości w trybie poza przetargowym. Nikt poza Ministrem Sprawiedliwości nie będzie miał zatem realnego wpływu na to, który podmiot zostanie wybrany.

Co więcej, projektowane przepisy pozostają ze sobą niespójne i budzą liczne wątpliwości interpretacyjne.

Należy wskazać w projektowanych art. 105b §5 oraz 217c §6 KKW wskazuje się, że przywieziennemu zakładowi pracy wskazanemu w decyzji Ministra Sprawiedliwości powierza się **realizację uprawnień osadzonych do rozmów telefonicznych**, co jest w oczywisty sposób nielogiczne, bowiem prowadziłoby do pozbawienia osadzonych możliwości realizacji takich rozmów.

Co zaś szczególnie istotne, art. 105b §5 zakłada fakultatywność („może powierzyć”), gdy tymczasem z §6 wynika, że uprawnienie osadzonych do rozmów telefonicznych jest (w każdym wypadku) realizowane w oparciu o odrębne umowy zawierane pomiędzy jednostką penitencjarną a wspomnianym przywieziennym zakładem pracy. W treści uzasadnienia Projektu UD287 wskazano także, że *Projekt przewiduje powstanie obowiązku współpracy pomiędzy Służbą Więzienną a przywieziennym zakładem pracy wskazanym w decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 105b § 4 i art. 217c § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, przy realizacji uprawnień skazanych i tymczasowo aresztowanych do rozmów telefonicznych*. Należy zatem podsumować, że nie jest jednoznacznie określone czy przedmiotowy przywiezienny zakład pracy w

¹ Wynika to wprost z art. 49 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 1740 z późn. zm.).

każdym przypadku ma być podmiotem realizującym połączenia telefoniczne w jednostkach penitencjarnych.

Zagrożona jest zatem pozycja konkurencyjna małych i średnich przedsiębiorców telekomunikacyjnych dotychczas świadczących przedmiotowe usługi, a co więcej, całościowy projektowanych przepisów prowadzi do wniosku, że zostaną oni pozbawieni możliwości świadczenia usług. **To zaś przekłada się na ograniczenie tym przedsiębiorcom swobody prowadzenia działalności gospodarczej zagwarantowanej art. 20 Konstytucji RP oraz przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Ograniczeń tej swobody w zakresie świadczenia usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych nie przewiduje także ustawa – Prawo telekomunikacyjne.**

Mając powyższe na uwadze KIKE wnosi o odstąpienie od planowanego modelu scentralizowania świadczenia usług telekomunikacyjnych na rzecz osadzonych w rękach jednego podmiotu i pozostawienie przedsiębiorcom telekomunikacyjnym możliwości dalszego świadczenia usług w jednostkach penitencjarnych.

IV. Niezgodność z prawem UE

KIKE zwraca także uwagę, że **projektowane i omawiane w pkt. I przepisy pozostają sprzeczne z prawem unijnym.** Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 Dyrektywy Komisji nr 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej *Państwa Członkowskie nie przyznają oraz nie utrzymują w mocy praw wyłącznych lub specjalnych w odniesieniu do tworzenia i/lub zapewnienia sieci łączności elektronicznej, lub w odniesieniu do świadczenia publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej.*

W przypadku projektowanych przepisów dochodzi zaś do **jednoznacznego przyznania wyłącznych praw** i to zarówno w odniesieniu do tworzenia i zapewnienia sieci łączności elektronicznej w jednostkach penitencjarnych, jak i w odniesieniu do świadczenia usług łączności elektronicznej. Jest to nie do pogodzenia z cytowanym przepisem dyrektywy.

Ponadto Izba wskazuje, że przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej nakładają na podmioty świadczące usługi telefoniczne szereg obowiązków zarówno na poziomie hurtowym jak i detalicznym. Izba wyraża obawy, czy przywieźlienny zakład pracy będzie w stanie sprostać tym wymogom oraz czy

będzie w stanie zawrzeć wszystkie konieczne umowy międzyoperatorskie na wymianę ruchu telefonicznego.

Przede wszystkim Izba zwraca uwagę, że świadczenie usług telekomunikacyjnych jest działalnością regulowaną – oznacza to, że do ich świadczenia niezbędne jest uzyskanie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych (RPT) prowadzonego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE), co wynika wprost z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 roku prawo telekomunikacyjne. Z projektowanych zmian nie wynika wprost, aby przywieźnienny zakład pracy miał obowiązek uzyskiwać wpis w RPT, kwestia ta nie została również wyjaśniona w treści uzasadnienia. Obecna regulacja może zatem zostać uznana za *lex specialis* w stosunku do Prawa telekomunikacyjnego, co będzie oznaczało, że przywieźnienne zakłady pracy zostaną bezpodstawnie zwolnione z tego obowiązku. Tym samym, regulacja zawarta w KKW będzie niespójna z przepisami Prawa telekomunikacyjnego, a wręcz doprowadzi do obejścia tej regulacji, co należy uznać za niedopuszczalne. Działalność regulowaną w pewnym zakresie będą prowadziły podmioty, które nie będą musiały uzyskiwać odpowiedniego wpisu. Powyższe niesie za sobą dalej idące konsekwencje – pojawia się również wątpliwość, czy przywieźnienne zakłady pracy będą mogły zostać uznane za przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a tym samym czy miały obowiązek stosować Prawo telekomunikacyjne, a jeśli tak – to w jakim zakresie. Warto przy tym zaznaczyć, że Prawo telekomunikacyjne reguluje prawa i obowiązki przedsiębiorców telekomunikacyjnych, nie tylko te związane z zawieraniem i wykonywaniem umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, ale również m. in. obowiązki dotyczące ochrony użytkowników, sprawozdawcze czy w zakresie bezpieczeństwa.

Mając powyższe na uwadze KIKE wnosi o odstąpienie od planowanego modelu scentralizowania świadczenia usług telekomunikacyjnych na rzecz osadzonych w rękach jednego podmiotu i pozostawienie przedsiębiorcom telekomunikacyjnym możliwości dalszego świadczenia usług w jednostkach penitencjarnych. W odmiennym przypadku dojdzie do przyznania wyłącznych praw w sferze, co do której przepisy unijne wykluczają taką możliwość.

V. Zagrożenie interesów konsumentów (osadzonych)

Opisane w pkt. I przepisy odbijają się także negatywnie na konsumentach, którzy dzisiaj korzystają z wyboru ofert różnych przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Dodatkowo, przedsiębiorcy Ci, podlegając konkurencyjnym mechanizmom rynkowym (wpływowi ze strony konkurentów, konsumentów i kontrahentów) konstruują dla konsumentów możliwie najlepsze oferty i zapewniają konsumentom należytą obsługę kliencką.

Powyższe dogodności dla konsumentów zostaną zniweczone w przypadku wprowadzenia projektowanych regulacji, wskutek całkowitego wykluczenia na opisywanym rynku konkurencji. Przywiezienny zakład pracy wybrany przez Ministra Sprawiedliwości będzie mógł narzucać nierynkowe warunki świadczenia usług, które dodatkowo nie będą podlegać jakiegokolwiek racjonalnej kontroli ze strony organów państwa.

Powyższe jest niezgodne nie tylko z prawem konkurencji i konsumentów, ale także z założeniami Projektu UD287 oraz Projektu UD282 przedstawionymi w uzasadnieniu. Zgodnie bowiem z tymi założeniami, celem projektodawcy jest przede wszystkim zagwarantowanie osadzonemu należytej realizacji uprawnień do rozmów telefonicznych określonych w Kodeksie karnym wykonawczym oraz ochrony ich danych. Tymczasem **powierzenie realizacji usług telekomunikacyjnych podmiotowi niewyspecjalizowanemu całkowicie przeczy tym założeniom**. Już samo usuwanie awarii wymaga wysoko wyspecjalizowanych zespołów technicznych, których przywiezienny zakład pracy nie posiada i nie będzie posiadał. Oznaczało to będzie, że usuwanie awarii i usterek w sieci przywieziennego zakładu pracy będzie musiało być każdorazowo zlecane podmiotom zewnętrznym (najczęściej przedsiębiorcom telekomunikacyjnym).

Nie sposób także zgodzić się z przedstawioną w uzasadnieniu do projektu UD287 tezą, jakoby przejęcie omawianych zadań przez podmiot podległy lub nadzorowany przez Ministra Sprawiedliwości lub dla którego jest on organem założycielskim automatycznie miało zapewnić lepszą ochronę przetwarzanych danych osobowych. Jest to jednak założenie błędne – przedsiębiorcy telekomunikacyjni są podmiotami profesjonalnymi, w znakomitej większości działającymi na rynku od co najmniej kilku lat, a ponadto nie funkcjonują w próżni prawnej – jako podmioty wyspecjalizowane zapewniają najwyższe standardy ochrony przetwarzanych danych oraz ich transmisji, dostosowując swoją działalność do obowiązujących przepisów z zakresu ochrony danych osobowych. Tymczasem w ramach projektowanej działalności telekomunikacyjnej przywieziennych zakładach pracy część personelu przetwarzającego dane osobowe stanowić będą więźniowie. W opinii Izby powyższe oznacza, że na skutek regulacji ochrona przetwarzanych danych osobowych dodatkowo się obniży do poziomu sprzecznego z przepisami prawa.

VI. Zagrożenie bezpieczeństwa realizacji usług telekomunikacyjnych

KIKE wskazuje także, że Projekt UD287 zakłada także rozszerzenie obowiązków przedsiębiorców telekomunikacyjnych, w związku z powołaniem nowego organu SW – Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej, któremu przyznaje się niezwykle szeroki zakres uprawnień.

KIKE pragnie zatem zwraca szczególną uwagę na następujące projektowane przepisy - **art. 1 pkt 16 Projektu UD287:**

Art. 23ao. (...)

12. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy oraz usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną są obowiązani do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez IWSW kontroli operacyjnej.

13. Usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną będący mikroprzedsiębiorcą albo małym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162) zapewnia warunki techniczne i organizacyjne umożliwiające prowadzenie przez IWSW kontroli operacyjnej stosownie do posiadanej infrastruktury.

Art. 23ay. 1. W celu rozpoznawania, zapobiegania lub wykrywania przestępstw IWSW może uzyskiwać dane niestanowiące treści odpowiednio: przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną, określone w:

- 1) art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 576), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”,*
- 2) art. 82 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041 i 2320), zwane dalej „danymi pocztowymi”,*
- 3) art. 18 ust. 1-5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344), zwane dalej „danymi internetowymi”*

– oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.

2. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy lub usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną przekazuje nieodpłatnie dane, o których mowa w ust. 1, Szefowi IWSW albo upoważnionemu funkcjonariuszowi IWSW, w tym za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, udostępnianie danych, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej odbywa się bez udziału pracowników przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, operatora pocztowego lub usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną lub przy niezbędnym ich udziale, jeżeli możliwość taka jest przewidziana w porozumieniu zawartym między Szefem IWSW a tym podmiotem.

4. Udostępnienie IWSW danych, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej, jeżeli:

- 1) wykorzystywane sieci telekomunikacyjne zapewniają:
 - a) możliwość ustalenia osoby uzyskującej dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
 - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem zadań wykonywanych przez IWSW albo prowadzonych przez nie czynności.

Art. 23aza. 1. W celu rozpoznawania, zapobiegania lub wykrywania przestępstw Szef IWSW może uzyskiwać dane:

- 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
 - 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
 - 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną – numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika,
 - 4) w przypadku stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej – także nazwę miejscowości oraz ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci, udostępnione użytkownikowi
- oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.**

2. Do udostępniania i przetwarzania danych, o których mowa w ust. 1, art. 23ay ust. 2-7 stosuje się.

Art. 23azb. 1. IWSW przy wykonywaniu swych zadań może korzystać z pomocy osób niebędących funkcjonariuszami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy IWSW, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych.

Biorąc pod uwagę szeroki zakres uprawnień IWSW, jak również treść projektowanego art. 23azb ust. 1 KIKE pragnie wskazać na wątpliwości co do bezpieczeństwa danych udostępnianych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych na podstawie ww. projektowanych przepisów, w tym w szczególności **możliwość wejścia w ich posiadanie przez osoby trzecie, niebędące funkcjonariuszami organów państwa.**

Powyższa okoliczność ponownie przeczy zakładanym celom wyrażanym w uzasadnieniu projektu. Dopuszczenie możliwości wejścia w posiadanie danych telekomunikacyjnych przez osoby trzecie, niebędące funkcjonariuszami, w ocenie KIKE w istotny sposób zagraża bezpieczeństwu tych danych.

Omawiając proponowaną regulację należy również odnieść się do definicji przywieziennych zakładów pracy, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności: *„W celu tworzenia warunków do zatrudniania osób pozbawionych wolności oraz prowadzenia działalności gospodarczej mogą być tworzone przy zakładach karnych przywiezienne zakłady pracy”*. Oznacza to, że część pracowników przywieziennego zakładu pracy świadczącego usługi telekomunikacyjne mają stanowić więźniowie. Izba pomija tu już kwestię braku wykwalifikowanego personelu. Zatrudnianie więźniów do działalności telekomunikacyjnej samo w sobie stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa świadczonej działalności telekomunikacyjnej. W tym względzie Izba zwraca uwagę na wymogi prawne w zakresie bezpieczeństwa sieci oraz działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego jakie muszą podejmować podmioty prowadzące działalność telekomunikacyjną w Polsce zgodnie z ustawą Prawo telekomunikacyjne.

VII. Projekt UD282

KIKE pragnie także zwrócić uwagę na projektowaną w Projekcie UD282 treść art. 90 pkt 9 KKW, zgodnie z którą dotychczasową obligatoryjną kontrolę rozmów telefonicznych w zakładach karnych typu zamkniętego zastępuje się kontrolą fakultatywną.

Zgodnie z treścią uzasadnienia Projektu UD282, przyjęte rozwiązanie umożliwi kontrolowanie rozmów tych skazanych, którzy są istotni z punktu widzenia bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej i społeczeństwa, znosząc obligatoryjność kontroli wszystkich rozmów w zakładach karnych typu zamkniętego, nawet w sytuacji, gdy dany skazany nie stwarza istotnego zagrożenia, ale z uwagi na klasyfikację musi odbywać karę w tego typu zakładzie.

Powyższe budzi wątpliwości KIKE, jako że z zasady, w zakładach karnych typu zamkniętego przebywają najciężsi przestępcy. Sam projektodawca wydaje się dostrzegać zagrożenia związane z realizacją rozmów telefonicznych przez osadzonych projektując przepis art. 105c następującej treści:

§1. Rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzoną za pomocą innych środków łączności nie mogą być realizowane poprzez przekierowanie na inny niż wybrany numer telefonu lub jako telekonferencja.

§2. W razie naruszenia zakazu, o którym mowa w § 1, uniemożliwia się przeprowadzenie rozmowy albo przerywa się ją.

Zgodnie z uzasadnieniem Projektu UD282 *U podstaw zaproponowanych zmian legły także czynniki faktyczne związane z częstymi sytuacjami, w których mogło dochodzić do niedozwolonych kontaktów za pomocą przekierowań i zestawiania tzw. „konferencji”, gdzie skazany mógł kontaktować się z osobami lub grupą osób w celu kierowania grupą przestępczą lub nawoływania do aktów nieposłuszeństwa.*

W ocenie KIKE, założenia projektodawcy pozostają wewnętrznie sprzeczne, a rezygnacja z obowiązkowej kontroli rozmów w zakładach karnych typu zamkniętego nie tylko uniemożliwi realizację postanowień art. 105c §2 (przerwanie lub uniemożliwienie rozmowy przekierowywanej lub telekonferencji), ale także doprowadzi do zwiększenia ryzyk związanych z wykorzystywaniem przez osadzonych rozmów telefonicznych w celach innych niż kontakty z najbliższymi lub osobami wskazanymi w art. 8 §3 KKW.

Należy także wskazać, że postanowienia projektowanego art. 105c pozostają mało precyzyjne, a projektodawca nie wprowadza mechanizmów uniemożliwiających przekierowanie połączenia, na które podmiot realizujący połączenie może nie mieć realnego wpływu.

VIII. Okres przejściowy

W końcu uwagę zwraca **niezwykle krótki okres przejściowy** dotyczący opisywanych przepisów Projektu UD287. Zgodnie z art. 54 Projektu UD287, ustawa wchodzi bowiem w życie z upływem 14 dni od dnia ogłoszenia. Zgodnie zaś z art. 42 Projektu UD287 Pierwsze porozumienie dotyczące warunków świadczenia usług pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości a Dyrektorem Generalnym SW, o którym mowa w art. 4 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 (ustawa o Służbie Więziennej), zawiera się w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

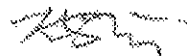
Powyższe budzi zatem uzasadnione zaniepokojenie, że przedsiębiorcy świadczący dzisiaj usługi telekomunikacyjne w jednostkach penitencjarnych, w zasadzie z chwili na chwilę zostaną pozbawieni możliwości dalszego prowadzenia swojej działalności.

W przypadku zatem pozostania przy założeniu centralizacji realizacji usług telekomunikacyjnych w jednostkach penitencjarnych i powierzenia ich wyznaczonemu przywięziennemu zakładowi pracy, przepisy przejściowe powinny zapewniać co najmniej kilkuletni okres przejściowy, który pozwoli choćby w minimalnym stopniu zmniejszyć negatywny wpływ nowelizacji na działalność przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Dodatkowo kilkuletni okres przejściowy jest potrzebny samemu przywięziennemu zakładowi pracy na zbudowanie swojej infrastruktury telekomunikacyjnej, zawarcie odpowiednich umów międzyoperatorskich a także stworzenie wyspecjalizowanego zespołu pracowników do prowadzenia działalności telekomunikacyjnej.

Mając na uwadze powyższe uprzejmie wnosimy o uwzględnienie powyższego stanowiska KIKE w toku dalszych prac nad przedmiotowymi projektami ustaw.

Z wyrazami szacunku,

Karol Skupień

Prezes Zarządu

Krajowa Izba Komunikacji Ethernetowej